56 OLDAL

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

Ára 4 dinár

SZUBOTICA
MAJ JOVIN TRG 8

egyedévre 165 dinár
egy hónapra 55 dinár

XXX. ÉVFOLYAM

SZUBOTICA, 1929. SZEPTEMBER 8.
VASÁRNAP

244. SZÁM

A genfi nyitány

A világsajtó jelentései szerint Briand fáradtan, korántsem a tőle megszokott elragadó retorikai lendülettel tartotta meg beszédét a Népszövetség közgyülésén. Csak akkor szárnyalt magasra a pátosza, amikor kijelentette, hogy meg kell akadályozni mindazokat a szellemi és anyagi törekvéseket, amelyek háborura vezethetnek. Elsősorban a világ asszonyaihoz appellált, mert az asszonyok feladata, hogy az első rajvonalban küzdjenek a háboru ellen, hiszen a népek minden háborujában ők az első siratók.

Fölötte érdekes, hogy ugyanakkor, amikor Briand ezt az adhortációt intézte a világ asszonyaihoz, Madame Drevet a nők béke- és szabadságligájának kongresszusán a következőket mondotta: »Őrizkedjünk attól, hogy a gyermekek szivébe gyülöletet plántáliunk. A gyermeknek életre van szüksége, a gyülölet pedig halálos méreg. Az anyáknak kell akarniok, hogy az emberiséget megmentsék az erőszaktól és a háboruktól.«

Briand és a nőmozgalom vezető egyénisége között tehát teljes az egyetértés abban a tekintetben, hogy a nőkre fontos szerep hárul a jövő generáció lelki leszerelése terén. Ámde a következő kor pacifista berendezkedése csak másodlagos jelentőségü a ma szempontjából, amelyet sulyos gondok nyomasztanak. A messzeség ködében ringó ideál körvonalainak rajzolgatása nem mentesitheti a világpolitika gyakorlati intézőit az alól a történelmi küldetés alól, hogy a békét, amely valamennyi nép létérdeke, konkrét intézményekkel megvédjék a háboru ellen. Természetesen nem hanyagolhatók el azok a megfontolások sem, amelyek szerint a családi, sőt iskolai és társadalmi nevelést is ugy kell megszervezni, hogy a jövő nemzedék gondolkozásán urrá váljék a pacifizmus. A jelen azonban közvetlen tetteket követel Európa külpolitikai tényezőinek együttesétől és ezeknek a tetteknek alfája a leszerelés.

Ebben az alapvető kérdésben a Népszövetség mindezideig nem tudott tuljutni a pacifista frazeológia és elvi deklarációk demarkációs vonalán. A leszerelési konferenciák kudarcot vallottak, mert a hatalmak nem találtak olyan közös megoldást, amely a nemzeti biztonságra vonatkozó aggályokat eloszlatta volna. Most a Macdonald-kormány ragadta magához a kezdeményezést, hogy leküzdje a cselekedetektől visszariadó szkepszist, amely a szavakban nyilvánuló készséget a döntő pillanatokban megbénitja. Macdonald a Népszövetség szónoki versenyének nyitányában hangsulyozta, hogy az államok biztonságát nem a fegyverkezés, hanem a leszerelésről szóló nemzetközi szerződések önkéntes elfogadása garantálja. A delegátusok lelkes ovációkkal köszöntötték a munkáspárti kormány elnökét, amikor kijelentette, hogy Nagybritannia a népszövetségi jegyzőkönyvnek a kötelező döntőbiráskodásról intézkedő záradékát még ebben az ülésszakban aláirja.

Henderson szintén ilyen értelemben beszélt, de rámutatott arra, hogy a döntőbiráskodás csak akkor mehet át az életbe, ha a népek szelleme és felfogása megváltozik és egyetlen nemzet sem tartja tekintélye csorbulásának, ha valamely nemzetközi vitát döntőbiróság elé visznek. Nyilván a népek mentalitásának átformálására irányuló szándékot kivánja elómozditani az a javaslat, amellyel Henderson a Népszövetség titkári hivatalának megreformálását ajánlja. Az angol külügyminiszter ugyanis tarthatatlannak találja azt az állapotot, hogy a népszövetségi titkárság egyes tagjai saját államuk érdekeit képviselik és nem az egész világ egészséges fejlődésének egyetemes követelményeit tartják szem előtt. A közgyülési tagok élénk helyesléssel fogadták Hendersonnak ezt a kritikai megállapitását, amiből arra lehet következtetni, hogy a népszövetségi igazgatás reorganizálás előtt áll.

Annak a katasztrófával fenyegető bajnak orvoslása céljából, hogy a háboru megakadályozására szolgáló gépezet nem működik, az angol kormány Henderson bejelentése szerint hajlandó általános népszövetségi konferencia összehivására és olyan egyezmény megkötésére, amely a Népszövetség tagállamait a megtámadott államok pénzügyi támogatására kötelezi. Sürgeti továbbá Henderson a Népszövetség hatáskörének olyan mértékü kiszélesitését is, hogy ne csak a háboru kitörése után interveniálhasson, hanem prevencióval is nyomatékosan léphessen fel. Végül ismételte Macdonaldnak azt a tételét, hogy az államok biztonságának legfőbb garanciája a döntőbiráskodás kötelező tétele és a leszerelés végrehajtása.

A világ közvéleménye a Népszövetségben elhangzott históriai horderejü beszédek hatása alatt feszült érdeklődéssel kiséri az európai politika menetét és reméli, hogy a békeakarat szimfónikus felzendülése nem csupán a távoli jövő zenéje, hanem egyszersmind ouverture a jelen égető problémáinak rendezéséhez is.

Ellentétek Anglia és a dominiumok között a döntőbirósági szerződés körül

Anglia csak feltételesen járul hozzá a döntőbirósági szerződéshez

Genfből jelentik: Népszövetségi körökből származó hirek szerint

Anglia még a népszövetségi közgyülés befejezése előtt aláirja a kötelező döntőbiróságra vonatkozó szerződést.

Az angol kormány tizenöt évre vállalt kötelezettséget, hogy

nemzetközi bonyodalmak esetén a döntőbiróság illetékességének veti magát alá,

azonban azzal a kikötéssel él, hogy a brit birodalom és annak egyes államai között felmerülő vitás kérdések nem vihetők döntőbiróság elé.

Ausztrália és Ujzéland kormánya hajlandó aláirni a döntőbirósági szerződést, azonban kikötni kivánják, hogy a döntőbiróság nem lehet illetékes a bevándorlás kérdésében. Kanada miden fenntartás nélkül aláirja a döntőbirósági szerződést.

Irország és Délafrika kormányai hajlandók aláirni a szerződést, azonban ez a két állam az angol kormány álláspontjával szemben annak a kikötését kivánja, hogy

a kötelező döntőbiráskodás kiterjedjen Anglia és az egyes államok között esetleg felmerülő konfliktusok ügyére is.

A két állam ezzel teljes önállóságát akarja dokumentálni.

Amerikai hajósvállalatok meg akarták akadályozni a tengeri leszerelést

Hoover elnök vizsgálatot rendelt el a hajósvállalatok és Amerika tengeri szakértője ellen

Washingtonból jelentik: *Hoover* elnök feltünést keltő utasitást adott ki az áliami főügyészségnek. Az Egyesült-Államok elnöke arra utasitotta a főügyészséget, hogy

rendeljen el vizsgálatot a három legnagyobb amerikai hajóépitő vállalat ellen, amely nagy vesztegetések árán propagandát inditott az általános leszerelés meghiusitására.

A vizsgálat központjában William *Shearer*, az Egyesült-Államok tengerészeti szakértője áll, akiről kiderült, hogy *a három nagy hajóépitő vállalat megbizottja* és

az volt a feladata, hogy megfelelő jutalom ellenében minél nagyobb nyilvánosság előtt agitáljon az ellen a terv ellen, hogy Amerika csökkentse hadihajóinak számát.

Az egész amerikai sajtó a nagyarányu vesztegetéssel foglalkozik. A lapok azt állitják, hogy a megvesztegetett

Shearer az acéltröszttől is igen nagy összegü pénzbeli jutalmat fogadott el,

ennek ellenében agitált a flottacsökkentés ellen és minden igyekezettel azon volt, hogy a nemzetek közötti gyülöletet ébrentartsa.

Hoover elnök felszólitotta a három megvádolt hajóépitő társaságot, hogy tegyenek nyilatkozatot az ügy mibenlétéről, mert különben megteszik ellenük a kellő lépéseket, hogy Amerikát meg lehessen menteni azoktól a káros befolyásoktól, amelyeket a trösztök okoznak azzal, hogy a leszerelés következtében beálló veszteségeiket a nemzetek közti gyülölködés szitásával ellensulyozzák.

Indiai maharadzsa békebeszéde a Népszövetség közgyülésén

Stresemann hétfőn tartja meg beszédét

Genfből jelentik: A Népszövetség szombati közgyülésére az érdeklődők nagy tömege vonult fel. Az érdeklődés *teljes mértékben kielégitést* is nyert, nem ugyan az elhangzott beszédek sulya révén, hanem azáltal, hogy a szombati közgyülés olyan külső effektusokkal folyt le, aminők eddig szokatlanok voltak a népszövetségi közgyüléseken.

A közgyülés első szónoka Sir Mohamed *Habibullah*, az indiai delegáció vezetője volt. Habibullah indiai maharadzsa s a maharadzsák jellegzetes külsőségeivel jelent meg a szónoki emelvényen. Brilliánsokkal és gyöngyökkel diszitett fehér turbánja, gyémántos burnusza jobban elkápráztatta a hallgatókat, mint mondanivalója. A szónoki asztalra egy drágamüvü, ékkövekkel kirakott perzsa kardot tett ki maga elé, ettől eltekintve azonban igen békés és konciliáns hangon beszélt, semmi harciasság nem volt szavaiban. Habibullah az első benszülött indiai delegátus, aki résztvesz a Népszövetség ülésein, mert eddig Indiát az angol gyarmati hatóságok valamelyik főtisztviselője képviselte.

A maharadzsa valóságos dicshimnuszt zengett a Népszövetségről. Köszönetet mondott azokért az egészségügyi intézkedésekért, amelyeket a Népszövetség Indiában foganatositott, kijelentette, hogy India rokonszenvvel fogadja az angol miniszterelnök

Lapunk mai száma a „Habostorta“ melléklettel együtt 56 oldal

felhívását, hogy az államok minél nagyobb számmal csatlakozzanak a hágai döntőbirósági egyezményhez, állama aláírja a döntőbirósági szerződést, mert ez a legbiztosabb módja a háboru kiküszöbölésének.

A következő szónok *Waldemaras* litván miniszterelnök volt. Népszövetségi körökben attól féltek, hogy szenvedélyes kirohanásokat fog intézni Lengyelország ellen. Waldemaras azonban meglepően békés hurokat pengetett, bár beszéde legnagyobb részt csak általánosságokat tartalmazott. Legiőképen arra szoritkozott, hogy a Népszövetségnek emlékezetébe idézze, hogy ő volt az, aki a mult ülésszakban kifejtette, hogy a nép szövetségi alapokmányt és a Kellog-paktumot összhangba kell hozni. Sürgette a keleti problémák megoldását, mert a Kelet békéje nélkül az Európai Egyesült Államok létrejötte el nem képzelhető.

Nagy érdeklődéssel várták a következő szónokot is, *Venizelosz* görög miniszterelnököt, aki azonban most is bebizonyitotta, hogy gyakorlott poltikus, aki érti a módját, mikép kell sok szóval keveset mondani. Félóráig tartó beszédének az volt a lényege, hogy megkisérli rábirni az athéni kormányt, járuljon hozzá a döntőbirósági szerződéshez. Végül köszönetet mondott a Népszövetségnek azokért a különböző segélyekért, amelyeket Görögország érdekében folyósitott.

Venizelosz után *Guerrero* elnök bejelentette, hogy *Graham* angol kereskedelmi miniszter és *Stresemann* német külügyminiszter töröltették nevüket a szónokok listájáról. Stresemann valószinüleg hétfőn fog beszélni, emiatt fennáll az a lehetőség, hogy a főtitkári jelentés általános vitája csak szerdán ér véget.

Négy évi fegyházra itéltek egy veszedelmes szélhámost

Végrehajtónak és határrendőrbiztosnak adta ki magát a vádlott, akinek még a nevét sem lehetett pontosan megállapitani

A szuboticai törvényszéken szombaton tárgyalta *Boski* Ivó dr. törvényszéki tanácselnök büntetőtanácsa a betöréses lopással és csalással vádolt *Király* István bünügyét. A julius óta vizsgálati fogságban levő vádlott rendkivül kalandos multu ember, tulajdonképpen sem a nevét, sem pedig születési helyét nem lehetett pontosan megállapitani. Ő maga Király Istvánnak mondja magát, azt állitja, hogy Potiszkiszvetinikolán született és 32 éves, de beismeri, hogy a csendőrség Asztalos Lajos nevet mondott be. Szerepelt azonkivül a legkülönbözőbb nevek alatt mint detektiv, pénzügyi szemlész, sőt egy alkalommal horgosi határrendőrkomeszárnak adta ki magát.

Elmondotta, hogy 1917-ben Kovnonál orosz hadifogságba esett, volt Szibériában, Tokióban és a Wrangel hadsereggel szökött meg Orcszországból. Kalandos uton Budapestre jutott, ahol mint kommunistagyanusat internáló táborban helyezték el és több hónapig megfigyelés alatt állott, majd több más fogolylyal, köztük három növel csendőrök a határra hozták és áttették öket Jugoszláviába azzal, hogy menjenek amerre szemük lát. Minden pénz és élelem nélkül lévén, betöréseket követett el.

A tárgyaláson a vádat *Gájics* Bogdán államügyész képviselte, a vádlottat Dedics Nikola hivatalból kirendelt ügyvéd védte. A terjedelmes vádirat tiz ponthan sorolja fel a vádakat, amelyek között öt betöréses lopás szerepel, a többi pedig csalás és zsarolás, amelyeket ugy követett el, hogy magát egyik helyen mint birósági végrehajtó mutatta be és a hátralevő adóért zsarolt ki ezer dinárt, három helyen mint pénzügyi szemlész mutatkozott be és engedélynélküli pálinkafőzésért pénzbirságot rótt ki és hajtott be, egy helyen pedig határrendőrkomeszárnak mondta magát és kisebb összeget csalt ki. Csalásainak legnagyobb részét Potiszkiszvetinikolán, Sztarakanizsán és Nadrjánban követte el.

A vádlott minden egyes vádpontot beismert és nyomorával védekezett. A vádlott után a sértetteket hallgatták ki tanuként. Valamennyien felismerték a vádlottban az állitólagos detektivet, szemlészt, végrehajtót és határrendőrt, komeszárt. Amikor az elnök megkérdezte a sértettektől, hogy kivánnak-e kártéritést, azok mosolyogva válaszolták, hogy *nem kivánnak, mert hisz a vádlottnak ugy sincs semmije.*

A bizonyitási eljárás befejezése után Gájics Bogdán államügyész megtartotta vádbeszédét, amelyben rámutatott, hogy itt egy rendkivül veszedelmes, de egyszersmind titokzatos ember áll, akiről azt sem lehet tudni, hogy hivják, hol született és hogy került ide, csak az az egy bizonyos, hogy egész sorozatát követte el a bünelekményeknek. Szigoru büntetést kért.

Dedics Nikola védő kiemelte az enyhitő körülményeket, majd a biróság meghozta az itéletet, amelyben bünösnek mondotta ki a vádlottat többrendbeli betöréses lopás és csalás büntettében és elitélte négy évi fegyházra. Az ügyész és a védő felebbeztek.

MÉRNÖKISKOLA
ALTENBURG THÜR.
gépészet — elektrotechnika, automobil- és repülőgépépités. — Ingyen prospektus!

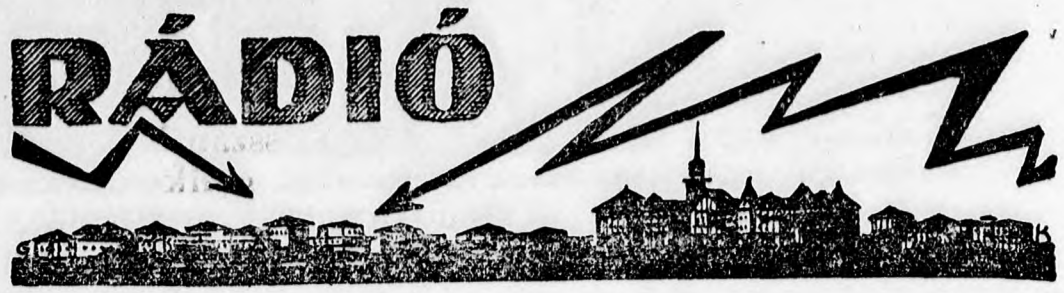

Rádióérdeklődők!

MOTTO: Rádiót csak jónevü speciális szaküzletben vegyen, ha zavartalan rádióvételt akar.

A **berlini, bécsi** és egyéb európai **rádiókiállitások** lezajlása után, továbbá a **vezető rádiógyárak laboratóriumában heteken keresztül folytatott alapos tanulmányozás** eredményeképen közölhetjük **hivatottságunk** és **felelősségünk** tudatában azokat a gyártmányokat, melyek a rádiótechnika mai fejlettsége mellett az **itteni helyi** körülményeknek **legjobban** megfelelnek:

1. **Detektorkészülékek:**
   Változatlan, marad az eddigi forgókondenzátoros (**Champion**) és tolótekeres (Detag) olcsó és bevált tipus.
2. **Egy- és kétlámpás készülékek:**
   Jugoszláviában nem felelnek meg, miután csak helyi leadóállomásokra alkalmasak és e célra tul drágák.
3. **Háromlámpás készülékek:**
   Ezek közül a következők felelnek meg legjobban és részint **igen olcsók:**
   a. **Batterieempfänger** (telepet igénylő készülék) **„Eumig“**
   b. **Villanyrádió** (Netzemfänger) **„Eumig“ „Ahemo“ „Philips“**
4. **Négylámpás készülékek legjobbjai:**
   a. Batterieempfänger: **„Saba“, „Horny Neutrovox A 2 S“ „Hilversum Aristona G“**
   b. Villanyrádiók: **„Ahemo“, „Saba“, „Hornyphon Electric“, „Hilversum Aristona W“, „Kramolin“, „Blaupunkt“, „Ingelen U 4 W“, „Telefunken“**
5. **Különleges készülékek:**
   Ötlámpás: „Horny Neutrovox A 5“
   Hatlámpás: „Saba Universum 6“
   Hétlámpás: „Horny Neutrovox Super 7“
   Nyolclámpás: „Ingelen Ultradyne-Oscilladyne“
6. **Zeneszekrények:**
   a. **„Saba Orgon“,** kombinált rádió és gramaphon, elektrodynamikus hangszóróval és speciális hangerősitővel (Kraftverstärker), kristálytiszta, természethü hang és óriási hangerősség, különösen nagy termekben vagy a szabadban kiválóan érvényesül és könnyü a kezelése.
   Aranyéremmel többszörösen kitüntetve!
   b. **„Saba-Musicaphon“,** ugyanaz mint az **Orgon,** csak kisebb kivitelben, kisebb termekben és privát lakásokban a legjobb zeneszekrény, izléses butordarab és ennek dacára igen olcsó.
   c. **Zeneszekrény, speciálisan mozik részére,** két-három elektromosan meghajtott grammophonszerkezettel és **speciális** mozilemezekkel. **Minimális üzemköltség.**
7. **Elektrodynamikus hangszórók:**
   Grawor, kétféle tipus.
   Saba, (beépitett egyenirányitóval a gerjesztő feszültség részére).
8. **Távolbalátókészülék:**
   Telehor, (System Mihályi Dénes).
9. **Képtáviró** (Bildempfänger)
   Horny, (System Fultograph).

Több száz nekünk eladásra **felajánlott** gyártmány közül egyedül a fentieket találtuk megfelelőnek arra, hogy cégünk jó hirneve alatt forgalomba hozzuk.

Hatvan oldalas illusztrált árjegyzék ingyen és bérmentve.

Kedvező részletfizetés! Nagy választék! Szakszerü kiszolgálás!

Szombaton hajnalban kivégezték a petrovaradini gyilkos közkatonát

Kétszer kellett sortüzet adni Juszufovics Hasszán Muftárra, mert az első öt golyó nem ölte meg — A gyilkos végső pillanatáig tagadott

Két noviszadi orvos a katonai hatóságok engedélyével Voronoff kisérlet céljaira kioperálta a halott mirigyeit

Szombaton reggel Petrovaradinban végrehajtották a kivégzést *Juszufovics* Hasszán Müftár harmincéves közkatonán, akit háromszoros gyilkosság miatt ítélték halálra. A szenzációs esemény szokatlan élénkséget hozott ebbe az egyébként csendes katonavárosba. Még koromsötét éjszaka volt, amikor már valóságos népáradat indult meg a kivégzés színhelye felé. Autók, kocsik, kerékpárok beláthatatlan sora hömpölygött át a közuti hidon és Juszufovics Hasszán Müftár már halott volt, amikor a kiváncsiak százai még mindig a vesztőhely felé igyekeztek, hogy szemtanui legyenek a szomoru aktusnak. Petrovaradinban ember-ember hátán tolongott és a felvonuló katonaság nehezen tudott utat törni magának. Az égbolton ólmos felhők gyülekeztek, elzárva az utját a kelő nap előretörő sugarainak.

A hadbiróság fogházépületében

Petrovaradin déli kijáratánál van az ugynevezett beogradi kapu, hosszu, kazamataszerü, vastagfalu, sokszáz év előtt épült várnyilás. A kaputól balra egy emeletes, sárga kis ház huzódik meg a tiszti pavillon és az autókolonia laktanyái között: ez a katonai fogház, amelynek vasrácsos, faburkolattal elsötétitett ablakai az épület tulsó oldalán a várságokra nyilnak. Az egyik kis cellában töltötte utolsó óráit a halálraitélt, állandóan abban reménykedve, hogy kegyelmet kap. Innen szállitották el utolsó utjára, a vesztőhelyre és a véletlen különös játéka, hogy ez az ut a négy év előtti hármasgyilkosság színhelye mellett vezetett el. Ha kitekintett volna a szuronyos katonák sorfala között gördülő betegszállitókocsi ablakán ismét láthatta volna a lőporraktár tövében azt a helyet, ahol három gyanutlan járókelőt gyilkolt meg, minden ok nélkül. Ha kitekintett volna, bizonyára felébredt volna benne a lelkiismeret és összeszorult volna a szive . . . de nem tekintett ki. Fejét lehajtva, apatikusan ült a kocsiban, talán már nem is gondolkozott . . .

Juszufovics Hasszán Müftár szerdán délelőtt tiz órakor tudta meg, hogy sorsa meg van pecsételve és ettől a perctől kezdve egyetlen falat ételt, vagy egyetlen korty vizet nem vett magához, a cigarettát is visszautasitotta, amit a parancsnokság küldött neki. Csak azt a cigarettát szivta el idegesen, orrán keresztül fujva a füstöt, amelyet maga vett, vagy amelyet másoktól kapott. Csütörtökön délben két táviratot adatott fel. Ő maga nem tudott irni és ezért másokat kért meg a táviratok megszövegezésére. Az egyik táviratot Juszufovics Hasszánnak, édesapjának adta fel, a másik távirat kegyelmi kérvény volt és Őfelségéhez, a királyhoz intézte, de a kivégzésig egyikre sem érkezett válasz. Hasszán Müftár apja Prizrentől két napi gyalogjárásra, egy eldugott hegyi községben lakik, a táviratot még meg sem kaphatta. Egyik fivérétől és feleségétől még napokkal ezelőtt érkezett egy levél, amelyhez hatszáz dinár volt mellékelve. Ebben az utolsó levélben azt irta a fivére és felesége, hogy mindent el fognak követni megkegyelmezése érdekében. A hatszáz dinárból tejet, teát, sok dinnyét és sok cukrot és sok cigarettát vásárolt.

Az utolsó éjszaka

Az utolsó négy nap alatt alig aludt valamit. Azt nem tudta, hogy melyik napon fogják kivégezni és amint ujabb s ujabb napra virradt, mindjobban megerősödött benne az a hit, hogy életben marad. Ugy számitotta, hogy huszévi fegyházra változtatják át az ítéletet. Az utolsó éjszaka *Gyorgyevics* Misa őrmester, a fogház kulcsárja sokszor felkereste és megkérdezte, hogy nincs-e valami kivánsága, de Hasszán Müftár, mindig tagadóan rázta a fejét. Nem akart semmit elfogadni, nem is voltak kivánságai, csak egyet kért a kulcsártól:

— *Te, mindig jó voltál hozzám, fogadj el tőlem egy utolsó cigarettát.*

A kulcsár rágyujtott, Müftár azonban nem nyult a kinált cigarettákhoz, amelyeket a kivégzés után szétosztottak Müftár rabtársai között.

A siralomházban, min ismeretes, igen sok látogató kereste fel, akiket bizalmatlanul, kedvetlenül és idegesen fogadott.

Pénteken délelőtt meglátogatta cellájában *Gyurkovics* Vója őrnagy, volt zászlóaljparancsnoka, aki hosszasan elbeszélgetett vele és mindenképen igyekezett reá hatni, hogy miként annakidején előtte megtette, most is ismerje be, hogy ő ölte meg a három tisztet. Müftár azonban hallani sem akart erről, de arról sem, hogy tettét akkor bárkinek is beismerte volna. Bekics Hajdruzen, helyettes hodzsa, muzulmán lelkész is többizben felkereste és kérte, hogy szálljon magába, könnyitsen leikiismeretén.

— *Ha bevallod tetted — mondotta — könnyitesz leikiismereteden és bünbocsánatot kapsz.*

Müftár megingathatlan maradt. Tagadta tettét és ártatlanságát hangoztatta.

— *Ártatlan vagyok, azt neked is kell tudnod, mert te Allah szolgája vagy és Allah mindent tud.*

Majd arra kérte a hodzsát, hogy imádkozzék helyette Allahhoz, hogy *bocsásson meg neki, mert muzulmán lélére bort ivott.*

Az éj folyamán Popovics Bora hadbirószázados is többször felkereste.

— Jött-e már válasz? — kérdezte minden alkalommal és egyre izgatottabb hangon a halálraitélt.

— *Még nem jött, Müftár.*

— Megjön — nyugodott bele — majd meglátják, hogy megjön. Meglátjátok nem fogok meghalni . . .

Hajnali három órakor arra kérte a kulcsárt, hogy engedjék be hozzá egyik fogolytársát, mert fontos közölni valója van. A kulcsár beboesájtotta hozzá a kivánt fogolytársat, akit Müftár arra kért, hogy beszéljen a többi fogollyal és együttes táviratot küldjenek Őfelségéhez. Amikor fogolytársa ezt megigérte neki, kissé megnyugodott.

Félnégykor a kulcsár ismét bement hozzá.

— *Müftár, fiam készülj, vedd fel a bluzodat.* Az albanuta szembrebbenés nélkül teljesitette a felszólitást és felvette bluzát. Akkor már tudta, hogy nincs segitség.

Kevéssel utóbb felkeresték még egyszer Gyurkovics Vója őrnagy, Risztics Petar őrnagy, Popovics Bóra hadbirószázados, Szolár Dragutin főhadnagy, helyőrségi ügyeleti tiszt, Mihajlovics Lázár százados, a gyilkos volt századparancsnoka és dr. Manojlovics Bránkó katonaorvos. Amikor a tisztek és az orvos beléptek a cellájába, Müftár még mindig a szalmazsákján hevert, de amikor megpillantotta látogatóit, felugrott és szinte magából kikelve kiáltotta:

— *Hát igazán nincs kegyelem a számomra?*

Gyurkovics őrnagy leült a szalmazsák szélére és utolsó kisérletet tett, hogy megpuhitsa és vallomásra birja. De Müftár hajthatatlan maradt.

— *Annak a lelkén száradjon a bün, aki engem ártatlanul megöl* — kiáltotta szinte önkivületben. — *Kérlek, őrnagy ur táviratozz az apámnak, a fivéremnek, a feleségemnek és gyermekeimnek, hogy jöjjenek azonnal, még egyszer akarom őket látni, mielőtt megölnek.*

Az őrnagy megigérte, hogy teljesiti az utolsó kivánságot és tiszttársaival együtt elhagyta a siralomházat.

Négy óra tájban Popovics hadbiró százados mégegyszer felkereste, hogy vallomásra birja. De hiába igérte meg, hogy beismerése esetén elhalasztják a kivégzést és inkább reménlhet kegyelmet, a gyilkos nem tört meg.

— Nem vallhatom be, amit nem tettem — mondotta — és nem vagyok bünös!

— Térj magadba és gondolj a mennyországra, mert, aki beismeri bünét, annak megbocsájtás a jutalma.

— Ha bünös lennék, beismerném — felelte Müftár, most már könyes szemekkel — de Allah látja a lelkemet, hogy ártatlan vagyok. Ne kinozzatok tovább, elég volt már a sok szenvedésből. Egész éjjel nem hunytam

le a szemem és folyton azon törtem a fejemet, hogy lehetséges egy teljesen ártatlan ember kivégezni?

A hadbirószázados cigarettát nyujtott neki. Müftár szivesen nyult utánna és élvezettel szivta végig. Majd hosszasan maga elé tekintve, azt mondotta, szinte alig hallható hangon:

— Soha életemben egy legyet nem bántottam és miért akarnak mégis kivégezni? Miért akarnak megfosztani fiatal életemtől, hisz árva gyermekeim vannak.

— Látod Müftár, felelte a hadbirószázados — arra kérted a hodzsát, hogy imádkozzon Allahoz, hogy az bocsássa meg, hogy életedben egyszer bort ittál muzelmánlétedre. Miért nem akarod azt is bevallani, hogy részegen ölted meg azt a három ártatlan embert? Valld be és Allah megbocsájt neked.

— Nem vallhatok be semmit, nem tettem semmit.

— Mondd, Müftár, emlékszel-e amikor a gyilkosság történt és te azután mesz szöktél. Az erdőben harmadnap egy civillel találkoztal, aki neked a szemedbe mondta, hogy tíz embert ölté meg, akkor te öngyilkos akartál lenni. Te tudtad, hogy gyilkos vagy és nehéz büntetés vár rád és ezért akartál végezni az életeddel. Ugy-e igy volt?

— Nem. Nem igaz. Nem vagyok gyilkos. Soha nem öltem embert. Azért akartam öngyilkos lenni, mert elhagytam az őrhelyemet és tönkre tettem katonai felszerelésemet. Attól féltem, hogy husz évi börtönre fognak emiatt itélni.

— Ejnye, ejnye Müftár, még most is ilyen önfejü vagy? Miért nem akarsz könnyebb szivvel a halálba menni?

— *Ezerszer is azt mondom, ártatlan vagyok.*

Popovics százados, amikor látta, hogy semmit sem ér el a gyilkosnál, elhagyta a cellát és kiadta a szükséges utasitásokat a halálraitélt elszállitására. Néhány perccn belül előállt egy betegszállitó autó és *Bicsevics* Ibrahim hadnagy vezetésével egy szakasz szuronyos katona, hogy utolsó utjára kisérje Juszufovics Hasszán Müftár halálraitélt közkatonát . . .

Mayor József

A kivégzés

A fogház előtt sokszáz főnyi közönség állta el a bejáratot, mindenki a siralomházba akart jutni, hogy lássa a halálraitéltet. A fogházba azonban csak a tiszteket és az ujságirókat engedték be. Müftárt közben megláncolva kivezették az udvarba.

Az utolsó kivánság

— *Százados ur* — mondotta a hadbiró felé fordulva, — *most már látom, hogy menthetetlenül végem van, látom az ablakon át az embereket, akik eljöttek, hogy lássák a kivégzésemet. Két kérésem van. Meg akarok fürödni és még egyszer akarok beszélni fogolytársaimmal.*

Popovics hadbirószázados azonnal elrendelte, hogy *hamarosan keritsenek elő egy fürdőkáddal,* amelyben Müftár halála előtt utoljára még megfürdött. Fürdés közben odaszólt a cella ajtajában álló ujságirókhoz:

— *Tiszta testtel és lélekkel akarok Allah elé kerülni. Müftár nem gyilkos.*

Tiz percig tartott a fürdés és *amikor kilépett a káddból, arra kérte a Bácsmegyei Napló munkatársát, hogy adjon egy utolsó cigarettát.* Rágyujtott és szomoruan mondotta:

— *Látod, te is azt mondtad, hogy kegyelmet kapok, a kegyelem késik és egy pár perc mulva kivégeznek.*

Ekkor Popovics százados parancsot adott az indulásra.

— *Menjünk* — felelte Müftár egykedvüen, — de *előbb beszélni akarok fogolytársaimmal.*

Ezt a kérelmet is teljesitették és celláról cellára vezették. A foglyok sorban kezet fogtak vele és melegen bucsuztak tőle. Lekisérték az udvarra az autóig, itt mégegyszer kezet fogtak vele, néhányan megcsókolták, másik sirva fakadtak. A halálraitélt is elérzékenyült:

— *Bocsássatok meg, ha valamelyiteket megbántottam* — és egy könny csepp gurult le sápadt arcán, nedves barázdát hagyva maga után.

Uton a vesztőhely felé

A börtönőrök parancsot kaptak, hogy vegyék le a fogoly lábairól a bilincseket. A parancsot szótlanul teljesitették. 5 óra 5 perc: a menet elindult a vesztőhely felé. A kocsiban a halálraitélt mellett foglalt helyet a kulcsár, két őr és a muzulmán lelkész. A kocsi két oldalán feszes tartásban haladt a szakasz, a feltüzött szuronyok néha-néha megvillantak a bágyadt napfényben.

A beogradi kapu előtt nyolc-tiz hatalmas szalmás szekér állta utját a *szomoru menetnek*. Az autó alig tudott kitérni. Pár perccel később elérték az alagut nyilását, áthaladtak a sineken és már ott is voltak a vesztőhelyen.

A vesztőhely körül egy század gyalogos katona állt sorfalat, mögöttük a kirendelt katonai osztagok, gyalogosok, tüzérek, tengerészek, repülők és a kiváncsiak ezrei. Három-negyezer ember volt szemtanuja a kivégzésnek.

Az autó nagyot zökkenve állt meg. Juszufovicsot lemelték a kocsiról, majd két katona melléje lépett és karonragadva, a gödör felé indultak vele. Popovics százados intésére megálltak, majd odaállitották a halálraitéltet volt százada elé és felolvasták előtte a nyolcvankét gépirásos oldalra terjedő hadbirósági itéletet.

— Megértetted az itéletet? — kérdezte Popovics hadbirószázados.

Juszufovics Müftár elsukló hangon felelte:

— *Igen, megértettem, de nem vagyok bünös.*

A százados alig észrevehetően intett, mire a közelben állók félreálltak és utat nyitottak. Az emberek lélegzetvisszafojtva várták a bekövetkezendőket. Ami ezután történt, pillanatok alatt játszódott le. Bicsevics Ibrahim hadnagy odalépett a halálraitélt gyilkos elé:

— *Juszufovics Hasszán Müftár közkatona, te elvesztetted katonai becsületedet és nem vagy méltó, hogy a király zászlaja alatt szolgálj.*

Ezután egy késsel levágta válláról a válrojtokat, majd két katona a kiásott gödörhöz vezette. A gyilkos már nem tudott a lábán állni, ugy segitették le a gödörbe, ahol hozzákötözték a cölöphöz.

Ezalatt a hadbirószázados még egy kisérletet tett:

— Akarsz-e most már vallani?

— Nem vallhatok semmit, nem vagyok bünös — hangzott alig hallhatóan a válasz.

Öt altiszt Bicsevics hadnagy vezetésével a gödör elé lépett. Egy örmester fehér kendőt vett elő és bekötötte Juszufovics Hasszán Müftár szemét. A következő pillanatban elhangzott a vezényszó:

— *Tüzelj!*

Az öt fegyver egyszerre dördült el, a bekötött fej előre esett, de az odaugró dr. Manojlovics katonaorvos *halkan állapitja meg:*

— Még él.

A vezényszó ujra felhangzott:

— *Tüzelj!*

Ujabb sortüz, a lehanyatlott fejet átfogó kendőn piros vérfoltok virágzottak ki.

Az orvos megállapitotta:

— *Meghalt.*

Az első öt golyó a halálraitélt mellébe furódott, a másik öt golyó a homlokot furta keresztül.

Két egészségügyi katona odaugrott, a holttestet pillanatok alatt leoldozták a cölöpről és lefektették a megsárgult füre.

Juszufovics Hasszán Müftár, a háromszoros gyilkos *megbünhődött.*

Mandics Bózsó

XII.
NEMZETKÖZI MINTAVÁSÁR
ZAGREB
1929 szeptember 7—16 (huszéves jubileumi vásár)
a következő speciális vásárokkal:

TEXTIL, mindenféle gép- és textilipari kellékek, nemzeti textilművészeti csoport.
SZŐRME és szőrmekonfekció.
BŐR és bőrkészitmények, bőripari gépek és kellékek.
PAPIR, papirkész tmények, iró- és irodakellékek, iró- és számológépek.
ÜVEG és porcellánkészitmények.
GÉPEK, vas- és fémipar.
HÖGAZDASÁG
LÉGSZESZ és légszeszpropaganda
SZÁLLODA és PANZIÓ-berendezések.
KÖZGAZDASÁG: mezőgazdasági gépek, szerszámok, műtrágya és készitmények.

II. NAGY ORVOSI, EGÉSZSÉGÜGYI ÉS ÁLLATEGÉSZSÉGÜGYI KIÁLLITÁS
az orvoskongresszusok és állatorvosi ülészések alkalmából.

1929. szeptember 14—15

II. Nemzeti TENYÉSZÁLLATKIÁLLITÁS és nemzetközi TENYÉSZÁLLATVÁSÁR (a városi vásártéren). MEZŐGAZDASÁGI GÉPEKNEK ÜZEMBEN VALÓ BEMUTATÁSA (a maximiri egyetemi birtokon). SZÖVETKEZETI NAPOK.

Az SHS vasutakon, az adriai hajókon és repülő épeken 50 százalékos menetdijkedvezmény (ingyenes visszautazás), a bolgár, csehszlovák, német, olasz, osztrák, lengyel, román, svájci és magyar vasutakon 25—30 százalékos menetjegykedvezmény.

UTAZÁSI IGAZOLVÁNYOK, amelyek állandó belépőjegyként is szolgálnak, 80 dináros árban a belföldi utlevélirodákban, az SHS konzulátusoknál és kereskedelmi ügynökségeknél, az Első Horvát Takarékpénztár külföldi fiókjainál, vagy ha olyan nincsen, minden nagyobb városban a többi pénzintézetekneél válthatók, vagy közvetlenül a mintavásár hivatalában is rendelhetők meg. 8801

Mütétet hajtanak végre a halotton

Juszufovics Hasszán Müftár kivégzésével kapcsolatban két ismert noviszadi orvos olyan tudományos kisérletet végzett, amely alkalmas arra, hogy nemcsak szakkörökben, hanem a nagyközönség körében is feltünést keltsen. A két orvos a beállott halál konstatálása után a kivégzett ember még életképes belső elválasztó mirigyeit kioperálta és *Voronoff* módszere nyomán néhány percen belül átplántalta két idősebb noviszadi ember szervezetébe.

A kisérlet eszméje dr. *Manojlovics* Bránkó petrovaradini katonaorvosé, aki már hosszabb idő óta foglalkozik Voronoff mütétekkel. Dr. Manojlovics két noviszadi orvossal dr. *Uzelac* Szlávkó szanatóriumi főorvossal és dr. *Rankovics* Milán petrovaradini ezredorvossal együtt engedélyt kért a katonai hatóságoktól arra, hogy a kivégzésnél jelen lehessenek és közvetlenül a halál beállta után mütétet hajthassanak végre a halotton. Az orvosok megkapták az engedélyt és a kivégzésnél jelenlevő katonaság nyomban a halálos itélet végrehajtása után eltávolitotta a közönséget, hogy az orvosok végrehajthassák a mütétet.

Dr. Manojlovics Bránkó és dr. Rankovics Milán a halál bekövetkezése után néhány pillanattal már ott voltak és kivették a halott belső elválasztó mirigyeit. A mirigyeket előre elkészitett filológikus meleg sóoldatba helyezték és autón nyomban bevitték a dr. Uzelac-féle szanatóriumba, amelynek mütőszobájában már ott fekütek az operációs asztalon a páciensek.

Dr. Uzelac és dr. Rankovics már napokkal ezelőtt, mikor először járt hire annak, hogy a halálraitélt katonát ki fogják végezni, kerestek és találtak két embert, aki hajlandó volt magát alávetni a Voronoff-féle mütétnek. A páciensek egyikét *Krivzoff* Pantának hivják, hatvanhétéves emigráns orosz ezredes, a másik pedig egy *Vujanics* Aleksza nevü noviszadi kikötőmunkás, aki hetvenhároméves.

Mindkettőjüket már a kora reggeli órákban berendelték a szanatoriumba és minden előkészület megtettek, hogy az operációkat haladéktalanul végre lehessen hajtani.

Az autó, amely a kioperált mirigyeket hozta, néhány perc alatt beérkezett a szanatóriumhoz és Uzelac és Rankovics doktorok haladéktalanul hozzáfogtak az operációhoz. A halálraitélt arnauta mirigyeit a bőr alá plántálták. A mütét mindkét esetben kitünően sikerült, a páciensek jól érzik magukat s hőmérsékletük normális. Mindkét operációt ugyanabban az időben s ugyanabban a mütőteremben hajtották végre. Dr Uzelac Vujenicsot, Rankovics pedig Krivzoffot operálta meg.

A noviszadi kisérletnek orvosi szempontból rendkivül nagy jelentősége van, annál is inkább, mert ez az első eset, hogy néhány pillanattal előbb kiszenvedett ember mirigyeit nyomban átplántálták másokba. A belső elválasztó mirigyeknek az a sajátsága, hogy a halál beállta után néhány percig még megőrzik életképességüket és Voronoff elmélete szerint abban az esetben, ha ezeket a mirigyeket idejekorán sikerül idegen szervezetbe átültetni, akkor a mirigyek élő képesek maradnak és az uj organizmusban tovább folytatják működésüket.

A *Bácsmegyei Napló* noviszadi munkatársa a mütét elvégzése után felkereste a két orvost, akik megerősitették az operációról elterjedt hireket, kijelentették azonban, hogy mindaddig nem nyilatkoznak, amig az operáció eredményét meg nem állapithatták.

Voronoff Szergiusz a Párisban élő világhirü orosz orvostanár, mint ismeretes, állandóan behatóan foglalkozik a nemi mirigyek átplántálásának kérdésével és tudományos vizsgálódásaival sikeresen egészitette ki dr. *Steinach* bécsi orvostanár eredményeit. Az első mirigyátültetési kisérleteket Claude Bernard és Brown Sequard párisi tudósok végezték és ők állapitották meg legelőször, hogy az emberi organizmus funkciójának zavartalansága és frissesége a belső elválasztó mirigyek működésétől függ. Ezek a mirigyek hatnak frissitőleg a sejtekre. Ha ezek a mirigyek elhasználódnak, (például előrehaladott koru embereknél) akkor az agymunka és az emlékezőtehetség gyengül, a haj szine fakó lesz és a fizikai potencia, valamint az intellektuális erős egyaránt csökken. Ezt a körülményt Voronoff tanár egyiptomi tanulmányutja utján gyakran megfigyelte férfiasságuktól megfosztott embereknél.

A Voronoff-rendszerü mütéteknél a legfontosabb az, hogy a belső elválasztó mirigyeket olyan helyre plántálják át, amelyet számukra a természet jelöl ki. A mirigyeket rendszerint kisebb darabokban a hasfal alá ültetik, hogy a szervezetre minél intenzivebben hassanak.

Küszöbön az angol-amerikai flottaegyezmény

Amerika értesitette a tengeri hatalmakat az eddigi tárgyalások állásáról

Londonból jelentik: A washingtoni kormány jegyzéket intézett a francia, japán és olasz kormányhoz, amelyben közli az Anglia és Amerika között folyó flottatárgyalások jelenlegi állását.

A *Daily Telegraph* szerint a flottaleszerelés általános alapelveiben a két állam között már teljes a megegyezés, a legjelentékenyebb kérdés, amely körül még ellentétek vannak, az, hogy milyen legyen a flottaarány a két állam között. Hoover még mindig tul magasnak találja azt a hajómennyiséget, amelyet az angol kormány ajánl és ugyszólván csupán őrhajók tartására akarja korlátozni a két állam hajóhadát.

Elkészültek Szuboticán a földadókivetések

Tizennyolcmillió dinár az állami földadó

A szuboticai állami kataszteri igazgatóság néhány nappal ezelőtt készitette el az állami földadó kivetését az 1929. évre. A kivetés az uj adótörvény értelmében készült el és megállapitható, hogy a földadó tartozékaival ebben az évben az uj adótörvény alapján jóval nagyobb, mint az elmult években. Az idei földadó általánosságban száztiz-százhusz százalékkal magasabb, mint az elmult években. Az uj adótörvénynek az volt az intenciója, hogy a mezőgazdákat, akiknek adójuk az elmult tiz évben az összes többi adózók véleménye szerint aránytalanul kicsiny volt, erősebben megadóztassa.

A *Bácsmegyei Napló* munkatársa hivatalos helyen a következő adatokat kapta a földadó ez évi kivetéséről:

Szubotica területén 169.734 hold és 335 négyszögöl termőföld van, amely adó alá esik. E földterület kataszteri tiszta jövedelmét az uj törvény értelmében 86,801.734 dinár 86 parában állapitották meg. Miután a kataszteri tiszta jövedelem tizenkét százaléka képezi az egyenes állami földadót, ez 10,416.210 dinár 58 parát tesz ki. Ehhez jön még az állami pótadó, amelynek összege 7,743.758 dinár 17 para, az állami földadó teljes összege pedig 18,159.968 dinár 75 para.

Az uj adótörvény rendelkezései szerint a községi hatóságok legfölljebb negyven százalékos pótadót számithatnak a földadó összegéhez, mig a bácskai tartományi pótadó, huszonöt százalékot tesz ki. Eszerint a városi pótadó összege az egyenes állami földadó után 4,166.484 dinár 23 para lesz a tartományi pótadó pedig: 2,604.052 dinár 64 para. A mezőgazdák összes állami, községi és tartományi adója és pótadója az 1929. évre 24,930.505 dinár 62 parát tesz ki.

1928. évben az állami egyenes földadó 510.000 dinár volt. Ehhez jött még a harminc százalékos általános jövedelmi pótadó, a hatvan százalékos hadi adó, az ötszáz százalékos rendkivüli pótadó, negyven százalékos rokkantadó, husz százalékos kamarai pótadó, a háromszáz százalékos községi és huszonöt százalékos tartományi pótadó, valamint jövedelmi adót is kellett fizetni a szántóföld után.

Mindezek a felsorolt adók összesen 11,306.200 dinárt tettek ki.

A szuboticai városi adóhivatal hétfőn helyezi közszemlére a regisztereket a második emelet 131. számu helyiségben, ahol az állami kataszteri igazgatóság székel és a regiszterek szeptember 16-ig maradnak közszemlén. Figyelmezteti a városi adóhivatal az érdekelteket, hogy a kivetések ellen legkésőbb szeptember 16-án délig lehet felebbezni az állami kataszteri igazgatóságnál és ajánlatos, ha mindenki megtekinti a regisztereket és megnézi, hogy mennyi az adókivetése, nehogy később, amikor már be kell fizetni az adót, állapitsa meg, hogy adóját hibásan vetették ki. Az ilyen eseteket a törvény nem veszi figyelembe és mindenkinek azt az összeget kell befizetni adóba, amelyet a kivetés előir, természetesen, ha azt nem felebbezték még felsőbb hatóságokhoz.

A pénzügyigazgatóságon nyert értesülésünk szerint még szeptember hónapban elkészül az általános házadó kivetése az uj adótörvény alapján az 1929. évre és ezt is közszemlére teszik. A hatóságok senkit sem fognak külön értesiteni a kivetésekről és azért ajánlatos, ha a háztulajdonosok is annakidején személyesen tekintik meg az adókivetést, hogy idejekorán benyujthassák felebbezésüket az illetékes hatóságokhoz.

Legjobb hirdetési orgánum a „BACSMEGYEI NAPLO“

A francia sajtó támadja Briand-t az Európai Egyesült-Államok terve miatt

Az Echo de Paris szerint Briand politikája ellentétben áll a francia érdekekkel

Párisból jelentik: Az *Echo de Paris* ismét élesen kritizálja *Briand* külpolitikáját és szenvedélyes hangu cikkében azt irja, hogy Briand nem tudja, hova megy. Az Európai Egyesült Államok eszméjét épugy csak a levegőbe dobta, mint a Kellog-eszmét. Feldobja a követ, anélkül, hogy tudná hova esik s még azzal sem törődik, ha azzal a saját fejét üti meg.

Az Európai Egyesült Államok — irja a lap csak a nagyhatalmak szoros együttmüködésén alapulhatnak. Ennélfogva ennek árát a kishatalmak adják meg. Ha pedig az európai kishatalmakat gyöngitik, ez nem más, mint a germánság erősitése. Briand politikája ellentétben áll a francia érdekekkel és emlékeztet III. Napoleonra — irja a lap.

Annak illusztrálására, hogy a páneurópai eszme a német érdekeket szolgálja, az *Echo de Paris* közli, hogy Briand hétfői ebédjén Stresemann lesz az első, aki felajánlja az együttmüködést Páneurópa érdekében.

A *Volonté* azt irja, hogy Briand nem dolgozta ki az Európai Egyesült Államok tervét. Az erre vonatkozólag megindulo tárgyalásoknak elsősorban gazdasági kérdésekkel kell foglalkoznia. Egységes pénzügyi törvények és egységes pénz megteremtésére kell gondolni. Az egységes pénzrendszer alapja pedig a nemzetközi bank megalapitása volna. Azonban egy ilyen hitelintézettel szemben minden állam a legnagyobb bizalmatlansággal viseltetnék. A nemzetközi bank tulnagy hatalmának még az sem volna az ellensulyozása, ha székhelyét Genfbe tennék.

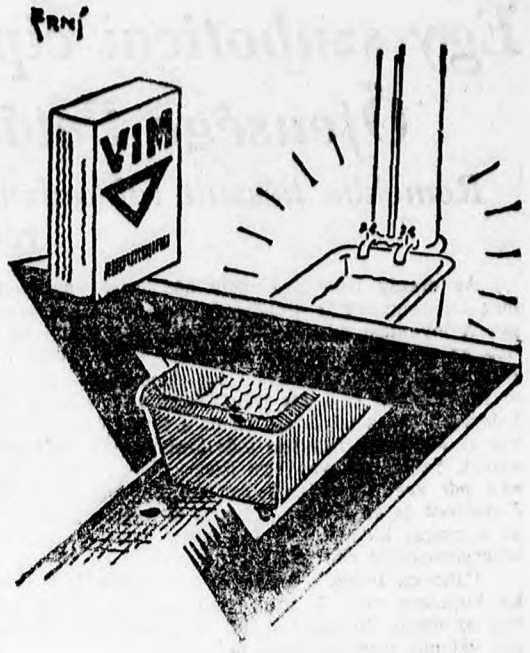

VIM

TISZTÍT MINDENT A LAKÁSBAN

Kalapáccsal leütötte feleségét, azután felakasztotta magát egy apatini földbirtokos

A nyolcvankétéves aggastyán meghalt, felesége sulyosan megsebesült

Apatinból jelentik: Véres családi dráma játszódott le szombaton délelőtt Apatinban. *Mayer* József nyolcvankétéves dusgazdag apatini földbirtokos *kalapáccsal leütötte feleségét, majd a padláson felakasztotta magát és meghalt.*

Mayer József apatini földbirtokosnak a háboru alatt Szlavóniában voltak nagykiterjedésü birtokai, de a háboru alatt ezeket a birtokait eladta és Apatinban vásárolt magának házat és birtokot, mig a vételár többi részét — bár felesége ellenezte — hadikölcsönkötvényekbe fektette. A háboru után a hadikölcsönkötvények elértéktelenedtek és ezért állandó veszekedések voltak az idős házapár között. Az asszony naponta szemérehanyta férjének, hogy hadikölcsönt jegyzett. A veszekedéseket betetőzte még, hogy leányuk Rozália elvált férjétől Hoffmann Adámtól és visszatért szülei házába.

Szokása szerint szombaton reggel is korán kelt a földbirtokos és ismét összeveszett feleségével, majd elment hazulról. Délelőtt kilenc órakor visszatért és már a kapuban szidni kezdte feleségét. Az asszony a konyhába ment, hogy férjének reggelit készitsen, Rozália leánya pedig a veszekedés elől a belső szobák egyikébe zárkózott. Mayer József a felesége után ment a konyhába és ott folytatták a veszekedést, majd amikor az asszony a cselédágyhoz ért, Mayer *a zsebéből kalapácsot rántott elő és hatalmas ütést mért hetvennégy éves felesége fejére, aki az ágyra esett és fejéből vastag sugárban ömlött a vér.* A vér láttára az öregember megijedt, kiment az udvarra, leoldotta a ruhaszáritó kötelet, felment a padlásra és a kémény mellett felakasztotta magát.

Mayer leánya, akinek fogalma sem volt arról, hogy mi történt szülei között, sokáig nem mert kimozdulni a szobából. Egyszer csak az udvarból mély hörgéseket hallott. Kirohant és akkor látta, hogy anyja erőtlenül fekszik az udvarban, ahova a konyhából kivánszorgott. A leány fellármázta a szomszédságot és bevitte az anyját a szobába, orvost hivott, aki megállapitotta, hogy az idős asszony sérülése nagyon sulyos, de nem életveszélyes. Amikor már kissé lecsillapodtak a kedélyek, a házbeliek Mayer József kérésére indultak. Az egész házat átkutatták, de sehol sem találták. Végre is a leánya észrevette, hogy a padlás ajtaja nyitva van, a szomszédokkal együtt felment a padlásra, ahol borzalmas látvány fogadta az érkezőket. A kémény mellett tördeire támaszkodva kötélen függött Mayer József. Teste még meleg volt. A leány nem vesztette el lélekjelenlétét és levágta a kötélről az apját, mesterséges lélegzést is alkalmaztak, de Mayer József már halott volt.

Halálragázolta a vonat özvegy Mamuzsics Benedeknét

A volt szuboticai tanárnő át akart menni a sineken és nem vette észre a sebesiesi vonatot, amelynek kerekei lefejezték

Megdöbbentő szerencsétlenség történt szombaton délelőtt Szubotica közelében a Szubotica Predgradje és Sebesics állomások között,

A Szubotica és Sebesics között közlekedő helyijáratu vonat a Bajai-uti szőlők között elütötte özvegy Mamuzsics Benedeknét volt szuboticai polgáriskolai tanárnőt, Mamuzsics Benedek volt gimnáziumi tanár özvegyét, akit a vonat kerekei halálra gázoltak.

Özvegy *Mamuzsics* Benedekné egyik köztiszteletben és közszeretetben álló tagja volt Szubotica uri társadalmának és a tragédia hire, amely a délutáni órákban terjedt el a városban, *mély megdöbbenést keltett.*

A szerencsétlenség, mint megállapitották, fél tizenkettő tájban történt, néhány száz lépésnyire a Szubotica—Predgradje állomástól. Az idős uriasszony minden valószinüség szerint át akart menni a sineken és nem vette észre a nagy sebességgel közeledő vonatot, amely elkapta és letiporta a szerencsétlen uriasszonyt.

özvegy Mamuzsics Benedekné a lokomotiv kerekei alá került, amelyek a szerencsétlen uriasszonyt lefejezték és amikor a vonat elrobogott felette, a sinek mentén egy felismerhetetlenségig összeroncsolt hustömeg maradt.

A sintől néhány lépésnyire az alacsony, éles kövekkel boritott töltés mellett a szerencsétlenség hirére odasiető emberek egy *fekete ruhába öltözött asszony fejnélküli holttestét találták meg.* A fej, amelyet a vonat kerekei leszeltek, egy-két lépésnyire a törzstől a sinpár között feküdt, nem messze tőle egy összegyürt, poros és véríoltos fekete bőrretikül és egy összetépett fekete esernyő hevert.

A borzalmas szerencsétlenségről azonnal értesitették a Szubotica—Predgradje állomást, amelynek vezetője érintkezésbe lépett a szuboticai rendőrséggel, ahol jelentette, hogy a Bajai-szőlők között a helyijáratu vonat lokomotivja halálra gázolt egy idős asszonyt. Akkor még senkisem tudta, hogy a szerencsétlenség áldozata egy Szuboticán széles körökben ismert, előkelő uriasszony. A szuboticai rendőrség a jelentés alapján utasitotta a mentőket, hogy azonnal menjenek ki a helyszinre, ugyanekkor a főkapitányságról elindult egy autó, amelyben *Miclov* Tósa rendőrkapitány, továbbá az ügyeletes rendőrorvos és detektivek ültek. A szerencsétlenség szinhelyén ekkor már nagy embertömeg vette körül a megcsonkitott holttestet és izgatottan találgatták, hogy ki lehet a vasuti szerencsétlenség áldozatá. A Szubotica—Predgradje állomás odasietett személyzete tartotta távol a tömeget, hogy a rendőrség emberei a szerencsétlenség szinhelyén mindent ugy találjanak, ahogyan eredetileg volt.

A rendőrőorvosnak már nem sok dolga akadt. A szerencsétlen asszony a lokomotiv kerekei alatt kiszenvedett. A detektivek azt igyekeztek megállapitani, hogy miképen történt a szerencsétlenség, Miatov Tósa rendőrkapitány ezalatt átkutatta a véres retikült, abban a reményben, hogy olyan iratokat talál benne, amelyekből megállapithatja a szerencsétlenség áldozatának kilétét. A fekete táskában azonban semmiféle irás nem volt, ugyhogy

az első órákban nem is tudták megállapitani a szerencsétlenség áldozatának személyazonosságát.

A helyszini szemle felvétele és néhány jelentéktelen mély kihallgatása után a holttestet a Bajai-uti temető hullaházába szállitották. A detektivek a szerencsétlenség szinhelyéről visszatérve, azonnal megindították a nyomozást és egy órára sikerült megállapitani, hogy *a szerencsétlenség áldozata özvegy Mamuzsics Benedekné, volt polgári iskolai tanárnő, aki a Szombori-ut 18. számu házban lakott.*

A szerencsétlenség hire percek alatt elterjedt a városban, ahol kevesen vannak, akik ne ismernék az idős uriasszonyt, aki amióta nyugalomba vonult, csendesen élt gyermekeinek, rokonainak, ismerőseinek és volt leánytanitványainak őszinte szeretetétől övezve. Özvegy Mamuzsics Benedekné, Mamuzsics Benedek gimnáziumi tanár özvegye, maga is tanitással és neveléssel töltötte el életének javarészét. Hosszu ideig volt a szuboticai polgári leányiskolának tanárnője, majd *Takács* Éta igazgatónő halála után az intézet igazgatója. Mamuzsicsné egész generációkat nevelt fel, *mindig* kedves, szerény, megértő tanitó volt és közvetlen meleg lelkével magához tudta kapcsolni tanitványait, akik akkor is nagy szeretettel, hálával és ragaszkodással gondoltak reá, amikor kikerültek az iskola padjai közül. Félrehuzódva élt diákemlékektől gazdag lakásában. Az utóbbi időben ritkán távozott el hazulról és csak a templomot látogatta *buzgón.* Tagja és vezetője volt több szuboticai vallási és jótékonysági egyesületnek és amig ereje megengedte, tevékeny részt vett ezeknek az egyesületeknek munkájában.

Szombaton reggel özvegy Mamuzsics Benedekné még résztvett a Szent Teréz-templomban az Istentiszteleten, azután hazament, de nem sokáig tartózkodott otthon, hanem, mint az utóbbi időben gyakran megtette, kisétált a szőlőjébe, amely nem messze van attól a helytől, ahol a szerencsétlenség történt. Hogy eltávozása után mi történt a szerencsétlen uriasszonnyal, azt eddig nem tudták megállapitani. Minden jel amellett szól, hogy

özvegy Mamuzsicsné szőlője felé haladva át akart menni a vasuti sineken. Az uriasszony gyengesége miatt csak nagyon lassan tudott menni és valószinü, hogy mielőtt átment volna a sinpáron, körülnézett, de nem látta a vonatot, mire azonban a pályatestre ért, előrobogott a lokomotiv, amely elől özvegy Mamuzsics Benedekné már nem tudott elugrani

a mozdonyvezető pedig nem birta lefékezni az ezen a helyen már gyorsan futó vonatot. A szerencsétlenség bekövetkezett s a mozdony acélkerekei kioltották egy nemes életet. A tragikus körülmények közt elhunyt uriasszonynak Szuboticán igen kiterjedt előkelő rokonsága van, igy rokonságban volt özvegy *Mamuzsics* Lázárné volt polgármesternével és nagyon sok bunyevác családdal. Özvegy Mamuzsics Benedeknének két gyermeke van: fia, dr. *Mamuzsics* Mihály Budapesten ügyvéd és a Nemzeti Sport cimü lap szerkesztő-tulajdonosa, leánya pedig Lungulov Radivoj szuboticai tanitónak, a szuboticai városi képviselőtestület tagjának a felesége.

Özvegy Mamuzsics Benedeknét vasárnap délután temetik a Szombori-uti gyászházból.

Egy szuboticai cipészmester ajándéka Őfensége Petár trónörökösnek

Remekbe készült lakkcsizmát ajánlott fel a trónörökös részére

Az ország lakossága mély hódolattal ünnepelte meg Őfensége Petár trónörökös hatodik születésnapját. A loyalitást és a szeretetet tükrözte vissza ez a nap, az ország népének hü ragaszkodását a fenkölt királyi család iránt. Az üdvözlések és jó kivánságok tömege halmozta el a kis trónörököst születésnapja alkalmával, de az üdvözléseken és a jókivánságokon kivül az alattvalók figyelme más formában is megnyilvánult. Szuboticán van egy öreg cipészmester, aki *egy pár remekbe készült csizmát ajánlott fel a kis Fenségnek* és gondosságának meg is lett a gyümölcse: az a magas kitüntetés érte, hogy a remekbe készült lakkcsizmácskát elfogadták.

Páncsics Ivánnak hivják a cipészmestert, a Boska Vujicseva ucca 3. szám alatt a Hermec-palotában van az üzlete. Itt kerestük fel és kértük, hogy mondjon valamit mestermunkájáról.

— Azt kérem — kezdte — látni kell, nagyon nehéz elmondani, hogy milyen, mert szavakban kifejezve csak lakkcsizma, de aki látta, az mind megdicsért érte. Nagyon örülök, hogy ilyen szépen sikerült és örömömbe büszkeség is vegyül. Két napig dolgoztam rajta. Ügyeltem minden öltésre, mert tudtam, hogy akinek felajánlom, nem viselhet akármilyen csizmát. Sarkantyus lakkcsizma, krokodilbőrből készült lovaglófolttal, mert ha ez nem volna rajta, a sikos lakk állandóan megcsuszna lovaglás közben. A csizmatalp peremét nemzeti szinü cérnával varrtam körül.

— Honnan volt meg a mértéke?

— Szemmérték után készült. Harmincegyesre szabtam, azt hiszem jó lesz, ha pedig egy kicsit nagyobb lesz, az sem lesz baj... Amikor elkészült, felvittem a városházára, ahol megmutattam a polgármester urnak, meg a főkapitány urnak. Mindakettőjüknek nagyon tetszett.

Itt kis szünetet tartott a mester, majd igy folytatta:

— Azután elmentem az ipartestületbe, ahol igazolványt kértem arról, hogy a csizmát sajátkezüleg én készitettem, nem pedig holmi gyári munka... ámbár nem hinném, hogy gyárilag lehet ilyent csinálni. Az igazolványt megkaptam nyomban, mire elhatároztam, hogy személyesen viszem le Beogradba. De mielőtt utnak indultam, megirtam a tanitó ur segitségével egy szép üdvözlő levelet, amelyben sok jót és sok szerencsét kivántam Őfenségének, a mi szeretett trónörökösünknek. Az üdvözlőlevelet, meg az ipartestület igazolványát beletettem a skatulyába a csizma mellé és elutaztam Beogradba... Pénteken reggel érkeztem meg és délelőtt tiz órakor jelentkeztem az udvari marsallátus hivatalában. Kérdezték, hogy mit kivánok. Megmondtam, mire azt válaszolták, hogy a marsalli hivatalban senki sincs, aki átvehetné, mert a felséges királyi család kiséretével Blédbe utaztak. Az udvar igazgatósági irodájába utasitottak. Mellém adtak egy udvari szolgát, aki azután elvezetett ide. Egy magasrangu tiszt fogadott.

— Mit óhajt? — kérdezte.

— Ezt a kis csizmát hoztam, hogy felajánljam Őfensége Petár trónörökösnek születésnapja alkalmából.

Ezzel kibontottam a skatulyát és elővettem a lakkcsizmákat. Láttam, a tiszturaknak is nagyon tetszik. Mondták is, hogy bizonyára örülni fog neki a kis Fenség. Megigérték, hogy azonnal elküldik Blédbe.

Közben vevők érkeztek az üzletbe, mire elbucsuztunk Páncsics mestertől, akinél büszkébb ember nem akad most a városban.

Megindult az épitőmunka Palesztinában

A zsidó telepesek a nyugalom helyreállta után megkezdték az elpusztitott telepek ujjáépitését

Londonból jelentik: A gyarmatügyi *miniszterium* szombaton hivatalos jelentést adott ki a palesztinai helyzetről. A miniszterium ebben a jelentésben

erélyesen cáfolja a Central News pénteki hiradását, amely szerint péntekre virradó éjjel Cása környékén véres ütközet folyt le az angol katonaság és lovas beduin törzsek között.

A hivatalos jelentés szerint

a helyzet Palesztina egész területén nyugodt

és az angol katonaság müködése most már csak arra szoritkozik, hogy felfedezze a még mindig nagyszámban levő titkos arab fegyverraktárakat. A lefartóztatottak száma szombaton nyolcvanra emelkedett.

A zsidó telepitéseken mindenütt megindult a munka és a városok, valamint a telepek élete lassan ismét normális mederbe terelődik.

A zsidók több kerületben megkezdték a felperzselt házak ujjáépitését

s ebben a munkában az angol kormány nagyobb összegekkel segiti a károsultakat.

A MAHARADZSAK ORSZÁGÁBAN

Maurice Dekobra uti élményei

Egyedül jogositott magyar forditás.

Ha az ember az Indus folyóhoz ér és átmegy az Attok hidján, nyomban észreveszi, hogy valamilyen katonai zónába került. Őrség a hidon, innen is, tul is, azután katonaság mindenfelé, ennek a kis hadseregnek a feladata az északnyugati határ megvédése. Két órai utazás után ér el innen az ember Peshawarba, ahol az európaiak testi épségére szintén katonák vigyáznak. Az európai városrészt a bennszülöttekétől erős drótkeritések, sáncok választják el és már este hét óra után tilos az egyik városrészből átmenni a másikba.

Amikor berendezkedtem szállásomon, észrevettem, hogy szomszédom sátra előtt egy pathán katona áll őrt. Először azt hittem, hogy szigoritott fogságban levő tisztről van szó, de nemsokára megtudtam, hogy a sátor lakója egy vali, Souriya királyné egyik rokona. Eleinte veszélyben volt, miért is a peshawari főbiztos elhatározta, hogy fegyveres hatalom oltalma alá helyezi. Elhatároztam, hogy csak revolverrel a párnám alatt fogok aludni, *mert mit lehet tudni, hátha az orgyilkosok véletlenül eltévesztik a sátort.*

Néhány nappal később, Sir Norman Bolton előzékenysége folytán kikémleltem a hirhedt Khyber-Pass-t, a tazildar, vagyis az angol politikai megbizott mellé rendelt bennszülött magisztratus vezetése mellett.

Ah, a khyberi hegyszoros!... Mennyi elkeseredett ütközetnek és meg nem szünő guerilla-harcnak a tanuja. Nem hiszem, hogy lenne a földkerekségnek még egy olyan helye, ahol annyi embert gyilkoltak volna le. E vad hegycsucsok és sziklás falak között, amelyeket a kérlelhetetlen napsugarak egészen elmeszesitettek, az árja hordák tajtékzottak, mielőtt elfoglalták Hindosztánt. Azután Nagy Sándor katonái jöttek, később a ferdeszemü szkythák, a farkasfogu hunok és afghánok, akiknek kardjai fogazottak voltak, akár a fürész. Sorban következtek Baber turkománjai és a mogul-császár nagyszerü harcosai, végül Akbaré, aki a muzulmán hatalom virágkorát teremtette meg Indiában. Azután 1838. óta ez a föld rengeteg sok angol katona vérét itta be, akik bátran haltak meg a sasfészkeikben elrejtőzött banditák golyóitól találva.

*

Amikor az első hegykaput elhagytuk, Jamrad várа előtt a tazildar némi felvilágositással szolgált.

— Mióta a kabuli trón igénylői fegyverlövésnyire veszekszenek egymással, semmi biztonság sincsen a karaván részére. Az emberi életnek nincs sok értéke ebben a szorosban. Semmi. Vidékünk törzsei — az afridik, wazirik, mashudok, véres bosszut állanak a tulajdonképeni államon. Az arab mondása: »Először lovam, azután feleségem.« Az afridié: »Először puskám, azután feleségem.« Életének egyetlen vágya egy tüzipuska. Nézzen arra a tanyára a hegyoldalon. Mindegyik major meg van erősitve és toronnyal ellátva, melynek tetejéről a haragos waziri ellenőrzi szomszédos ellenségét, aki talán egy másik majorban lakik alig *háromszáz méternyire* az övétől... Egyszer valamelyik waziri elrabolta éjszakának idején egy pathán feleségét, mialatt a férj a hegyek között portyázott. Néhány nap mulva visszaküldi neki az asszonyt, akinek ezüst nyakláncára egy darabka papirost erősit és a következő szavakat mázolja rá: »Feleséged az enyém volt. Most visszaküldöm neked. Sokkal csunyább, mint gondoltam.« A férj *néhány* társat toborzik és kész a hadiállapot. Könnyü sebet ejtenek a csábitón, elvezetik a tanyára és az udvaron odakötözik valamihez A férj elhivja feleségét is és megparancsolja a többi embernek, hogy vonuljanak vissza. A szerencsétlen asszonyról, aki inkább holt, mint eleven, megkötözött kedvese előtt leveszi fátyolát és igy szól a csábitóhoz: »Ugy látszik, hogy feleségemet nem találtad elég szépnek? Nem akarlak erőszakolni, hogy egy csunya asszonyt nézz.« És ezzel fog egy darab lángoló fát és tüzes parazsát a csábító szemeibe nyomja. Azután feloldja kötelékeit és egyszerüen elbocsátja: »Most már visszamehetsz a hegyek közé...«

Na, mit szóltok ehhez európai érdekeltek?

*

Keresztülmentünk a Landi-Kotal által elsáncolt mezőn. Az utkanyarulatokban ereszkedik alá a határt jelző póznák felé. Egy sziklaormon, amely egészen az afghán területig uralkodóan emelkedik a völgy fölé, egy blockhaus áll. Ilyen köből épült, kis drótháló zattal körülfont erődöt minden stratégiai ponton lehet találni. Valamennyit bennszülöttek tartják megszállva.

Megkérdeztem a tazildartól:

— Hogyan lehet itten az emberi életet aránylag biztossá tenni?

— Ha a törzseket megfizetik. Ez bizonyos fajta bebiztositás az örökös hadiállapot ellen. Például egy *négyezer banditával rendelkező* törzs huszonötezer rupiát kap évente. Gondolja el, ha néhányan most hirtelen ránk céloznának, a törzs meg lenne fosztva attól az életjáradéktól, amelyet az indiai kormány biztosit számára. Ez az egyedüli módja annak, hogy ártalmatlanokká tegyék őket.

Néhány éve van annak, hogy a Kohat hegyszoros egyik törzsét azzal büntették meg, hogy száz fegyvert kellett beszolgáltatnia. A vizsgálat folyamán a katonák két asszonyról levették a fátyolt, mire a törzsbeliek elhatározták, hogy azonnal a megtorlás eszközeit alkalmazzák, ami egyetlen törvénykezési módjuk. Éjjel néhány lázadó belopódzott Kohatba az angol csapatok szállására, megölték Ellis őrnagy feleségét és magukkal hurcolták Miss Molly Ellis-t, anélkül, hogy az őrség valamit is észrevett volna. Hosszas alkudozások után csinos váltságdijat kellett a szerencsétlen fiatal leányért fizetni.

Automobilunk megáll. Hátrafordulok, hogy még egyszer megnézzem a félelmetes szorost. Balsejtelmü csend terül erre a durva földdarabra. Ezek a növényzet nélküli hegyek, a hegyi patakok kiszáradt ágyai, a fák nélküli területek mintha mindörökre elnyelték volna azt a megszámlálhatatlanul sok hadsereget, amely négyezer év alatt át ment Khyber szorosán.

Nincs ehhez a maga nagyszerüségében egyedül álló szépséghez fogható, ha csak nem a történelem korszakain át itt lejátszódott száz dráma. Talán Nagy Sándornak egy centruiója lépdelt a homokban, amelybe most az én cipőim süppednek, vagy épen Tamerlan egyik vitézének lovai hagyták patáik elmosódott nyomait ott, ahová lépek? Talán a nagy Babernak egyik hadsegédét ölték meg egy bárdütéssel e szikla közelében? Vagy talán — *háromszáz* évvel később, egy szegény kis sebesült angol közkatona hörgött itt az égető nap alatt, mig társai a Jalalabad-ot megszállók segitségére futottak? Negyven évszázadon át folyt a vér ebben a telhetetlen hegyszorosban. A katonák tizezrei hagyták csontjaikat ezekben a szakadékokban, nyilak száguldtak, lándzsák törtek, golyók süvitettek, emberek hullottak itt körös-körül.

A mély csendben hirtelen két távoli detonáció visszhangzik. A tazildar felé fordulok, aki ujjával mutat a hegyre, a határ másik oldala felé és csendesen teszi hozzá:

— Két afghán szórakozik egymással.

Revolveres merényletet követtek el a bécsi magyar követség sajtófőnöke ellen

A sajtófőnök könnyebben megsebesült

Bécsből jelentik: A bécsi magyar követség épületében szombaton reggel revolveres *merényletet* követtek el *Ziegler* Vilmos sajtóattasé, a követség sajtófőnöke ellen.

A követségi hivatalban szombaton a reggeli órákban megjelent egy feldult külsejü ember, aki *Budai Gyula* néven mutatkozott be és a sajtófőnökkel kivánt beszélni. A titkár bejelentette Zieglernél az izgatott idegent, aki néhány perc mulva már a *sajtófőnök előtt* állott. Az állitólagos Budai utlevél ügyben kért felvilágositást Ziegler Vilmostól, aki erre az épület földszintjén működő konzulátushoz utasitotta Budait. Az izgatott ember el is távozott, néhány perc elteltével azonban visszajött és ismét jelentkezett a sajtófőnöknél, akinek szobájából néhány pillanat mulva *revolverlövések hallatszottak.*

A személyzet több tagja berohant a sajtófőnök hivatalszobájába, ahol Ziegler életre-halálra dulakodott a revolverrel hadonászó idegennel. Budai lövései közül csak az egyik sebesitette meg könnyebben a sajtófőnököt, akinek sebeit az egyik közeli szanatóriumban kötözték be. A dühöngő merénylőt csak nagynehezen sikerült lefogni. Értesitették a rendőrséget, ahonnan több detektiv jelent meg a követségen és megkezdte a merénylő kihallgatását. Az állitólagos Budai semmivel sem tudta megindokolni tettét és sirva hajtogatta a rendőrség közegei előtt, hogy ő beteg, a végletekig ideges ember és *nem volt* tudatában annak, hogy mit követett el.

Azt hiszik, hogy egy exaltált, esetleg elmebajos ember tettéről van szó. A nyomozást megindították.

HIREK

VÁROSI SZINHÁZ hangversenytermében szombaton, szeptember 14-ikén *Dimitrijevics* Milán hegedümüvész hangversenye.
Jegyelővétel naponta a szinházi pénztárnál.

*

— **Korosec Antun erdőügyi miniszter Boszniába utazott.** Az Avala jelenti Beogradból: Dr. Korosec Antn erdő- és bányaügyi miniszter pénteken este Boszniába utazott. A miniszter több napig marad Boszniában.

— **A trónörökös születésnapjának ünneplése Topolán.** Topoláról jelentik: Őfensége Petár trónörökös születésnapját impozáns keretek között ünnepelték meg Topolán. Az összes felekezetek templomában Istentiszteletet tartottak. Az üzletek zárva voltak és a főszolgabiróságon Jovanovics Pantelia szolgabiró fogadta a hatóságok vezetőinek, valamint a polgároknak szerencsekivánatait. Este sikerült népünnepély volt, amelyen az egész lakosság résztvett és a polgárság körében közszeretetnek örvendő trónörökös életével hajnalig szórakozott a közönség.

— **Uj törvény a hadsereg és haditengerészet szervezetéről.** Az Avala jelenti Beogradból: Őfelsége Alekszandar király törvényt irt alá a hadsereg és a haditengerészet szervezetéről. A törvény az eddigi állapottal szemben több lényeges ujitást tartalmaz. A szolgálati idő a repülőknél két év lesz. A diákoknak a törvény megadja azt a kedvezményt, hogy szüleik beleegyezésével a középiskola elvégzése után tizennyolcéves korukban leszolgálhatják katonai évüket. Azoknak, akik tanulmányi célból, vagy megélhetésükre való tekintettel külföldön élnek, halasztást lehet adni huszonötéves korukig. Ugyanilyen halasztás adható a belföldi diákoknak is. A tartalekos tisztek alezredesi rangot érhetnek el. Az aktiv tisztek tiz évi szolgálat után mehetnek nyugdijba. A törvény ezenkivül teljes részletességgel jelöleli a hadsereg és haditengerészet szervezetének összes kérdéseit.

— **A frontharcosok kongresszusának tagjai a Plitvicai tavakra utaztak.** Zagrebből jelentik: A frontharcosok nemzetközi szövetségének résztvevői, akik pénteken estére érkeztek Zagrebba, szombaton délután tovább utaztak Vrhovinén keresztül a Plitvicai tavakra. Szombaton délelőtt Zagreb nevezetességeit tekintették meg a frontharcosok. Délben a polgármester diszebédet adott tiszteletükre. Az ebéden dr. Szrkuly István polgármester pohárköszöntőjében Portugália delegációját üdvözölte. Az üdvözlő beszédre Portugália delegátusa válaszolt. A Fidac nevében Reisdorf tábornok elnök köszönte meg Zagreb város vendégszeretetét. Délután a vendégek elutaztak.

— **Időjárás.** A meteorológiai intézet jelentése szerint hüvös és egyelőre még változékony, később csendesebb és száraz idő várható.

— **Megnyilt a zagrebi mintavásár.** Zagrebből jeletnik: Zagrebban szombaton délelőtt nyitották meg ünnepélyes keretek között a huszadik zagrebi mintavásárt. A mintavásár megnyitásán Őfelsége a király is képviseltette magát Mátics hadseregparancsnokkal, mig a kormány képviseletében Franges Ottó dr. földmivelésügyi miniszter jelent meg. A kiállitást dr. Erber Rudolf, a kiállitás igazgatója nyitotta meg és üdvözölte a király és a kormány képviselőjét, majd Franges Ottó földmivelésügyi miniszter beszélt a mintavásár fontosságáról. A huszadik kiállitáson 602 cég állitott ki, ezek közül kétszázkilenc külföldi. A külföldi kiállitók közül legtöbb a magyar cég, utánuk az osztrákok vannak a legnagyobb számban, majd a csehszlovák, német, francia és angol cégek következnek.

LAUSANNE MELLETT
MORGES SUISSE
„MON SOUHAIT"
penzionátus fiatal leányok részére
Az intézet igazgatónője:
RUTH SCHAETTI
szeptember 9-től 14-ig naponta d. e. 10—1-ig d. u. 4—6-ig a budapesti Royal szállóban intézete után érdeklődőknek készséggel nyujt felvilágositást.
Az intézetbe beiratkozott növendékek felügyelete alatt utaznak Morgesbe. 10.41

— **Októberben jelenik meg Munk Artur regénye.** Munk Arturnak a Bácsmegyei Napló hasábjain folytatásokban megjelent emlékiratai az ország határain tul is megérdemelten nagy szenzációt keltettek. Hosszabb tárgyalások után Munk Artur megállapodott a Pantheon budapesti kiadócéggel a regény könyvalakban való kiadására nézve. Dr. Munk Artur könyvének cime nem marad meg ugy, amint azt a Bácsmegyei Napló közölte, hanem a cime az lesz: »A nagy káder.« Jellemző, hogy a regényt má az ujságfolytatásokból is igen sokan ismerik külföldön és a könyv megjelenését nagy érdeklődéssel várják.

— **Vizmerités közben beleesett a kutba.** Apatinból jelentik: Halálos kimenetelü szerencsétlenség történt Szvilojevó községben. Csöke Ferenc tizenötéves boltárgyerek vizet akart meriteni a kutból, de megcsuszott és a kutba esett. Többen segitségére siettek és ki is halászták a kutból, de esés közben olyan sulyos sérüléseket szenvedett, hogy néhány órával később meghalt.

— **Különös közjáték a villannyal.** Az utóbbi időkben különös közjáték folyik Szuboticán a villannyal. Ismeretlen tettesek esténként tiz és tizenegy között eddig ki nem derített módon valamilyen zavart idéznek elő az egyébként kritikán felüli villanyhálózatban, ugyhogy egyiptomi sötétség borul a városra és percekig tart, mig az áram magához tér ájulásából. Jó volna, ha a villanytelep kinyomozná a fogyasztóközönséget molesztáló csinytevőket és mintegy két és fél millió dinár erejéig kártéritési pört inditana ellenük, mert azt a hamis látszatot keltik, mintha a villanytelep az áramszolgáltatással nem állana hivatása magaslatán.

— **Halálozás.** Kuláról jelentik: E hó 6-ikán hetvenkétéves korában elhunyt Kulán Mály László gyógyszerész. Temetése vasárnap délután négy órakor lesz. A puritán öreg ur halála általános részvétet keltett. Halálát özvegye és fia ifjabb Mály László gyógyszerész és kissármási Mály Sándor nyugalmazott miniszteri tanácsos gyászolják.

— **Szplitben keresik a horvát királyok sirjait.** Zagrebből jelentik: Kátics Lovró szpliti gimnáziumi tanár a napokban a szpliti püspöki levéltárban értékes okmányt talált, amely 1397-ből származik. Az okmány uj fényt vet a horvát királyok történelmére, amelyet eddig homály fedett. Az okmányt Tamás szpliti diakónus, a tizenharmadik század nagynevü történetirója irta és ebből kitünik, hogy a Szplit közelében levő Szolin melletti Mária-szigeten valóban állt valamikor egy Mária-templom, amelynek maradványait nemrégen megtalálták Jelena horvát királynő sirjával együtt. Az okmány szerint a szigeten Szent István templom is volt, amelyben Kresimir horvát király és utódainak hamvai nyugosznak. A szpliti régészek szombaton megkezdték az ásatásokat a Mária-szigeten, valamint Szolinban.

TŐZSDE

Zürich, szept. 7. *(Zárlat.)* **Beograd 9.12 ötnyolcad,** Páris 20.32, London 25.17 és fél, Newyork 5.19.35, Brüsszel 72.16, Milanó 27.16, Madrid 76.50 és fél, Amszterdam 208.10, Berlin 123.62 és fél, Bécs 73.10, Szófia 3.75 és fél, Prága 15.37.50, Varsó 58.27 és fél, Budapest 965 és fél, Bukarest 3.08.

Budapesti gabonatőzsde, szept. 7. Határidőüzlet: Buza októberre 22.69—22.99, zárlat 22.95—22.96, márciusra 25.08—25.34, zárlat 25.29—25.30. Rozs októberre 17.91—18.02, zárlat 17.99—18.01, márciusra 20.11—20.21, zárlat 20.20—20.21. Tengeri májusra 18.54—18.63, zárlat 18.71—18.72. Készárupiac: buza 21.65—23.36, rozs 16.65—16.85, takarmányárpa 15.75—17.29, sörárpa 19—23.50, köles 14—14.50, repce 48.50, tengeri 21.50—22, zab 12.75—16, korpa 12—12.25.

Chicagoi terménytőzsde, szept. 7. Középárfolyamok (záróielben az előző napi zárlat): Buza szeptember (133.625) 132 és fél, december (141.75) 140 hétnyolcad, március (147.375) 196 egynegyed. Tengeri szeptember (104.625) 104 egynyolcad, december (101.75) 101 egynegyed, március (105.125) 104 háromnegyed.

Winnipegi terménytőzsde, szept. 7. Középárfolyamok: Buza október (153.375) 152 hétnyolcad, december (154.50) 153 háromnegyed, március (160.25) 159 háromnyolcad.

Liwerpooli terménytőzsde, szept. 7. *(Zárlat.)* Buza október (sh. 9.9 d.) sh. 9.8 d, december (sh. 10.1 egynegyed d.) sh. 10.0 háromnyolcad d, március (sh. 10.6 egynegyed d.) sh. 10.5 háromnyolcad d, május sh. 107 és fél d.

Vizállás

A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: *Duna:* Bezdán 174 (—11), Apatin 258 (—18), Bogojevo 245 (—75), Palánka 184 (—14), Noviszad 180 (—12), Zemun 166 (—30), Pancsevó 152 (—28), Orsava 254 (—22). *Dráva:* Maribor 75 (+3), Oszijek 70 (—4). *Száva:* Zagreb 144 (—0), Mitrovica 174 (—24), Sabác 36 (—19), Beograd 90 (—32). *Tisza:* Szenta 37,

Világszabadalom — előtte nincs határ
Ahová csak eljut — tárt karokra talál
Több mint 20.000 darab használatban
10 kg fával fűt egy szobát 24 órán át
Nagyobb kályha 3—4 szobát fűt egyenletesen
Kérjen árjegyzéket!
ZEPHIR kályhagyár r. t. SUBOTICA
Képviselet minden nagyobb helyen

— **Letartóztatott sikkasztó.** Noviszadról jelentik: A noviszadi rendőrség letartóztatta Brtics György bánáti származásu foglalkozásnélküli egyént, aki egy beogradi magánbank megbizásából Vöröskereszt-sorsjegyeket és más értékpapirokat árult, de a pénzt megtartotta magának.

— **A Tank szüreti mulatsága.** A szuboticai kereskedőifjak sportegyesülete, a TANK e hó 21-ikén szüreti mulatságot rendez a Bárány-szállóban. A mulatságra nagyszabásu előkészületeket tesz a rendezőség.

— **Eljegyzés.** *Kubányi* Melánka (Noviszad) és *Pavlanszky* Emil (Bratislava) jegyesek.

— **Eltünt a partrasodort holttest.** Apatinból jelentik: Az apatini rendőrséget szombaton délelőtt arról értesitették, hogy a Duna egy fekete selyemruhás női holttestet sodort a parthoz. A rendőrségről nyomban kiszálltak a helyszinre, de mire kiértek, a holttest nyomtalanul eltünt. Megindították a nyomozást és ekkor kiderült, hogy egy molnármester véletlenül elszabaditotta a holttestet, amely a vizbe zuhanva, tovább uszott lefelé a Dunán. A rendőrség értesitette a környékbeli községek rendőrségeit, hogy figyeljék a folyót és ha felbukkan a holttest, halasszák ki.

— **Kántorvizsga Vrsacon.** Vrsacról jelentik: A vrsaci római katholikus kántortanfolyamon a szeptember 3-ikán megtartott vizsgán Kucht Károly kovini karmester és kántor kitüntetéssel tette le a kántorvizsgát. A püspökség megbizásából a vizsgán Wagner Ferdinánd pápai konziliárius volt jelen. A tanfolyam a jövőben karnagyi kurzussal bővül ki.

— **A berlini rádiókiállitás.** A berlini rádiókiállitásról csütörtökön irt cikkünkbe értelemzavaró tördelési hiba csuszott be. A helyes szöveg a következő: Nagy perspektivát nyujtanak a zeneszekrények, amelyek rádiókészüléket és villamos áram által hajtható gramofon készüléket foglalnak magukban és amelyek kiválóságuknál fogva sokféle célt szolgálhatnak.

— **Magda és Miklós.** A szuboticai közönség régi kedves ismerősei, a kis Magda és a még kisebb Miklós, akik a mult nyáron a paliesi Vigadó terraszán szórakoztatták táncmutatványaikkal a közönséget, ismét Szuboticára érkeztek. A tizennégyéves táncművésznő és a tizenegyéves táncos az elmult év alatt sok sikert arattak és egy alkalommal a királyi udvarnál is bemutathatták művészetüket és maga Őfelsége a király is elismeréssel nyilatkozott a két kis művészről és gazdagon megajándékozta őket. A kis táncosok, akik egyforma graciózséggel táncolják a modern blackot és a klasszikus balett-figurákat, szeptember elsejétől kezdve a szuboticai Korzó kávéházban »dolgoznak« és estéről-estére megérdemelt nagy sikert aratnak.

— **Vaszilievics Zsárkó lett a noviszadi szerb nemzeti színház uj igazgatója.** Noviszadról jelentik: A noviszadi szerb nemzeti színház igazgatósága pénteken délután megtartott ülésén a szintársulat igazgatójává a beérkezett nyolc pályázat közül Vaszilievics Zsárkót, a jónevü fiatal irót választotta meg a szintársulat igazgatójává. Az igazgatóság Pastyán Szvetolik javaslatára elhatározta, hogy a volt noviszadi operette szintársulat tagjainak előadásait anyagilag és erkölcsileg támogatni fogja.

— **Nyolcszor beleszurt a feleségébe.** Noviszadról jelentik: Zelenják Fülöp beskai kőmives, Velikagrédán mult évi junius hatodikán feleségét Magdalénát, veszekedés hevében nyolcszor megszurta és a további vérengzést csak az asszony segélykiáltására segitségül jött szomszédok akadályozták meg. Az asszony hónapokig betegen feküdt és csak nagynehezen volt az életnek megmenthető. Zelenjakot a belacrkvai törvényszék és csütörtökön a noviszadi fellebbviteli bíróság háromévi fegyházra itélte.

LUMOPHON

— **Agyonverte haragosát.** Noviszadról jelentik: Balán Lázár mramoraki ötvennyolcéves földmives ez évi február ötödikén összeveszett Milovanov Pijadával, aki régi haragosa volt és előbb bottal többször megütötte, majd baltát ragadott és azzal ugy fejbe vágta, hogy Milovanov belehalt sebesülésében. A belacrkvai törvényszék és csütörtökön a noviszadi fellebbviteli bíróság Balán Lázárt kétévi fogházra itélte.

— **A véres vásár.** Noviszadról jelentik: Zsivkov Bránkó, crpajai földmives Debeljacsán 1927 szeptember 27-ikén a vásáron összeveszett Atanackov Drávával és többször mellbeszurta. A pancsevói törvényszék másfélévi fogházra itélte. A noviszadi felebbviteli bíróság megsemmisitette az itéletet és uj itélethozatalra utasitotta a törvényszéket.

Ágnes krémtől gyönyörű lesz

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszter Krizsanics Géza szuboticai pénzügyigazgatósági könyvelőt a noviszadi tartományi pénzügyigazgatósághoz főkönyvelővé nevezte ki. Krizsanics Géza, aki több évig volt a szuboticai pénzügyigazgatóság könyvelője, szombaton átadta hivatalát és elutazott Noviszadra.

— **Tanu, aki kijelenti, hogy ő akarta megölni az áldozatot.** Megirta annakidején a Bácsmegyei Napló, hogy Beszterce főterén Thelmann Mihály gazdaember előre megfontolt szándékkal két lövéssel megölte dr. Vlaicu Juliu ügyvédet. A gyilkossági bünpör tárgyalását most kezdte meg a kolozsvári törvényszék. A tárgyaláson kiderült, hogy Vlaicu ügyvéd uzsorakamatra pénzt adott kölcsön Thelmannak s ezt anyagilag teljesen tönkretette. A tárgyalás során kihallgatták Rosca Pavel nevü tanut, aki mielőtt kérdéseket intéztek volna hozzá, kezét szivére téve lassu, meggondolt szavakkal kijelentette: »Ha Thelmann nem lövi agyon Vlaicut, én öltem volna meg.« A tanu ellen a bíróság nyomban elrendelte a büntető eljárás megindítását. Egyébként a tanu azt vallotta, hogy dr. Vlaicu őt is, másokat is kiuzsorázott.

— **Autó és motorkerékpár karambolja.** Kassáról jelentik: Végzetes szerencsétlenség történt a Kassa—dobsinai országuton. Egy taxiautó, amely Kassáról igyekezett Dobsinára, utközben el akart kerülni egy tcherautót. Az autók az uton nagy port vertek föl s a személyautó sofőrje nem vette észre, hogy egy motorkerékpár jön vele szemben. Az autó valósággal elgázolta a mtorkerékpárt, amelynek két utasa, Waldmann Viktor fogtechnikus és Tóth Gyula mozdonyvezető életveszélyesen megsebesültek. A sebesülteket kórházba szállitották, ahol Tóth mozdonyvezető néhány órai szenvedés után meghalt.

— **Országos vásár Szuboticán.** Szuboticán szeptember 8-ikán és 9-ikén, vasárnap és hétfőn tartják az őszi országos vásárt. A vásár iránt az egész Vajdaságban nagy érdeklődés mutatkozik és különösen gabonában, állatban és kerti veteményekben várható nagyobb forgalom.

— **A frontharcosok kongresszusának amerikai résztvevői szombaton átutaztak Szuboticán.** A frontharcosok beogradi nemzetközi kongresszusának amerikai résztvevői szombaton délben átutaztak Szuboticán. Az amerikai frontharcosok egyesületének küldöttjei Hamburgba utaztak, ahol hajóra szállnak.

— **Megölte a fiát egy hetvenéves gazdálkodó.** Pozsegáról jelentik: A pozsegai törvényszéken pénteken tárgyalták Balentovics Fabó hetvenéves pozsegai gazdálkodó gyilkossági ügyét. Az aggastyán ez év májusában veszekedés közben baltával agyonütötte fiát, Balentovics Jószót. A hetvenéves gyilkos a tárgyaláson töredelmes beismerő vallomást tett és sirva jelentette ki a bíróság előtt, hogy megbánta tettét. A bíróság a tanukihallgatások lefolytatása, valamin a perbeszédek elhangzása után meghozta az itéletet, amely szerint a gyilkos aggastyánt az enyhitő körülmények figyelembevételével ötévi sulyos börtönre itélte. Az itélet ellen ugy az ügyész, mint az elitélt felebbezést jelentett be.

Dr. Pecze Sándor külföldről megérkezett. Rendelését ujból megkezdte Bácskogradistén.

— **Egy szlavóniai község házat épittetett egy nyomorgó özvegynek.** Oszijekről jelentik: Az emberszeretet szép példáját szolgáltatta egy szlavóniai kisközség. Bertolovci községben husz év óta lakott egy szegény özvegyasszony, aki a falu lakosságának adományaiból tengette életét. A község népe nemrégiben nagylelkü tettre határozta el magát. Közköltségen házat épittetett az özvegynek és a szép cserepes épület a napokban el is készült. A jótékony adományokból emelt házat ünnepélyes keretek között adták át az özvegynek.

— **Uj tartományi állatorvos.** Noviszadról jelentik: Horák Ferenc nyugalmazott járási állatorvost a bácskai tartományi főispán tartományi állatorvossá nevezte ki.

Ügyvédi hir. Pilics György ügyvéd, volt járásés törvényszéki biró, kinek sokévi birói gyakorlata van, ügyvédi irodát nyitott saját házában Suboticán, III. kör, Beogradski put 9. szám alatt.

— **Borzalmas halálbacillust fedezett fel egy angol tudós.** Londonból jelentik: Leonard Hill hires angol biológus borzalmas szenzációval lepte meg a világot. Előadásán kijelentette, hogy egy uj bacillust fedezett fel, amilyet igen könnyen lehet tenyészeni. Ebből egy gramm elegendő egy millió ember meggyilkolására. Ha egy ilyen mérges összetételü bombát repülőgépről egy városra dobnak, akkor ott minden élő lény elpusztul.

Dr. Mattyasovszky Béla németországi tanulmányutjáról hazatért, orvosi és fogorvosi rendeléseit Bajmokon folytatja.

— **Sulyos szerencsétlenség a szuboticai teherpályaudvaron.** Szombaton délután sulyos szerencsétlenség történt a szuboticai teherpályaudvaron. Gakovics János huszonötéves vasuti munkás, aki Szuboticán a III. kör, Skerlicseva ucca 60. szám alatt lakik, vagonok összekapcsolásánál segédkezett és eközben két tolató vagon ütközője közé került. Az utolsó pillanatban Gakovics kissé félreugrott, de fél oldalát igy is elkapták az ütközők és összeroncsolták. A szerencsétlenül járt munkást a mentők részesitették első segélyben és beszállitották a közkórházba. Gakovics állapota sulyos.

— **Beszüntette fizetéseit egy világhirü berlini cég.** Berlinből jelentik: A világhirü Heinrici részvénytársaság pénteken beszüntette fizetéseit. A cég, amely művészeti aukciók rendezésével és mütárgyak adásvételével foglalkozott, egyike volt a legismertebbeknek az európai piacon. A fizetésképtelenség a cég hitelezői körében nagy riadalmat keltett, mert azt hiszik, hogy a passzivák rendkivül nagyok. A részvénytársaság két tulajdonosa már hosszabb ideje nem vett részt az üzlet vezetésében.

— **Meghalt egy világhirü berlini orvostanár.** Berlinből jelentik: Ferdinánd Freiherr von Reitzenstein, a világhirü orvostanár pénteken ötvenhároméves korában szivszélhüdésben meghalt. Freiherr von Reitzenstein egyike volt a leghiresebb szekszualpathologusoknak és több nagyszabásu munkával tette ismertté nevét. Az elhunyt tanár nemrégiben tért vissza egy hosszabb afrikai tudományos expedicióról, amelynek során a vad és félvad népek szekszuális életét tanulmányozta.

Párisi szőrmekabát-modelljeim vételkényszer nélkül tekintse meg!
Spitzer Lajos
szücs
szőrmenagyáruháza
Subotica, Sokolska ul.

— **Nusics Braniszláv Szremszkamitrovicán.** Mitrovicáról jelentik: Nusics Braniszláv, az ismert iró és szinpadi szerző, csütörtökön Szremszkamitrovicára érkezett, ahol a hatóságok ünnepélyes fogadtatásban részesitették. Nusics Braniszláv szombaton este a »Majka Jugovicsa« egyesület mulatsága keretében előadást tart.

— **A hajducsicai evangélikus hitközség százéves jubileuma.** Becskerekről jelentik: Fényes ünnepségek keretében ülte meg Hajducsica község evangélikus hitközsége fennállásának századik évfordulóját. Az ünnepségeken Veres Ádám püspök és dr. Abafi Ciril egyházkerületi felügyelő képviselték a szlovák egyházat, Pop Fülöp püspöki adminisztrátor és Knut Vilmos pancsevói lelkész pedig a német evangélikus egyház képviseletében jelentek meg. A vendégeket lovasbandérium fogadta és három diadalkapun keresztül vonultak be a községbe. A szlovák és német evangélikus istentisztelet után diszközgyülés volt, amelyen felolvasták a hitközség százéves történetét. A diszközgyülés után társasebéd volt, este pedig szlovák és német mükedvelői előadást tartottak.

LUMOPHON

— **Fegyházra itélt betörők.** Becskerekről jelentik: A becskereki törvényszék büntetőtanácsa pénteken öttagu betörőbanda felett mondott itéletet. Ognjan Tanaszije szárcsai földmüves négy társával együtt kifosztotta Kittelberger János szárcsai szállását és a gazdára, aki üldözésükre indult, több lövést adtak le. Ugyancsak Szárcsán feltörtek és kifosztottak egy vasuti kocsit, majd Banatszkideszpotovácon törtek be. Ognjan, a banda vezére életo nagy részét börtönben töltötte, legutóbb 1921-ben két évre itélte a becskereki törvényszék. A vádlottak tagadták a terhükre rótt büncselekményeket, a tanuvallomások alapján azonban a törvényszék Ognjan Tanasztjet és Lapadat Juont négy-négy évi, Foljan Juont három évi, Lapadat Pétert két és fél évi Andrein Zsivojint pedig két évi fegyházra itélte. Az ügyész megnyugodott az itéletben, az elitéltek felebbezést jelentettek be.

— **Házasság.** *Mannheim* Károly és *Reich* Böske szeptember 8-ikán délután fél 6 órakor tartják esküvőjüket Ciril i Metod trg 3. sz. alatt.

Szülők figyelmébe! Legjobban a »Jedinstvo« könyvkereskedés szolgálja ki iskolakönyvekkel. Telefon 7—44.

— **Hivatalos pénzeket sikkasztott.** Noviszadról jelentik: Glavonics Predrag dolovoi volt községi irnok 1922. április 7-ikén a községi pénztárból 1706 dinárt sikkasztott. A pancsevói törvényszék ezért kéthavi fogházra itélte. A noviszadi felebbviteli bíróság az itéletet helybenhagyta.

A legjobb rádió

A német sajtó egyöntetü megállapitása szerint Délnémetország legtekintélyesebb és legkifejlettebb technikai üzeme a »*Bruchner* és *Starh*« cég gyára Nürnberghen. A nürnbergi gyár rádióapparátusait »*Lumophon*« néven hozza forgalomba s ezek a készülékek ma minden vrsenyen felül állnak.

A német lapok a legnagyobb elragadtatással irnak a most augusztusban megtarott jubiláris ünnepségről, amelyen a cég mindenfelé elágazó vezérképviseletei képviseltették magukat és a jubileum alkalmából rendezett 200 személyes banketten részvettek Nürnberg összes hatóságainak vezetői.

A *Lumophon*-gyár rádiószaküzemében 500 munkást foglalkoztat és gyártmányai ma a legelső világmárka.

A gyár vezérképviseletet létesitett Jugoszláviában s igy alkalom nyilik arra, hogy a kiváló »Lumophon« világmárkát itt is megismerjék.

Reméljük, hogy ezzel végre megoldást nyert a rádió problémája.

Balog Lina mükereskedő bevásárlási utjáról megérkezett és ezuton értesiti b. vevőit, hogy sikerült ez alkalommal egy nagyobb tétel valódi perzsaszőnyeget igen olcsó árban megszerezni. Miután ezen ritka szép perzsaszőnyeg-kollekció legközelebb megérkezik, müélvezet lesz vételkényszer nélkül azokat megtekinteni. Egyben tudatom, hogy állandó kiállitásomat a legujabban megjelent iparmüvészeti ujdonságokkal egészitettem ki.

— **A munkanélküliség Becskereken.** Becskerekről jelentik: A munkástőzsde heti jelentése szerint augusztus 26-ikától szeptember elsejéig ötven munkanélküli keresett munkát, köztük három nő. Ezekkel a nyilvántartott munkanélküliek száma kilencvenháromra emelkedett. Január elseje óta 1616 munkanélküli jelentkezett a munkástőzsdén, de az elhelyezés csak 124 esetben sikerült.

Amerikai bazár alakult Szuboticán, Karadjordjev trg 5. sz. alatt. Minden darab 8 dinár. Naponta óriási vevőtömeg igazolja legjobban, hogy nálunk minden olcsó. Tekintse meg kirakatainkat.

Gerber-féle Special világos sör elismerten a legjobb és legizletesebb.

Rónai Margit budapesti konzervatóriumot végzett zongoratanárnő az iskolaév megnyiltával elfogad privát órákra növendékeket, óránként 25 dinárért. Szerbül beszélő tanulók szerb oktatást nyernek. Megbeszélések naponta délelőtt 10-től 1-ig, délután 3-tól 5-ig. Cim: Krupezsevica ulica 2., I. emelet balra, gyümölcspiac.

— **Tüzoltóünnepély Banatszkikarlovácon.** Vrsacról jelentik: A banatszkikarlováci önkéntes tüzoltótestület rendkivül fényes keretek között tartotta meg zászlószentelési ünnepélyét. Az ünnepségen a környékbeli tüzoltóságok kiküldöttjei is résztvettek. Az egyesület uj zászlójába Őfelsége Alekszandar király nevében Radivojevics Velizár belacrkvai főszolgabiró ütötte az első szöget, majd a tüzoltócsapatok tisztelgő menetben vonultak el a zászló előtt. Bankett, tüzoltógyakorlatok és mükedvelőelőadás zárták be a kitünően sikerült zászlószentelési ünnepélyt.

Dr. Salamonné Kassowitz Erzsi Mensendieck-rendszerü tornatanfolyama egyének és csoportok számára szeptember 15-ikén kezdődik. Jelentkezés Noviszad, Kraljica Marija ut (uj hidhoz vezető ut) Obradovics-villa.

Szeptemberben megnyilik Kunetz Vera Dalcrose ritmikus tornaiskolája. Beiratkozni lehet szeptember 10-ikétől kezdve egész nap Pašićeva ul. 5. szám alatt.

— **Szlovák evangélikus esperest választanak Bánátban.** Becskerekről jelentik: A bánáti szlovák evangélikus egyház legutóbbi közgyülésén elhatározták, hogy a bánáti szlovák esperesi tisztséget október 15-éig be fogják tölteni. A választáson minden hitközség részt vesz s a szavazatokat Becskereken számlálják össze.

Zeneművészeti főiskolai végzettséggel vállalok zongoratanitásra kezdőket és haladókat, egyszersmind akadémiai vizsgákra előkészitek nnövendékeket. Sándor Imréné Szombor, Sztepa Sztepanovics venac 5.

Dr. Beslić Dimitrije ügyvéd irodáját Adán Szmiljanszki Dusán házában (Stein-féle házban) megnyitotta.

— **Kukoricalopásért hathavi fogház.** Noviszadról jelentik: A pancsevói törvényszék Komlenov Száva botosi földmivest hathavi fogházra itélte, mert fivére, Komlenov Ráda góréjából néhány zsák kukoricát lopott. A noviszadi felebbviteli bíróság csütörtökön helybenhagyta az itéletet.

Az iskolai beiratások alkalmával vegyen gyereke részére eredeti Bleyle-féle swetter-ruhát. Gyári lerakat Klein Jenő speciális trikóáru-üzleteiben Noviszad, Velikibecskerek, Szenta.

R. Kármán Erzsébet budapesti mozgásmüvészeti iskolájában, amely az állami mozdulatmüvészeti tanfolyamra előkészitő tanárképzésre fel van jogositva, szeptember 15-ikén kezdődnek a kiképző tanfolyamok. A tizedik éve fennálló intézet a tanárképzésen kivül a mozgásmüvészet minden ágával foglalkozik. Érdeklődni lehet: Budapest, V., Hold ucca 15. Telefon Aut. 288—90.

Amikor arcszine fakó, szürkéssárga és tekintete bágyadt, amikor szomoru, nyomott hangulat és nehéz álmok gyötri, amikor epepangás, gyomorfájás, felfuvódás és fejnyomás kinozzák, olyankor tanácsos néhány napon át reggel éhgyomorra 1—1 pohár természetes »Ferenc József« keserüvizet inni. Az ó- és ujvilág orvosai azért rendelik a *Ferenc József* vizet oly gyakran, mert ez sok esetben a rosszullét okát gyorsan megszünteti és az egész szervezetet felfrissiti. Kapható gyógyszertárakban, drogériákban és füszerüzletekben. 37

Kövér és vérbőségben és ebből folyó depressziókban szenvedőknek biztos hatásu a klinikai gyakorlatban többszörösen bevált szer a »MIRA« keserüviz. Hetenként egy pár pohár Miraviz fogyasztása enyhe székelést biztosit s meggátol mindennemü erjedést ugy a belekben, mint a gyomorban s az ebből származó excessusok biztos hatásu szere. Kapható minden gyógyszertárban, drogériában és jobb füszerüzletben. Képviselő Trafikant Gábor, Szubotica

Az Ön haja is

lehet olyan szép, hogy mindenki megcsodálja. Selymesen lágynak, lazának kell lennie és az egészséges haj csodaszép selyemfényével kell birnia. Mint annyi sok más ápolt nő, használjon Ön is állandóan hajmosáshoz Elida Shampoo-t.

Elida Shampoo-tól a haj háromszor oly dús, laza, könnyed, selymesen lágy, pompás fényü és finoman illatos lesz.

ELIDA SHAMPOO

SPORT

Vasárnap reggel kezdődik a szuboticai tenniszverseny

A becskereki Hajós-ok legjobb játékosai vesznek részt a küzdelemben

Vasárnap reggel kezdődik a szuboticai tenniszverseny a Kék-fehérek és a becskereki Hajós Egylet játékosai között. A mérkőzés a Hartmann-serlegmérkőzések elődöntője és ép ezért a becskerekiek legjobb játékosaikat állitják starthoz, nehogy meglepetés érje őket. Tekintettel arra, hogy a szuboticaiak is rendkivül sokat fejlődtek az utóbbi hónapok alatt, szép és izgalmas küzdelemre lehet számitani. A győzelmet természetesen nem lehet elvitatni a kitünő becskereki gárdától, amelynek olyan játékosok a tagjai, mint Balás és a Demkó-testvérek, akik nemzetközi viszonylatban is számottevők. A szuboticaiaknak legjobb formájukat kell kijátszani, ha az előrelátható eredményen szépiteni akarnak. Az erőviszonyok szerint két-három pontot fog Becskerek itt hagyni.

A mérkőzés reggel nyolc órakor kezdődik a városligeti pályákon. Délelőtt az egyes számokat, délután három órai kezdettel pedig a páros számokat játsszák le. A belépődij ára tiz dinár, a tagok azonban nem fizetnek.

Huszonkét birkozó nivós küzdelmét hozza Szombor és Szubotica atlétáinak vasárnapi versenye

Szombor két, Szubotica egy olimpikonnal indit ostromot a győzelemért

A Szombor—Szubotica birkozóverseny mezőnye egy ujabb szombori nevezéssel bővült ki. A közép b. sulycsoportban ugyan is, ahol Szubotica *Kincsest* és *Friedmannt* inditja, Szombor eredetileg csak *Juhászt* nevezte be. Szombaton megérkezett a rendező egyesülethez a szomboriak utólagos bejelentése, hogy Juhász mellett *Nagy* Bálintot, a kiváló tehetségü többszörös bajnokot is inditják a kisközép sulycsoportban.

Nagy Bálint indulásával a városközi birkozóverseny gazdag programja még inkább érdekessé vált. Kincses és Juhász nagy érdeklődéssel várt revansküzdelme mellett, amely minden bizonnyal a verseny főeseménye lesz, most ebben a csoportban is még egy pár indit ostromot a helyezésekért. A verseny résztvevőinek száma ezzel huszonkettőre emelkedett. Az indulók névsora a következő:

Légsuly: Virág, Gebics (Szombor), Schänter, Beck (Szubotica).

Pehelysuly: Király, Simics (Szombor), Boros, Fischer (Szubotica).

Könnyüsuly: Milovancsev, Sümegi (Szombor), Doroszlovacski, Kalmár (Szubotica).

Közép a. suly: Heck, Masirevics (Szombor), Bukvics, Katona (Szubotica).

Közép b. suly: Juhász, Nagy (Szombor), Kincses, Friedmann (Szubotica).

Nehézsuly: Mehr (Szombor), Szőllősi (Szubotica).

Ezek a nevek a Vajdaság birkozógárdájának elitjét képviselik és az országos viszonylatban is a legjobb erők közé számitanak. *Szombor két olimpikont indit, Szubotica pedig egy olimpikon ellen rendelkezik.* Ezek mellett számos nagy versenyen bajnokságot nyert birkczó veszi fel a küzdelmet városa szinelért.

A verseny erőviszonyai tekintetében nem lehet jóslatokba bocsátkozni. A két gárda egyenlően nagytudásu értékes birkozókból áll, akiknek küzdelme az utóbbi évek legszebb versenyét adja. Nagyban növeli a verseny érdekességét, hogy a győzelmet csak tussal lehet megszerezni, ami a pontozási rendszerrel szemben komoly felkészültséget igényel a birkozóktól és emellett biztositja az igazságos eredményt is. Bármelyik várcs birkozói szerzik is meg a győzelmet, az csak kispontarányu lehet.

A verseny pontban 8 órakor kezdődik a Népkör tornatermében

A „Pyram-paszta“ sok dobozában bádoglap van elhelyezve „Chap in“ és „Pat i Patachon“ felirattal, melyek ellenében egy igen érdekes gyermekjátékot szolgáltat ki az eladó

Döntő küzdelem a Bácska és Sport között a Popovics-serlegért

A mérkőzés előtt atlétikai számokat bonyolitanak le a városligeti pályán

Ötödik éve küzdenek a Bácska és a Sport azért a serlegért, amelyet néhai *Popovics* Milivoj dr., a Sport egykori elnöke ajánlott fel a két csapat közötti barátságos érintkezés fejlesztésére. A serlegért azóta négy izben találkozott egymással a Bácska és a Sport, mindannyiszor komoly és érdekes küzdelemben. A serlegmérkőzések propoziciója szerint a Popovics-serleg elnyeréséhez háromszori egymásutáni, vagy megszakitással öt győzelem szükséges. Az eddigi mérkőzések közül először a Bácska, azután a Sport, majd kétszer egymásután ismét a Bácska győzött.

Vasárnap délután tartják meg az esedékes serlegmérkőzést, amely ezuttal döntő jelleggel bir. Ha ugyanis a Bácska győz, ugy végleg birtokába kerül a Popovics-serleg. A Sport csapata épen ezért komoly feladat elött áll és teljes ambicióval kell küzdenie, hogy a serlegmérkőzések folytatását biztositthassa. A mérkőzés már csak ezért is érdekes sporteseménynek igérkezik. Külön érdekessége a meccsnek, hogy ezuttal *az őszi szezonban elsőizben látjuk a Bácska együttesét szerepelni.*

A mérkőzés kimenetele teljesen nyilt, mindkét csapatnak egyenlő esélyei vannak a győzelem megszerzésére. Ugy a Bácska, mint a Sport komplett csapattal áll ki.

A serlegmérkőzés keretében könnyü atlétikai versenyszámot bonyolitanak le a városligeti pályán, amelynek programján 4×120 méteres futballista staféta futás, 1500 és 1000 méteres futások, magasugrás, 1000 méteres gyaloglás, sulydobás, 400 méteres sikfutás és szertorna gyakorlatok szerepelnek.

A Szubotical Sport a jövőben intenzivebben kiván foglalkozni az atlétikával, a vasárnapi verseny az első érdekes kisérlet lesz ezen a téren.

Vasárnap megindulnak a bajnoki küzdelmek a vidéki elsőosztályban

Becsejen, Szomborban, Odzsacin és Vrbászon lesznek mérkőzések

Vasárnap a szubotical alszövetség első osztályu vidéki csoportjában megindulnak a bajnoki mérkőzések. A csapatok már hetekkel ezelőtt megkezdték a komoly készülődést és igy remélhető, hogy a bajnoki küzdelmek már a szezón elején is érdekes és nivós sportot adnak.

A vasárnapi első forduló programján négy nagyon érdekes mérkőzés szerepel. Becsejen *a Szoko a Vrbászi SC-vel*, Szomborban *a ZsAK a Szentai AK*-val, Odzsacin *az OSC a Szombori Szokoval*, Vrbászon *a Dulcis a Szombori TK*-val mérkőzik a bajnokságért.

A mérkőzések kimenetelét természetesen nem lehet megjósolni, hiszen a csapatok a tavasz óta nem mérkőztek egymással, sőt uj résztvevője is van a bajnoki kampánynak. Mindenesetre érdekes küzdelmekre van kilátás az egész vonalon és az első pontharcok révén a közönség nivós sportélvezetet remélhet.

A Jugoszláv Sportélet, amely a nyári eseménytelenségre való tekintettel néhány hétre beszüntette megjelenését, szeptember 16-ikán nyolc oldal terjedelemben, bő tartalommal ujra megjelenik.

A szubotical SzMTC Temerinben. Noviszadról jelentik: A jóhirü Temerini TC vasárnap vendégül látja a szubotical SzMTC-t.

Odzsaci vasárnapi futballprogramja. Odzsaciról jelentik: Vasárnap délután kettős mérkőzés lesz az OSC-pályán. Három órakor az odzsacii Ökonom FC a helybeli Lawn Tennisz Klub futballcsapatával tart mérkőzést a dr. Ertl-serlegért, fél öt órakor pedig az OSC—*Szombori Szoko* elsőosztályu bajnoki mérkőzés kerül lebonyolitásra. Az OSC a következő felállításával áll starthoz: Katona, Szutter, Horváth I., Schuy II., Hügl, Weisz, Kanyó, Leszmeiszter II., Pellner, Schuy I., Baranyi.

Az SzMTC közgyülése. A szubotical vasasok vasárnap délelőtt 9 órakor tartják évi közgyülésüket a Vass Ádám vendéglőben levő klubhelyiségben.

Schreger Lili legyőzte Beograd bajnokát a beogradi tenniszversenyen. Beogradból jelentik: Szombaton kezdődött meg Beogradban a Szerbia bajnokságáért kiirt tenniszverseny. A versenyen a vajdasági játékosok közül Schreger Lili indult és szombaton szembekerült Scjka Tanaskovicccsal, Beograd bajnoknőjével. A kiváló szubotical játékos 6:1, 6:2 arányban könnyen nyert és nagyszerü, higgadt játékával nagy elismerést aratott.

A noviszadi NAK rendkivüli közgyülése. Noviszadról jelentik: A noviszadi NAK vasárnap délelőtt tiz órakor saját pályáján tartja meg rendkivüli közgyülését, amelynek napirendjén alapszabálymódositások és az uj tisztikar megválasztása szerepel. Az elnöki tisztség jelöltje dr. Matics Misa noviszadi ügyvéd.

RÁDIÓ

A szinházi szezonnal egyidejüleg megkezdődött a rádió-szezón is

Európa rádiójának vasárnapi és hétfői müsora

A meteorológiai állomások elbucsuztatták a nyarat és bejósolták a tartós hüvös időt, amivel egyidejüleg javulás várható a rádióvételben is. A nyár a rádiósok ellensége, a zivatarok, elektromos kisülések és a rekkenő hőség szinte élvezhetetlenné teszik a rádiót, az elektromos hullámok ionizálása folytán a távolabbi állomások többnyire nem is vehetők. A hüvös idő beköszöntével megkezdődik a rádiószezon is. A *local*állomások, ha külön *nem* is jelentik be a szezonnyitást, sietnek kárpótolni a rádiósokat azokért a bosszuságokért, amelyeket a nyári hónapokban a kedvezőtlen légköri viszonyok okoztak és már vasárnap olyan választékos müsort nyujtanak, amelynél kiválóbbat nem is lehet kivánni.

A *beogradi* studió vasárnap nagy zenekari hangversenyt rendez változatos müsorral (21.45). *Ljubljanából* operaelőadást hallhatunk (20.00). Az előadást valószinüleg *Zagreb* is közvetiteni fogja.

A külföldi állomások közül első helyen áll *Berlin*, amelynek hangversenye megérdemli, hogy felhivjuk rá a figyelmet. A szimfonikus zenekar a legjobb és legnépszerübb operákból ad részleteket több kiváló operaénekes közreműködésével (21.00). *Toulouse* szimfonikus hangversenyt rendez (21.30). *Marisch-Ostrauból* katonazenekar hangversenyét kapjuk (20.00). Tiz óra után pedig *Trencsén Teplicről* közvetitenek hangversenyt.

Operaelőadást közvetit *Bécs*. Előadásra kerül Puccini »Pillangó kisasszony« cimü dalmüve (20.15). *Rómában* Auber »Fra Diavolo« cimü operája szerepel müsoron (21.00). *Milánó* Giordano »Szókimondó asszonyság« cimü operáját közvetiti a Scala szinházból (20.30). *Nápoly* operettelőadást tüzött vasárnapi müsorára (21.00), mig *Budapest* szinmü előadást rendez (19.45).

Hétfőn a *beogradi* studió daloestet rendez dr. *Adamovics* Péterné operaénekesnő és *Matosics* Lovró zongoramüvész közremüködésével. A nivósnak igérkező hangversenyre felhivjuk a rádióközönség figyelmét (20.50). A studió a programot a rádió-kvartett francia órájával zárja be (22.45).

Budapest orosz zeneszerzők müveiből állitotta össze hangversenyprogramját (20.00). *Kopenhága* Strauss-estét rendez (20.00). *Lipcse* müsorán kamarazene szerepel (20.00). *München* Carusso-lemezeket közvetit (20.00). *Bécs* pedig »Ha ősz lesz« cimmel rendez érdekes hangversenyt (20.00).

Stuttgart operettelőadást közvetit, előadásra kerül a »Marica grófnő« (20.00). *Genuából* a »Három a kislány« lesz hallható (20.45). Operettelőadást nyujt *Milánó* is (20.30). Két operaelőadás is szerepel a hétfői programon. *Nápoly* a »Szevillai borbély« előadását (21.02). *Berlin* pedig Lortzing »Der Wildschütz« cimü operáját közvetiti (19.30).

FILM

A szuboticai mozik uj müsora

Az ifjuság győzelme, Szárnyas kerék és egy cowboy-film

A kosztümös filmek iránt általában erősen megcsappant a közönség bizalma. Méltán, mert a történelmi hüség kötelez és legtöbbnyire erősen guzsbakötí a rendező irányitó kezét, amelyre pedig tulontul nagy szükség van a mesebonyolitásnál is. A kosztümös attrakciók érdekessége sokszor megrekedt a nagy távlatu tömegjelenetek holtpontján és igen sok esetben nem csillapitotta a mozipublikum nagy többségének szórakozási vágyát, amely pedig egy csipetnyi feszültséget vagy egy-két fordulatot a legimpozánsabb lándzsa- és kopjaerdőnél is többre becsül. Ha ez igy van, sokszoros örömmel kell üdvözölni minden olyan filmalkotást, amely a történelemből merit ugyan szüzsét, emellett azonban a szcenáriumiró és a szinész munkáját sem negligálja. A *Fiatalság győzelme* cimü film, amely a Lifka mozi héttőtől szinrekerülő uj müsorát tölti ki kedves, logikus és érdekes mesével enyhiti a milliő távol idegenségét. A délamerikai szabadságküzdelmek korában játszódik a nem tulságosan ujszerü történet. Az uralkodó herceg, aki jószivü ugyan, de nyomorék, feleséget keres és talál a szomszéd tartomány uralkodójának szépséges leányában, akinek államérdekből kell megajándékoznia kezével a nyomorék uralkodót. A fiatalasszony és a férj dalias öccse közt gyöngéd érzelmek szövődnek, a szerelem realizálását azonban nem engedi egyrészt a dalia gyöngéd szeretete uralkodó bátyja iránt, másrészt az ifju asszony mély vallásos érzülete. A gordiusi csomót végül is egy sajnálatos haláleset oldja meg: a férj a tulajdon udvari bolondja kezétől meghal és végső pillanatában áldását adja a szerelmesekre. Tabló. Mary *Philbin* a szerelem és a tisztességérzet szakadékaiban vergődő asszony szerepében kedves, elhihető és nagyon szép. Partnere *Don Alvarado* jóarcu és rokonszenves mozgásu filmszerelmes, akire még hihetőleg sok hálás alakitás vár az amorozói szerepkörből. A Lifka uj müsorát egy ügyes Chaplin imitátor tréfái egészitik ki.

A Városi hétfőtől csütörtökig kettős müsort ad. A vezető attrakció Victor Mc *Laeglennek*, onnek a végtelenül szimpatikus »csunya sztár«-nak *Szárnyas kerék* cimü komédiája. A kissé amerikaiasan merész mese egy hordár kalandjait dolgozza fel élvezetes és fordulatos formában. A női főszerepet játszó Leatrice *Joy* megértő partnere az egyre jobbnevü Mc. Laeglennek. Szép és pompásan karrikiroz. John Farrel *Macdonald* egy mozdonyvezető szerepében állit elénk mulatságos kisember figurát.

A kiséródarab cime »*Életet egy dollárért*« és cowboy film, de a javából. Buck *Johnes*, aki ma kétségtelenül a legszimpatikusabb filmcowboy, lélekzetállitó bravurokkal ejti ámulatba a nézőt.

(d. j.)

ABÁCSMEGYEI NAPLÓ-RA

bármelyik naptól kezdve lehet előfizetni s az előfizető részesül a könyvkedvezményekben

A „PETKUS"-nál

egyszerübb, tökéletesebb és elterjedtebb vetőmagtisztító-gép nincs az egész világon! Mit igazol a gyakorlat!

Čantavir, 1929 aug. 29.

Tek. Bárdos és Brachfeld cégnek, Novisad

Értesitjük Önöket, hogy folyó évi junius hóban Önöknél vett PETKUS vetőmagtisztító-gép a beszerelés napjától állandóan dolgozik és a gazdaközönség tetszését teljesen megnyerte.

A PETKUS vetőmagtisztító-gépet a beszerelés előtt csak hirből ismertük, de mióta üzemben van nálunk azóta valóban meggyőződtünk arról, hogy a PETKUS vetőmagtisztító-gép az első helyet foglalja el a többi vetőmagtisztító-gépek között. — A gép teljesitőképessége óránként 850—900 kilogramm tisztitott gabona, mely mennyiséget száraz csávázószerrel a fenti idő alatt be is pácolja.

Kijelentjük, ha a jövőben választani kellene, hogy melyik vetőmagtisztító-gépet szereljük be, választásunk ismét a PETKUS vetőmagtisztitóra esne.

Teljes tisztelettel

Csantavéri „József" Gőzmalom
Dér és Társai s. k.

Vezérképviselet:

Bárdos és Brachfeld, Novisad, Željeznička ulica

Somborban dijmentes felvilágositással szolgál és üzemben bemutatja Toma Gromilović, Sentán pedig Zentai János

Mozgó limonádé-kimérő apparátust szódagyártóval

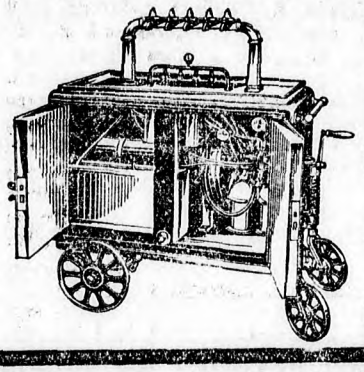

tetszetős kivitelben és hygienikus berendezéssel gyárt

Braća Goldner

jégszekrény-, fabutor- és r zárugyár

Subotica, Jugovića 20
Telefon 1-34

Kérjen árajánlatot!

Gyermekcipő különlegességek

női és férfi divatcipők állandóan raktáron

a most megnyitott

Peko

cipőgyári fióküzletben
SZUBOTICA
Hitelbankpalota, Karađorđev trg 2.

10/26

Szuboticán

Butorok

a legnagyobb választékban és legolcsóbban

ERDÉLYI A.
lakásberendezési vállalatnál szerezhetők be.
Bana Sudarevićeva ul. 4.

Hegyi Fülöp

női konfekció- és szőrmenagyáruháza Suboticán

ezuton értesiti a tisztelt hölgyközönséget, hogy az

őszi és téli divatujdonságok

megérkeztek és azok árusitása megkezdődött. Raktáram felöleli a legkülönbözőbb minőségek és fazonok hatalmas tömegét a legegyszerübb köpenytől a legfinomabb eredeti párisi és bécsi modellig.

Fővárosi nivón álló

szőrmeosztályomban

pazar választék van eredeti bécsi és saját készitésü mindennemü szőrmebundákból!

Különlegességek finom kikészitésü bárányborökben!

Kötött áruim

minőség és izlés tekintetében vezetnek!

Külön mértékosztályomban

női köpenyeket eredeti párisi és bécsi modellek után felelősség mellett készitek.

Hitelképes egyéneknek részletfizetési kedvezmény!

Olcsó áron készit mindennemü nyomtatványt a

Minerva nyomda r. t.

Izléses elkészités. A legmodernebb kivitel.

MISS VILÁGSZÉPE

DEBRECZENI JÓZSEF ÉS LÁSZLÓ FERENC REGÉNYE

34

Copyright by Bácsmegyei Napló 1929

(A Hotel Claridge)

Margit és Rózsi szinte kövülten hallgattak. Egyikük sem járt délelőtt Pathounál és a ruhán nem is kellett semmit javitani. Kétségtelennek látszott, hogy visszaélés történt és ők csalás áldozatai lettek. A biztonság kedvéért telefonáltak a divatszalonba is, de amint előrelátható volt, ott nem tudtak semmit a ruháról és megdöbbenve hallották, hogy valaki visszaélt a cég nevével. Margit amugyis erőseny igénybevett idegei erre a nem várt fordulatra felmondták a szolgálatot. A sereg idegen ember előtt sirvafakadt:

— Vége mindennek, nem vehetek részt a versenyen.

Rózsit nem hagyta el a hidegvére. Az idő kétségbeejtően rohant, nem lehetett habozni.

— Először is: ne sirj, mert tönkreteszed az arcodat — mondotta megnyugtatón, de mégis erélyes hangsullyal. — Szó sincs róla, hogy lemondjunk a versenyről. A ruha eltünésével valakinek ugyis csak ez lehetett a célja. Felveszed a régi versenyruhádat és azért is megmutatjuk, hogy nyerni fogsz.

Mikor később Margit átgondolta ezeket az izgalmas perceket, csodálkoznia kellett Rózsi lélekjelenlétén. Néhány másodperc alatt megnyugtatta, uj bizalmat öntött bele és ugyanekkor már öltöztette is. Verseny után pedig feljelentést tett az értékes ruha eltünése miatt és maga is, akár egy hivatásos detektiv, segédkezett a rejtély felderitésében. A rendőrség előtt már az első percben nyilvánvaló volt, hogy nem közönséges lopásról van szó, hanem a világszépségverseny valamelyik résztvevőjének lehetett érdeke, hogy ezzel a trükkel tartsa távol Wagner Margitot a versenytől. A nyomozás ebben az irányban indult meg és két nap alatt eredményre is vezetett.

A rendőrség megállapitotta, hogy a ruhát a világszépségverseny egyik résztvevője szállittatta el a verseny délelőttjén. Az egyik csinos jelölt volt a tettes, aki egyedül Wagner Margittól féltette az elsőségét. Ennek a célnak az érdekében nem is a lány, hanem az anyja jónak látott minden eszközt felhasználni. Ködös multu és müveletlen asszony volt ez, aki lánya szépségét is aprópénzre akarta felváltani és a szépségversenyen való győzelmet olyan tőkének tekintette, amely busásan fog később kamatozni és ezért érdemes volt kockázatot is vállalni érte. Ez az eszközeiben csöppet sem válogatós asszony nagyobb összeggel megvesztegette az egyik alkalmazottat, aki hajlandó volt a lopást véghezvinni és a verseny napján elvitte a ruhát a szállodából. Az elegáns toilette két napig ennek az alkalmazottnak a szekrényében rejtőzött, harmadnap pedig postán visszaküldték Wagner Margitnak. Az eset belekerült a lapokba is és a cikkek külön nyomatékosan hangsulyozták, hogy Wagner Margit elállt a bünösök megbüntetésétől.

Ebben a percben azonban, amikor Margit a verseny előtti izgalmas órában lázas sietséggel öltözött abba a banánszinü moare-ruhába, amelyben az első versenyt megnyerte, sejtelme sem volt arról, hogy hova tünt el ilyen nyomtalanul a csodálatos szépségü Pathou-kreáció. Fáradt volt és nagyon reménytelennek látta a helyzetet. Palzaklatott idegeit mégis jólesőn nyugtatta meg Rózsi elpusztithatatlan jókedve:

— Meglásd kicsikém, ez a ruha még egyszer szerencsét fog hozni!

Margit lemondóan intett:

— Na ennyire igazán nem vagyok babonás. A tényeket kell nézni Rózsikám, a tények pedig azt mutatják, hogy határozott pechünk van. Patou-kreáció helyett egy ötödrangu szalon munkája.

— Ugyan, már miért lenne ötödrangu? A Pilisi-szalon?

— Párisi viszonylatban mindenesetre ötödrangu — erősködött elkeseredetten Margit. — Különben tudod mit? — tette hozzá lagymatag — minden mindegy hangon, kezd nem érdekelni az egész komédia.

Rózsi majdnem lenyelte meglepetésében a szájában tartott gombostüt. Nem értette mi történhetett Margittal. Honnan ez a rezignált hang? Az ő okos, hideg, céltudatos hugocskája, aki mindenkit ámulatba ejtett szépségével és nagyvilági fellépésével, most egyszerre ilyen rezignált hurokat kezd pengetni.

Nem folytatta a társalgást. Némán, de annál nagyobb buzgalommal látott hozzá Margit öltöztetéséhez. A lány hangtalanul, mozdulatlanul türte, hogy felöltöztessék, mint egy kisgyermeket. Még a különös szabásu kigyóbőr cipőket is Rózsi huzta a lábára.

A szédítő perspektivák előszobájában, Párisvan, a világszépségverseny küszöbén Wagner Margit, akinek a szépek között is a legszebbnek kellett lennie, most dagadttá és formátlanná tudta volna sirni a szemeit. Állandóan arra a mámoros éjszakára kellett gondolnia, amelynek végén, mint a tolvaj lopózott le egy ismeretlen párisi ház sötéten alvó lépcsőházán keresztül egy ismeretlen párisi uccára.

És amig Rózsi müvészien ondolált hajában babrált, egész világosan érezte, hogy ő Wagner Margit egy ország legszebb lánya — először életében komolyan, mélyen és kinzó bizonyossággal szerelmes.

A mámoros párisi éjszaka napbarnitott arcu lovagjába.

Az ismeretlenbe.

XIV.

A Claridge Hotel előtt a forgalmas Avenue des Champs Elysees-n a kiváncsi emberek tömege várta a szépségkirálynők felvonulását. Egymás után gördültek az autók az előkelő szálloda elé, amelynek elegáns, hatalmas különterme virágdiszben várta két világrész legszebb leányainak érkezését. Egymás után érkeztek az autók a szálloda elé és mindegyikből egy izgatott, kipirult lány szállt ki idősebb hölgy kiséretében. A rendezőbizottság tagjai, a Figaró munkatársai fogadták a szépségkirálynőket, akiknek szállodai szobák álltak rendelkezésre, hogy a döntő pillanat előtt még egyszer rendbehozhassák ruhájukat és hajukat. A virágokkal diszitett, délinövényektől pompázó diszteremben ezalatt lassan gyülekeztek a zsüritagok. Elsőnek a Figaro szerkesztője Lefévre, a zsüri elnöke érkezett, egy sovány, ovális arcu, tanáros szemüveget viselő komoly ur, akinek az emberekkel való érintkezésben fölényes biztonságot adott ujságirói multja: a világ leghiresebb embereivel történt találkozásai. Alig volt jelentős ember politikában, müvészetben, tudományban, akivel Lefévre nem csinált volna interjut és igy személyesen ismerte a jelenkor minden számottevő egyéniségét. Ez természetesen hallatlan simaságot kölcsönzött a modorának, mindenkivel a saját nyelvén és modorában tudott beszélni és most is, hogy a zsüriben helyetfoglaló előkelőségeket fogadta, mindenkihez volt egy szellemes szava.

A zsüri számára rögtönzött emelvényen sorban gyülekeztek Páris hirességei. Van Dongen, a hires és páratlanul népszerü párisi festőmüvész kényelmesen vetette magát hátra székében és szakállas arca nyugodtan, öreguras jósággal pihent a könyökén. Ennek a nyugalomnak az ellentéte volt a mellette állandóan izgő-mozgó kissé kiélt arcu aránylag még fiatal ember. Maurice Dekobra volt ez, a világszerte ismert és olvasott francia regényiró, a nyughatatlan szellemü és örökké utazó kozmopolita, aki most is csak véletlenül időzött rövid ideig Párisban egy indiai és afrikai utazás között. Egy kis japán emberrel beszélgetett: Foujitával, a hires festővel, aki fajának teljes polgárjogot szerzett az exkluziv európai müvészetben és tudatában is volt annak, hogy milyen sokat jelent ez a sárga faj szempontjából. Az évek során teljesen párisivá lett, de mégis megtartotta faji különállását, amely sohasem tudott egészen feloldódni Páris rengetegében.

(Folytatása következik.)

NYILT-TÉR

Köszönetnyilvánitás

Mindazoknak, kik felejthetetlen gyermekünk illetve testvérünk

Szalay Terézia

gyászos elhunyta alkalmával, ki egy autóbalesetből kifolyólag vesztet e el ifju életét, részvétükkel fájdalmunkban osztozkodtak, ezuton mondunk hálás köszönetet.

Ugyszintén köszönetet mondunk a koszorú adományozóknak és az a kalini énekkarnak, mely egy megható búcsúdalt énekelt felejthetetlen halottunk sirjánál.

Odžaci, 1929. szeptember 7.

Szalay Lőrinc és családja

Köszönetnyilvánitás

Mindazoknak, kik Istenben boldogult felejthetetlen jó férjem végtiszteségén megjelentek és ezzel bánatomat könnyiteni akarták, hálás köszönetet mondok.

Palić, 1929. szeptember 7.

özv. Urbanek Antalné

Nemačka Keramika

(Deutsche Keramik)

Kosmajska 7 Beograd Telefon 31-82

Meissení Hardmuth, Čeh és Zsolnay fayenc fal- és padlóburkoló keramiai lapok.

Meissení és Hardmuth-kályhák, valamint luxuskandallók és takaréktüzhelyek (Sparherd).

Költségvetés, tervrajz dijtalan.

Tekintse meg kiállitási helyiségünket

Oglas

Školski Odbor grada Stare Kanjiže raspisuje ponovnu dražbu na 47 (četrdesetsedam) vagona drva za gorivo. Drvo ima da bude prvoklasno, suve i zdrave bukove cepanice, bez panjeva, truleža i oblica.

Svo kupljeno drvo ima da se doveze i preda Školskom Odboru grada Stare Kanjiže najkasnije do 30. septembra 1929. god. i to ab stanica Stara Kanjiža 36½, ab stanica Orom 41½, a ab stanica Nadrljan 6 vagona.

Pravilno istavljene pismene, zapečaćene ponude, taksirane sa 100 dinara taksene marke, imaju se predati Školskom Odboru grada Stare Kanjiže najkasnije do 12. septembra t. g. 12 sati pre podne.

Ostali uslovi mogu se doznati kod delovodje Školskog Odbora svakog radnog dana.

Biljegovinu, pristojbe, kao i sve ostale troškove snosi liferant drva.

10269 **Školski Odbor.**

Önkéntes árverési hirdetmény

Folyó hó *szeptember 19-ikén d. e. 8 órakor* Komáromi József Stari Bečej, srbobrani ut menti tanyáján eladásra kerül törzskönyvezett tarka tenyészetből 13—14 darab 3—7 éves tenyész fejös-tehén, 4 darab egyéves tenyészbika és 2 darab 6 hónapos bikaborju, azonkivül 6—8 darab 2—3 hónapos borju. Továbbá többféle mezőgazdasági modern gép és eszköz, ugymint 15—30 HP. Cormick traktor 4 vasekével, 1 éves Sellcoroulet autó amerikai szárvágógép, szitotöltőgép, hengeres morzsoló 6 HP. benzinmotorral stb. Ugy az állatok, mint a gépek bármikor megtekinthetők a helyszinen.

Komáromi József földbirtokos,
10115 Stari Bečej, Vilzon ul. 28.

Szállodamegnyitás

Sztaribecsejen a Hotel Central nevü szállodámat átadtam és *szeptember 25-ikén saját* házamban megnyitom uj szállodámat

Hotel Imperial

név alatt. *Szálloddm központi vizfütéssel, meleg és hideg vizet szolgáltató vizvezetékkel, fürdőszobdkkal, autógardzzsal van felszerelve*, ugy hogy minden igényt kielégitő kényelmet nyujt. Az utazó uraknak napi penzió háromszori étkezéssel 80 dinár vagy 20 százalék az étlapi árakból. Ugy a kávéház, mint a szálloda berendezése vadonat uj.

A közönség szives pártfogását kéri

Sima Nikolić
10128 **a Hotel Imperial tulajdonosa.**

Felhivás

Ismeretlen tettes által megölt néhai Molnár Sándorné sz. Preschl Irma beogradi, illetve bókai lakos örököseinek megbizásából felszólitjuk mindazokat, akik tudomással birnak az elhunyt értékeiről, bankbetéteiről, követeléseiről, vagyontárgyairól, hogy erre vonatkozó tudomásukat velünk közölni sziveskedjenek.

Teljes felelősséget vállalunk az iránt, hogy a bejelentő nevét a legtökéletesebb *diszkrécióban* tartjuk.

Egyben tudatjuk, hogy *mindazon* értékből, melynek *megléte* a fenti módon jut tudomásunkra a feltalálandó, illetve behajtandó érték 25%-át jutalomképen adják ügyfeleink a bejelentőnek.

Dr. Rajić Toša
ügyvéd, Vel. Bečkerek
Dr. Fényes Jenő
és
Dr. Fényes Endre
ügyvédek, Debrecen.

10288

Nyilatkozat

Alulirott kijelentem, hogy fiamnak Lakatos Lászlónak senki ne hitelezzen, mert adósságaiért felelősséget nem vállalok és azokat semmi körülmények között sem fizetem ki.

Mol, 1929 szeptember 5-én.

10215 **Lakatos Máté.**

Malom- és motortulajdonosok

tudomására adjuk, hogy legujabb *KISS-rendszerü* (szab. bel. 3879/29. P. 319/29.) generatoraink készitését megkezdtük, melyek igen sok előnyt nyujtanak más generátorokkal szemben:

Fogyasztása óra HP-ként 80 dkg. fa. garantált hamu- és kátránymentes müködés. a motor erősebb. a tüz üzemközben tisztitható stb.

Vállaljuk nem jól müködő generátorok rendbehozását, autogen heggesztést, motorjavitást. Minden *másnap* vas- és rézöntés. Maradtunk

teljes tisztelettel
Vojvodina Tehničko Poduzeće Subotica
Daničićev put 40. sz. (Palicsi ut.)

Vajdasági főmegbizott: REISS DESIDER technikai üzlet, Vasuttal szemben.

Árverési hirdetmény

A Suboticai Kir. Járásbiróság végzése alapján f. hó 9-én délelőtt 9.30 órakor Suboticán Fra Ješe trg 15. I. em. a következő ingóságok eladatnak birói árverésen: 1 politurozott garderobe-szekrény, 1 fapad, 1 mosdó, 4 iróasztal, 3 drb 6 ajtós és fiókos aktaszekrény, 1 álló iróasztal, 2 irógép, 2 irógép-asztal, 2 Wertheim (Páncél) kassza, 1 bőrrel átvont garnitura, 1 rézágy, 1 éjjeli-szekrény (márvánnyal), 1 iróasztallámpa, 1 levélmérleg és 6 szék.

Noviszadi Izr. Hitközség.

Hirdetmény

Alólirott elöljáróság ezuton értesiti a t. hitközségi tagokat, hogy az imaszékek kibérlésének ideje f. évi szeptember hó 8-ikán veszi kezdetét, miért is felkérjük a t. hitközségi tagokat, hogy az imaszékek kibérléséről idejekorán sziveskedjenek gondoskodni, miután belépőjegy nélkül senkit se bocsáthatunk a templomba.

Azok a hitközségi tagok, akik multévi imaszékeiket továbbra is bérelni óhajtják, sziveskedjenek ebbeli szándékukat f. év szeptember hó 21-ig a hitközség jegyzői hivatalában bejelenteni, mert ezen határidőn tul a meg nem hosszabbitott és le nem foglalt imaszékeket uj igénylőknek fogjuk kiadni.

Középiskolai szegény tanulók, katonák és egyáltalában szegények, kik a főünnepeken templomba menni óhajtanak, a jegyzői hivatalban jelentkezzenek belépőjegyért.

Noviszad, 1929. évi augusztus hó 28-ikán.

9829 **Az elöljáróság.**

Házhelyek eladása

Vermes Béla X. köri szegedi szőlőkbeli ingatlanai a Budanovićeva ulica és a Radićeva ulica, továbbá a Kopunovićeva ulica és az Evetovićeva ulica közti részen a Szubotica város Tanácsa által jóváhagyott parcellázási terv szerint *200 négyszögöles parcellákban* kedvező fizetési feltételek mellett *házhelyekül* eladatnak.

A parcellázási tervek és eladási feltételek megtekinthetők, valamint bővebb felvilágositások nyerhetők naponta d. e. 9—11 óráig a *Szuboticai Gazdasági Egyesillet helyiségében* levő parcellázási irodában (VIII., Knjaza Mihajla ulica 2. sz.) és a helyszinén özv. *Pertics Ernesztnénél* X. kör, Kopunovićeva ulica 66. szám alatt. Közvetitők kizárva.

Szubotica, 1929 augusztus 7.

Vermes Imre,
mint *Vermes Béla* meghatalmazottja.

Életerős aggkort...

csak úgy ér el az ember, ha egészséges ifjukorra tekinthet vissza. Ezért félti Ön gyermekét a betegségektől és veszélyektől és igyekszik életkörülményein javitani.

Ám traktorával hasonlóképen kellene eljárnia, mert annak teljesitőképessége és élettartama is a legnagyobb mértékben a használatbavétel első idejében kapott helyes kezeléstől függ.

Mindenekelőtt a kenésre forditsa a legnagyobb figyelmet. Az olaj a motor vérkeringése és csak a jó vér őrzi meg ifjuságát. Ha Ön kizárólag a helyes Gargoyle Mobiloil fajtát használja, traktora még akkor is teljes mértékben üzemképes lesz, midőn a másoké már rég ócskavas közt hever.

GARGOYLE
Mobiloil
A világ kvalitásolaja

VACUUM OIL COMPANY D.D.

Ha azt akarja,

hogy hizója, tehene, ökre, lova baromfia, malacállománya egészséges legyen, könnyen hozzájusson a jó hizáshoz, csontállománya fejlődjék, tegyen egy hónapig próbát és használja az állatorvosi tudomány legujabb vivmányai szerint összeállitott

MAGDOLNA
hidralizált állati táplisztet.

Ez a kiváló gyártmány, amelynek csomagolása és plombálása állandó állatorvosi felügyelet mellett történik, tartalmazza mindazokat az ásványi anyagokat és savakat, amelyekre az állatnak szüksége van s amelyek a természetes takarmányból hiányoznak.

Elegendő, ha nagy állatnál naponta egy kanál MAGDOLNA hidralizált állati táplisztet kever a táplálékba, baromfinál és egyéb apró állatnál pedig fél kanállal és egy hónapi használat után az eredmény meglepő lesz: az állatok jobban hiznak, jobban fejlődnek és jobb étvágyuk van.

A MAGDOLNA állati tápliszt olyan olcsó, hogy minden jószágtartónak alkalma van beszerezni és állandóan készenlétben tartani. Minden csomaghoz az adagolásra nézve használati utasitás és minden zsákban az adagoláshoz szükséges kanál van mellékelve.

Gyártja és szállitja:
MAGDOLNA
hidralizált állati táplisztipar Subotica,
Mariborska ulica 7.

10228

Kevéssé használt, jó állapotban levő

hordók

minden nagyságban kaphatók
Herrmann i Weiss
cégnél
Osijek I., Pristanište 24

10244

SZILVÁT

kosarakban lekvár- és pálinkafőzéshez legolcsóbban szállit
Lederer Jenő
bank és bizományi üzlete, gyümölcs és főzelék kivitel
Noviszád, Vilsonov trg 7.
Telefon 22—14. — Raktár: Temerini ut 38.

10240

Film-vállalat

mely Jugoszláviában már sok éve fennáll, üzletét a Vajdaság területén önálló képviseletre vagy hasonlóképen decentralizálni, illetőleg az emlitett területen az üzlet vezetését a képviselő számlájára átadni akarja. Különös képesités nem szükséges. Csakis komoly személyek, kiknek van kedvük a filmhez és kereskedelmi hivatást éreznek, adják be ajánlataikat a szükséges adatokkal »Filmsko zastupstvo« jeligére *Publicitas d. d Zagreb, Gundulićeva ul. 11.* cimre.

10254

A legizlésesebb nyomtatványok, mindenféle raszterok a Minerva-nyomdában jutányos áron készülnek. Tel. 8-58

LEVELEZÉS

Édes. Gondolok rád. Kedden este nálad voltam. Fogtam kis kezed és nagyon boldog voltál. Ne fájjon az elmulás, a tél. Gondolj rám, rendületlenül bízok boldogságodban. Huszonkettedikén üzenek. Lapjaidat köszönöm. Szeretlek. Géza. 10135

Zongora, Wirth gyártmány, uj, fekete, sürgösen eladó. Badalićeva ul. 5/a. 10277

Egy- vagy kétszobás lakás mellékhelyiségekkel azonnalra kiadó. Menhely mögött, Vojvodjanska ul. 13. 10276

Szellemes, okos urak! Ki levelezne helyes, sohasem unatkozó leánnyal, az irjon »Eszmecsere« jeligére a kiadóba. 10246

Megismerkednék komoly, józangondolkozásu, szolid, minden információt kibiró keresztyén 30 év körüli jogi vagy orvosi pályán működő, boldog családi életre vágyódó uriemberrel, akit ha arra méltónak találnék jobb társaságunkba bevezetnék, s csinos, müvelt, háziás, anyai részről árva leányommal megismertetnék. A felsoroltakon kivül leányom igénye jövendőbelijét illetőleg: munkakörében ambicióval dolgozzon, szabad idejében sportoljon (tennisz, uszás, korcsolya), jól zongorázzon. — Angol nyelvtudás előny. Leányom azonnali hozománya egymillió dinár értékü ingatlan, 3 szoba butor. Házasság alapos ismerkedés, alapos információszerzés után lehetséges, közvetitők kizárva. Csak teljes cimü fényképes levelekre válaszolok, melyet »Emberismerő« jeligére a kiadóba kérek. 10226

Intelligens fiatal uriasszony oly uriember ismeretségét keresi, aki irodai vagy pénztárnoki álláshoz juttatná, bármelyik városban, vagy községben. Leveleket »Szorgalmas« jeligére a kiadóhivatalba kérek.

HÁZASSÁG

Megnősülne nyugdijképes középkoru állomásfőnök. Feleségül óhajt venni gyermekszerető fiatal özvegyet, esetleg idősebb leányt. A hozomány lehet ingatlan is. Grünwald.

Kereskedő 35 éves izr. ur, ki némi készpénzzel rendelkezik, gyermektelen özvegyet, vagy idősebb leányt megfelelő hozománnyal feleségül venne. Grünwald.

Nősülni akar, közölje velem pontosan igényeit. Grünwald.

Párjhozadnám csinos, müvelt háziasan nevelt hugomat 50.000 dinár hozománnyal keresztény biztos egzisztenciáju uriemberhez. Leveleket »19« jeligére a kiadóhivatalba. 10311

Benősülne harmincéves, r. kath., érettségizett fiatalember kereskedő vagy vendéglőscsaládba. Leveleket »Tiszamelléki« jelige alatt a kiadóhivatal továbbit. 10174

Házasságot jobb körökben külföldön is közvetitek diszkréció mellett. Levelezés magyar, szerb, angol, német és francia nyelven. F. Traub, Szombor, Postfach 45. 10331

Házassági ügyekben forduljon bizalommal hozzám, ügyét legpontosabban és diszkréten intézem el. Grünwald.

Férjhezmenőknek, nősülőknek biztos siker. Cim a kiadóban. 9896

Férjhez akar menni ugy közölje velem igényeit. Pontosan és legdiszkrétebben intézem el. Grünwald.

Megnősülne 38 éves róm. kath. kereskedő, igen jól menő üzlettel és házzal. Urileányt, vagy fiatal özvegyet keres feleségül feleannyi vagyonnal, mint neki van, 150.000 dinár hozományt igényel. Grünwald.

Férjhez menne 35 éves izr. özvegy urinő, igen rendezett vagyonnal és nagy üzlettel. Feltétlen uriembert keres, aki fiugyermekeinek megértő apjuk lenne. Grünwald.

Nősülne 48 éves, özvegy, intelligens iparos, 70.000 dinár évi fixfizetéssel. Oly hozzámillő, megfelelő hozománnyal rendelkező élettársat keresek, aki takarékos, jó háziasszony, szereti a szolid, szép, családias életet. Teljescimü, fényképpel ellátott leveleket »Boldog jövő« jeligére a kiadóba kérek. A fényképeket a legnagyobb diszkréció mellett visszaküldöm. 10175

26 éves, jómegjelenésü, háziasan nevelt, magas karcsu leány, ismeretség hiányában ezuton keresi házasság céljából azon özvegy uriember ismeretségét, kinek nem hozományra, hanem jószivü feleségre, esetleg gyermekének szerető anyára van szüksége. Közvetitők kizárva. Teljescimü leveleket kérem »Komoly« jeligére »Bega« hirdetőbe, Veliki Bečkerek. 10214

Fiatal gyárigazgató nősülni óhajt. Közvetitők, akik elsőrangu zsidó családoknál összeköttetéssel birnak, küldjék ajánlataikat »500.000« jeligére a kiadóba. 10243

24 éves, keresztény, magas, csinosnak mondott, háziasan nevelt, több nyelvet beszélő, intelligens urileány vagyok. Ismeretség hiányában házasság céljából keresem oly jólelkü, jómegjelenésü, 26—36 év körüli, hozományt nélkülöző, biztos exszisztenciával biró vagy saját vagyonnal rendelkező független, korrekt uriember ismeretségét, ki nem a hozományra fekteti a fősulyt, hanem a családi boldogságra. Özvegyek vagy elváltak is számitásba jöhetnek. Csakis komoly, teljescimü levelekre válaszolok. Leveleket »Buzavirág« jeligével a kiadóba kérek. 10171

Zagreb közvetlen közelében földbirtokkal és két mészárszékkel rendelkező 33 éves katholikus fiatalember ezuton keres megértő élettársat. Kb. 250.000 dinár hozomány megkivántatik, amely azonban telekkönyvileg biztosittatik. Vallás mellékes. — Levelek »Komoly« jeligével Radio Reklam, Subotica, kéretnek. 10038

FOGLALKOZÁS

Intelligente Reichsdeutsche mit vorzüglichen Referenzen, sucht Posten als Erzieherin zu grösseren Kindern. Offerten erbeten unter: »Gute Pädagogin« an Kardos Annoncenbureau, Novisad. 10250

Faeszstergályos segédet felvesz Braća Lénárd Industrija Drva Subotica 10297

Butor asztalos-segédet állandó munkára felvesz **Kaich Dezső asztalos.**

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetüs és cimmel kétszeresen számit. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbélyegzett jeligés leveleket továbbitunk. Kérdezősködésekhez válaszbélyeg mellékelendő.

Landau Juliska
modern tánc-, ballet- és torna-iskolája

szeptember 15-től a rendszeres oktatások külön beosztással megkezdődnek. Beiratkozások bármelyik napon folyamra egész nap Pašićeva ul. 10 szám alatt

Novi Vrbas, Bačka Topola, Mali Iđoš, Feketić, Crno Brdo, Sekić községek részére feltétlen megbizható, kitünő összeköttetésekkel rendelkező, helyi ügynököket keresünk. »Anker« Általános biztositó r. t. fiókja, Subotica. 10313

Mémöki tervező iroda nagyobb községben, igen jól bevezetve, fényes megélhetést nyujtó, kedvező feltételek mellett átadó. Cim a kiadóhivatalban. 10108

Jómunkás fiatal borbélysegédet szeptember 18-ra felveszek. Szabó László, Temerin. 10224

Női kalapszakmában jártas nő vagy férfi segéd, aki férfi platirozásban is jártas, azonnal felvétetik. Novisad, Kralja Petra 7, Bristol kalapjar. 10326

Keresek komoly szerb-német-magyar nyelvtudásu urat Szubotica és környékére — ki az állattenyésztéshez is ért — egy az egész világon ismert cikk terjesztésére. Jó keresetet és biztos jövőt nyujtok. Csakis komoly reflektánsok forduljanak szerb-horvát nyelvü levélben Leon M. Sid céghez, Beograd, Zmaj od Noćaja ul. 14. 10201

Intelligens, szolid urilány társalkodónőnek, házikisasszonynak vagy házvezetőnőnek óhajt menni. Ily minőségekben már volt alkalmazva. Bizonyitványai kitünőek. Cime a kiadóhivatalban. 10275

Ügyvédi irodámba teljesen perfekt forditót keresek, aki a szerb és magyar nyelvet tökéletesen birja, a német nyelvben is jártas és jó gépiró. Alkalmaztatása esetleg a délelőttre szorítkozhatik. Cim a kiadóhivatalban. 10284

Kifutófiu felvétetik. Zwicky & Co. Fra Ješe trg 6. Barátok temploma mellett.

Kertészt, ki a rózsa- és gyümölcsfák nemesitéséhez kitünően ért, valamint a virágok kezelésében az élő- és müvirág csokrok és koszoruk kötésében jártas, mielőbbi belépésre keresek. Jovanović Giga bankigazgató, Novi Bečej. 10145

Hiex zuständige Ausländerin, sprachenkundig, mit **Musikkentnissen,** häuslicher Mithilfe sucht Posten für sofort. Adresse in der Administration. 10249

Kifutóleány azonnalra felvétetik Matija Reh, Gimnaziska 6, emeleten. 10367

Grünwald ügynökség irodáját áthelyezte Vojvode Putnika trg 12. a vasutigazgatósággal szemben.

Koreses utazókat és utazónőket külföldi gyár konkurrencianélküli cikkének terjesztésére. Fixfizetést és magas jutalékot adok. Mindenki személyesen meggyőződhetik. Levélbeli ajánlatokhoz 1 dinár mellékelendő. M. Rajačić, Novi Vrbas, Kralja Petra ul. 339. 9333

Szabóinast felveszünk. Kramer Antal és Társa. 9990

Gyógyszerész assistenst szerb, magyar, német nyelvismerettel mielőbbi belépésre keres Nagy Imre gyógyszertára Vel. Kikinda. 9934

Nevelőnőt magyar-német nyelvtudással keresek teljes iártassággal 2 éves fiam mellé, aki feltétlen megbizhatóan egyedül is tudja gondozni. Közimunkázni tudók előnyben. Ajánlatokat 10.001. szám alatt a kiadóba kérek. 10001

Müvirágkészitéshez tanulóleányok felvétetnek Hortencia, Dunav. Artiler. Puka 2 10092

Kovácssegéd, fiatalabb, azonnalra felvétetik Fábri kovácsmesternél, Kupuszina. 10099

Segéd, ki rádió üzletben müködött, felvétetik Centralna Banka rádió osztályánál. 10134

Háromvagonos export malmunkba keresünk szakképzett fömolnárt, csakis azok jelentkezzenek, akik elsőrendü bizonyitványokkal rendelkeznek. Irásbeli ajánlatukat az alanti cimre küldjék be: Mokrinski Parni Mlin na Valjke d. d., Mokrin. 10223

Starijeg pomoćnika trebam kolonijalno-delikatesne struke sa lepim rukopisom i znanjem madjarskog jezika. Konstantinović Šenoe ul. 10192

Tanonc a villanyszerelői szakmában felvétetik. Wilheim Vladislav Pašićeva ulica 2. 10208

Gyermekek mellé ajánlkozik fiatal lány. Háztartási teendőkben és varrásban jártas. Bővebbet Franjo Traub Sombor, Šarčevićkina 23. 10329

Gépészkovács mint soffőr, ki a szivógázmotor kezelésében is jártas, állást keres. Cime: Molnár könyvkereskedésben, Senta.

Intelligentes deutsches Fräulein, der serbischen Sprache bestens kundig, wird zu einem achtjährigen Mädchen gesucht. Mithilfe im Haushalt erforderlich. Offerte mit Fotografie und guten Zeugnissen erwünscht. Stiglic Elek Subotica, Margit-trlin. 10300

Kisasszony, ki már cukrászdában kiszolgált, azonnel belépheti Szegyakov, Vel. Kikinda. 10210

Kulcsár, bácskai nagyobb gazdaságban alkalmazást nyerhet. Ajánlatok »Kulcsár« jeligére noviszadi fiókkiadóhivatalba.

Fümolnári állást keresek mielőbbi belépésre. Végzek beőrlést a legnagyobb fehér liszt G0-ra, elhanyagolt malmot versenyképessé teszek, malmok és malmi gépek rekonstruálását vállalom. Cim: Pajor György fömolnár, Čantavir. 10222

Intelligentes deutsches Fräulein, der serbischen Sprache bestens kundig, wird zu einem achtjährigen Mädchen gesucht. Mithilfe im Haushalt erforderlich. Offerte mit Fotografie und guten Zeugnissen erwünscht. Dr. Kosztolányi Ludas, z. p. Palić. 10163

INAST mielőbbi belépésre felvesznünk. Barzel vaskereskedés, Subotica 10166

Utazók, akik a helyi és vidéki ipartelepeket látogatják, szép mellékkeresetre tehetnek szert. Ajánlatokat eddigi és jelenlegi működés megjelölésével »Agilis« jeligére a kiadóba kérek. 10176

Kisasszony gyermek mellé nappalra, perfekt szerb, azonnal felvételtik Dimitrijević, Novisad, Futaki put 1. 10231

Gabelsberger gyorsiró órákat ad okleveles gyorsiró tanitónő. — Felvilágositást nyujt Dr. Szántó Miklós, Szombor. 10097

Gépszerkesztőket keresek, aki vagyonnal rendelkezik szenzációs találmányom tökéletesitésére. Cim a kiadóban.

2—3 diákot vagy diáklányt teljes ellátásra felveszek. Jugovićeva ul. 14. 10293

Eladó háztelek Menhelynél, Tálassy-kert, Segedinski put. 10281

Elveszett pénteken délután 4 órakor a Paje Kujundžića ulicától posta, Strosmajerova ulicán egy darab egynegyed áll. oszt. sorsjáték a beogradi Aleksandar Pavlović cég által eladott 9646. számu sorsjegye. A megtaláló kéretik adja le a rendőrségen, vagy a kiadóban.

Árvalány háromévi gyakorlattal, ajánlkozik füszer- és rövidárukereskedésbe vagy cukrászdába. Cim a kiadóban. 10372

Intelligente reichsdeutsche Frau, mit guten Wirkungszeugnissen sucht Stelle als Wirtschafterin zu älterem Herrn, oder auch als Erzieherin zu mutterlosen Kindern. Angebote erbeten unter: »Ehrlich und tüchtig« an Annoncenbureau Kardos, Novisad. 10251

Gépészi állást keres azonnalra alacsony magas. nyomásu vizgázott kondenzátoros az összes vezérmüvekről, több évi gyakorlattal villanytelepi Diezelmotor, gőzgép, malom, téglagyár és gazdasági gépek kezelésénél. Cim: Holiga Sándor, Wirtz, Maradik (Srem). 10320

Borbélysegédet azonnali belépésre felveszek. Westermayer Antal borbély, Kula. 10373

Konfekciós, 36 éves, nős, több évi bizonyitványnyal, a vásározáshoz is ért, alkalmazást keres szeptember tizenötödikére. Beszél szerbül, magyarul és németül. Cime: Bodó György, Velika Kikinda. 10318

Fiatal tisztviselő keres nagyobb kereskedelmi vállalatnál vagy bankban megfelelő iskolai képzettséggel és 100—150.000 dinár kaucióval pénztárnoki állást. Beszél és ir szerbül és angolul. 10265

Tánciskolához, cukrászdába, jobb zenekarba zongorista ajánlkozik. Cim a kiadóban. 10333

Intelligentes deutsches Fräulein, serbisch sprechend, mit guten Zeugnissen zu einem 7 jährigen Mädchen und 6 jährigen Knaben für sofort gesucht. Frau Elvira Ádám, Subotica, Vukovićeva 26. 10296

Képviselő(nő)ket keresünk állami értékpapirok eladására az egész ország területére, azonkivül vezérképviselőket az ország nagyobb városaiban. Ajánlatok Prva Gradjevinska Banka, Beograd, Skopljanska ulica 8. imre küldendők. 10376

Fehérneműüzlet és varroda Szuboticán nőtársat keres. Csakis szakmailag képzett hölgyek ajánlatát kérem »Társ« jeligére e lap kiadóhivatalához.

Női varrott papucsok bizományba való eladását elvállalnám. Árajánlatok Balogh Antal cipészmester cimére Telečka, küldendők. 10370

»Jupiter« elem-gyárban munkásnőket felvétetnek, Trumbićeva és Trg Kralja Tomislava ucca sarok.

Pálinkafőzést minden időben a legolcsóbban vállalok. A főződe ujonnan berendezve. A rendelőknek minden könnyitést megadok és nem kell a munkában segiteniök. Mate Josef, V., Marko Kraljevića 12. 10267

VÉTEL-ELADÁS

Gyógyszertár Felsőbácskában házzal együtt vagy ház nélkül eladó. Cim a kiadóban. 9435

Kereskedelmi és vámmalom vajdasági nagyobb városban szép lakóházzal felerészben, esetleg egészen eladó. Csak személyesen tárgyalok. Cim a kiadóban. 10343

Házat ha akar venni, forduljon hozzám, igen kedvező ajánlattal fogok szolgálni. Grünwald.

90 holdas prima baranyai földbirtok tanyával, élő és holt felszereléssel igen kedvező fizetés mellett sürgősen eladó. Grünwald.

103 hold a vinkovcii határban kedvező feltételek mellett eladó. Grünwald.

Földbirtokot akar venni, kérjen tőlem ajánlatot. Grünwald.

Füszerüzlet Szuboticán, forgalmas uton, házzal együtt eladó. Biztos megélhetést nyujt. Cim a kiadóban. 10298

Horgoson minden üzletnek megfelelő ház a főtéren eladó. Érdeklődni Eleven gépésznél. 9988

Eladók felöltők, ruhaanyagok, butorok, ezüstevőeszköz vadászfelszerelés és más ingóságok. Megtekinthetők 11—6 óra között. Cim a kiadóban. 10264

Zongora rövid Ant. Petrof kereszthuros, olcsón eladó. Oslobodjenja ulica 92. 10374

Kukoricaszárú jó állapotban levő, eladó. Cim: Szekszárdi Antal, VIII. krug. Valjevska ul. 28.

100 holdas kitünő bánáti földbirtok 5 éves kedvező lefizetés mellett eladó. Grünwald.

Ház és telkek a Szegedi szőlőkben, Teszlina ulica 3½ eladók. Érdeklődni vasárnap reggel Antunovićeva ulica 9. 10200

10 HP huzatos és 24 HP magánjáró szivógázmotor kétjáratu darálóval, külön is eladó. Hangya, Bačko Gradište. 10248

Birtok 14 hold szántóföld, belőle egy hold közepes növésü erdő tölgy és köris, egyhold legelő földközösségi joggal háromnegyed hold fiatal, jó és termő szilvaoltvány, a bródi járásban, Slavonija, lakóház, mellékhelyiségek ugy lakásra, mint vendéglőnek, vagy üzletnek alkalmas, a Beograd—zagrebi főutvonalon, **Selna községben,** opcina Garčin, 120.000 dinárért eladó. A vételár fizetése megegyezés szerint, átirás ingyenes. Közelebbit Djordje Veselinović kereskedő, Vinkovci. 10845

Tehenészet tulajdonosok figyelmébe! Eladó 2 darab kevésbé használt Alfa szeparátor 100 és 60 l. óraképességü. Ugyanott 1½ HP álló gőzgép és egy darab 3 HP kazán nélküli két hengeres jutányosan eladó. Stara Kanjiža, Karadjordjeva 34. 10227

Ebédlő, művészi kivitelben 9 darabból, csillarok, uriszoba berendezés, 8 lámpás kitünő rádió eladó. Felvilágositást ad Humanik cipőüzlet Szubotica, Aleksandrova ulica. 10316

Ajtók, ablakok minden mértékben azonnali szállitásra kaphatók részletfizetésre is Mihály asztalosnál, Zlataričeva ul. 22. (Tüzoltó laktanya mellett.)

Eladó azonnal jól jövedelmező füszerüzlet italmérési joggal, ház nélkül, betegség miatt. Bővebbet: Kramer ügynökségi iroda, Osijek, Lončarska 10/a 10342

Szalagfürész kocsira szerelve eladó. Tudakozódni lehet Preradovićeva ul. 11. alatt. 10368

Ház Segedinski Vinogradi, Budanovićeva ul. 34. alatt eladó. — Érdeklődni lehet csakis délelőtt a Beograd kávéházban, a pincérnél. 10314

Szőlővétel. Veszek circa 10 lánc jó állapotban levő homokszőlőt, esetleg terméssel együtt. Ajánlatokat a kiadóhivatal továbbit. 10268

Motormalom, 7 járatu, egészben vagy felerészben eladó, vagy bérbe kiadó. 21-es hengerszék eladó. — Vörös József, Virovitica. 10345

Előszobafal, fehér, eladó. Zmaj Jovina 2. 10310

Urigarnitura, garderobszekrény, jegesmedve bőrök, ágy madraccal, konyhabutorok, speizállványok, zsolnai tányérok eladók. Karadžićeva 12. 10337

Eladó 154 hold elsőrendü föld, épületekkel, kukoricaterméssel, 9000 din. holdja. Bővebbet: Kramer ügynökségi iroda, Osijek, Lončarska 10/a. 10340

Eladó 1 drb használt 1. sz. daratisztitógép, 1 drb keveset használt szalagfürész 700 m/m. átmérettel, 1 drb 3 lóerős villanymotor, Ganz gyártmány. Metz József **malomépitő,** Novi Vrbas. 10334

Szomborban belvárosban parkettás erkélyes lakás kiadó. Cim Fischer könyvkereskedés. 10332

Tiz és tizenkét hektos boroshordók eladók. Pimiskei Józsefné, füszeres, Save Tekelije ul.

Ház, II. kör, Oslobodjenja ulica, 120 alatt, a Fakó harisnyagyárral szemben eladó. 10315

Uj épület a kertvárosban szép helyen 75.000 dinárért eladó. Szekulics vendéglő, Heisler fürdő mellett a kis uccában. 10321

Jókarban levő füszerüzlet berendezéssel eladó. Cim a kiadóban. 10325

Füszerüzletberendezést keresek megvételre. Stojadinović Kosta, Sombor. 10324

Föld, elsőrendü, sürgősen eladó szabad kézből Oszijek közelében 88 kat. hold egy tagban, uj épületekkel, élő és holt felszereléssel. Bővebbet Franjo Čemin pusztáján Dárda és Jagodnjak között. Čeminac vasutállomástól háromnegyed óra járásra. Ugyanott 25 kat. hold föld külön is eladó. 10150

Eladó azonnal ujonnan épitett ház jól jövedelmező füszerüzlettel és italmérési joggal din. 210.000-ért, elköltözés miatt. Bővebbet: Kramer ügynökségi iroda, Osijek, Lončarska 10/a. 10341

Ezerjó teljesen érett szőlőjét must készitésre ajánlja Szobonya Kraljevbreg. Ugyanott saszla, muskotály és passzatutti kapható. 10280

Eladó 25 hold elsőrendü szántóföld, erdő és legelő joggal. Bővebbet: Kramer Julka ügynökségi iroda, Oszijek, Lončarska 10/a. 10336

Eladó 53 hold épületekkel, élő és holt állománnyal, egész idei terméssel és gabonával, 12.500 dinár holdankint. Bővebbet: Kramer ügynökségi iroda, Oszijek, Lončarska 10/a. 10338

Eladó jól jövedelmező szálloda, nagy termekkel, vendégszobákkal, családi okok miatt rögtön. Bővebbet Kramer ügynökségi iroda, Osijek, Lončarska 10/a. 10339

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetüs és elmosó kétszeresen számit. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbélyegzett jeligés leveleket továbbitunk. Kérdezősködésekben válaszbélyeg mellékelendő.

Koronabónokat vesz. Olcsó **kölcsönöket** közvetit. **Utlevélügyekben** eredményesen eljár. **Vizumokat** legolcsóbban, leggyorsabban beszerez Bömches ügynöksége, Bačka Topola. 10319

87 holdas elsőrendü baranyai birtok, teljes felszereléssel, szép téglaépületekkel, város és vasuthoz 1½ kilométerre, egy évi fizetésre olcsón eladó. Fele is megvehető. »Bömches« agentura, Bácska Topola. 10294

2 drb garantált tiszta ágy *és éjjeliszekrény olcsón* eladó. Paje Dobanovačkog ul. 19. 9977

Motorok eladók, 2 darab négyhengeres 60 HP, 3 darab hathengeres 80 HP anlas és mágnessel, darabonkint 5000 dinárért. Egy üzemképes autó (Bianchi gyártmány) 12.000.— Egy 60 HP szántótraktor üzemképes állapotban más vállalat miatt eladók. Bün Vince gépész, Matić malom, Mol (Bácska). 10216

Egy hold szőlő gyönyörü gyümölcsössel, város alatt, eladó. Zmaj Jovina ulica 25 10137

Férfiak örök ifjusága!

10 dinár ellenében diszkréten kapja szakorvosi leirását egy szenzációs találmánynak. Azonnali eredményért garancia. **A. Mayerhof** ortoped szaküzlet, **Vel.-Becskerek**

Eladó szekrények, előszobafal akasztóval és tükörrel, takaréktüzhely, tükör, konyhaszekrény, asztal, fürdőkád kályhával mosdóvíztartállyal és asztalok, gyermekkocsi. — Megtekinthető hétfőn d. u. 4— óra között Jelašićeva ul. 1. II. em. Jugoszláv Bank-palota. 10000

Jókarban levő lukszusautó, költözködés miatt eladó. Érdeklődni lehet Bata garázs Szubotica, Zrinjski trg 24. 10263

Használt boros

hordók

minden mennyiségben azonnal tölthető 50 litertől 7000 literig kaphatók Krix Lajosnál, Subotica, Mažuranićeva ul. 19. 7112

Olcsó kitünő kikindai hornyolt vörös

tetőcserép

kicsinyben és vagontételekben kapható Daničićev (Palicsi) put 29. sz. alatti uj tetőcserép telepen. Rendeléseket felvesz **Kemény banküzlet,** Szubotica, Manojlovićeva ul. 3. 8365

160 dinár

10.000 kg durvaszemcsés dunai homok, 120 dinár finomszemcsés, ab vagón Bogojevo. Nagymennyiségü Száva-sotterrel is rendelkezem. Johann Merkl, Sonta 9033

Ajtók, ablakok minden mértékben azonnali szállitásra kaphatók. Mindennemü famegmunkálást vállal Mihály asztalos, Zlataričeva ul. 22. (Tüzoltó laktanya mellett).

Eredeti japán gomba, ismert ázsiai háziszer érelmeszesedés, kortünetek, bélrenyheség, álmatlanság ellen. Postai szétküldés. Blum gyógyszertár, Szubotica, tópostával szemben. 6190

Jó állapotban levő **használt Fordson-traktorok, Oliver-ekék, Ford-antók, Ford és Fordson-alkatrészek** — azonnali szállitásra a legolcsóbb áron kaphatók. — Földvári Béla cégnél Sztari-Becsej és Szenta. 5635

Több komplett csöplőgarnitura eladó olcsó részletfizetésre, 6 HP petróleummotor, motoros morzsolók, favágók, kövesdarálók és 2 esztergapad. Mudrinski gépmühelye, Srbobran. 10102

Nagy kádak cefrének, törkölynek, hordók festéknek eladók. Bövebbet Földes ruhaüzlet. 10107

Vendéglő, 52 év óta fennálló, szabad kézből eladó. Érdeklődni lehet Bárány György, Sztáribecsej. 10114

10 lánc szántóföldet keresek megvételre azonnali fizetéssel a szuboticai határban. Cim a kiadóban. 10121

Bor mult évi és többéves *óborok,* csemegeszőlő és *jobb-nagyobb* mennyiségben kapható. Fodor Miklós szőlőbirtokosnál, Horgošon. 10123

Villaszerü jófekvésü ház, 2 szoba, előszoba, konyha többi mellékhelyiségekkel, istálló azonnalra eladó. — Bővebbet Noviszad, Futoški put 122. 10158

Portál, két oldalas, megvételre kerestetik. Bacskulin László, Horgoš. 10159

Használt betegtolókocsit keresek megvételre. Žulević szücs, Sokolska ul. 15. 10172

Perzsaszőnyeg 4 darab, nagyon kedvező áron eladó. Megtekinthető Gizella trafikban, Rudics ucca, Labor-palota. 10195

Egy jókarban lévő konkoly tisztitó gép eladó. Bővebbet Nada drogéria, Szubotica. 10194

Molon a főutcán Vikor-féle ujonnan berendezett jóforgalmu vendéglő családi okok miatt eladó, esetleg hosszabb időre bérbeadó. Tudakozódni lehet kizárólag a tulajdonosnál. Pető Mihály, fömolnár, Mol (Bácska). 10180

20%-os koronabónokat veszünk. Pučka štedionica i založni zavod d. d., Osijek, Desatičina ulica 27. 9708

Sonkavágógép, teljesen uj, olcsón eladó Kopunović hentesnél, Sudarevićeva ul. 74. 10177

Jóforgalmu vendéglőmet és szállodámat családi okok miatt bérbeadnám, esetleg eladnám Lišćević Antal vendéglős és szállodás, Čantavir. 10207

Eladó családi ház az V. körben. Cim: Osijecka ul. 15. 10206

Ház füszerüzlettel kisebb, forgalmas uccában a család áthelyezése miatt eladó. Cim a kiadóban. 10023

Belterületen 4—5 szobás modern családi **ház eladó.** Radio Reklam. 10221

Vendéglő Adán a **főuccán,** 50 év óta fennáll, táncteremmel és külön üzlethelyiségekkel és lakással elköltözés miatt eladó. Pintér Kálmánné, Ada.

Benz-Mercedes autóbusz, huszszemélyes, uj, eladó esetleg forgalmas utvonalra százalékra is kiadó. Annak, ki egy jobb vonalat ajánl, kalauzi vagy soffőri állást adok. Aman Antal, Temerin

Öregség miatt átadó, esetleg eladó Szomborban 45 éve fennálló kocsifényező- és kárpitosüzlet teljes berendezéssel. Czezner József, Sombor, Čitaonička ul. 14.

Leghorn-tojék és fiatal kakasok, leghiresebb törzsek ivadékai eladók. Gallus-Farm, Bačka Topola. 9776

Cukrászda bácskai nagy városban, teljes felszereléssel, kezdőknek különösen alkalmas, azonnal eladó. Cim a kiadóhivatalban. 9858

Róka

Károly divatcipész, Szubotica (Rudićeva ul.) Zrinjski trg 2. 9883

Nemes, fajtiszta gyümölcsfákat, diszcserjéket, bokor és futórózsákat őszi szállitásra ajánl a Vajdaság legrégibb kertészete. Kérje őszi árjegyzékünket. Bednarz-féle kertészet, Stara Kanjiža. 9980

KIRAKATÜVEGEK VITRUMNÁL, NOVISAD, FUTOŠKI PUT 137. 9987

Vendéglő 10.000 lakosu nagyközségben a község központjában eladó, vagy haszonbérbe kiadó. Cim a kiadóban. 10016

Füszer- és csemegeüzlet, forgalmas, átadó. Cim a kiadóban. 10070

Irószatalok, pult, **stelázsi,** fali kirakatok, eladók. Cim a kiadóban. 10077

Zászlók

tiszta gyapju tengerészzászlószövetből, **garantált** fény-, eső- és viharmentes. Nagyban és kicsinyben. — **Winkler József,** Subotica, Madjarska ul. 9. Kérjen árajánlatot. 10079

Füszerüzlet, jóforgalmu, **konyérsütődével egybekötve,** piactérrel szemben sarokházban 5 évi részletfizetésre eladó. Fehér Mihály, Senta-Gornjibreg. 10085

Mésztartó. 20 darab négysarkos vaskád, 100 métermázsa mésznek eladó Rózsa Imrénél, Szentán.

Vendéglő fél hold telekkel, nagy tánchelyiséggel és szinpaddal, vasutállomás mellett, a piaccal szemben, eladó. Esetleg iccés fiatal párnak, lícno pravoval rendelkezőnek, kiadó. Bicskei Péter, Orom, Kisut 9. szám.

KÜLÖNFÉLE

Diákok és diáklányok uricsaládnál teljes ellátásra felvétetnek Novisadon közvetlen a tanitóképezde mellett, Futaki ut 59, 4—5. ajtószám alatt. 10272

Pincérügynökség, Freudenfeld Vilmos Pancsevón ajánl, keres, elhelyez mindennemü, elsőrendü kávéházi, szállodai személyzetet.

Bocskorosok. Használati utasitást a talp- és feketebór készitéséről küld B. Pajáski, Srbobran. 8758

EREDETI

„KÜHNE“

MEZŐGAZDASÁGI GÉPEK

ISMÉT KAPHATÓK

80 ÉV TAPASZTALATA

Legjobb anyag Legprecizebb munka Leghosszabb élettartam

Generalno Komisiono Zastupstvo Fabrike Poljoprivrednih Mašina „Kühne“ A. D.

„Industrija“ L. Weltman

Telefon 29-28 Novisad, Temerinska ul. 7 Telefon 29-28

LIFKA-KERT

Csütörtöktől vasárnapig
2 kivételes attrakció! 2 grandsláger!

HAROLD LLOYD
ezidei szenzációs ujdonsága

Harold a hős!
Uj ötletek, uj attrakciók végtelen mulatságos sorozata a szezon kimagasló filmje

Nevada
Vadnyugati történet Zan Grey regénye után
Előkészületben Douglas Fairbanks minden eddigi filmjét felülmuló ujdonsága
GAUCHO

Közvetitek ház, föld és üzlet eladásokat. Bérbe adok butorozott és üres lakásokat. »Vardar« iroda, Bačka Topola. 10110

Különálló ház 4 szoba, 2 konyha, 2 éléskamra, pince s mellékhelyiségekkel november 1-re kiadó. Bővebbet Frankopanska ulica 16. alatt. 9845

Berendezett iroda Aleksandrova ulicán 9. szám alatt kiadó. Érdeklődni Meteorfilmnél. 9950

Kétszobás udvari lakás, irodának is alkalmas, azonnal kiadó. Alekszandreva ulica 11. 10027

Beszálló vendéglő Novisadon jó forgalmu, két uccára nyiló, forgalmas uton, nagy telekkel, pincékkel, istállókkal, szabadkézből eladó, esetleg megfelelő óvadékkal bérbe adó. Ezen helyiségek más célra is átalakithatók, gépraktárnak vagy banknak is megfelel. Bővebbet noviszadi kiadóban. 10035

Modern 3 szoba verandával, fürdőszoba, vizvezetékkel, minden mellékhelyiséggel Palicon a legszebb helyen minden elfogadható áron kiadó. Dohány fakereskedő. 10062

Közvetitjük a legrövidebb idő alatt az engedélyek minden fajtáját, állampolgársági, itt-tartózkodási engedélyt, (trafik, kávémérés, líčno i mesno pravo stb.) Nemzetközi Iroda, Subotica, Aleksandrova ulica 9. 9690

Palicon villa egész évre kiadó. Érdeklődni Kosić borbélyüzletben, Palić. 10142

Üzlethelyiség és kocsmahelyiség kiadó és azonnal átvehető. Jelacsik István, Palicsi ut 145. 10161

Butorozott szoba, irodának igen alkalmas, kiadó. Kralja Aleksandra ul. 9, emelet. 10162

Diáklányok elegáns uri házban teljes ellátást nyerhetnek özvegy urnánál. Cim a kiadóban. 10205

Templomülések, 2 elsőrendü női ülés, a helybeli izr. Szentegyletnél bérbeadók. 10213

A főuccán egy ujonnan épült emeletes épületben lévő két uccai szoba s vizvezetékkel felszerelt mosdószoba, nagy uccai erkéllyel butorozva vagy butor nélkül augusztus elsejére kiadó. Felvilágositást nyujt »Dunav« biztositó Vilsonova ulica 11. 7823

Ujoncok! Szakavatott egyének pontos felvilágositásokat adnak katonai természetü, különösen sorozási, szolgálati idő meghatározására és jogos esetekben a szolgálatok megrövidítésére vonatkozó ügyekben. Nemzetközi Iroda, Subotica, Aleksandrova ulica 9.

Közvetitem a leggyorsabban az engedélyek minden fajtáját, állampolgársági, itt-tartózkodási engedély, líčno és mesno pravót, trafik és kávémérési engedélyt. — »Vardar« iroda, Bačka Topola. 10109

Észak- és Délamerika összes államainak jegyzéke minden odautazásra vonatkozó utbaigazitással most tiz dinárért kapható. Küldhető posta- vagy okmánybélyegekben. Nemzetközi Iroda, Aleksandrova ulica 9, Subotica.

Épitkezésekből kimaradt föld ingyen elhordható. Barzel vaskereskedés, Subotica. Gimnazijska ulica. 10167

Kocsma, jóforgalmu, kiadó vagy bérbeadó Molon. Érdeklődni Szántó Sándor kocsmájában, Molon. 10229

Kétszobás udvari lakás mellékhelyiségekkel kiadó azonnal. Aleksandrova ul. 11. 10238

1—2 polgárista diákfiut vagy diákleányt elvállal teljes ellátásra özv. Dudás Sándorné, Kula. 10173

Szomszédban izraelita diákleányt elfogadok ellátásra, zongora használat, Jakšićeva 11. 10259

Labor üzletházban több irodahelyiség, esetleg garson lakások kiadók. Bővebbet Preradovićeva ul. 18. 10257

2—3 diákot elvállalok teljes ellátásra. Külön szoba, közel a beltérhez. Cim a kiadóban. 10253

100 hold prima bánáti földbirtok tanyával felesbe azonnalra kiadó. Csak személyesen tárgyalok. Grünwald.

Városházával szemben kétszobás uccai parkettás uri lakás előszobával és az összes mellékhelyiségekkel november 1-re kiadó. — Ugyanott különbejáratu szépen butorozott szoba azonnal kiadó. Richterbüffé, Strosmayerova ul. 1.

Négyszobás lakás fürdőszobával november elsejére kiadó. Trg Cirila 1/d Kisköz, Teréz-templommal szemben. 9403

Butorozott szoba különbejárattal Aleksandrova ul. kiadó. Cim a kiadóban.

Sarokház, Oslobodjenja 16. eladó. Három szoba, előszoba, fürdőszoba, konyha, éléskamra, melléképület szoba, konyha, éléskamra, eladó. Érdeklődni lehet d. u. Gradska Kajanában. 10266

Kiadó lakások. A központban 4 szobás urilakás, 3 szobás fürdőszobás a központban, a központban 2 szobás mellékhelyiségekkel, több kisebb-nagyobb lakás kapható. Grünwald.

Egyszobás előszobás lakást mellékhelyiségekkel november 1-re keresek. Cim a kiadóban.

KOHAJDA
WILSONOVA ULICA 28

Megérkeztek
külföldi őszi tanulmányutunk alatt beszerzett
női kalapujdonságaink
Garantáltan egyes modellek. Nagy választék. Jó minőség. Olcsó árak. Viszonteladóknak nagy árengedmény.
Braća M. Vitanović
Sokolska ulica 4
9951

14 karátos arany karcsattóra
(hivatalos fémjelzéssel)
295 dinár, kerek, különböző mintákban
395 dinár, vésett, ovális, legujabb minta
Fenti óra 14 karátos arany huzós karcsattal, 150 dinárral több. Pontos svájci, 10 köves szerkezet, irásbeli jótállással
Goldberg, Novisad, Kr. Petra 13
373

Dr. CARICSEVICS
magán fogklinikája
Beograd 7830
Kralja Milana ulica 5 szám.
(A prágai Kredit Bankkal szemben) Terazije.
BETEGEKET FOGAD
8—1 és 2—7 óráig

AIDA
mühimző-, kézimunka- és fehérneműszalon, I., Albina ulica 1.
Zenede mellett
018

Betársulnék
kb. 300.000 dinár tőkével, biztos existenciát nyujtó, feltétlenül reális kereskedelmi vállalatba. Esetleg vezető állást vállalnék kereskedelmi vállalatnál 300.000 dinár kaucióval vagy bankgaranciával. Jelige: „Jó kereskedő". 1027

Dákók, billiárdgolyók,
mindennemü, billiárdhoz tartozó összes felszerelések, ernyők nagy választékban, bercsapok nagyban és kicsinyben kaphatók
özv. Gerber Jakabné
müesztergályos üzemében Subotica, Bajne Sudarevićeva u. 32

Leve ezönö - Könyvelönö
szerb-horvát, német és magyar nyelvben **perfekt,** gyorsiró, önállóan levelez, többévi praxisszal
állást keres.
Mérlegképes könyvelő, a legjobb referenciákkal. Választ a kiadóba, Noviszád, sub No 777.
10172

HERSON
Subotica, Aleksandrova ul. 15
Speciális bőr-KEZTYÜ
női és gyermek-FEHÉRNEMÜ
üzlet. Bőrkeztyük eladása és szakszerü javitása, tisztitása. Mindennemü fehérnemü készen és rendelésre. - Varrás hozott anyagból is. Nagy választék, mérsékelt árak. 0378

Farkas Andrásné
kárpitos üzemét átvettem
s azt saját nevem alatt vezetem.
Szolid és pontos kiszolgálást, elsőrendü munkát garantálok.
Konrad Mihály
kárpitos
Subotica, Zmaj Jovina ul. 5

Uj burgonya
teljesen érett raktárképes
„JULIUS GYÖNGYE"
étkezésre legkitünőbb németországi fajta. Kapható vagontételben megegyezés szerint. Mázsaszámra vasuton utánvéttel 130 dinárért zsákkal, brutto netto ért. ab Crvenka állomás
DIENER NÁNDOR gazdasága
Crvenka 10301

Böröndök, ridikülök, pénztárcák, kazetták, **nyergek,** az összes bőráruk és lószerszámok előnyös árban kaphatók
Fazekas Mátyás
bőráru-műhelyében
IV., Vilsonova ulica 44.
Rendeléseket és javitásokat olcsón vállal
080

20% koronabónok
eladását és vételét
legelőnyösebben
közvetitjük
Szuboticai Kereskedelmi és Iparbank
(Vasuti parkkal szemben)

Olcsó házhelyek
épülő külváros közepén, Hartmann-gyári villamos megállótól 200 méternyire, magas, egészséges helyen, 1—2 éves havi részletekre is
kapánként eladók.
Épületanyag is kapható részletre. Bővebbet a helyszinen, a Hartmann-gyár kapusánál és a tulajdonosnál: Senoa ul. 17 alatt. 8024

Előnyomdát
legujabb rajzokkal, I-a papiron legolcsóbban szállit
Bleier Armin
előnyomda-berendezési gyára
Senta, Sokolska ulica 5

VÁROSI MOZI
Csütörtök—vasárnap
United Artist Avala film

Bánky Vilma
ezidei első legnagyobb filmje
ÉBREDÉS
Egy szegény árvalány története
Főszereplők:
Bánky Vilma és Walter Byron

Értesitésl Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy Vilsonova ulica 33. szám alatt a Zöldfa-vendéglővel szemben vendéglőmben 1929 szeptember 15-től kezdve izletes házikonyhát vezetek be. Naponta változatos zónareggelik, ugymint borjupörkölt, vese-velővel, savanyu tüdő (Peuschl), velőpörkölt, székelygulyás, velő tojással, marhapörkölt kenyérrel 4 dinár. Minden pénteken halpaprikás 7 dinár. Alkalmi vacsorák, allandóan frissen csapolt elsőrendü sör, kitünő borok, tamburazene. Előzékeny figyelmes és gyors kiszolgálás.

Abonnenseket elfogadok. Reggeli, ebéd, vacsora havi 550 dinár, ebéd, vacsora havi 475 dinár, ebéd havi 280 dinár. Napifizetők étlap szerint. Leves, sült, vagy pörkölt körettel, főzelék vagy saláta, tészta és kenyér 10 dinár. Vacsora étlap szerint. Sült vagy pörkölt körettel, főzelék vagy saláta, tészta és kenyér 8 dinár. Szives pártfogást kér Faragó Terézia vendéglős, Reitz Gáspár üzletvezető. 10282

Istálló 4 lóra, nagy udvarral és ártézi kuttal, esetleg egy szobával irodának kerestetik nagyüzemü szódagyár részére. Cimek »Uj szódagyár« jeligére a kiadóba kéretnek. 10270

Gimnáziumi tanár Somborban elfogad diákokat teljes ellátásra. Tanulásnál utbaigazitás, jó nevelés, szerb és francia nyelv. Cim a kiadóban. 10366

300 dinár jutalékot fizetek 3 szobás egyedülálló lakásért udvarral együtt Szomborban, lehetőleg Flórián, Radišić, Liteić, Konjović vagy Conopljai ut közelében. Dr. Szántó Miklós, Sombor. 10365

14 lánc letrágyázott fekete szántóföld tanyával kiadó és azonnal átvehető. özv. Pletl Antalné, Jugovića ul. 34. 10312

Butorozott uccai szép szoba a központban kiadó. Zmaj Jovina 18. 10380

Egy-két diákot modern belterületi lakásba teljes ellátásra elvállalunk. Cim a kiadóhivatalban 10344

Nagy száraz és magas pincehelyiség, a Paja Dobanovački uccában azonnal bérbeadandó. Dr. Fischer Jákó ügyvéd. 10232

Egyetlen fiam kedvéért szerb nyelven perfekt beszélő kezdő gimnazistát teljes ellátásra elvállalok. Gimnázium közelében urilakás, ellátás Kalmárnál, Közgazdasági Bank, Subotica. 9674

Diákokat vagy diákleányokat teljes ellátásra elfogad uricsalád, a gimnázium közvetlen közelében fürdőszoba, zongora, telefonhasználat, idegennyelvek gyakorlásával. Cim a kiadóban. 9943

Feles haszonbérletre keresek 20—30 lánc tanyás birtokot. Szalma István, Albanska ul. 8. 10074

Üzlethelyiség, főtéren, azonnal kiadó. Zmaj Jovin trg 5. 10271

Farkas női és férfi fodrászata Népkörrel szemben. Olcsó bérlet. Elsőrendü kiszolgálás. 10288

Gyermektelen házaspárnak 1, esetleg 2 butorozott szoba fürdőszobával kiadó. — Megtekinthető d. e. 10—12 óra között. Sokolska ul. 2, II. em. 10292

Butorozott szoba kiadó a főtéren. Megtekinthető d. e. 10—12 óra között. Sokolska ul. 2, II. em. 10291

Cserélnék magyarországi megfelelő értékü ingatlannal egy négyezer négyszögöles központi fekvésü palicsi nyaralótelepet, mely megélhetést biztosit. Bővebbet dr. E. I.-né, Subotica, II., Masarikova ul. 18. Ugyanott kisebb lakások kiadók. 10217

Nagyforgalmu borbélyüzlethelyiség november elsejére kiadó. Zmaj Jovina 25. 10136

2—3 diákot teljes ellátásra elvállal beltéren lakó uricsalád, kinek szintén van gimnazista fia. Szülői felügyelet, segités matematikában és nyelvekben. Cim a kiadóban. 10330

Diákfiukat, lehetőleg németet, elfogad uricsalád teljes ellátásra. Érdeklődni dr. Szántó Miklósnál, Sombor, Kralja Petra ul. 45. 10328

A szerkesztésért felelős BRÓDY MIHÁLY. Nyomatott a kiadótulajdonos Minerva r.-t.-ndl Felelős kiadó: NAGY SÁNDOR Szubotica

Harun al Rasid

Irta: BAEDEKER

Az eddigi közlemények tartalma:

A király utazik az országban és ismeretlenül vegyülve a nép közé, közvetlenül akar érintkezni vele. Udvari orvosának a segitségével kioson palotájából, autótaxin a vasuthoz hajtat, ott másodosztályu jegyet vált s a kupéban agent provocateur-nek nézik. Kisebb városban leszáll a vonatról, a szállodában magántisztviselőnek jelenti be magát, s társaságban mint egyik miniszter privátszekretáriusa mutatkozik be. Az urak, akik közé kerül, gyanut fognak, valaki telefonon kérdést intéz a székvárosba, ahonnan azt felelik, hogy az illető miniszter egyáltalán nem tart magántitkárt. Erre persze az idegen még gyanusabbá válik s a rendőrkapitány detektivet küld hozzá, aki igazolásra szólitja föl. Előtte Őfelsége nem akar nyilatkozni, de némi kis megvesztegetéssel keresztülviszi, hogy maga a rendőrkapitány hallgatja ki. Ennek négyszemközt elárulja a kilétét, s rendjelet igér neki, ha a titkot senkinek se árulja el s megkönnyiti a városból való távozását. Ujból vasutra ül s ezuttal egy kereskedelmi utazónak a társaságában teszi meg az utat a legközelebbi nagyobb városig, ahol utitársával együtt egy vigécektől látogatott hotelben telepszik le. Ott a vidám népséggel megvacsorázik, jól mulat a vicces társalgásukon s másnap reggel egy könyvkereskedő boltjába téved be, ahol a városra vonatkozó utmutatót és egyéb könyveket vásárol, s közben beszélgetést folytat a szakértelmes könyvárussal könyvekről és irodalomról, irókról és a nyájas olvasókról. Ebben a boltban még egy érdekes férfiuval ismerkedik meg, s e két uriembernek a társaságában ebédel a »Medve« nevezetü restaurant-ban, ahol további ismeretségeket köt, akikkel aztán elbeszélget a liberalizmusról, a szabadkőmüvességről, az antiszemitizmusról s a velük határos kérdésekről. Lassankint mindtöbben veszik észre, hogy mennyire hasonlit a királyhoz s illelve sajátmagához, de egyelőre senki se gyanitja a kilétét. Egyik uj barátjával nőtársaságba indul, Oregonné asszonyhoz, aki a városban irányadó szerepet játszik. A Salon Oregon-ban az utazó kalifa beszélgetést folytat a szellemességről és viccről, eszméket cserél a kártyázásról, a női kacérságról és emléksorokat ir be a házi-asszony emlékkönyvébe.

*

Harold urnak az volt a szokása — s ez is hozzájárult ahhoz, hogy a népszerütlensége napról-napra növekedett —, hogy a véleményét, amennyire csak az illendőség megengedte, mindig könyörtelenül mondotta ki.

A »társaság«-ban azt szokták legnagyobb hibájaként emlegetni, hogy:

— Szeret moralizálni.

Olyan hiba, amelyet nehezebben bocsájtanak meg a hamis kártyázásnál is.

A kártyajáték például egyik vesszőparipaszerü beszédtémája volt, s most is visszatért hozzá.

— A kacérságot, a legmerészebbet is, — igy érvelt, — szivesebben látom a nőnél mint a szenvedélyes kártyázást a férfinál. A nő a kacérsága által veszt valamicskét a méltóságából, de legalább is annyit nyer vele nőerőben. Csak a kacér nő: igazi, százszázalékos nő.

— Ugy van, — adott néki igazat a király. — A nőnek előnyére szolgál egy kis koketteria, s a nagyarányu se szokott kárára lenni. Ellenben a férfi, ha szenvedéllyel üzi a kártya szportját (amely néki sok idejébe, s néki vagy másoknak sok pénzébe kerül), többet veszthet a komolyságából mint amennyit nyerhet érdekességben. Mert csak más játékosoknak — kisebbeknek — a szemében lesz érdekes egyéniséggé.

Egy uriember részt kezdett venni a vitában.

— Én csak ritkán játszom, — mondta —, de azt hiszem, a kártyázás nemcsak jogosult szórakozás, de egyenesen egyik jótéteménye az unatkozó emberiségnek. Hálátlanok vagyunk, hogy annak a nevét, aki föltalálta, nem emlegetjük annyit mint a telefonéét, s hogy a lexikont kell felütnünk, ha meg akarjuk tudni e jóltevőnknek a nevét. A 32- vagy 52-levelü biblia nélkül vajjon mit csinálna az a sok ember, aki egész istenadta nap dolgozik, fárad, s bizony rászorul, hogy este olyan szórakozással kárpótolhassa magát, amely egyszersmind pihenőül szolgál neki?

— Uraságodnak, igy állitva be a kérdést, igaza van, — hagyta helyben Harun al Rasid. — Ha kártya nem volna (de szerencsére van), föl kellene találni. És bizonyosan föltalálnák, hiszen már sokkal áldásosabb vivmányokkal is meglepte az emberiséget a kutatók zsenije. De mi ugy gondoljuk — Harold barátom és én —, hogy a kártyázás dicséretét és ócsárlását csak *cum grano salis* kell érteni és értelmezni. *Mint szenvedély* a kártyázás föltétlenül elitélendő, mert sok bajt hoz egyénekre és családokra s igy közvetve az egész társadalomra.

Az a fiatal asszony, aki nem tudta, hányadik Napoleon halt meg »Szép Heléna« szigetén, lelkesen helyeselte a fővárosi vendégnek az előadását.

— Igaz, igaz! — kiáltotta meggyőződéssel. — Az én uram is több időt tölt a kártyaasztal mellett mint a családja körében, aminek előbb-utóbb válás vagy, ami még rosszabb, kibékülés lesz a vége. Csak azt nem értem, mért emlegetett Gunnar ur a beszédében valami Gráner Szállt, aki a nevéről itélve alighanem zsidónő lehet.

— Nyugodt lehet, asszonyom, — biztositotta őt nevetve Harold, — a kérdéses hölgy nem zsidó.

A király pedig folytatta:

— Mint időtöltés természetesen a kártyázás más megitélés alá esik. Mindenkinek épp ugy van joga kártyázni mint billárdozni vagy bármely más játékot üzni.

— Ugy van, — helyeselt Harold. — Ámde ennek is megvan a maga hübnere. Mikor egynémely uriember azt állitja, hogy merő időtöltésből játszik, akkor nem egészen őszinte. Sokan még a legértelmetlenebb játékot is vad szenvedéllyel játszák. Nem győzik bevárni, hogy elkezdhessék és nem tudják elhatározni magukat, hogy abbahagyják. Ennek aztán behozhatatlan időveszteség az eredménye, ami szintén káros az egyénre, a családra és a társadalomra. Igaz, hogy az efajta szárakozás igen kevés pénzbe kerül, de igen sok időbe. S az idő tudvalevőleg pénz. Még talán az olyan magánzónak is mint a mi tisztelt vendégünk, akinek sok van belőle. Hát még annak, akinek az is ki van mérve mint például a tisztviselőnek a szerény fizetése!

— Nem vagyok szakértője a játéknak, — vette át a szót a király, — de gondolom, az se tiszta őszinteség, amikor azzal okolják meg sokan a játékkedvüket, hogy rászorultak arra a pihenőre, amit az nyujt. Olyik kártyajáték bizony fárasztóbb munka mint a regényolvasás vagy a jóbarátokkal és kedves hölgyekkel való társalgás. E jó urak — tudattalanul talán és valószinüleg jóhiszeműen — ilyformán nem teljesen őszinték, s aki ellenőrizné őket, megállapithatná róluk, hogy pár órai kártyacsata után (amit ők ártatlan időtöltésnek és csöndes pihenőnek mondanak) átizzadták az ingüket, mig ha ezalatt jó könyvet olvasnak vagy — ami még kedvesebb elmulasztása az időnek — vidám nőkkel, csevegnek, az ingük száraz maradt volna.

E percben uj vendég lépett a Salon Oregonba, akit a hölgyek — mivelhogy férfi volt — palástolatlan örömmel fogadtak.

Harold gunyosan jegyezte meg:

— Bizonyosan elvesztette a kaszinóban az utolsó garasát. Ha pénz van a zsebében, nem vesztegeti az idejét nőknek a társaságában.

— Téved, Harold ur, — védekezett a jövevény. — Épp bolond szerencsém volt s nagy nyereséggel keltem föl az asztaltól.

— *All right*, — felelte Harold. — Akkor hát elszedte a partnerei összes pénzét, s mivelhogy nem nyerhetett tőlük többet semmit, jobbnak hiányában kegyeskedett ezt a társaságot fölkeresni.

— Uram, — fordult Oregonné Harun al Rasidhoz, — ne itélje meg a városunk férfiait Harold urról, aki hires arról, hogy a legrosszabb nyelve van messze földön. Ő még saját magáról se tud jót mondani.

— Azért nem, mert nem szoktam dicsekedni.

— De azért valószinüleg Magának is jól esik, ha jót mondanak róla, — jegyezte meg egy a hölgyek közül.

— Hogyne? — nevetett Harold. — De ezt másokra bizom... A mi szeretetreméltó háziasszonyunk például nem is sejti, mennyire dicsér engem, amikor a rossz nyelvemért szid. Hiszen azt kritizálja, ami a legjobb bennem. Az ugynevezett rossz nyelvekre szükség van, hogy javitsák a rossz jellemeket és a rossz erkölcsöket. Mit gondol, hány *ilyen* nyelv kellene ebben a társadalomban, hogy a maguk gyarlóságait méltó módon ostorozhassák?

— *Wer schimpft, der kauft*, — mosolygott az az asszony, aki nem csinált titkot abból, hogy kacér. — Azért maga még is szeret bennünket!

— Ha nem szeretném magukat, akkor nem törődnék a fogyatkozásaikkal és nem iparkodnám jobb utra téríteni azokat, akik még hozzáférhetők a józan intelmek számára.

— Én ugy szeretnék megjavulni, — sóhajtott mosolyogva Oregonné.

— Már a javulás utján van, szép asszonyom, — jegyezte meg a király, — mihelyest ezt a vágyat érzi.

Az imént érkezett urat is bemutatták Gunnarnak, s az is szinte tántorgott a meglepetéstől, amikor közelebbről látta őt meg, s észrevette a hasonlatosságot, amely az egész társaságot már megdöbbentette. Szinte belesápadt.

— Meg mertem volna esküdni — mondotta —, ha nem itt találkozom vele, hogy maga Őfelsége áll szemben velem.

Megint a hámulatos természeti tüneményt taglalták. S közben Harold ur valamit halkan közölt a házi-asszonnyal. Önagysága a szinét változtatta, és félősen suttogta:

— Ne mondja! Maga mindig ilyen bolondokat beszél.

— Mint afféle okos ember. — tréfálkozott Harold.

A király is kiváncsi lett.

— Remélem, nem az én kontómra sugdolódznak.

— Sőt nagyon is, — felelte Oregonné. — Képzelje, mit állit ez az okosnak kikiáltott hóbortos ember. Minden asszonyt libának tart, természetesen engem is, sőt engem azzal tisztel meg, hogy fölibának nevez ki. Mit gondol, mit akart elhitetni velem? Azt sugta, hogy nem éppen lehetetlen, hogy Uraságod maga a mi szeretett királyunk, aki szeszélyből vagy valami politikai okból egyszerü polgárnak a maszkjában keresi föl az alattvalóit. Nos, bármily nagy kitüntetés volna szerény hajlékomra, ha itt megfordulna egyszer Őfelsége, mégse hiszem, hogy Harold ur ezuttal eltért a rendes társalgási modorától és igazat mondott.

— Ez az átkozott hasonlóság! — kiáltotta hosszusan Harun al Rasid. — Ilyen gyanunak teszi ki az ártatlan embert!

— Megvallom, tréfáltam önagyságával, — jelentette ki Harold. — De azért, amit állitottam, csak a jelen esetben képtelenség. Abszolut véve és történelmi szempontból tekintve egészen megokolt lehetőség. Alig van ebben a társaságban valaki, aki nem olvasta az Ezeregyéj meséit, és kevesen vannak, akik nem tudják, hogy valóban élt egykor egy uralkodó, egy Harun al Rasid nevü kalifa, aki álruhában járta be a fővárosa, Bagdad, uccáit. Régente, és nem pusztán a mesék ellenőrizhetetlen világában, ilyen maskarádék könnyebben is fordulhattak elő. Az egyik orosz cárról egészen biztos, hogy ácslegény szerepét játszotta sokáig és ilyen alakban ismerkedett meg közelebbről a népével, s egy magyar királyról is az a legenda kelt szárnyra, hogy szeretett ismeretlenül kóborolni az alattvalói közt, ami aztán megkönnyitette neki, hogy igazságot tegyen köztük. Valószinü, hogy azokat az álruhás éjjeli kalandokat, amelyekről Seherazádé szultána regéllt az ő vérszomjas urának, a bagdadi kalifa, aki a maga idejének épp oly kulturfejedelme volt mint Nagy Péter és Hollós Mátyás a magukénak, valóban átélte, s igy szerzett tapasztalásait a kormányzatában föl is használta. S mit gondol, Gunnar uram, a mai uralkodók és egyéb államfők, akik csak miniszterek és egyéb udvari emberek információit hallják, nem tennék helyesen, ha utánoznák Harunnak példáját? Én bizony, ha a szeretett királyom tanácsosa volnék, azzal a javaslattal lépnék eléje, utazza be az országát, vegyüljön népe közé s értesüljön egyenesen a nép egyszerü gyermekeitől, hogy mi a panaszuk és mi a kivánnivalójuk?

— Nem rossz ötlet, — helyeselte mosolyogva Gunnar. — De kérdés, hogy olyan egészen eredeti-e? S mikor e kérdést fölvetem, nem a Harold ur által idézett történelmi példakra gondolok, hanem egy minden emberi szív mélyében lappangó vágyra: a körülöttünk levő dolgokkal tisztába jönni s az embereknek az elevenére tapintani. Ki tudja, nem jutott-e eszébe e gondolat a mi királyunknak is? De hát az uralkodók, szegények, inkognitóban csak külföldön utazhatnak, s az inkognitójuk ott is csak formális, — mindenki tudja, hogy az álnevük mögött ki rejtezik.

Harold egyszerre egészen komoly lett.

— Ha én olyan bizalmas viszonyban lennék Őfelsége orvosával mint ön, bizony megpendíteném előtte ezt a harunalrasidi tervet.

Gondolkodás után felelte Gunnar:

— Lehet, hogy egyszer szóváteszem. De arról már nem állok jót, hogy a doktor ilyen kalandos tervvel mer-e a fölséges páciense elé lépni? Mert én igen jó viszonyban vagyok az udvari doktorral, de ő talán még se lehet annyira bizalmas a királlyal...

— Persze, persze... — tünődött Harold. — Egyelőre meg kell elégednünk azzal, hogy legalább *ön* üdvözölhetjük a körünkben, aki annyira hasonlit a Felséghez, hogy némi álomképpel szolgál nekünk arról a szép regényről, amelyet a megjelenése jelentene a hiveinek. Mily kár, hogy az ily kisérletezés csak a magamfajta fantasztának a lelkében foganhat meg!

— Ki tudja? Ön mondotta, hogy a szivekben és a vesékben csak a jó Isten, akit ön a Mindenség Nagy Épitőmesterének szólit, tud olvasni. Ki tudja, hány embernek támadt már hasonló gondolata? Talán a királynak is?...

— Semmise lehetetlen, — elmélkedett Harold. — De én ugy gondolom, hogy a *modern* Harun al Rasidnak nem az ugynevezett középosztályt, városunkban például nem a Salon Oregont kellene fölkeresni, hanem az alsó százezreket, a dolgos embereket, az izzadókat, a munkásokat és a munkanélkülieket. Csak ugy tudhatná meg, hogy hol szorit a cipő (amely legjobban szorit a mezitlábasoknál), hogy mily szociális reformokra van szükség, kinek a baján kellene segiteni és kiket kellene becsukatni... Önt, kedves Gunnar ur, aki hasonlit a királyhoz, idehoztam Oregonékhoz, ahol a jóllét finom illata terjeng a levegőben. Ha magát a királyt vezetném, őt füstös helyiségekbe, nyomorgó városnegyedekbe, rosszszagu lakásokba vinném.

— Szent meggyőződésem, hogy a király ezt nem venné öntől rossz néven, — mondotta Őfelsége.

(Folytatása jövő vasárnap.)

ABÁCSMEGYEI NAPLÓ-RA

bármelyik naptól kezdve lehet előfizetni s az előfizető részesül a könyvkedvezményekben

Nagyanyó meséiből

Irta: Szász Márton

Nagyanyónak a történetei, amelyeket felnőtt unokáinak mesélgetett, nagyon-nagyon egyszerű mesék. Azonban Nagyanyó ugy tudja őket elmondani, olyan csendes, simogató hangon, hogy néha ugy tünik, nem is beszél, csak puha tenyerével egészen a szivig nyul és egy-egy régen kikivánkozó könnyet simit ki onnan. És már régen-régen csend van, senki egy árva szóval sem nyul ebbe az áruló, fájdalmas csendbe, de a mese tovább zsong, mint valami távoli méhzugás, nem lehet tőle szabadulni. Az ember magába száll, gondolkozik a halkan elhangzott szavak értelmén és nagyon szomoru lesz. Hát ilyenek vagyunk mi emberek? Rosszak, önzők, haszonlesők? Ó, egészen bizonyos, hogy ilyenek vagyunk, ha Nagyanyó finom szarkalábakkal övezett szeme ilyennek lát bennünket.

A fénykép

Nagyanyónak ezer-egy fénykép van a gyüjteményében. A fényképeken Nagyanyó kezeirása: a dátum és a nevek. Ó, ezek a kézjegyek! Valamikor milyen biztos, szabályos, nyugodt betük! És amint későbbről valók a képek, ugy érezni a rohanva érkező és muló időt Nagyanyó irásán. Szegény Nagyanyó kezeit ma már bizony nagyon szorongatja a biztosan érkező, kikerülhetetlen Valaki, azért olyan fáradtan egymásra düledezők, ijedten szakgatottak és reszketők a betül.

— Ez a fénykép — mutatja Nagyanyó — a szomszédék Icájának az esküvőjén készült. Emlékszel Icára, ugy-e fiam?

— Emlékszem. Ica, a szép, büszke Csathó Ica.

Nézem a fényképet. Olyan, mint a legtöbb esküvőn készült felvétel: mindenki érzi, ha csak tudat alatt is, hogy az utókor számára örökitik meg őket, igyekeznek tehát kitünni, lehetőleg másnak, szebbnek, többnek látszani, mint akik valóban, azért oly elfogódott, fontoskodó valamennyi arc. És ez... ez a fehérfátyolos leány volna Csathó Ica? Hol a mindig ott fénylő büszkeség és kevélységlárva a szép arcon?

Önkéntelenül kitör belőlem a csodálkozás:

— Milyen szomoru ez a menyasszony!

Nagyanyó bólogat:

— Bizony, szomoru. Soha olyan szomoru menyasszonyt! Pedig jó pártit csinált. Valami vármegyei tisztviselő vette el, aki azóta karriért csinált.

— Ha nem szerette, miért ment hozzá?

— Ica addig válogatott, amig ennél a férfinál állapodott meg. Igaz, hogy addig már jócskán eljárt az idő, a kérők kezdtek kimaradozni...

Emlékezéseim tárházának valamelyik pókhálós zugából hirtelen kibontakozik egy férfi arca.

— Bán Gyurka... Sokáig udvarolt Icának, a végén mégis szakitottak. Miért?

— Szegény fiu... Nagyon-nagyon szerette Icát. És ugy látszott: Ica is szerette Gyurkát. Az emberek gondolatban már egymásnak is adták őket. Ám egy napon... Gyurka apjának a birtoka felett megszólalt a dob. Tönkretették a barátai, akiknek váltókat zsirált és a jó szive, mert nem tudott nem-et mondani. Egy-két hónappal később, a birtok után elment az öreg is; most is a szive ölte meg, amely jó és nemes volt, de szervileg gyenge nagyon. Ica pedig — talán nem engedték, lebeszélték, talán nem is akart szegény ember felesége lenni — szakitott Gyurkával. És az a józan, szorgalmas gyerek egyszeriben megváltozott! Ivott, duhajkodott, kötekedő, összeférhetetlen ember lett. A bankban felmondtak neki, erre eltávozott a városból.

— Mi lett vele?

— Ki tudná? Van olyan férfi, aki ha csalódott a nőben, hát összeszoritja a fogát, két öklével belevág a levegőbe és felordit gögösen: gombház! Gyurka azok közé tartozott, akiknél a szerelem alap a további élethez. A csalódás farkasverem a számukra, menthetetlenül belehullanak és elvesznek a maguk és a világ számára is.

— Nem látta senki azóta?

— Csak egyszer, egyetlen-egyszer. Ámbár... az is lehet, hogy mese az egész. Ha most jól elgondolom, nagyon fantasztikus ez a hirtelen megjelenés... Az is igaz, hogy a szerelem hajtóereje nem ismer akadályt, gazdag vagy szegény, frakk vagy koldusgunya, mindegy, az erő viszi őket gondolkozásuktól megfosztottan előre... Ica esküvőjére készültünk. Az egyházi szertartás előtt a fényképészhez indult a násznép. Ica szép volt és jókedvü. Az ő kocsija elől. A fényképész előtt kiváncsi nép. Ica leszáll a kocsiról, büszke, kevély fejét magasan hordja. A kapu előtt hirtelen megáll... Mintha valami hatalmas erő parancsolt volna megálljt! Arcáról eltünt a pir, szemei ijedten, tébolyodottan meredtek előre. Egész testében reszket, összecsuklik s ha meg nem ragadják, ott zuhan végig a kövön. Az emberek kiváncsian hajolnak előre. A vőlegény megrettenve néz körül. Néhány pillanat mulva Ica feleszmél. Arcán tengernyi szomoruság. Kiszabaditja magát a segitő karokból és fáradt, mázsányi-nehéz léptekkel odamegy egy emberhez. Ember? Nem, nem ember, csak roncs. Arca sovány, beesett, szemei valami deliriumos fényben, ruhája foltos, rongyos, piszkos. Ica nézi az embert, nézi, nézi, az bátortalanul visszanéz, aztán alázatosan lehajtja a fejét. Ica hirtelen kitárja a karjait, talán sikoltani akar, talán ölelni, de abban a pillanatban ott a vőlegénye és lefogja a lendülő karokat. Icában düh lobban, vad erővel kiszabaditja magát, eszelősen körülnéz, lehunyja a szemét, megretten. Egy pillanatig áll, aztán a roncs-ember keze után nyul, a kéz fölé hajol, talán, hogy megcsókolja, talán csak azért, hogy egy feltörő, fényes és forró könnycseppet hullajtson reája. A vőlegénye megint átkarolja és viszi lassan-lassan befelé a kapun. Ica megy engedelmes, magatehetetlen beletörődöttséggel, szemében ezer és ezer el nem sirt könnyel. Az ember, a roncs ott a kapu előtt, csak áll, áll, nézi félőrült fájdalommal a kezefejét, amelyen lassankint felszikkad a könny...

— Gyurka volt? — kérdezem elfult hangon.

— Ki tudja? Csak annyi bizonyos hogy olyan szomoru menyasszonyt még sohasem láttam, mint amilyen a szép Csathó Ica volt!

FILMTEKERCSEK

Irta: MAGISTER

Csöndélet

Csendélet. Az iróasztalom holmijai... emlékek tartályai. Történeteket zártak le, mikor ide kerültek. Az üvegvonalzó a német tiszttől, — hogy itt volt s az anyám vigasztaló kedveskedései elfelejttették a reménytelen sohajokat a szigoru dékán leánya után — a villanylámpa kapcsolóján még ott érzem haldokló apám utolsó kézmozdulatát, — az üveg vázát a francia tiszt ajándékozta, — a hugomat szerette és a hugom nem szerette őt, — irószerek: az első vallomás a páromnak...

Csendélet...

Egymásra hajtva mozdulatlan lapok az iróasztal csendjében; — —festmények másolatai, könyvek, mosolyok, nagy és kis gesztusok megrögzitett pillanatai. Pillanatok, amelyekben tragédiák indultak el a félelmetes összeütközéshez, avagy már elérkeztek a mindent befejező, döbbenetes *csendhez*, — hogy az asszony találkozott a férfivel, férfi az asszonnyal, — hogy a véletlen hozta össze őket, egymáshoz egymásnak, a vágyaik, az akarásuk, az életük körébe — történésnek.

És egymásután sorakoznak a képek, egymásra hajtva... az anya, aki ravaszul megszerzi legkisebb fiának a vak apa örökséget-adó áldását, — a testőr feleségének szépségét fürdés közben meglesi a király, — levágott szent fej a buja táncosnő ezüst tálcáján, — hosszu, hegyes tőr a csalódott hitves szivében, — halálthozó kigyó Kleopatra a keblén — vészes eskü a meggyilkolt vőlegény ravatalánál, — a vetélytárs királynő megy a bakó elébe...

Széttekergetem a lapokat, a megmeredt pillanatok kilépnek a csendességből, megindulnak a mesék, hogy nagy szenvedelmek és apró szerelmek történéseinek nyomán összefolyjanak népek történetének hatalmas drámáiba.

De most játszó kedvemben nem izgatnak a széles perspektivák.

Be furcsa: Hágár, a szegény rabszolgaleány urnője urának, Ábrahámnak az ölében, Ábrahám karjaiban. Sára asszony adta őt férjének, merthogy ő magtalan vala. És lőn, hogy Hágár, Sára asszony rabszolgaleánya észrevéve, hogy gyermeket szülend a ház urának, nagyon büszke, gögös leve, csufondárosan tekinte asszonyára, ugyhogy az megharagudván reája, unszolá urát, üzné el. És Ábrahámnak muszáj volt, hogy engedelmeskedjék az asszonyi állat parancsának, — elküldé házából Hágárt, aki szive alatt hordá Ábrahám gyermekét. És minekutána Hágár megszülte Ábrahám fiát, eljött a gyermekkel az apjához, ki pedig jó szivvel visszafogadá. De aztán jött a csoda, Sára asszonynak is született fia és bizony félt attól, hogy a rabszolgaleány Hágár fia lenne az ő urának örököse, követelé hát ismét Ábrahámtól, üzné el Hágárt házából az ő fiával. És Ábrahám, muszáj volt, hogy engedelmeskedjék az asszonyi állat parancsának — elküldé házából Hágárt édes fiával. — Ismeritek azt a képet? az ősz Ábrahám bocsánatot kérő kézmozdulatát Hágártól, — menj nyugton, béke velünk! — és Hágár nem tehet mást tehetetlenségében, mint végigmérni a győzelmében elégedett Sárát és... huzza maga után a fiát, egy nép leendő ősapját.

*

Kisérteties kép: Inez de Castro, fehér halott arca előtt hódolnak a portugál nagyok.

Inez de Castro a portugál királynénak, Beatrixnak az udvarhölgye és a trónörökös, Pedro szeretője volt. Pedig a trónörökös akkor már hüséget esküdött az oltár előtt a kasztiliai grand Juan Emánuel leányának, Vilma Konstantiának, — miután első feleségétől kasztiliai Blankától elvált, amiért nem született gyermeke.

Óh ha most Inezt elüzték volna az udvarból, mint Hágárt Ábrahám a házából...!

Vilma Konstantia belehalt abba, hogy megszületett fia, Ferdinánd. És akkor Pedro megesküdött titokban Inezzel. Ott élt a nő az udvarban, négy gyermeke is született, de ugy szerepelt, mint a trónörökös szeretője, mert hogy a király, IV. Alfonz, nem tudott arról, hogy a fia hitvese Inez de Castro. Unszolta is folytonosan, nősüljön meg ujból, vegye el valamelyik külföldi hercegnőt, — attól félt, hogy Péter a kis Ferdinánd helyett Inez fiát teszi meg örökösévé. S Pedro mindig csak ellenkezett, tiltakozott. — Oh ha akkor Inezt az apa elüzi vala az udvarból, mint Hágárt Ábrahám a házából! —

Pedro második feleségének rokonságát elhalmozta kegyeivel. Lehet, talán, mert meg akarta mutatni a megőrzött kegyeletet, amiért nem kiván ujból megnősülni, vagy lehet, hogy azért, mert Konstanti nem csupán az anyaságra alkalmas kiválasztott volt, hanem szivesen őrzött emlék. Igy hát magas hivatalokba, magas méltóságokba a kasztiliai urak kerültek, nekik jutott minden előny. Érthető, ha néhány nagyság félve gondolt arra, mi lesz velük, ha Alfonz meghali és Pedro lép a trónra?! A kegyeltek lesznek az urak és ők — kegyvesztettek.

A király három tanácsadójának jutott eszébe a gondolat, mikép lehetne a trónörököst lehetetlenné tenni, esetleg — esetleg... A három tanácsadó (Pacheco Lopez Diego — Jonzalez Alvaro, Pedro Coelho) megsugta a királynak, fia azért ellenkezik és tiltakozik apja házassági terveivel szemben, mert már megesküdött Inezzel.

Óh ha most Inezt elüzték volna az udvarból, mint Hágárt Ábrahám a házából...!

A feldühödt király kiadta a parancsot, hogy Inezt el kell fogni, meg kell ölni. Mialatt a trónörökös vadászaton volt, elrabolták a kastélyából és elvitték Coimbrába Szent Klára kolostorába. Kegyetlenül végeztek vele. A »kivégzésnél« ott olt maga a király is, bizonyitva ezzel, hogy az ő akaratából történt, — a törvény nevében itéletet hajtottak végbe.

De mit ért a törvényesség látszata Pedro fájdalmának?! Fegyvert fogott és meg akarta támadni az apját. Csak az anya, Beatrix könyörgése és a hercegérsek közbelépése békithette ki őket. A tanácsosokat okolták, ők voltak a rettenete ötlet sugalmazói.

Aztán Alfonz meghalt és Pedro, az uj király Inez bebalzsamozott tetemét királynéi diszbe öltöztette, felültette a trónra és fehér, halott arca előt hódolni kellett a portugál nagy uraknak.

(A három tanácsos megszökött Kasztiliába, de a hatóságok kiszolgáltatták őket a királynak, aki lefejeztette őket. Csak Pacheconak sikerült megmenekülni).

*

Biberachi Bernauer Ágnes... szegény... ahogy itt áll előttem fehér ruhában, szeliden, szomoru nagy fekete szemei... hogy is mondhatták róla, hogy boszorkány?

Az volt a büne, hogy a bajor hercegi trón örököse beleszeretett. Augustburgban ismerte meg Albrecht herceg Ágnest és nem akart tőle megválni többé.

Titokban megesküdött vele és eldugta Strauburg várába. Ott kereste fel, ha — udvari teendőitől elmenekülhetett.

Albrecht apja, Ernő herceg, aki minderről semmit sem tudott, meg akarta nősiteni egyetlen fiát, Erich braunschweigi herceg leányát, Annát szánta feleségül. Erich herceg nem is ellenezte a házasságot, Annának is tetszett a választás, csakhogy Albrecht hallani sem akart róla. Huzódozott, vonakodott, végül tiltakozott.

Óh Bernauer Ágnes, ha tudta volna, hogy mikép járt el száz évvel előbb a portugál király a fia szerelmével, — elhagyta volna Strauburg várát, mint Hágár Ábrahám házát...

Ernő herceg nem érthette meg, miért nem kell Albrechtnek a braunschweigi hercegleány keze? Mignem történt valami, ami...

Lovagi tornára gyültek a bajor lovagok, színeikkel, pajzsaikkal. Felvonultak a heroldok a herceg trónja előtt, hirdették, kik vesznek részt a párviadalokban, de a trónörököst nem emlitették. És hogy fellovagolt diszes lován, páncélosan, leeresztett sisakjával, dárdásan... nem engedték fel a porondra: Nem viaskodhatik az, aki paráználkodik egy leánnyal...

Nem értek el vele célt azok, akik azt hitték, hogy igy kiragadják Albrechtet szerelme karjaiból. Kijelentette, hogy Bernauer Ágnes nem szeretője, hanem törvényes neje — szólt és otthagyta a tornateret.

Óh szegény Bernauer Ágnes, ha tudta volna, hogy mikép járt el száz évvel előbb a portugál király a fia szerelmével, — elhagyta volna Strauburg várát, mint Hágár Ábrahám házát.

1435. október 21-én, komor őszi napon, Albrecht nem volt otthon. Talán épen vadászaton... Az apja, Ernő herceg bevonult a várba. Birák ültek körül. Feszület, gyertya az asztalon. Odavezették Bernauer Ágnest. Rögtön elhangzott a vád és itélet: boszorkány,

elvarázsolta a trónörököst, — halál reá! — elvezették és a Dunába fojtották.

Albrecht fegyvert fogott atyja ellen, de Zsigmond császár kibékitette apát és fiát.

A következő évben Albrecht mégis eljegyezte Annát, de Ágnest eltemettette abba a sirba, amelyet ő maga épittetett magának és fölébe gyönyörü siremléket állittatott.

*

Még néhány kép... Frigyes, a porosz trónörökös fuvolázik, szerelmes verseket olvas a tanitó leányának és megkorbácsolják a leányt...

És az a Habsburg Rudolf és Vecsera Mária...

De hagyjuk!... Elég a játékból...

A SZERELMES VERS

Irta: SZEGEDI EMIL

Falusi Tóni a gimnázium második osztályába járt, amikor a sorsdöntő esemény történt vele. Ebben a korban csak ritkán szokott emberrel olyan nagyhatásu dolog történni, amely későbbi életére is kihatással van, de Tóni életére mégis egy jelentéktelennek látszó esemény ütötte rá bélyegét.

Odahaza unalomból **belemásolt a »Házi dolgozatok«** cimü füzetébe egy kedves kis verset valamelyik képes folyóiratból, amelyet az apja járatott inkább csak azért, hogy vasárnaponként az ismerősök ott találják az ebédlő asztalkáján és irigykedve forgassák, mint egy magasabb szellemi élet igazolványát. Az öreg Falusi Boldizsárt az irás nem érdekelte, Tónit se. Egyszer a kis diák remek gömbölyü betükkel beirta a verset a füzetébe, de távol állt tőle minden szándékosság. Csak lemásolta, mert éppen az akadt a kezébe. Másnap vagy harmadnap az iskolában egyik padszomszédja meglátta Tóni füzetében az egymás alá irt rövid sorokat.

— Te irtad? — kérdezte Tónit.

— Nem — válaszolta a gyerek és ezzel el is feledkeztek a dologról.

Egyik órán Vándor tanár ur, aki a második A-ban az irodalmat tanitotta, felelni hivta ki Tónit. Ilyenkor szokás volt bemutatni a házi füzetet is és Vándor tanár ur hegyes piros ceruzával kontrolálta le, hogy rendben vannak-e a feladatok. Tóni már egészen elfeledkezett a versről, amely ott lapult valahol a füzet közepén, hogy esetleg mind a két lapot egyszerre kitéphesse.

Tóni akadozva tudta csak a főnév és fajait.

— Na, ha ilyenek a dolgozataid is — mondta kárörvendve Vándor — akkor menthetetlenül szekunda.

Lapozgatni kezdett a füzetben és egyik oldalnál hirtelen megállt. Az arcát vad pirosság lepte el és az ajkai megremegtek. Tóni sápadt lett. Vándor tanár urnak már a torkában robbantak a szavak, az osztály dermedten nézte a táncoló rőtt szinü angol bajuszt a tanár ur orra alatt, de nem tudták, mi történt.

Botka a negyedik padban odasugta Rácznak:

— Vagy a tanár ur van belerajzolva, vagy valami disznóság.

Ez a jóslat gyorsan futott a padok között. Ideges mozgolódás támadt. Dukesz lebujt a pad alá és ugy röfögött a lefojtott nevetéstől. A levegőben a botrány kesernyés szaga terjengett: vallatás, igazgatói látogatás és izgalmas kihallgatások a párnázott tanári szobában.

— Te irtad ezt? — törte meg a feszült csendet Vándor tanár ur hangja és odatartotta a füzetet Tóni orra alá.

Tóni odapislantott. A vers volt.

— Nem én irtam.

Vándor mélyen Tóni szemébe nézett. Nézésében volt valami megbocsátó szelidség és korholás.

— Pedig ez a te irásod — mondta tompán.

— Igen, én irtam — hebegett Tóni — már tudniillik...

— Szóval te irtad, ez a fontos, nem kell hazudni, végeredményben nem olyan nagy bün, hogy érdemes lenne letagadni.

A visszafojtott izgalom gőze mély sóhajtásokban tört fel a fiuk torkából.

Tóni még akart valamit mondani, a szája hangtalanul mozgott, de Vándor tanár ur már belejött a prédikációba, maga elé tette a füzetet és figyelmesen olvasni kezdte a verset.

A hebegős Ladányi, aki már látta Tóni füzetében a verset, gyorsan felirta egy üres lapra.

»Szerelmes vers. Ajvé, mi lesz itt!«

A cédulát tovább adta és a kis papirlap hamar befutotta az osztályt, mint egy hivatalos körözvény. Általános volt a fiuk között a vélemény, hogy Tónit ki fogják csapni az iskolából. Mert, ha még oktató verset irt volna, amilyen a tankönyvekben van, az hagyján, de szerelmi verset irni másodikban, ennek nem lehet jó vége.

Vándor tanár ur maga is irodalmi ember volt, természetesen ezt a gyengéjét akkor még nem tudták a fiuk. Tevékenysége a mostoha körülmények folytán abban merült ki, hogy az évvégi nyomtatott közös értesitőben ő irt hangulatos bevezető cikket az intézet működéséről és olykor, ha valamilyen emlékünnepélyt rendeztek a nagy tornateremben, Vándor tanár ur mondta lázasan és az iparkodás zavaró gesztusaival az ünnepi szónoklatot.

A tanár ur becsukta a füzetet és ráfektette kicsi, tömzsi, szőrös kezét. Lassan felemelte a fejét, szemelt a falra függesztette és ebben a pillanatban nem lehetett tudni, hogy a sárga falon, vagy az utolsó padokban néz-e vlamit.

Az osztály izgatottan várta a fejleményeket. Vándor tanár ur arcán azonban elsimultak a harag félelmetes hullámai, szeme kifeszült, nézése átuszott a fiuk feje fölött és olyan volt mos a szigoru kegyetlen arc, mint a jó öreg nap az égen, amely lassan, incselkedve bujtatja elő arcát a felhők tarajos, haragos tengeréből.

Tóni állt és térdei még vacogtak, ugy érezte, menten összecsukódnak s ő térdre fog bukni a tanár ur előtt. Vándor tanár ur pedig átnézett a falon és azon tul magát látta rövid nadrágban az iskolában a padraborulva.

Eszébe jutott az első vers, az első szerelmes vers, amelyet ő irt, igaz, hogy ő csak negyedikben kezdte, na de nem is volt valami nagy tehetsége hozzá. Ez a Falusi Tóni azonban határozottan tehetséges. Tizenkét éves és milyen tisztán csendül ez a két sora:

Hajnal pirossága
A szivek piros vágya.

Majdnem könny szaladt a szemébe. Piros vágy, Istenem és piros hajnal; szerelem, fiatalság, hol van már ez? Az emlékek hullámai elöntötték a szivét, puhán nézett maga elé, az osztályban csend volt, a fiuk érezték, hogy Tónival nem lesz baj, érezték, hogy valami történt a tanár urral, mert homályos volt a szeme és remegett a keze Tóni kékszinü füzetén.

Tóni mindebből semmit sem látott, mert oldalt állt a katedra mellett és a tanár éles profilja most is olyannak tünt fel előtte, mint mindig: hidegnek, szigorunak.

Elpityeredve gondolt a tanári konferenciára. Az apját be is fogják hivatni és megmondják neki ezt a vers-ügyet. Hangtalanul legurult az arcán egy nagy fényes könnycsepp és Tóni nem merte letörölni..

— Sir, sir... hangzott fel az osztályban a tompa suttogás.

A tanár ur is odanézett, elmosolyodott és igy szólt:

— Nem kell sirni, na, Falusi, nem szégyen ez, vagy te azt hiszed Arany János is sirva irta meg örökbecsü költeményeit. Csak a lelke sirt, fiam, mert a lélek.. a lélek.

Elakadt a hangja és nem tudta tovább folytatni. Kereste a szavakat, hogy szabatosan fejezze be mondókáját, de suta kamaszkori képek kavarogtak elméjében és ettől az édes nyomástól nem tudott szabadulni.

— Na menj szépen a helyedre — mondta hirtelen.

Tóni nem mozdult. Nem értette az egész ügyet azzal az Arany Jánossal. Tétován bámult maga elé, majd az első padban ülő Balogra nézett, aki széles szájjal vigyorgott. Tóni azt se tudta biztosan beszedett-e, vagy nem.

— És, ha máskor irsz valamit, csak mutasd meg bátran Falusi. Nem szégyen ez... mondta a tanár, majd sokkal érdekesebb hangon hozzátette:

— Most pedig tovább megyünk.

Elkezdte magyarázni a birtokviszonyt és a kötőszók használatát. Senki se figyelt oda, a tanár ur se. Révedező, elmerülő szemmel nézte a villanylámpát, a mely ott lógott előtte a menyezeten.

A csengetés ugy hatott, mint egy ólmos vihar.

*

Óra után kézről kézre adták Tóni versét az osztályban. Mindenkinek tetszett és Falusi Tóni, aki eddig soha semmivel nem tudott érdemeket szerezni magának, egyszeriben toronymagasra nőtt a fiuk előtt. Botka a második A. futballcsapatának félelmetes kapitánya meghivta Tónit a másnapi meccsre birónak. A »cigarettázó klub«, amely tizpercekben az öreg gimnázium pincéjében szivta a tiltott, de annál édesebb cigarettákat, diszelnöknek választotta Tónit. Ez a »Klub« volt a legexkluzivebb a gimnáziumban. Másnap egy hetedikes kereste fel Tónit. (Éttől a megtisztelteltetéstől órákig szédült volt) és a diáklap számára elkérte a nevezetes verset, melyről a hetedikben is említést tett Vándor tanár ur.

— Nem én irtam — nyögte ezredszer Tóni, de az osztály, amely büszke volt saját poétájára, megrohanta:

— Ki leszel rugva a csapatból, ha nem adod oda, — mondta Botka nyersen.

A vers megjelent a litografált diáklap második oldalán és alatta ott állt: Irta: Falusi Tóni II. A. oszt. tanuló.

Ezzel Tóni sorsa meg volt pecsételve. Nem is hivták másképp, csak »kis poéta«. Vándor tanár ur, aki saját maga és az összes kollégák előtt tetszelgett a felfedező szerepében, kiterjesztette védő kezeit Tóni felett. Tóni ugyanis elkeseredett küzdelmet vivott a latin nyelvvel és a matematikával, de az osztályozó konferencián Vándor tanár ur azt fejtegette, hogy a bimbózó tehetségeket nem szabad olyan tantárgyakkal terhelni, amelyek ártólag hatnak magasabb szellemi képességeikre és amelyekre soha az életben nem is lesz szükségük.

Ötödikes korában Tóninak már hirneve volt. Szerkesztette a diáklapot és önképzőköri elnök lett. Nyolc osztályon keresztül ugy kezelték a tanárok, mint a nemzet leendő büszkeségét.

Tóni nyolc éven keresztül érezte a lelkiismeretfurdalást. Később már nem érzett semmit, hagyta, hogy sodorja a — hir.

Az érettségi banketten ő üdvözölte a tanárokat és mikor éjfél után elérzékenyedve a bortól, a tanár és diák emlékeket idéztek, Tóni finoman mosolyogva, a lelkiismeret utolsó ködös fellobbanásával elmesélte a vers történetét.

Megtapsolták és azt mondták: milyen szellemes, és milyen szerény. Ebben az időben a városka összes bakfisai szerelmesek voltak Tóniba, a finom lelkü fiatal költőbe, akinek hire egyre nagyobb köröket irt le. Tóni nem tudta hol van a diadalok forrása, ki az, aki nevét tovább löki a felfelé emelkedő sikon, ki az aki kéziratban olvasta verseit. Mindegy, az uccán összesugtak mögötte, belenéztek az életébe és Tóni nem tudta megállitani a körülötte keletkezőben levő mondák lavináját.

Huszonnégy éves korában a nagyhirü irodalmi egyesület elnökévé választották. Irodalmi hatalmasság lett, Vándor tanár ur utóda. Már a fővárosban is ismerték a nevét a lapok szerkesztőségeiben és nem egyszer kérték ki véleményét vitás irodalmi ügyekben.

Az irodalmi gloire minden kaput megnyitott Tóni előtt.

A háboru alatt magas irodalmi összeköttetéseit hadseregszállitásokra is igénybe vette. Mindig Pegazus szekerén utazott és mindig magasabbra. Később folyoiratot adott ki, de aktive nem vett részt a munkában. Egy időben ugy emlegették, mint a legnagyobb irót. Ekkor még tényleges miniszter volt.

Mikor meghalt diszsirhelyet kapott. Az akadémia szónoka ugy bucsuztatta el, mint az irodalom legnagyobb veszteségét. Megállapitotta róla, hogy nem irt sokat, de amit irt, az gyöngye az irodalomnak. Szobrot inditványozott a nagy embernek.

És mindezt amiatt az egy vers miatt. És az se volt az övé.

Két kis történet

I.

A morzsa.

Az udvarra nyilló folyosó legalsó lépcsőfokánál, a sarokban, piciny nyilás van. A kis lyukon keresztül egy hangya futkos ki- meg vissza. A hangya sokszor megénekelt szokása az iparkodás. Éget a nyári meleg és éppen ezért a hangyatársak ugylátszik hüsölnek. A mi kis hangyánk nem hiába futkos. Egyszerre egy parányi kenyérmorzsára akad. Már fogja is a zsákmányt és cikk-cakk vonalban iparkodik a fészek nyilása felé. A lépcső másik oldala felől egy láthatatlan bolyból, — mintha titkos jelzést kapott volna ott terem a rivális; az is belekapaszkodik a száraz kis morzsába és most már egymást rángatva ide-oda vonszolják az életet. Egy ideig küzködnek, azután az első megunja és levonul. A második, a győző lassan, de biztosan halad célja felé. Fél perc mulva aztán rohan vissza az első hangya, de — hatodmagával. Már a morzsánál teremnek, óriási vehemenciával vetik rá magukat a szerencsétlen győztesre és habozás nélkül elragadják tőle a jogos zsákmányt. Az egyedülálló ellenség fejvesztetten menekül. Most már heten viszik a morzsát. Kettő visszafelé rukkolva vonszolja, öt pedig tolja a zsákmányt, de nem sokáig haladnak, mert egyszerre egy kis sereg (nem tudtam megszámlálni hány harcos volt, olyan lázas, kétségbeejtő, izgalmas futkosás és viaskodás fejlődött ki) — ellenség bukkanik elő a lépcső kert felöli oldaláról. Összecsapnak és néhány percig áll a harc. Rövid idő mulva mindkét fél visszavonult. Sebesült nem maradt a helyszinen, mert a hangyák magukkal cipelik sebesültjeiket és hulláikat.

II.

Az üzlet.

A franciskánusok temploma melletti bérpalota sarkán télen-nyáron, fedetlen fővel, ül egy félkarjára béna koldus ember. A hely nem rossz és az adományok elég sürün hullanak a koldus nyiszlett kalapjába.

Évek óta tartó makacs küzdelemmel elérte a szegény nyomorék, hogy a városon kivül egy kis kunyhót épithetett magának. Egy szoba-konyhás házat. Még hét évig akart a szegény ember küzdeni és nélkülözni, hogy nagy célját elérje és a házacskába egy kis szutócs boltot nyithasson; az volt a vágya, hogy megszabaduljon a koldus élettől. Egyik vasárnap nagyobbacska pénzdarab hullott a szegény ember kalapjába, Meglátta ezt egy félszemére vak ember és másnap már felütötte sátorfáját a béna közvetlen szomszédságában. Hatalmas zöld ellenzővel a homlokán és jajveszékelve esdekelt könyöradományért. Igy tartott ez egy ideig. Amikor a béna ember látta, hogy ha ez az állapot tovább igy tart, vége minden reménységének, mert az adományok nagyobbik részét a vak ember kapja, — nagy lépésre határozta el magát. Felhivta a legközelebbi rendőr figyelmét a vak koldusra. Mindkettőjüket felvitték a városházára, ahol kiderült, hogy a vak koldus elég szép vagyonkának a birtokosa, a béna koldus pedig nagy mértékben munkaképes és állandó rokkant segélyt kap, mert izomgyulladását a háboru alatt szerezte. A vége pedig az lett, hogy mindkettőjüket eltiltották a koldulástól.

Sándor bácsi mestersége

Irta: Karlócay

Künn, a várostól egy pipaszivásnyira, az ugarok között trónolt Ortóci uram csárdája. Vöröscserepes háztetővel ugy viritott ki a vetések közül, mint valami hatalmas szirmu pipacsvirág.

A környéken tarkán imbolygott a sok szorgos munkás, aratták az érett aranyfövenyt. Szalma zizzenése sziszegett az éles kaszapenge nyomán s hullámos tarajként zuhant egymásra a sárga szalmaerdő.

A marokverő leányok danája röppent erre néha, de a tikkasztó hőség lecsókolta nótás ajkukról a dalt. A csárda körül csendes volt minden, még a házőrző kuvasz is szundikált az árnyékos oldalon.

Ahogy a nap lebujt a messzi kalász tenger mögött, a csárda felé vezető ut is benépesedett. Az alkonyodó szürkületben autó berregés verte föl a fürjeket és a csárda udvarára öblös, finom gépkocsi kanyarodott be. Két elegáns városi fiatal ember szökkent le róla, mig a soffőr szemére huzta a sapkáját, lehunyta a szemeit, s készült már hogy szunditson egyet.

— Mit szólsz ehhez az ideális tervhez Zoltán — szólt az egyik városi fiu.

— Pompás eszme volt ez tőled Rudi, de nem félsz a legényektől?

— Eh, mindkettőnknél van revolver, már a durranásával is elijeszthetjük őket, ha megtámadnának.

Ortóci uram széles mosolyra huzta ábrázatját, a hogy meglátta uri vendégeit. Ritka madár erre az ilyen Be is tessékeli őket a tiszta szobába s szives kérdéssel fordul feléjük:

— Parancsolnak az urak vacsorát?

— Természetesen — szólt Zoltán.

— Te Zoli — mondotta Rudi — csirkepaprikás tejfeles galuskával finom lenne, mit szólsz hozzá.

— Legyen, de minél előbb, mert éhesek vagyunk. Addig is hozzon a legjobbik borából egy litert.

A csillagokkal teli égbolt alatt megpihen a kasza Egy-két szomjas legény is betér az ivóba, harmonika is előkerül valahonnan s vidám hangulat ömlik szét a fáradt izmok fölött. Egy öreg magyar is benyit az ajtón, a felsővégi juhász, majd belép, kampós botját a sarokba állitja, oda sompolyog a »Puli« is, a birkák korlátlan parancsolója.

Hangos örömmel köszöntik a belépőt az idogáló legények.

— Ide-ide Sándor bá', azután hadd halljuk azt a nótát, hogy aszondja:

Megy a juhász szamáron,
Földig ér az lába...

Sándor bá' mulatós lelke megérti a fiatalok jókedvét, közibük telepedik s hamarosan belekurjant a harmonika siró zenéjébe. Öblös hangja megrezegteti még a csárda ablakait is.

A nótázó legényeket kiáltó szó zavarja meg:

— Hej kocsmáros — hangzik a tiszta szoba felől — volna-e kislány a közelben, hivja ide hogy mulassunk vele.

A hangos szavakra elhal a nóta a legények ajkán, kérdő tekintetük egymásba ütközik, majd Sándor bá' magához inti Ortóci uramat:

— Ugy-e komám, kinek fáj a foga oda benn?

— Uri vendégek azok komám, fejükbe szállt az ital ereje s most minden áron csókra szomjuhoznak.

— Hát akkor miért nem ülnek fel a »büdösszekerükre«, ugy látom az áll künn az udvaron — a városban találnának olég cifra dámát.

— Ki kell őket botolni — méltatlankodtak a legények — vagy a vérüket kellene lecsapolni.

— Békével cimborák, nem jó a ficsurokkal ujjat huzni. Majd én elintézem a kérésüket — szólt a juhász és odafordult a kocsmároshoz:

— Komám, eredj csak be hozzájuk s mond meg, hogy van egy juhászember, aki ügyes a lányok dolgában. A többit bizzátok rám.

A legények rosszaló mormogását lecsititotta Sándor bá' parancsoló tekintete.

— Várnak téged — szólt a visszatérő kocsmáros s mindannyian felfigyeltek a távozó juhászra.

Dicsértessék... Köszön az uri vendégekhez belépő pásztor s bizalmas hunyorgatások között foglal helyet a fiuk mellett. Pipájából hosszan eregeti ki füst bodrokat s vár a beszédre.

— Kend ért a lányokhoz — kérdé Zoli, akin nagyon meglátszott az ital hatása.

— Azokhoz ugyan nem nagyon...

— Talán az asszonyokhoz jobban?

— Még eddig egy sincs a hátamon hál' Istennek...

— A kocsmáros pedig kendet ajánlotta — szólt közbe Rudi, aki jobban birta az alkoholt, mint barátja s ereiben még csak bizsergett a mámor.

— Jól tette kérem, magam vállalkoztam.

— Nohát akkor szerezzen kelmed egy jó képü leányzót — nem lesz hiába a fáradtsága.

Az öreg juhász ravaszul mosolyog bajusza tövén.

— Nekem lenne egy fogadott cselédem... Bogárfekete, formás, karcsu de telt, erős... de...

— De, de? — Kérdezte a két városi uracs egyszerre.

— De egy kicsinyeg csiklandós. Nem igen birja az idegen tolakodását.

Rudi szeme felcsillan.

— S mondja öregem, nem volt neki még szeretője?

— Még csak az kellene, mit gondolnak az urak...

— No-no öregem, csak kérdeztem — csillapitotta az öreg ember felcsattanását Rudi.

— No azért... de a hangja az olyan, amilyen ritkán hangzik az urak fülébe.

— Jó jó, csak vezesse ide.

— Lassan kérem, lassan. Egy kikötésem volna.

— Halljuk — kiáltották ketten is.

— Megigérik az urak, hogy tisztességesen viselkednek vele s ha netalán nem tetszene a személye, hát gunyolódás és harag nélkül utjára engedik.

— Uri szavunkra igérjük, öregem.

Alig hogy eltávozik az öreg juhász, a két fiatalember össze sug.

— Zoli, ha az öreg visszajön, csak foglald le, én addig egyet sétálok a holdvilágos éjszakában a kislánnyal.

— Azután meg majd én — motyogta italos fejjel Zoli és mindaketten mohó pillantással lestek az ajtó felé. Már maguk előtt látták, mámoros képzeletükben a ringó csipejü iruló-piruló hajadont, aki szótlan szemlesütve követi gazdáját, a vén keritőt. S szájuk szélén kicsurran az itjuságuk vágya. Szemükben lángol a fiatal vér éhsége. Belereszket a testük, ahogy az ajtó kilincsét megnyitják kivülről.

— Most — most jön a leány, a mezei virágszál. Utoljára még sietve odasugja Rudi barátjának:

— Aztán ügyesen kezeld a juhászt, ha leitatjuk, a leány a mienk...

— Bizd csak rám, pajtikám — csuklott fel a szó Zoli szájából.

Végre az ajtószárny kitárul, belép az öreg, maga mögött vezeti hüséges cselédjét — a szamarát.

— Ne Ruzsi, ne, ne,...

A külső ivóban hangos röhej harsog.

A legények még akkor is mulattak Sándor bá' ügyes tréfáján, amikor az autó száguldása már csak messziről mormolt felejük a csendes nyári éjszakában.

Komoróczy birtoka

Irta: Sz. Szigethy Vilmos

Komoróczy Pál, az árvaszék öreg hivatalnoka, déli harangszókor letette a tollat és miután megkefélte a ruháját, ebédelni indult. Pompás kifőzőhelyet talált a tejfelpiac környékén, ott fölöttébb meg is becsülték mint vármegyei embert s az özvegyasszony a vizitszobában tálalt neki, külön a többi vendégtől.

Pál ur ott ette pompás étvággyal a sürüre rántott főzelékeket és közben boldogan mosolygott, mintha derüs történetek kavarognának az agyában, amiken illik mosolyogni.

A háziasszony be-bekukkantott hozzá.

— Herr von Komoróczy, hogy izlett az ebéd?

Az öreg ilyenkor szakértő ábrázatot öltött, néha összecsücsöritette a száját is.

— Kedves Slibákné, igy csak az angyalok főznek, azok is karácsony első napján. Ha fiatalabb volnék, elvenném magát a főzteért.

A kedves Slibákné gondolatvilágában nyilván motiszkálhattak ilyen bogarak, mert erre elpirult.

— Aber, Herr von Komoróczy!

Azonban egyforma következetességgel fordult vissza az ajtóból.

— Nem is olyan öreg maga!

A diskurzusnak azonban már vége volt, Komoróczy csak a kezével legyintett, hogy ő ezt jobban tudja s mosolygott tovább. Pedig ha kitekintett az ablakon, ott se láthatott vidám dolgokat. Szemközt volt az udvari lakással a tyukketrec, hizásra befogott szárnyasokkal, (Azokból lesz a jó leves, hej Komoróczy!), továbbá igen nagy szükség volt erre, mióta meghalt a ház éltető lelke, az uccai lakás zsandárkapitányának az apró fia.

Komoróczy még akkor is mosolygott, mikor hazafelé indult, keresztül a kis uccán s letért a másik városnegyedbe, ahol a hónapos szobája volt. Sétának ez is séta, az igazi azonban a délutáni hivatal után következett.

Slibákné kosztoló helyén a sok kisember valóságos megdöbbent tisztelettel tekintett rá. Mert igaz ugyan, hogy most csak egyszerü árvaszéki tisztviselő, de volt ő valamikor nagyobb ur is. Igazi nagyur!

— Négyes fogaton járt a Herr von Komoróczy, abbizony. Tudják ezt maguk is jól, minek magyarázzam?

— Jó volna most egy ló is, igyekezett valami epés lélek megrontani a hangulatot.

— Hja, lelkem, lefelé is megy a kerék, nem csak fölfelé. Amig fiatal az ember, nem gondol a jövőre, hanem járja a bolondját. Az az igazi ember, aki szigoru időkben is megállja a helyét. Négy lóval uraskodni nem virtus. Tessék mégélni ötven forintból. Ámbár én meg tudnék másodmagammal élni ennyiből.

Szó ami szó. Komoróczy ellen nem volt kifogás. Voltak ott a vármegyén mások is, hozzá hasonlóak, akik nem tudtak beletörődni az idők változásába. Ugy élt a javarésze, mint valamikor régen, a holnappal nem törődtek s a Király-vendéglő üveges terme gyakran szégyenkezett, hogy nini, mint hivalkodik az a pár palack pezsgő, ami elviszi az elsejei egész fizetést, egy garast sem hagyva a gazdájának a hátralevő huszonkilenc napra.

Azért ezek a gondtalan, önfeledt, napok igen boldogok is voltak, mert rózsaszinü fátyol borult a szemekre s azok csodálatos optikai csalódás folytán a régi formában láttak mindent. Sallangos, ezüstszerszámos lovak huzták a hintót, fekete orosz trapperek futottak be percenkint kilométereket.

Komoróczy Pálról ebben a társaságban igen különös hangon emlékeztek meg. Volt abban szánakozás, talán egy kis lenézés is.

— Bürokrata lett, szegény.

Valóban, mintha annak a másik világnak az elmultával el akarta volna temetni az emlékét is. Az alispán, aki atyafiságban volt vele, hivta, de ugyan hivhatta ebédre, vacsorára, — megköszönte szépen.

— Nem te vagy az egyetlen a régiek közül, fakadt ki egyszer az alispán, mit okoskodol?

— Nézdd csak, fiam, mondta akkor Komoróczy, nem értesz meg engem. Ahogy én most élek, igy jól érzem magam, kisértésekbe pedig nem akarok bocsátkozni.

— Egy ebéd még nem kisértés.

— Annál is több. Komoróczy Pál csak öt forint borravalót adhat a felszolgáló huszárodnak, Komoróczy Pálnak azonban öt hatosa sincs erre a célra.

A vége az lett, hogy az alispán (Istenem, milyen nehéz felfogásu némelyik ember!) vont egyet a vállán.

— Azt csinálsz, amit akarsz. A házam mindig nyitva van a számodra.

Téli estéken, főleg a hónap második felében, összegyültek a külvárosi szomszédok beszélgetésre Komoróczynál. Egy üveg bor is került, azt szürcsölgették kortyonkint, egyforma sorsu emberek, ridegségre hajló agglegények, valamikor nagyurak, most kis egzisztenciák.

Voltaképpen igazat se mondok, ha beszélgetést emlitek, mert akkora hallgatásokat, mint amekkorák itt voltak, alig lehetett másutt tapaszalni. Néha egy sóhaj száguldot el. Csak az egymás társaságát kivánták s szállt mértföldeken át az emlékezetük, egyre gondolva valamennyien. A pipafüstön át kavargó forgatagokat látták, s szó nélkül fogtak kezet a bucsuzásnál.

Azonban már az utolsó télen valami különös mosolyt lehetett észrevenni Komoróczy ajakán. A hivatalban pedig, másolván az árvák ügyét, egyik-másik gyám eljárásán egyenest felháborodott.

— Mégis csak gyalázat! Kiuzsorázza az a gazember a földet. Mit tudja az, hogy mit jelent a föld! A birtok!

Egyszer azzal állt elő, hogy törvényt kellene hozni a földbirtokról.

— Uzsorásnak tekintették, aki kölcsönt ad rá, de érje büntetés a kölcsönt fölvevőt is.

— Bolondság, dünnyögte az elnök, hiszen akkor bezárathatnád az ország kilencven percentjét.

Délig lecsillapodott Komoróczy indulata. Általában egyre jobban magához tért, amint játt a tavasz s ő egyre többször tünt el délután a hivatalból.

— Egy kis dolgom van, azonnal itt leszek.

Májusban megint zárkózott lett, de mintha feljebb emelte volna a fejét.

— Ej, haj, Komoróczy már megint büszke, mondogatták az emberek. Talán vagyonos özvegyet talált?

— Minden esetre gyanusok a délutánjai.

— Hova jár?

— A jó Isten tudja.

Hát utána leselkedtek, mert hogy kiváncsi az ember. Az öreg Komoróczy ment, ment kifelé a városból, a kiserdőnél letért a termőföldek felé. Ott aztán járkált egy ideig, majd leült egy terméskőre.

Leáldozóban volt a nap, piros pipacsok integettek hivalkodva, az erdőből varjusereg érkezett, hogy még egyszer megdézsmálja elpihenés előtt a termést. Komoróczy pedig bámulta a hullámokat vető kalászokat, mintha minden egyes szálat ismerni akarna.

Praznovszky Miklós volt a legkiváncsibb, az ugy tett, mintha véletlenül akadna rá.

— Nini, Komoróczy, hát te hol vagy?

Az öreg rántott egyet a vállán.

— Hol lennék? A birtokomon.

— Nem is tudtam, hogy birtokod van, mondta Miklós igen komoly ábrázattal. Aztán mekkora?

Pali bácsi a világ legtermészetesebb hangján válaszolta:

— Negyven négyszögöllel nagyobb egy holdnál. Nem valami sok ugyan, a régihez viszonyitva szinte semmi, de legalább az enyém, mert magam szereztem.

Aztán megint elfordult és belemélyedt tekintetével a messzeségbe. Tul messzire nem láthatott egy holdon, de az alkonyat elfátyolozta a tekintetét, belepte kellemes rózsaszinü köddel. Annak az optikai csalásában igen kiterjedtek itt a határok, nyultak, nyultak annyira, hogy hét nap is kevés hozzá, amig a végére ér a gyalogos ember.

Rotschild csődbement,

Bayard János növénykereskedő, az utolsó lovag, Rózsa Sándor könyvbetyár, Babits Mihály puceráju és Molnár Ferenc szabó-üzletet nyitott

A kis druszák nyilatkoznak a nagy névrokonokról

Hogy valaki erősen hasonlit X. hirességre, az elég gyakran előfordul. Különösen nők körében, akik szivesen hasonlitják magukat a mozi csillagaihoz. De nem ritkaság a másik eset sem, amikor valakinek a neve azonos a hires emberével, bár a foglalkozásuk merőben különböző. Ezek a hétköznapi, egyszerü és szorgalmas emberek igy néha a nagyoknak kijáró csudálatot és hizelgő tiszteletet élvezik. Kóstolót kapnak egy a számukra idegen világból, egy falatnyit a fényből, amelyben az irodalom, a képzőmüvészet és a szinmüvészet sztárjai sütkéreznek.

A nagyváros rengetegében számos ilyen névrokon él. Megkerestem néhányat és beszélgetést folytattam velük: hogy viselik el a »nagyság átkát«, a mit a véletlen zudit a nyakuk közé?

Rotschild csőd előtt áll...

Az olvasó méltán csudálkozik. Hogyan, a hires pénzdinasztiájában, a világ egyik leggazdagabb familiájában ilyen malőr? Hát már senkiben sem lehet bizni?

A szomoru hir igaz. Rotschildék feloszlatják a kis divatárukereskedést. Nagy tábla lóg künn:

»Minden elfogadható áron kiárusitunk.«

Rotschild ur csőd előtt... Nem valami nagy lelkesedéssel áll kötélnek az interjuhoz:

— Igen, Rotschildnak hivnak... szórul szóra ugy mint a hires frankfurti familiát... hogy rokonok vagyunk-e? *Sajnos nem.* Rám nézve sajnos. Hogy a párisi Rotschild is sajnálná a dolgot? *(Vállat von).* Aligha hinném. Láttam-e valami hasznát a névrokonságnak? *Eddig még egyszer sem hozták hozzám a másik Rotschildnak szóló pénzeslleveleket.* Viszont annyian kértek már kölcsön tőlem, mintha csakugyan én lennék a milliomos Rotschild... Inkább csak kellemetlenségekkel járt az egész. Ha bemutatkoztam *»Rotschild vagyok«*, rámförmedtek: *»tartsa bolonddá az öregapját!«* Hirdetni se mertem, mert *csak annak a másiknak csinditam volna vele reklámot.* Hogyne, majd a Dunára hordok vizet.

A belső boltajtóban megjelent Rotschildné, molett, mosolygó arcu asszony. Olyan jókedvü, mintha nem is ők, hanem a párisi Rotschild állana csőd előtt.

— Csak ne veszitsd el a fejedet, Mőrisz! — mondotta az urának.

Franciásan szólitja, holott a Jókai se szégyelte, hogy Mór. De napjainkban nincsen konjunkturájuk a Móroknak. Legfeljebb Spanyolországban... Kedélyesen meséli, hogy irigyelték a falujabeli lányok, amikor férjhez ment.

— *Képzeljétek, a Rotschild veszt el feleségül!* — szörnyülködtek a barátnői — *hogy milyen szerencséje van némelyik nőnek!*

Rózsa Sándor a vén betyár — könyvügynök

Éppenséggel nem néz ki haramiának. Ficsuros eleganciával öltözködik, pacsuliszagu és raccsol. Inkább Arséne Lupinnek vélnéd. Modern kasszafurónak, aki autogén égőkkel dolgozik, nagylábon él és tojástáncot jár a paragrafusok körül.

— Rózsa Sándor könyvügynök — hajol meg sikkesen és már kinálja is Gárdonyi Géza összes müveit.

— Nem kell? Akkor talán lexikonokat tessék parancsolni.

Páradhatatlan, ambiciózus és mesterkedéseit rendszerint siker koronázza. Különösen a nők vásárolnak tőle sorozatokat. Legutóbb a szomszédságomban lakó vénkisasszony vett tőle fél mázsa Brehm: állatvilágát, diszkiadásban. Ilyen ellenállhatatlan fickó Rózsa Sándor. Ha végiglejt az emeleten, megfordulnak utána az összes háztartási alkalmazottak. Ő pedig szivélyesen megcsipkedi a piros orcájukat.

— Juj de nagy betyár a Rózsa ur! — mondják elismerő kuncogással a szobacicusok.

Könyveket árul és női sziveket oroz. Igazi Rózsa Sándor...

Molnár Ferenc: szabómester

A Molnár Ferencek nem ritkaságok. Egész sereg van belőlük. Valóságos kis regimentet lehetne toborozni a Molnárokból. Ismerek egy lakásberendezőt, egy füszerkereskedőt egy cipészt és egy szabómestert akivel ezt az interjut is csináltam.

— Hogyne kérem, olvastam én sokszor kitünő druszám müveit! — dicsekszik a kis szabómester, mig mértéket vesz — a Liliomot háromszor néztem meg! De tévedés nálam kizárva. Csak a menyasszonyom kérdezte meg ezelőtt tiz évvel, hogy *ugye Franci, te irni is szoktál üres órádban?* Mondom, »igen, számlákat aranyos bogaram.« *»Azért — felelte megnyugodva — mert olvastam a nevedet az ujságokban és nem szeretném ha egy firkászhoz mennék feleségül. Nem komoly dolog az.* Hát igy az ő kedvéért lemondtam az irásról....

— Boldog a felesége?

— Fogalmam sincs róla. Ugyanis *közben vissza ment a parti....*

— Ismeri a névrokonát?

— Egy Molnár Ferenc nevü hentest ismerek. Az iró urhoz személyesen még nem volt szerencsém. De sokszor láttam a fényképét a lapokban. Szeretnék végre egyszer egy szép ruhát csináltni neki... a druszámnak... Mindig olyan rosszul van öltözve...

Babits Mihály puceráju...

Az olvasó ezzel a nemes névvel nem is tud mást elképzelni, mint a költőt, holott *Babits* Mihály *gőzmosodatulajdonos!* Puceráju van egy csendes budai zugban, gallérokat, ingeket, ágynemüket tisztit jutányos áron.

— Mit tud Babits Mihályról?

— Csak annyit, hogy él és költ — felelte szolgálatkészen Babits ur — sajnos annyi a dolgom, hogy nem igen érek rá verseket olvasni. A feleségem azonban többször emlitette, hogy igen jól ir...

Babitsné megvan elégedve Babits Mihállyal. Egyébként nem zavarják egymás köreit. A budai Babits nem ir verseket és a pesti Babits, a koszorus klasszikus nem nyit pucerájt Budán...

Igazán szépen kijönnek egymással.

Hermann Lipót — szobafestő

Ő már sokkal közelebb jár a druszájához foglalkozásban. *Mindaketten piktorok.* Egyik szobákat mázol, a másik müvészi képeket fest. Különben már nem aktiv, visszavonult az üzlettől, helyette a fia, Hermann Béla vette át a vezényletet. Milyen jó ennél a foglalkozásnál, a fiu is örökölheti a mintákat, mig a szegény festőmüvész nem ruházhatja át csak ugy egyszerüen az ecsetjét, a palettáját, a müstermét a fiának, ha véletlenül tehetséget nem adhat ráadásul...

— Hermann Lipót ur? — réved el emlékeiben az öreg — igen, hogyne ismerném. Én már hires szobafestő voltam, amikor kezdett feltünni. Mit tagadjam, *elhomályositotta a hiremet.* Sőt, ahogy eleinte bosszankodtam, ugy örültem később, *amikor engem tévesztettek össze vele.* Sose felejtem el, milyen mulatságos esetem volt miatta. Egy rózsadombi villát festettem épen. A háziasszony soká alkudozott. Drágálta az áraimat. Mielőtt megegyeztünk volna, mérgesen kiáltotta:

— Ezért a pénzért a másik Hermann is kifesti a szobáimat! — dühöskődött — és akkor legalább van mivel dicsekednem!

— Hát akkor csak menjen a konkurenciához! — feleltem és távozni készültem. Mire meggondolta a dolgot. Ugylátszik mégis félt a druszám áraitól. Vagy az én mintáim tetszettek neki jobban? Mert jó izlése volt, azt meg kell hagyni...

Dr. Medgyaszay Vilma

Ne tessék csudálkozni: hogyan a drága Mimi titokban letette a doktorátust? Nem, szó sincs róla. *Dr. Medgyaszay* Vilma egy kis vidéki medika, aki még csak rokonságban sincs a nagy sanzonénekesnővel. Csak névrokonok.

— Sokszor hallottam a csudálatos Medgyaszay Vilmát — mondja lelkesen — kivülről tudom több sanzonját. Magam is elég ügyes előadó vagyok, mükedvelő előadásokon szerepeltem, de semmi vágyam a szinpad iránt, orvos vagyok, a tanulás és a gyógyitás: ez a célom.

És doktor Medgyaszay Vilma besietett a klinikára.

Jókai Mór kocsmája

Az egyik Jókai jó regényeket irt, a másik jó bort mér.

— Összes müveit megtalálhatja a könyvespolcomon — dicsekedik Jókai ur — azóta se irtak ilyen kitünő történeteket.

Valósággal szerelmes a druszájába. Mivel valamikor járt ebbe a kocsmába Jókai is, azzal a tervvel foglalkozik, hogy emléktáblát helyez el a falba.

— *Csak ne lenne olyan drága a márvány* — panaszolja.

Bayard, de nem lovag

Hanem növénykereskedő.

Gyógynövényeket árul. Azelőtt fogorvos volt, de nem ment a rendelője.

— Mintha a fogamat huznák — mondja indignálódva — amikor ezzel a Bayard lovaggal jönnek, — minden kedélyeskedő vevőm elsüti a viccét, amit legalább tizezredszer hallok. Hát én nem vagyok lovag. De különben is, *hol vannak manapság lovagok?* Még lovaglas embereket se látni. Tegnap is a villamosba, egy szegény sánta lány lógott a szijjon, ott ült körülöttem három taknyos fiatalember, azt hiszi átadták a helyüket? Á, szó sincs róla!

A növénykereskedő nagyot vág az asztalra:

— Végül is nem nézhettem tovább szegényt és én keltem fel és mondtam: »tessék parancsolni.«

Ime tehát mégse haltak ki egészen az udvarias emberek. *Bayard János ur az utolsó lovag...*

Tamás István

Az Amerika-probléma az európai érdeklődés középpontjában

Könyvek, folyóiratok, ujságok, előadások vitatják Európaszerte a kérdést: indulhatunk-e az ujvilág példája után?

A *Bácsmegyei Napló* a közelmultban részletesen ismertette Adolf *Halfeld* német iró és tudós nagy feltünést keltett könyvét, melyben többéves tapasztalat alapján a legszigorubb szakszerüséggel felveszi a harcot az európai közvéleménynek az utolsó esztendőkben már egyenesen betegessé fajult Amerika-imádata ellen. Halfeld munkájának különös jelentőséget adott az a körülmény, hogy az eddig megjelent Amerika-könyvek szinte kivétel nélkül tökéletes elismeréssel adóztak az ujvilág kulturális, gazdasági és társadalmi berendezkedésének. Annál érdekesebb, hogy most néhány hét leforgása alatt a véletlen találkozása folytán egymásután jelennek meg müvek, melyek most már határozott biráló célzattal foglalkoznak azokkal az eredményekkel, amelyeket az élet mechanizálása és standardizálása a tengereken tul előidézett. Emellett a nagy világlapok és folyóiratok egyre-másra közölnek ebbe a kérdéskomplexumba vágó tudományokat és szinte rendszeresen ismertetik azokat az előadásokat, amelyek az *»európai fordizmus«* megvalósításának esélyeit, illetőleg feltétlenül bekövetkező hátrányait vizsgálják.

A legérdekesebb és a leginkább figyelemreméltó mindezen irások között André *Philip*, a lyoni jogi fakultás tanárának *az amerikai munkaviszonyokról* most megjelent müve (Le probleme aux Etats-Unis), amely ugyancsak közvetlen tapasztalatok és megfigyelések alapján *könyörtelen szókimondással rombolja le a munkaadók és a munkások közti idealis viszonyról szóló regéket.*

Philip többszáz gyári megbeszélésen vett részt; ha kellett munkásnak öltözött és ugy szerezte meg a szükséges adatokat — nem csoda tehát, hogy könyve élettől lüktető, vonzó olvasmány.

A szerző mindenekelőtt érdekesen bizonyitja, hogy a munkabérek magassága, — amely persze távol áll a fantasztikus hireszteléstől, — nem a munkaadók értelmes és jóakaró politikájának, hanem a kézimunka erős csökkenésének tulajdonitható, ami viszont részben a bevándorlás megakadályozására, részben a szindikális tevékenységre vezethető vissza.

A jóindulatu munkaadó éppen olyan ritkaság Amerikában, mint bármely európai országban.

A mi viszonyaink védelmére kell mindenesetre felhozni, hogy nálunk a munkaadóknak és szervezeteiknek a magánéletre és a társadalmi állapotokra távolról sincsen olyan befolyásuk, mint *a fordizmus alatt.* Az Egyesült Államokban — mondja a szerző — a »termelés tudománya« sulyosan veszélyezteti a munkás függetlenségét és személyes szabadságát, a munkást szinte elnyeli a gép irtózatos molochja, amelynek értelmét vagy célját egyáltalában nem látja.

Ennek az automatizmusnak azután az a következménye, hogy *az amerikai gyárakban és üzemekben inkább hátrány, mint előny az intelligencia.*

A statisztika mutatja, hogy a legkeresettebb munkások egyben a legkevésbbé intelligensek. Hogy ezen a téren azután milyen kilátások kecsegtetnek, azt személeltetően elénk tárja az a körülmény, hogy az Egyesült Államok egyik világszerte ismert legnagyobb vállalkozása, *a Rubber Company valóságos szenvedélyel alkalmaz idiótákat,* mert a vezetőség szerint ezekből válnak a legjobb munkások.

Az az intelligens ember, aki az eléje tornyosuló akadályok ellenére is munkaalkalomhoz jut, rövidebb-hosszabb idő alatt feltétlenül szintén elveszti egyéniségét az egész vonalon uralkodó munkaadói patronátus következtében. Nagyon is megvan az oka annak, hogy a munkásnak naponta bizonyos szabad pihenőidőt biztositanak, amelyet a gyár területén belül, szépen berendezett teremben tölthet el. Itt könyvek és ujságok állnak a rendelkezésére, természetesen kizárólag olyanok, amelyek az uralkodó politikát támogatják. Emellett figyelembe kell venni azt, hogy a patronátus *a munkás magánéletének legapróbb vonatkozásait is éber szemmel ellenőrzi,* ugyhogy az anyagi függőség mindenképpen teljessé válik. Ehhez járul azután a tanitásnak, valamint az erkölcsi és vallásos ok-

tatásnak egész különös színezete, amely a fennálló erőviszonyokban bizonyos abszolut igazságot lát és az azoknak megváltoztatására irányuló esetleges törekvéseket a legélesebben elitéli. Philip igen jellemző meghatározása szerint *az amerikai Isten nem más, mint — fordizált munkás, aki a kapitalista rendszer számára szükséges erényeket termeli.*

Ilyen körülmények között egyszeriben érthetővé válik az amerikai munkásmozgalom feltünő bágyadtsága más országokéval szemben. Az amerikai munkásszövetség a maga egészében inkább reformáló, néha szinte konzervativ irányu testület. Itt-ott felbukkannak ugyan az erőteljesebb politikát hirdető szervezetek is, ezeket azonban forradalmi törekvésekkel vádolják és ennek következtében egészen háttérbe szoritják. Befolyásuk, szavuk, bármilyen sikerre való kilátásuk belátható időn belül a semmivel egyenlő.

A francia iró több mint ötszáz oldalra terjedő tanulmánya bizonyára legalább ugyanolyan vita középpontjába fog kerülni a saját hazájában, mint Adolf Halfeld könyve a német határokon belül; azt azonban a legelfogultabb vélemény sem vonhatja kétségbe, hogy az irót az igazság fanatikus szervezete vezette. Ezt mindennél veszedelmesebb adat- és anyaggyüjtésének módszere mutatja: nem elégedett meg a hallomással és közvetett utakon hozzájutó felvilágositásokkal, hanem közvetlen tapasztalás és nem csekély fáradozás árán önmaga kereste össze azokat a pilléreket, amelyekre következtetéseit felépitette.

*

Philip munkájával majdnem egyidőben még egy könyv jelent meg Párisban a mifelénk is ismert nevü Lucien *Romier* tollából (Qui sera le maitre? Europe ou Amérique?), amely azt a kérdést vizsgálja, hogy *a két világrész versenyéből melyiknek a rendszere fog* győztesen kikerülni. Szerinte az amerikai társadalmi szervezet kiépitése nélkülöz mindenféle etikai vagy filozófiai elgondolást. A különböző viszonyokat és kapcsolatokat, a barátságot és az életnek minden egyéb megnyilvánulását a pénz utáni hajsza jellemzi. Kizárólag az a kérdés: hogyan és hol lehet legbiztosabban, leggyorsabban és a legkevesebb kockázattal valamilyen nyereséggel járó üzletet lebonyolitani.

Miután Romier is energikusan szót emel a személyiség és intelligencia egyre növekvő háttérbe szoritása ellen, megállapitja, hogy az Egyesült Államok civilizációja nem más, mint *tömegcivilizáció*, amelynek szétesésre hajlamos felületességeit az amerikai erkölcsi felfogás kapcsolja ugy, ahogy össze. Persze még az erkölcsöt is standardizálták és igy ahelyett, hogy legalább némileg ellensulyozni igyekeznének Amerika gazdasági materializmusát, erkölcsi és vallásos tanitásokkal még jobban alátámasztják azt.

Amerikát két nagy veszély fenyegeti. Az egyik *a folyvást erősebb eltávolodás a családi élet tradicióitól*, amely már-már szembeállitja egymással a férjet a feleséggel, a testvért a testvérrel; a másik pedig *az intelligenciának egyre feltünőbb mellőzése.* Már pedig az a társadalom, amely az ész és szellem felsőbbrendüségét tagadja, menthetetlenül erkölcsi, társadalmi, sőt anyagi dekadenciába süllyed. Az ipar nem érhet el sikert az abszolut tudomány eredményeinek figyelembe vétele nélkül.

Romier könyve végén a proletariátusnak igen érdekes és uj meghatározását adja. Szerinte azok az emberek proletárok, akiket a gépek egyéniségüktől megfosztottak. A proletariátus kérdése tehát — mai civilizációnknak ezen központi problémája — abban állt, hogy elsajátitsuk a gépek tulajdonságait az emberi egyéniség feláldozása nélkül. Ez az a pont, ahol Európa és Amerika egyelőre még nem értik meg egymást.

*

Érdekes véletlen, hogy mialatt a kontinens különböző államaiban az érdeklődés középpontjába került a társadalmi berendezkedés mechanizálásának kérdése, az angol fővárosban ugyancsak ilyen tárgyu munka került ki a sajtó alól. Mr. Aldous *Huxly* (The outlook for american culture) az amerikai kulturával foglalkozik és annak kilátásait mérlegeli. Szenvedélyesen, helyenként tulzott egyoldalusággal foglal állást a »borzalmas amerikai demokráciának« minden egyéni kezdeményezést és személyiséget félretaszitó törekvésével szemben és *mint az emberiség jövőjének és felfelé haladásának egyetlen lehetőségét, az értelmiség diktaturáját hirdeti.*

Három szerző, három könyv, három kiindulási pont — ugyanaz az eredmény. Az egyik talán kevésbé tárgyilagosan, mint a másik, de ugyanarra a végső következtetésre jut, hogy *megsemmisitő csapást jelentene az európai kulturára, ha a tengerentuli eszközökkel akarnák társadalmi berendezkedésünket átalakitani.*

Ugy érezzük azonban, hogy ennek az Amerika körül kialakult vitának és irodalomnak most már uj fejezetet kellene megnyitni. Kezdetben a fentartás nélküli dicshimnuszok korát éltük, láttuk az odaát bevált és be nem vált reformok előtti feltétlen meghódolást. Azután a kritikai periódus következett és most szerte Európában százan és százan, — talán ezren és ezren — igyekeznek napnál világosabban bebizonyitani, a nálunk uralkodó állapotok célszerübb és boldogitóbb voltát. Ha az ember szeme végigsiklik ezen az immár könyvtárrá terebélyesedett rengeteg iráson, *szinte azt hinné, hogy az európai kontinenst nyugatiól keletig és északtól délig a megelégedett és boldog emberek milliói lepik el.* Ezzel szemben az igazság az, hogy a nyomor, az elégedetlenség folyton-folyvást növekszik és valamilyen megoldásért, sorsának jobbrafordulásáért egyaránt könyörög. Páris, Berlin, Róma és minden más város lakossága...

Ha pedig ez a helyzet — és ezt sajnos mindenki saját magán érzi — talán itt volna az ideje, hogy tárgyilagosan és elfogulatlanul megvizsgálják a nagy kérdést azok, akiket illet: *melyek volnának Amerika hatalmasan kiépitett gépezetében azok a csavarok, amelyeket a mi meg-megakadó, egyre bántóbban nyikorgó rendszerünkben is haszonnal alkalmazhatnánk.*

Dr. Kemény István.

Eszti gyászol és vigasztalódik

Irta: Gergely Boriska

A felekezeti elemi iskolában a negyedikes Csapó azt mondta a második polgárista Esztinek, amikor egyszer látta, hogy bibliából tanul.

— Csak magolj! Mondhatom, hülye vagy! Az egész hittantanulás egy hülyeség. No hiszen! Hat nap alatt a világteremtés... Tudod-e, hogy tán hatszázezer esztendőnél is tovább tartott, amig te majomból ilyen sima fehér bőrü lány lettél? No és aztán az az Ádám, meg az az Éva azzal a kigyóval?

Csapó röhögött és azt mondta, hogy mivel csak két ember volt akkor még a világon, hát Évának jó volt harmadiknak a kigyó is és később egyik unokája, Léda is róla vett példát, amikor hattyuval csokolózott..

Még sok értelmetlenséget beszélt Csapó és ha szó sem igaz abból, amit mondott, mégis meg kellett hallgatni. Kinos töprengő napokat szerzett ezzel Esztinek az a Csapó. Mintha a napot lopta volna le az égről. Sötét, értelmetlen és zavaros lett minden.

Édesapától kell felvilágositást kérni.

— Hinni kell az Örökkévalóban, az egy Istenben és nem szabad az ő titkait kutatnunk, amelyek kifürkészhetetlenek — mondta Édesapa.

Esztit egyáltalában nem elégitette ki ez a válasz. Azt érezte, hogy hiába kell hinni, ha nem bir hinni az ember, ezt nem lehet erőszakolni. Igaz-e, amit Csapó mondott, ez itt a kérdés.

Március volt. A füvek kiütköztek már a kertben, mint az emberek kétnapos szakálla és a fal mentén a napos oldalon végig kinyilott a kék ibolya. Eszti szedegette épen, amikor az uccáról berohant Nusi.

— Hallod Eszti, azt mondják, hogy meghalt Tihany Lajos.

— Hazudsz! — orditotta Eszti, mert nem akarta, hogy igaz legyen, pedig érezte, jaj, nagyon hasitva érezte, hogy igaz. És nem is volt itthon Lajoska, valahol messze délen van, ahol melegek vannak.

Esztinek ugy vacogott a foga, hogy még Nusi is megijedt.

— No csak ne vacogi ugy. Mindenki azt mondja, hogy jól tette az Isten, hogy magához szólitotta.

— Nem jól tette... — kiabált Eszti hangosat. És ki tudja mi lesz vele ott lent a hideg fagyos földben.

Felzokogott:

— Gondold csak meg, milyen iszonyu lehet ott feküdni örök sötétben... egyedül... És ő ugy szerette a napot!

Esztit Nusi bevezette a diványhoz, mert halottsápadt volt és a fogai szüntelen vacogtak irtózatos kinos koccanással.

*

Esztike lelke, mint egy hamvas liliom gondtalanul nyiladozott és ime, éreznie kellett, hogy nem mindig süt a nap, csókol a szellő. Eső is van, szélvihar, durva történések, amelyek mind képesek ütéseket mérni és fájdalmat okozni. És nem lehet mindennek a nevét tudni és az okát tudni... Mert mért kellett Lajoskának meghalni, aki jó is volt, szép is volt és ugy szeretett élni? Irtózatos sötétség van ezek körül a dolgok körül és Esztinek fáj a feje ettől a sötétségtől.

Délután felkelt Eszti és piros pamuttal betüket varrt bele Árpi zsebkendőjébe. Nusi kinevette, mert ő sokkal szebben tudott monogrammot bevarrni, mert Nusi mindent szépen tudott csinálni. Rózsi pettyes kötényt varrt mamuskának, mert a régiből már kiestek a pöttyök. És odajött Károly, aki udvarolt Esztinek és ő mesélte, hogy haza hozzák a holttestet és itthon temetik el a családi kriptában.

Pár nap mulva mindenki tudta, hogy haza hozták az uraság fiát és délután temetik.

Eszti nagy csokor ibolyát szedett, kicsente a szekrényből a kék matróz ruháját és a kamrában felöltözködött. Mikor senki nem volt az udvaron, kiszökött. Ment egyenesen a kastély felé. A rácskapu nyitva volt, Eszti végig ment a sárga kavicsokon. Borzasztó csend volt ekkor és fekete ezüstös szövetek lógtak az ajtókon. A sárgagombos János megismerte Esztit és amikor meglátta, elkezdett sirni. Erre Esztinek is muszáj volt, pedig nem is akart. János kézenfogva bevezette a földszintes nagy terembe.

Eszti ugy érezte, hogy ő most sikolt, kiabál, de nem is tette pedig, mert a fogát erősen összeszoritotta. Csak az, amit kellett folyton kifujni, mert nem látott.

Eszti érezte, hogy a fejét megsimogatják Az uraság volt és odavezette Esztit a ravatalhoz.

— Szép tőled gyermekem, hogy eljöttél — mondta.

Eszti a virágokat a többi mellé tette és nem akart sirni, de a szemében nem akartak megszáradni a könnyek.

Tihany sugott valamit Jánosnak. János nemsokára azzal a piros képeskönyvvel tért vissza, amelyet akkor néztek Lajoskával, amikor először jött a kastélyba és azután is sokszor még.

— Ez a tied emlékül Lajoskától...

Eszti nem tudta, hogy került megint haza. Csak akkor ocsudott fel, amikor a mamuska felkiáltott, ahogy meglátta Esztit:

— Te jó Isten, hol járt ez a gyerek?

*

Kár volt ez a szomoru eset, mert emiatt nem tudott Eszti ugy örülni annak, hogy ünnep lesz, purim ünnep. Farsang, amikor annyi féle süteményt süt mamuska. Janka mondta az iskolában, hogy maszkának fognak öltözni a nagyok, de nekik gyerekeknek is szabad lesz és este bejárják majd a falut.

Jankáéknál mindig volt mulatság, jó volt hozzájuk menni. Janka papája mindig fütyült és egyáltalában nem látszott rossz embernek. Pedig Rein néni mondta mamuskának, hogy elvert tiz holdat és hogy a többit is mind el fogja verni. Rein néni biztosan tréfált, mert hiszen hold csak egy van és az is jó magasan, nem érte el azt a Janka papája ugyse.

Rózsi csupa pattogatott kukoricás ruhába ment maszkának, Nusi meg Szél Annus slingelt szoknyáit kérte kölcsön.

Eszti átment a Vas Pistához, aki akkora volt, mint ő és hétköznap mezitláb járt. Pista szivesen adta a ruháját, csizmáját, kalapját, amin árvalányhaj is volt. Eszti nem győzte nézni magát benne. Remek! Csak az ing szoritott egy kicsit a nyaknál.

Este Jankáék házától indultak el. A felnőttek rém érdekesek voltak a maszka ruhában.

Az ucca sötét volt, az ut csuszós, mert olvadt a hó. A tanitó ur cigánylegény volt és a Polgárné cigánylány és szerették egymást egész uton.

Epsteinéknél rengeteg vendég volt és amikor a maszkák bejöttek, mindet megtapogatták, hogy kicsoda.

Esztihez odajött egy nagy fiu, akit nem ismert.

— Te lány vagy — mondta neki.

Eszti tagadólag intett, mire a fiu hirtelen megölelte.

Ekkor Eszi erősen mellbe taszitotta.

— Na látod, hogy lány vagy. Különben mért ne ölelhetnélek meg? Szerbusz kis komám!

És megint megölelte Esztit.

Most megengedte, hogy ölelje a fiu, csakhogy ne gondolja, hogy ő lány. És bort is adott neki az a fiu.

— Igyál komám — mondta, s Esztinek ki kellett inni fenékig. Ekkor a fiu megfogta a vállánál és át ment vele a másik szobába, pedig ott senki se volt. Eszti vissza akart fordulni, de a fiu erős volt

— Ha nem vagy lány, mit ijedezel folyton? erre letépte a fekete álarcot és a Pista árvalányhajas kalapját.

— Hü a teringettét, de szép lány ez a fiu — mondta és csókolgatni kezdte Esztit.

Eszti ütötte, mire az elengedte. Mikor ki akart futni, az ajtóban másik két fiu állt és röhögtek. Nagyon szemtelenek voltak és Eszti sirva futott ki az uccára. A nagyok nem vették észre.

Eszti lába egyszerre felmondta a szolgálatot. Rémületében a falnak dőlt. Valaki szaladt utána.

— Uratyám! Talán egy rablógyilkos követi most az éjszakában.

De csak az ismeretlen fiu volt.

— Hova futsz az istenért? — kérdezte, amikor megállt. Látta, hogy reszket Eszti.

— Ne félj tőlem, nem eszlek meg. Gyere vissza szépen.

— Haza megyek és ne tegezzen engem.

— Pardon. Hazakisérem. Timár Dezső hetedik osztályos.

— Örvendek. Garten Eszti másodikos.

— Gymnázium?

— Nem. Polgári.

Már haza is értek. Kati rémülten és kócosan jött ki a zörgésre.

— Mi az Esztike? Mért jött haza már?

— Nem szeretem ezt a ruhát — mondta Eszti.

— Holnap tiszteletemet teszem — bucsuzott a fiu és kezet fogott. Remélem nem haragszik, tréfa volt, hiszen most farsang van és mindent szabad. Ugye megbocsájt Esztike?

— Igen.

— Helyes. Tehát jó barátok maradunk. A viszontlátásra.

Eszti az ágyba bujt. A többiek sokkal később jöttek haza, de Eszti ugy érezte, hogy az ő számára is érdekes volt a mulatság, mert igaz, hogy Lajoska volt a világon a legkedvesebb játszópajtás, de Dezső is kedves fiunak látszik. És hetedikes.

Már ugy mondta magában: *a Dezső*

Reklámkiállitás, mint a modern reklám utmutatója

Az alábbi képek szemlélető módon mutatják be a reklamirozás egyes mozzanatait s elvezetik a nézőt a reklámhadjárat vezérkarának műhelyébe. Ez a vezérkar, bár hadjáratot tervelt dolgozza ki, a hadjáratot a siker és a közönség meghóditása érdekében, nem a titkos diplomácia eszközeivel dolgozik.

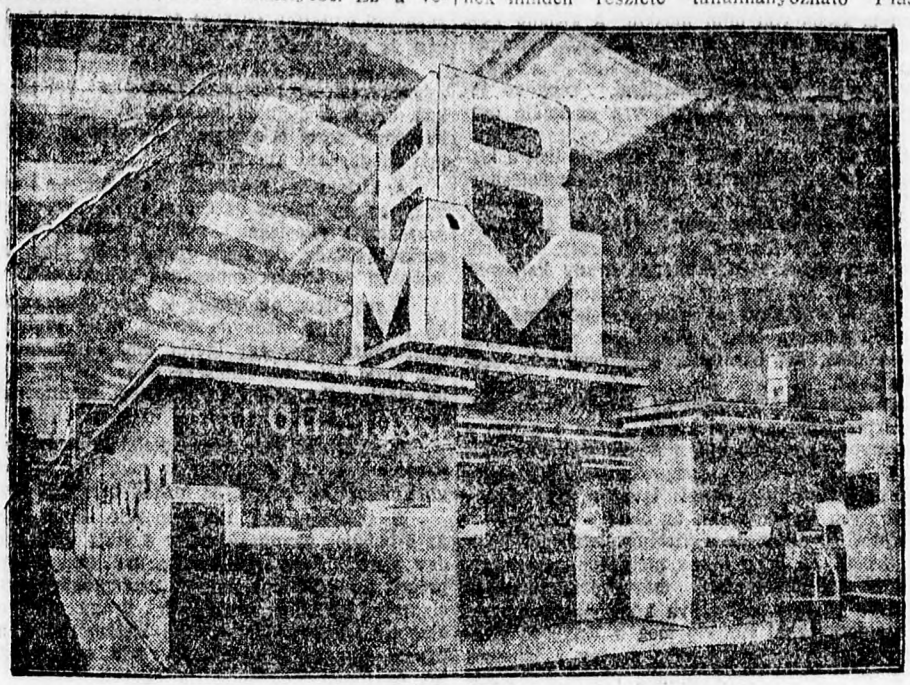

Rudolf Mos se-pavilon

Az 1. kép a Rudolf Mosse cégnek a berlini reklámkiállításon szerepelt pavillonját mutatja. A pavillonban a modern reklám mindent átfogó rendszerét lehetett tanulmányozni.

A 2-ik kép a pavillon legérdekesebb része a kilenc méter hosszu asztal, amelyen a reklámhadjárat tervének minden részlete tanulmányozható Plasztikusan viaszkalakokkal mutatja be a reklám hadjárat legfőbb részét: *miként* készül a reklám.

A 3-ik kép a modern reklám hatása.

Ugyancsak plasztikus alakokban mutatta be a Mosse cég a berlini kiállításon azt, hogy mikép hat az ujságreklám a vevők, megrendelők, olvasók tömegére.

A negyedik ábra tájékoztató a »Kilenc méter hosszu asztal« cimü képhez, de egyuttal megmagyarázza a Mosse cég egész szervezetét is.

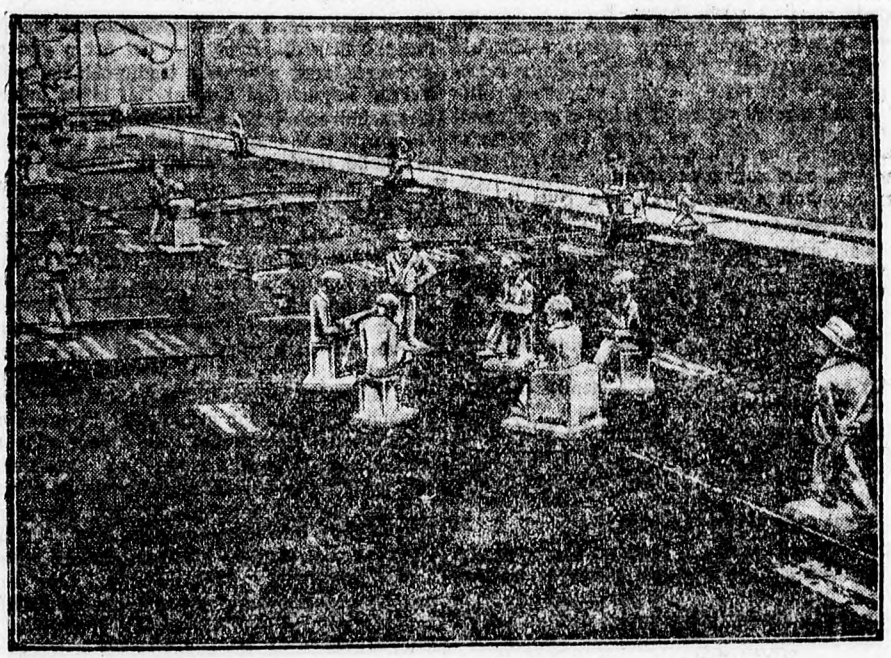

A kilenc méteres asztal. — A reklámcsinálás plasztikája

A reklámcsinálás első fázisa (1), amint valaki a Rudolf Mosse cég hirdetőirodájába jön. A második fázis az, hogy a felvételi osztályban egy reklámspecialista kikérdezi a hirdetendő áru természetéről, arról, hogy milyen reklámeszközöket vett igénybe és hogy mik ezzel kapcsolatban tervei a jövőre nézve (2). Erre megkezdi a felvételi osztály az előmunkálatokat. Alapos áruanalizissel megvizsgálják, hogy reklámtechnikai szempontból milyen reklámeszközök alkalmazása ajánlatos az illető árunál (3). Ez alkalommal megállapitják azt is, hogy milyen irányban kell megindulni a propagandának és hogyan lehet felépiteni az egész reklámhadjáratot tervét. Ezzel egyidejüleg megvizsgálják a piac természetét is, közgazdasági szakértők tanulmányozzák az eladási lehetőségeket a reklám céljára kiszemelt területen és nyilatkoznak az ott uralkodó versenyviszonyokról (4). Ezután következik egy ujabb konferencia, amelyen közlik a féllel az eddigi vizsgálatok eredményét, valamint közlik vele azt is, hogy milyen esélyei vannak a sikerre és hogy a siker milyen eszközökkel érhető el (5). Most állapitják meg a reklám céljára szánt összeget, amely függ az áru sajátosságaitól, valamint attól a vevőkörtől, amelyet meg akarnak nyerni. Ettől függ a különböző propagandaeszközök beosztása is (hirdetések, plakátok, kirakatdiszitések, propagandafilmek, stb) a cél az, hogy a legcsekélyebb pénzáldozattal a lehető legnagyobb eredményt érjék el (6).

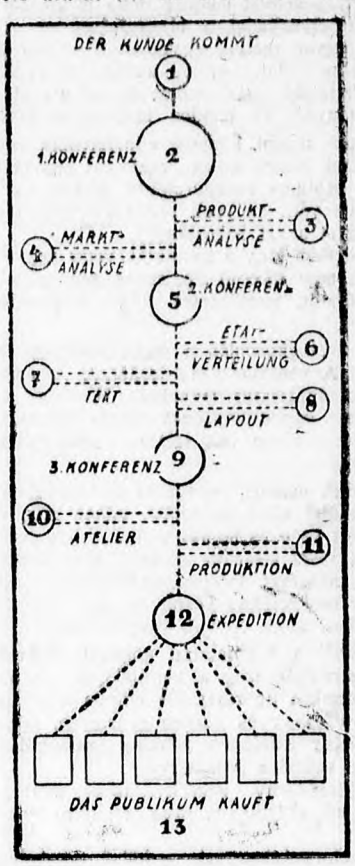

Csak ezután indul meg a tulajdonképeni reklámalkotó munka. Ennek a munkának a nagy propagandaeszme megállapitása áll a központjában, az az eszme, mely az egész reklámhadjárat irányitására hivatott. A figyelmet felhivó és vásárlásra ingerlő szövegek megállapitása egy külön osztály feladata (7). Ezután külön e célra kiképzett rajzolók (Layoutmen) megteremtik a képet, amely a legerősebb támasza a szövegnek, vázlatot készitenek helybeosztásról és az elrendezésről (8). Most még egy konferenciát tartanak a féllel s elébe terjesztik az eddigi eredményeket (9). Ha az üzletfél a tervekhez hozzájárul, akkor elkészülnek maguk a rajzok. Elkészitik a kliséket, szedést, öntvényeket és az egész nyomdatechnikai munkát. Ecélra külön mütermek vannak (10, 11), ahol szintén reklámszakemberek ellenőrzik a technikai munkát is.

A következő fázis az expedició: arra a helyre juttatni a propagandaanyagot, ahol a reklámozást elvégzik (12).

Igy terjed szét a propaganda minden faluban, városban, országban, felismerik az áru kiválóságát és a közönség vásárol.

A Mosse cég arról is gondoskodik, hogy a reklámszöveget és reklámrajzot az egyes cikkekhez olyanok készitsék el, akik ugy a cikket, mint annak vevőkörét ismerik. Más szakember készíti a mosószappan reklámját és más az olyan cikkét, amelyet nem a háziasszony, hanem a mondén élet asszonya használ. A munkamegosztásnak és specializálásnak az eredményeit mutatták a berlini reklámkiállításon a Mosse-pavillonban lévő reklámtervezetek is, amelyek bizonyitékai annak, hogy a modern reklámozáshoz nem elég a hangzatos frázisok szuperlativuszaival hozzáfogni, hanem szükséges, érdekes és meggyőző erejü uj ideákat hozni. A vevő hamar észreveszi, ha kiabálással és üres szólamokkal akarják félrevezetni, ellenben szüksége van arra neki is és az áruk előállitójának, hogy meggyőző szavakkal az áru valódi előnyeit mutassák meg neki.

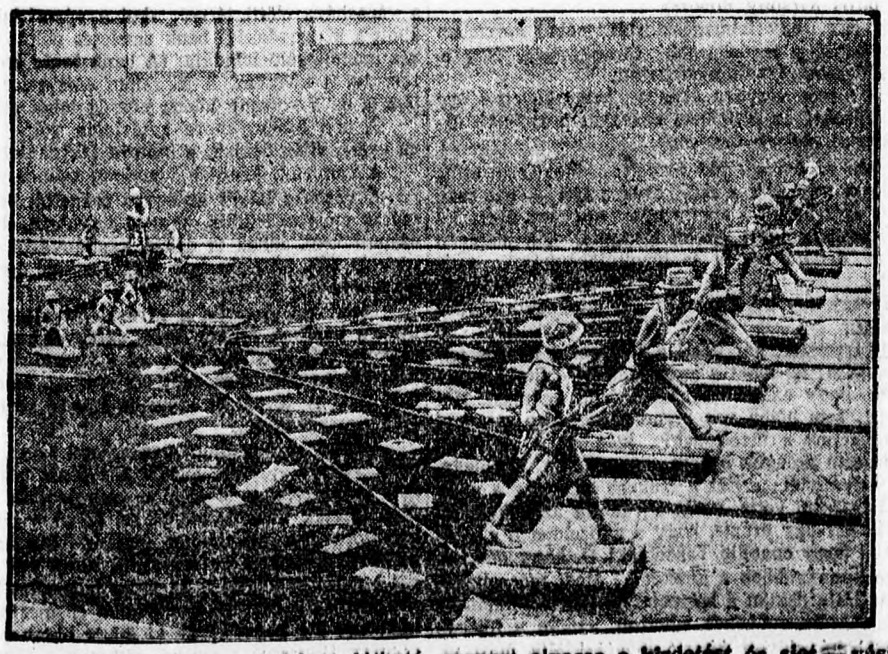

A modern reklám hatása. — A képen látható csoport olvassa a hirdetést és siet — vásárolni

RÉGISÉGTÁR

Irja: LUCIA

A vénkisasszony

A vénkisasszony kora nem volt pontosan megállapitható. Voltak már huszonnégy éves vénlányok is.

Némelyik lány szerencsésebb volt és később számitott vénlánynak, másik hamarabb, aszerint, hogy üdeségét, jókedvét meddig tudta megőrizni és hogyan tudott elhelyezkedni a társaságban.

De ugyan melyik ugynevezett »eladó lány« tudott jókedvü maradni, mikor multak az évek, nyakára nőttek fiatalabb hugai, mikor az egész család szemében szemrehányást és minden idegenében kérdést érzett.

Mikor semmi komoly elfoglaltsága nem volt, feleslegesnek érezte magát, csalódott önmagában, illetve a maga erotikus vonzóerejében, ami az egyetlen olyan képessége volt, melynek révén gazdaságilag és társadalmilag el akart helyezkedni.

A legtöbb lány a harmadik vagy negyedik farsang után, ha nem sikerült az, amire mint pályára és életcélra készült, természetes, hogy meghasonlott önmagával.

Ez a meghasonlás a legkülönbözőbb szimptomákkal járt. A vénkisasszony csalódott az emberekben és ezért az állatokhoz menekült. Minthogy erotikus tekintetben *minderwertignek* érezte magát, mindenütt gunyt és sérelmet vélt találni. tehát betegesen érzékeny lett.

A lélek makacs önvédelmi ösztönével próbált visszamenekülni abba az időbe, mikor még sikerei voltak, mikor szép és hóditó volt. Ezt ugy próbálta elérni hogy egyrészt kitartott azoknak az éveknek a divatja mellett, másrészt folyton emlékeiről beszélt és harmadszor megvetéssel kezelt mindent, ami nem akkoriban, hanem azóta történt, vagy fejlödött.

Ezekből a lélektanilag könnyen érthető vonásokból konstruálták meg a vigjátékirók is a vénkisasszony kómikus figuráját. De milyen tragikus volt ez a figura valójában és milyen szerencse, hogy ma már csak néhány ittfelejtett példány szaladgál belőle, muzeumunk számára fenntartva.

Vénkisasszony nem lesz többé, mert a független dolgozó nő, akármilyen öreg, sohasem lesz vénkisasszony.

Németországban már a külső szimboluma is meg van ennek a vivmánynak. A doktorátussal együtt jár az asszony cim. *Fräulein Doktor* nincs! És hogy a *Frau Doktor* térjnél van-e, az a *Frau Doktor* magánügye, valamint az is, ha a házasságon kivül szerzi meg életének azt a teljességét, amihez minden felnött embernek joga van.

A születésnapi ajándék

Ez az irásom talán nem olyan általános érvényü, mint az eddigiek. A születésnapi ajándék sokak számára ma is eleven valóság és nem muzeumi emlék.

Mégis legyen szabad régiségtárunkban egy szekrényt szentelni annak a születésnapi ajándéknak, amire én gondolok és ami megszünt, divatját multa, muzeumba került, mint az éjjeli zene, a romantika, vagy a gavallér...

Valamikor a kislánynak *születésnap* annyit jelentett: karácsony! ünnep!

Ünnepet ülni, nem mindenki tud. Külön tehetség az, amit az ember a legelső, tehát igazi születésnapjára kap ajándékba az élettől, ugy mint a zenei hallást, a butaságot, meg a többi tehetséget, amiket a nagy ajándékozó rak a bölcsőjébe.

Az ilyen ember kiválaszt magának a sok közül egy napot. Azon a napon kikapcsol mindent, ami csunya vagy bántó. Azt a napot fölkeresiti fantáziája minden kincsével, körülveszi a titokzatosság varázsával, elárasztja azzal a szépséggel és örömmel, amit tudatosan kuporgatott össze hetek és hónapok óta, a mit hétköznapok elviselhető félóráinak az árán gyüjtött össze, lemondásokkal és áldozatokkal.

A végén meg van róla győződve, hogy az egy egész másforma nap mint a többi és elfelejti, hogy ő maga tette mássá.

Bizonyára okosabbak azok, akiknek minden nap egyforma s a kinálkozó apró örömöket nem gyüjtik össze, hanem ötletszerüen élik ki. Akik akkor isznak, mikor épen megszomjaznak és az uj ruhát felveszik ha elkészül és nem őrizgetik »akkorra!«

Akik nem ismernek idősarokat, akiknek az ősz nem fáj, mert észre sem vették, hogy nyár volt, akiknek nincsenek évfordulóik, összehasonlitásaik. Akiknek egyes napok nem mementók. Akik nem ismernek az életükben határköveket és nem érzik, hogy öregszenek, mert nem tudták, hogy fiatalok voltak.

Az okosak azok, akik nem ismernek ünnepet és nem ismernek ünnep másnapját se. Hanem azért mégis nagy költő lehetett az, aki a karácsonyt kigondolta...

A kislány, akiről szó lesz, tudott ünnepet ülni.

Hetekkel előre gyüjtötte az örömöket, az ünnep szinházi diszleteit, hetekkel előre csillogott a szeme és fantáziájának egén hajasbabák villóztak.

A születésnap igazi ünnep volt.

A kislány már reggel ünneplő ruhát öltött, legcsipkésebb batisztkötényét vette fel, azt, amelyikbe rózsaszin szallagok voltak füzve. A hajába is pillangós csokor került. Tanulni, zongorázni, dehogy is lehetett ilyen szép és gazdag özvegy van a soron, akit tulajdonképpen ő akart ezzel a mai győzelemmel legyőzni, illetve meggyőzni arról, hogy az, aki ezt a győzelmet megszervezte, mint a városka legdicsőbb fia, méltó özvegy Bürger Zsigmondné kezére! Hát hiába lenne ez a mai történelmi nap?! És a polgármester mély csalódással állapitotta meg magában: hiába, az asszonyok nem birnak kellő történelmi érzékkel!

De most már menni kell! Az egész szükebb bizottság átvonult a nagy tanácsterembe, ahol a városka diszközgyülést tartott a vendég csapatok vezérkarának tiszteletére. Elől ment özvegy Bürgerné a jutalmat rejtő piros bársonydobozzal, aztán az előkelő hölgyek kis sora: a főszámvevőné, főjegyzőné, főorvosné, főmérnökné, fővégrehajtóné és a főtanitóné. Aztán maguk a főurak, élükön a polgármesterrel és a tüzoltó főkapitánnyal.

Történelmi pillanat! Nemes hév! Igy jellemezte a helybeli, kéthetenként megjelenő irodalmi, társadalmi, közgazdasági és politikai lap a bevonulás tényét. Ezt látni kellett. Ebben a pillanatban mindenki tisztában volt azzal, hogy történelmi pillanatokat él városunk. A hölgyek ragyogó szeme, a remekbeszabott ruhák, a jelenlevő urak hév magatartása... De ezt látni kellett. És szem nem maradt szárazon, amikor városunk hőse, a tüzoltó erények lovagja, a polgármester remegő hangon elmondott buzditó szavai után az ellenfél tüzoltóparancsnokokkal összeölelkezett! (Csákóik ragyogtak a napfényben! A főjegyzőkönyvet a főjegyző vezette, bizonyára aranytollal.)

Az ablakok alatt azonban a nép már türelmetlenkedni kezdett és a fuvós zenekarok is egyre tüzesebb marsokat játszottak. A verseny heve, a győzelem fütötte az egész várost, mikor a diszközgyülés felvonult a városháza előtti térre, ahol a városházzal szemben állott a közgazdasági bank emeletes palotája, a mérkőzés megoldandó feladata. (A bank fogja különben megszerezni a kölcsönt. A forgalom emelésére jó kis reklám is ez a verseny kilenc község lakói előtt.)

A nép örömmámora határtalan volt. Most figyel az egész világ őrájuk, a kultura fáklyavivőire!

A csapatok felálltak templomi csöndben.

A városka lakóit az egyes csapatok bravurjai nem tudták annyira lekötni, hogy a figyelmet elvonják saját csapatjukról, annak is daliás kapitányáról. Ott állott a csapata élén büszkén és a polgármester érezte: legyőzhetetlenül.

Igen, ma ő tartja a városka sorsát, fejlődésének utját a kezében. Milyen szép, derék ember. Leszijjazott csákója alól elögöndörödik az a legendás szépségü fekete haja, amelv sürü, mint az erdő... amelyben olyan sok asszony tévedt el a mende-monda szerint. De nem is lett volna csoda.

Végre!... Morajlott meg valami szent lázban a tömeg. Végre!... Most jönnek ők! Most nézz ide világ! Szó sincs róla, a többiek is megoldották a feladatot. Megmászták a bank tetejét és annyi vizet löveltek a háztetőre, hogy egyhamar tényleg tüz azon nem támadhat! (Hiába, a bank mindig tudja mit csinál. Még ezt a nagy kánikulát is ki tudta használni!)

Ah! — hallszik a csodálkozó elismerés égig zengő kiáltása — a nagy létrán ki megy olyan bátran előre? Özvegy Bürgerné szeméből olthatatlan lángok csapnak ki... Most, most... fellép a tetőre... jaj, lihegett az *néznie* és világéletében az elgurult arany, az elhervadt virág az elröppent álmok szerelmese lesz...

Aztán multak az évek és szaporodtak a torta körül a gyertyák. A játékajándékok megfogytak, a virágok megszaporodtak és mind pompásabbak lettek.

Mire a játékok egészen eltüntek, akkora már előkelő rózsa és orchidea csokrok, tubarózsák és gladiólusokkal volt tele a születésnapi asztal.

Ujabb évek mulva a csokrok is eltüntek, komoly ékszerek váltották fel őket és akkor a kislány, aki már nem is volt kislány, visszasirta az orchideákat.

Aztán jöttek olyan születésnapok, mikor már csak ugynevezett »praktikus ajándékok« voltak az asztalkán. Ennek a mentalitásnak megfelelően persze, a születésnapi torta is megszünt — nem is lehetett volna már meggyőzni gyertyával.

A kislány — nevezzük csak igy — belátta, hogy hogy ez igy helyes és célszerü, de visszasirta az ékszereket, a felesleges, apró luxustárgyakat, amikre semmi szükség, de amik éppen ezért *igazi ajándékok*, amilyent az ember önmagának sohse vesz.

A praktikus ajándékok is lassankint szimbolumokká váltak. Egy bizonyos összeg, amin »vehet magának amit akar«, vagy egy igéret, ami akkor lesz beváltva, »ha majd valamire szüksége lesz«. És az összeget néha előbb, néha utóbb kézbesitették ilyenformán és akkor a születésnap egyszerre csak — eltünt.

A gyertyák már nem égtek, de azért képzeletben szaporodtak, a kislány már nem is szeretett rájuk gondolni és hálás volt, ha mások sem emlékeztették rá.

A születésnapok tündérmeséje, lázas várakozása, az a bübájos hazugság, hogy a világ örül annak, hogy egy ilyen kislány született, a muzeumba került, a lepréselt orchideákhoz, kiürült parfömösüvegekhez, ezüst cigarettatárcákhoz és egyéb drága lomhoz. És az asszony javithatatlan, örökké kislány lelke, a könyörtelenül szaporodó gyertyák közül oda szökik hozzájuk és lopva megsimogatja őket...

Történelmi nap...

Tiz órakor érte el az izgatottság a legmagasabb feszültséget. A kis városka a szó szoros értelmében történelmi pillanatokat élt. Régi vágyak, nagy remények teljesedésének küszöbén — ha a városka tüzoltói megnyerik a mai tüzoltó versenyt, akkor a polgármester szerint feltétlenül biztos az a rég várt nagyobb kölcsön, amellyel a városka kulturális fejlödését biztositani lehet, ami viszont neki, mint polgármesternek, leghőbb vágya — minden polgár tudatában volt tehát emelkedett kötelességének: méltónak lenni a nagy naphoz. Zászlódisz, harangzugás, fehér ruhás lányok, fuvós zenekar, minden, minden a legteljesebb méltósággal illeszkedett bele a nagy nap történelmi hivatásába.

»Győzelem«! Ez legyen a jelszó. Ez a fényes ige ragyogjon minden szem csillogásában. A tüzoltó erényeinknek, amelyben kulturára termettségünk magas lángja lobog, ma tündöklöniök kell. A nemes versenyben — kilenc helység tüzoltókarának nemes vetélkedében — kell, hogy a győzelem örök emlékü jelét, a dicsőség koronáját, a kultura csillagát, városunk szépleikü hölgyeinek kitüntető és fenséges megnyilatkozását, az ő általuk áldozott: ezüstkoszorut, halált megvető bátorsággal ragadjuk magunkhoz!

Pont tiz óra volt, amikor a polgármester a tüzoltó mérkőzés kezdete előtt, a szükebb rendező bizottság értekezletén, a nagy, fogadó és diszközgyülésre való együttes felvonulás alkalmából e nemes buzditó szókat elmondta.

Te pedig — fordult a polgármester a tüzoltó főparancsnokhoz, a helybeli polgári iskola igazgatójához civilben, most pedig tagadhatatlanul a legdaliásabb tüzoltóhoz: *vagy ezzel, vagy ezen!* És könnyes szemekkel mutatott özvegy Bürger Zsigmondné kezében reszkető piros bársony dobozra..

Az özvegy egy felmagasztosult sóhaj keretében nézett Taródira, a legdaliásabb főkapitányra, akit a tüzoltótestület magáénak mondhatott.

Taródi feszes vigyázz állásba helyezkedett s igy mondta el ezeket az örökéletü szavakat a szükebb értekezletnek: *Bizhattok bennem!*

És aztán az özvegy felé fordult... Most sem szólt — harcoshoz nem illik a szó, csak a tett — hát csak nézett. De ugy nézett, ahogy egy negyven éves, jól táplált és agilis polgári iskolai igazgató, aki negyven éves kora dacára nötlen és tüzoltófőkapitány, csak nézni tud.

Az özvegy egy boldog mosollyal jutalmazta a »daliás« nézést.

A polgármester, bár ajkai a történelmi küzdés jelszavait mondta: fel tehát a győzelemre! — titokban arra gondolt, hogy ezek alighanem értik egymást. Hát akkor még sem hiába van olyan nagy hire asszonyi körökben ennek a tüzoltónak? Igen, az a hir járja, hogy a tüzoltó erények e hőse: nagy kujon. A polgármester elhalványult... Ezt a szükebb bizottság a nagy pillanat átérzéséül vette, pedig a valóság az volt, hogy a polgármester ugy érezte, hogy a győzelmet ő alighanem át kell hogy engedje Taródinak! Ó, hogy miért is nem vette komolyabban a hireket... Most már alighanem későn látja tisztán a helyzetet... Hogy a kapitány először a főszámvevőnének udvarolt, azután a főjegyzőné és a többieknek volt kitartó lovagja! Mig most ez

özvegy, jaj, csak baj ne érje! De nem!... Még egy lépés csak és fent lesz a ház ormán, a dicsőség ormán... Legyőzött a gazember, gondolta a polgármester keserüen és látni vélte, amint az özvegy piruló megadással egy szót suttog: szeretlek!... szeretlek!

A főtanitó-főcsővezető is lám, szinte lélegzetvesztetten nézi a tüzoltó erények hősét, de amikor a kapitány a lábát az oromra tette, akkor a vizsugár elszaladt a kémények között és mellbeütötte a hőst a karvastagságu sugár... Nesze, mondta a főcsővezetői rangban müködő főtanitó... nesze! Megállj csak te betyár! Majd adok én neked más becsületes tüzoltót megiosztani a becsületétől, a feleségétől... Nesze, most olthatod a tüzet!... és a vastag sugár arcba találta a kapitányt!

Megbolondult a főcsővezető, orditott a nép. Fogjátok le!

Özvegy Bürgernét ájulás környékezte: jaj, mindjárt leesik.

De a hős mosolyogva kapaszkodott bele az egyik kéménybe.

Éljen, tombolt a tömeg. Győzött! Éljen városunk hőse.

A polgármester mérgesen nézett a főcsővezetőre: tényleg megbolondult szegény... miért nem lőtte le előbb?! Szerencsére ezt az árulást a nép nem látta.

Kemény legény, hiába, kemény! — ismerték be a főurak is fogcsikorgatva, mert ebben a pillanatban hinni kezdték azt, amit a fáma suttogott. Ennek az embernek semmi sem lehetetlen, aki ekkora vizben igy megáll.

Éljen, éljen! A nép magánkivül táncolt örömében. Az ellenséges parancsnokok is beismerték, hogy ilyen ellenféltől vereséget szenvedni: dicsőség!

A főtanitó-főcsővezető az ajkát rágta dühében... Megállj, majd a szemedbe spriccelek és mielőtt lefoghatták volna, feljebb emelte a sugarat... Kispriccelem a szemedet!

Jaaj!... Mi ez?... Egek?... Hát ez valóság?!

De bizony akárhogy is nézték, valóság volt. A vizsugár leütötte a hős csákóját. És vele repült még valami... a csodálatos, a varázsos hajzat. A fekete göndörcsoda. És a hős ott állott a kémény mellett fedetlen sőt hajtalan fejjel. Egyszóval: kopaszon. Lent a földön civilben ez nem bün. De ott a kémény mellett, főkapitányi ruhában, az más. A hős nem lehet kopasz! Ki látott kopasz hőst? Szegény Taródi, fénylő gömb volt a feje elől, hátul. Olyan volt, mint egy leleplezett szobor.

A népben csodálatos változás történt... Ne, ne nézz ide világ! Nem hős áll ott. Ó, hogyan is tudták azt gondolni, hogy az a reszkető polgári iskolai igazgató, az a kopasz ott a kémény mellett: *hős.*

Egy kopasz hős, — nevetett valaki.

A kujon! sugta elég hallhatón az özvegynek a polgármester.

Igen, a kujon! — orditotta a nép. Le vele.

Általános hahota közben kiáltott fel Taródinak az egyik tüzoltó, megfeledkezve minden erényről: No mit vár? jöjjön csak le a haja után, mert ott fenn nem nő ám ki.

A történelmi hangulatnak vége volt. Csak a polgármester arca ragyogott. Ő győzött. Felajánlott karját az özvegy látható sietséggel fogadta el.

Taródi még aznap sürgősen elutazott a fővárosba, hogy rögtöni áthelyezését kérje. Amit a közvélemény egyöntetüen helyeselt.

Csak a főurak nejei nem tudták megérteni, hogy hogyan csuszhatott el a történelmi nap azon a kopasz főn?...

Hiszen ők nem szóltak senkinek.

Kristály István

Tiller Ferenc:

Dunai alkonyat

Tehergőzös vontat föl lassan
A Dunán nagy terheket
Hullámok ringnak a viz fölött
Susogva, locsogva
Hintáznak engemet.
Csónakom halkan dlmodik
A parti bokor is hallgat
A malomzugás zümmögése
Dudorászva, öregesen altat.
A nap bukik, sötét terül
A csöndessé vált partvidékre
Sirály sikong a szürke légen
Fáj a bánat, az emlék,
Aztán elül.
Néma a vár is, az ósdi
A szomszéd hegy tar homlokán,
Rozsdás a zár, a fal megrepedt
Csak ijedt, szegényes emberek
Látnak ott sárga, bolygó mécseket
Álmatlan, babonás éjszakán.
Jdtszik a csend, a zongordn
Halk, altató melódidja
Zokog is valaki rája
Bölcsődalom ez lesz talán.

TÖRTÉNELEM APRÓ TÖRTÉNETEKBEN

Le docteur Portal

(1742—1832)

Antoine baron de Portal, a leghiresebb párisi orvosok egyike, XVIII. Lajos udvari doktora s a királyi orvosi akadémia alapitója, kilencven esztendeig élt, de sohase lett igazán öreg. Ő legalább sohase érezte magát annak s a betegei se vettek rajta hanyatlást észre. *Élete végéig praktizált.* Sőt annak utolsó évtizedében a prakszisa még megnövekedett, mert — gondolták a kortársai — aki ilyen sokáig és ily pompás egészségben él, az okvetetlenül nagyon értheti a gyógytudomány mesterségét. Igy történt, hogy aggastyánkorában is reggeltől estig kocsin ült, a betegeit látogatta s ha éjjeli álmából verték föl, azért se haragudott.

Mikor Lajos Fülöp (1773—1850) 1830-ban trónra jutott, az akkor már 88 éves Portal audienciára jelentkezett nála s arra kérte a királyt, válassza őt háziorvosának.

A polgárkirály sajnálkozott.

— Nem tehetem, — igy szólt — a derék doktor Marc már hosszu idő óta kezel engem és a családomat. Meg vagyunk vele elégedve és föltétlenül bizunk benne. Ugy-e, belátja, kedves báró, hogy nem bocsájthatom el pusztán azért, mert királlyá lettem s mert ön hajlandó az állást elfoglalni?

— *Eh bien,* — nyugodtt bele Portal a változtathatatlanba. — Maradjon meg hát Fölséged Marc kollégám mellett, akit egyébaránt én is jó doktornak tartok, de igérje meg, hogy az ő halála után Felséges Uram az állását velem fogja betölteni.

— Ezt szivesen megigérem, — mondta mosolyogva Lajos Fülöp.

Portal még két évig élt azontul és sohase foglalhatta el a király személye körüli orvosi állást, mert az évtizedekkel ifjabb dr. Marc nem akarta megtenni neki azt a szivességet, hogy előbb halljon meg mint ő.

Portal ezt valószinüleg nem tartotta kollégiális eljárásnak...

Li Hung Csang

(1821—1901)

Mikor ez a nevezetes államférfiu, Bismarcknak, Disraelinek és más kitünő politikusnak a kor- és kartársa Európában utazott s németországi tartózkodása alatt betekintett egy németnyelvü világtörténetbe (valószinüleg a Schlosseréba vagy a Rotteckébe) megütközéssel látta, hogy a sok kötetből álló hosszulélekzetü mü az ő nagy hazájáról csak néhány lapon emlékezik meg, megvetően mosolygott s igy szólt:

Csak öt lap Khináról, amely a földgömb ötödrészét foglalja el! Nem nagyon is kevés ez? Európa talán még se mulja fölül ilyen nagy arányban az én ázsiai hazámat! Ha mi világtörténetet irnánk, de hát nem foglalkozunk ilyen hálátlan dologgal, bizonyára hosszabban tárgyalnánk Németországot, amely pedig ugyancsak kicsi országocska a khinai birodalom mellett.

Mikor Berlinből elutazott, egy német politikus ezzel a bókkal bucsuzott el tőle:

— Végtelenül örvendek, hogy Excellenciádban Khina Bismarckját ismerhettem meg.

— Ön pedig megmondhatja Bismarck hercegnek, — felelt mosolyogva a khinai külügyminiszter, — mennyire örültem, hogy benne a német Li-Hung-Csangot üdvözölhettem.

Ez persze ötven évvel ezelőtt történt, amikor Khina jelentéktelenebb, Európa pedig jelentékenyebb volt mint most.

V. Károly

(1500—1558)

Erről a hatalmas uralkodóról, német-római császárról, jegyezte föl egyik iródiákja, hogy egyszer sietségben, nem kellően informálva s talán meggondolatlanul is oly privilégiumot erősitett meg és látott el az aláirásával, amely magában igazságtalan, másoknak a jogos éredekeire pedig káros volt. Mikor értesült erről, sietett visszakérni az irást, mielőtt azt a jogositottnak elküldötték volna, összetépte azt s csodálkozó környezetéhez igy szólt:

— Inkább szakitom széjjel a nevem aláirását én magam, semhogy az általam szentesitett jogtalanságért valamikor a történelem iitélőszéke tépje meg a nevemet.

Az ily gondolkozásu fejedelemnél érthető, hogy megunván az uralkodást, lemondott a trónról és (1556-ban) kolostorba vonult.

Ernest Légouvé

(1807—1903)

A mult században szinte közmondás volt, hogy az akadémikusok sokáig élnek. Nem is éppen csodálatraméltó jelenség, mert hiszen oda nagyobbrészt már öreg urakat választottak be, s másrészt olyan férfiakat, akik *okosan élnek,* ami tudvalevőleg a hosszu élet egyik legbiztosabb arkánuma.

Légouvé jelenlétében, aki szintén tagja volt ennek az előkelő és negyven halhatatlanból álló testületnek, biztatólag mondta egyszer egy kollégája:

— Mi soká élünk, mert akadémikusok vagyunk.

Légouvé megcsóválta a fejét és azt felelte:

— *Az akadémia csak halhatatlanságot biztosit, de hosszu életet nem.* Azt hiszem, annak *ellenére* élünk sokáig, hogy tagjai vagyunk az akadémiának. Hiszen annyian kivánják, hogy pusztuljunk, hogy a helyünkbe léphessenek.

A kitünő iró 96 esztendeig élt és 47 éven keresztül volt tagja a halhatatlanok e testületének, amelyet schogyse akart életbiztositó intézetnek elismerni.

Ő különben (mint minden öregember) nagyon szeretett élni, s kilencvenkétéves korában egyszer igy nyilatkozott:

— Különös! Amikor 80 éves multam, az volt a vágyam, hogy a kilencvenedik évet megérjem, s ahogy ezt elhaladtam, az a kivánságom támadt, hogy száz évig éljek.

Nos, ebben a kérdésben az akadémikusok éppen ugy éreznek mint azok a jelentéktelenek, akik nem juthatnak be ebbe a testületbe.

Wrangel tábornagy

(1784—1877)

teljes nevén Ernst Friedrich Heinrich Graf Wrangel nemcsak arról volt hires, hogy a dativuszt meg az akkuzativuszt mindig fölcserélte, amin sokat nevettek porosz udvari körökben, de arról is, hogy ki nem állhatta a hirlaptudósitókat, akiket sose hivott másképp mint »Federvieh«-nek és »Federfuchser«-eknek. Különösen gyülölte a harctéri tudósitókat s ezek között még különösebben az angol »correspondent«-eket, s mindent megtett, hogy ezeket a főhadiszállástól s leginkább a saját személyétől lehetőleg távoltartsa. A Dánia elleni hadjáratban (1864) a londoni Times-nek egyébként Berlinben székelő tudositója is megjelent a porosz táborban. Ahogy Wrangel értesült erről, a néki alkalmatlan idegent azonnal eltávolittatta onnan. De ez nem tágitott, s néhány nap mulva ajánlóleveleket fölszerelve megint csak beállitott a főhadiszállásra. A tábornagy kutyába vette az ajánlóleveleket és Albion szivós fiát megint csak kiutasitotta. Ám ez se volt rest, — nem kisebb embertől mint Bismarcktól (1815—1898) szerzett ajánló sorokat s azokkal állitott be harmadszor is a hadszintérre. A Bismarck irását persze már nem fumigálhatta »Papa Wrangel«, jó képet csinált a gonosz játékhoz, de föltette magában, hogy a gyülölt ujságirónak a tartózkodását a porosz táborban olyan kellemetlenné teszi, amennyire csak tellik tőle.

Játszta a z udvarias férfiut és ebédre is meghivta az angol tollbajnokot. Az ebédnél jelen volt a porosz trón örököse is (akkor még nem volt meg a német egység s a német császárság), akinek igy mutatta be kényszervendégét a házigazda:

— Királyi Fenség, van szerencsém bemutatni Önnek a Times levelezőjét, azt az urat, aki éveken keresztül irt gyalázó cikkeket a porosz politika ellen, Bismarck azzal ajánlotta be hozzám, hogy bánjunk jól vele, talán majd ezentul kevésbbé komiszul fog irni rólunk.

Ennek ellenére a Times nem igen változtatta meg a hangját a poroszokkal és egyéb németekkel szemben, s bizonyos, hogy az angolok és németek egymás iránti ellenszenve nem a világháboruban kezdődött.

Jean-Baptiste-Antoine Suard

(1733—1817)

a francia akadémiának tekintélyes tagja és sokáig főtitkára, egyike volt kora legötletesebb csevegőinek, aki igen ügyesen tudott »visszavágni«. Aki szóharcba elegyedett vele, annak ugyancsak erősen kellett felkötnie — a vivókardját. Igazi, vérbeli zsurnaliszta lévén, az egyénisége s a társalgása értékesebb volt ugynevezett »müvei«-nél, amelyek ma elfeledten porladnak a könyvtártemetőkben s már csak azokat a kutatókat érdeklik, akik a valaha jeles akadémikusnak a korát festik.

Szabadgondolkodó volt, erősen Voltaire irásainak a hatása alatt állott és gyakran vitatkozott Montesquieu-vel (1689—1765), aki nagy fölvilágosultsága ellenére is sokat tartott a vallásra. Aminthogy ez a kettő nem is zárja ki egymást.

A kitünő filozófus egyszer egy polémia hevében igy szólt hozzá:

— De, ugy-e, azt csak belátja Suard uram, hogy a gyónás mégis jó dolog?

— Belátom, elnök ur, — felelte Suard, — mihelyt ön is belátja, hogy a büntől való feloldozás rossz dolog.

— Eh! Önnel nem lehet beszélni! — kiáltott föl bosszusan a *Törvények Szelleme* irója.

— Milyen jó, hogy önnel lehet, — volt Suard válasza.

Montesqueu tovább duzzogott.

— Mindig öné az utolsó szó, — elégedetlenkedett.

— És öné az utolsóelőtti, — mosolygott Suard. — Olyan nagy különbség ez?

Legjobb hirdetési orgánum a „BACSMEGYEI NAPLO“

TERE-FERE

Milliomos remeték. Meghalt Newyorkban egy magános cottageben egy milliomos remete, egy igazi amerikai milliomosnak a fia, aki önként lemondott atyai örökségéről.

Az amerikai ujságok ebből az alkalomból megemlítik, hogy ennek a különcnek több őse is volt. John *Vanderbilde* sok évig élt egy nyomoruságos viskóban, csak salátát evett s vizet ivott. (Egyetlenegy inge volt, melyet minden kéthetben kimosott.)

Harminc esztendővel ezelőtt egy másik nábobfiu, Albert Károly telepedett meg egy sziklás szigeten nem messze Kondeeticuttól. Egy sátorban éldegélt s minden évben nagy összeget fizetett az államnak a szigetet bérlésért. Meg is akarta vásárolni az egészet, hogy teljesen egyedül legyen. De nem tudott megalkudni az államnal.

A milliomos remeték rendszerint embergyülölethől, szeszélyből vonultak vissza. Vannak azonban olyanok, akiket a fukarság hajt a magányba.

Ezek közé tartozik Sir *Broughton*, aki néhány évvel ezelőtt Londonban halt meg egy szegényesen butorozott szobában, melyben még kályha sem volt, még villanyvilágitás sem. Itt nyomorgott, noha évi jövedelme 750.000 sterlingre rugott. Állandóan szutykos ruhákban járt, csak akkor hagyta el fészkét, mikor kosárral a karján piacra ment, hogy bevásároljon.

Amikor meghalt, 5 millió fontsterlinget találtak a szalmazsákjában, bankjegyekben.

*

Verőfényadó. A pénzügyminiszterek mindenütt nagyon agyafurtak. De talán mindegyiken tulütsz amerikai kartársuk, aki — mint Newyorkból jelentik — adótervezetet készit s megadóztatja — a verőfényt.

Ez az adó azokat sujtja, akik a felhőkarcolók felső emeletein laknak, ennélfogva sokkal tovább élvezhetik a napsütést, mint az alant lakók.

Mindenesetre különös ötlet s kérdéses, hogyan indokolják majd meg s az adót miként hajtják be. (Vajjon nagyobb adót fizet-e az, aki a felhőkarcoló csucsán lakik, mint az, aki csak a negyvenedőtödik emeletet bérli?)

Aztán felötlik az a gondolat is, hogy sok adófizető tiltakozni fog a merénylet ellen.

A nők igy szólanak majd:

— Én adom az élet verőfényét. Még adót is fizessek?

A komor agglegény igy tiltakozik:

— Nem látják, hogy állandóan be vannak csukva az ablaktábláim? Gyülölöm a napot. Mentsenek föl az adófizetés alól.

A harmadik igy beszél:

— Egész hónapban esett, felhők mögé bujt a nap. Mért fizessek adót?

Egy amerikai lap kajánul megjegyzi, hogy ezek szerint azok, akik napszurást kapnak, külön fényüzési adót tartoznak fizetni, mert a szó szoros értelmében visszaéltek a fénnyel. Majd megkérdezi, hogy a vakokat fölmentik-e az adófizetés alól s a rövidlátóknak legalább lecsökkentik-e az adóját?

Ezekre a kérdésekre érdeklődéssel várják a pénzügyminiszter válaszát.

*

Baldwin ajándékai és az angol miniszterelnök fizetése. Ama öt év alatt, amig Baldwin angol miniszterelnök volt, tisztelőitől, barátaitól több mint nyolcezer pipát kapott, rengeteg dohányszelencét s dohányzacskót.

A dohányzacskókat a hölgyek kihimezték három szinnel, pirossal, fehérrel és kékkel s rendszerint ezzel a felirással látták el: »*Baldwin for Britain*«.

Hogy hova tette Baldwin ezt a sok ajándékot, nem tudni, de annyi szent, hogy mióta nincs hatalmon, egyetlenegy pipát, egyetlenegy dohányszelencét és dohányzacskót se kap, még befőttet sem, mellyel annakidején az angol hölgyek megédesitették életét.

A befőtt arra szolgált, hogy kisebbitsék a kiadásait, mert az angol miniszterelnököt tudvalévőleg igen gyatrán fizetik. (Baldwin pedig szegény ember.)

Az angol miniszterelnök évi fizetése 5000 font sterling, de a különböző adók cimén ebből is levonnak, ugyhogy 3500 font sterlingre csökken.

A háboru előtt ez a fizetés csaknem érintetlenül került a miniszterelnök kezébe. Akkor futott is belőle sok mindenre, mert az élet olcsóbb volt.

Most a 3500 font sterlinggel a miniszterelnöknek ebédeket, vacsorákat kell adnia, állandóan reprezentálnia. Háztartása maga 15.000 font sterlingbe kerül évente.

Baldwin maga is érezte, hogy a miniszterelnök fizetése nyomoruságos, de szeméremérzetből hallgatott. Ugyanezt teszi MacDonald is. Átallja szóvátenni a saját ügyét.

(Azt várja, hogy a konzervativok szóljanak helyette...)

*

A lámpák maguktól meggyulladnak... Manapság a technikának ugyszólván határai sincsenek.

Ezuttal Angliából érkezik egy uj találmány hire, amely abból áll, hogy a villamoslámpák minden emberi segitség nélkül maguktól kigyulladnak s elalszanak.

Miután a technikának ezt a csodáját kipróbálták, s a kisérletezés eredménnyel járt, számos ilyen magától gyulladó s elalvó lámpát szereltek fel London terein.

A találmány titka *selenium*on alapszik, azon a rejtélyes (nem érctartalmu) ásványon, amelynek a villamosárammal szemben való ellenállása attól függ, milyen erősséggel éri a fény.

A selenium éppen ezért egyik legfontosabb alkotóeleme a televiziós készülékeknek.

Hogyan működik egy ilyen öngyulladó s önelőlő lámpa?

A lámpa legmagasabb pontján van egy rádió-vizor, amely fölfogja a nap első s utolsó sugarait. Napszálltakor, abban a pillanatban, mikor a fény elenyész, a selenium vezetőképessége megváltozik. Ekkor egy elmés szerkezet által működésbe jön egy emeltyü s a lámpa meggyullad.

A virradat első derengésekor megismétlődik ugyanez a folyamat, ellenkező irányban.

De a rádió-vizor nemcsak az uccai világitásra nézve döntő fontosságu. Csodálatosan működik a vonatokon is, ahol minden kocsi lámpája egyszerre gyullad meg, az alkonyat beálltakor. Hasonlóan fontos szolgálatot teljesit a találmány nagy ipari vállalatoknál, gyárakban, kereskedésekben, különösen a pályaudvarokon. A rádió-vizor gépszerüen megállithatja a vonatokat is. Fölfogja a jelzőlámpák fényét s ezáltal működésbe hozza a mozdony fékét, ugy hogy a szerencsétlenségek automatikusan kikerülhetők.

Angliában ezt a rendkivül fontos ujitást már életbe is léptették s használják is a *Great Western Railway* vonalain.

*

A rövid szoknya vége. Ugy látszik, a térdenfelül rövid szoknya napjai meg vannak számlálva.

Páris hires szabói nagy fába vágták fejszéjüket, mikor hadat üzentek a diadalmas divatnak, de a jelek szerint nem minden remény nélkül vállalják a küzdelmet. A próbakisasszonyok a körutakon immár hosszu szoknyában sétálnak, melyek legalább is a bokájukig érnek.

A divatnak ez a változása megmosolyogtatja a járókelőket. Vannak olyanok is, akik elszörnyülködnek. De az emberek hamar hozzászoknak az uj csodákhoz.

Mennyi sopánkodás, fosszalás hangzott el akkor, mikor a szoknyákat megnyirbálják s először tünt fel a boka, aztán a térd. Ma pedig megszokták a térdig érő, sőt a térden fölül érő szoknyákat is. Senkinek se jut eszébe, hogy tiltakozzék ellenük.

Ennek az ujitásnak van egy jó oldala is, mely kezeskedhetik a sikerért. Sok nő él a föld hátán, akinek elsőrangu érdeke, hogy eltakarja nem szépen formált lábát, bokáját. (Ezek mindenesetre az uj divat mellett kardoskodnak.)

Egyesek ellenvetik, hogy egy olyan forgalmas városban, mint Páris, ahol a kocsiutakon autók torlódnak és tömegek harcolnak az átkelés jogáért, vajmi nehéz az elegánsan öltözött nőnek áthaladnia hosszu szoknyában. Ez bizonyos.

Aztán a férjek is fölemelik a szavukat. A mai női ruhát be lehet zárni egy kis táskába, olyan lenge, kevéskelméjü. Ha a hosszu szoknya ujra meghódítja a divatvilágot, akkor a szegény férjeknek két-három méter szövettel többet kell fizetniök, ami nem jelentéktelen kiadás egy háztartásban.

De a férjek szava az uj divatok kialakulásában rendszerint nem esik latba...

*

A legfurcsább nászajándék. Mexikóból jelentik: Fernanda Fernandes, a többszörös milliomoslány, férjhezment Juan Kaot Koacoolhoz, a gazdag vállalkozóhoz.

A mátkapár, még jegyeskorában, az alábbi titokzatos levelet kapta:

— Nemsokára igen furcsa nászajándékot küldünk nektek.

A vőlegény és menyasszony valami merénylettől tartván, azonnal értesitette a rendőrséget. Minden csomagot, minden szállitmányt, tanuk előtt nyitottak föl, gondosan átvizsgáltak. De az esküvő előtt semmi gyanus küldemény nem érkezett hozzájuk.

A rejtély csak az esküvő napján világosodott meg. Ekkor a mátkapár előtt két gyermek jelent meg, akí az alábbi levelet hozta:

— Édesapánk ezt az ajándékot küldi nektek s arra kér benenteket, hogy fogadjátok el, mert ő nagyon szegény..

Az egyik gyermek egy hét esztendős fiucska volt, a másik egy kétesztendős leányka. Semmit sem tudtak mondani. Azt állitották, hogy az anyjukat nem is ismerik s az apjuk egy *Alonzo* nevü barátjára bizta őket, aztán elutazott.

A milliomos spanyol család magánál tartotta a két gyermeket s most a rendőrség nyomoz a különös nászajándék ügyében.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Bizonyiték, Becsin. A kérdezett világrekordok a következők: 1. 104 mp. (Paddok USA és Körnig német.) 2. 789 cm (Hubbard USA), 3. 15 m. 52¼ cm. (Winter Ausztrália). 4. 203.8 cm. (Osborn USA).

Vidéki olvasó. Pető Gergely nevü munkatársa a *Bácsmegyei Napló*-nak nincs és soha nem is volt.

A. S., Szubotica. Születési bizonyitványa alapján jelentkezzék az illető állam követségénél utlevélért.

Prepa. A mult évben kiadott közoktatásügyi miniszteri rendelet szabályozza a korhatárt, amellyel valaki felvehető a tanitó vagy tanitónőképző intézetbe. 1. Önt kora miatt nem veszik fel. 2. Második kérdésével forduljon közvetlenül a zagrebi zsidó menzához. 3. A szerb nyelv tudásával és a megfelelő előképzettséggel bármely tanitónőképzőbe felveszik. Zagrebban előnyben részesülnek az odavaló és környékbeli pályázók. 4. A beiratkozáshoz kell: keresztlevél, iskolai bizonyitvány, orvosi bizonyitvány, esetleg szegénységi bizonyitvány és — ha tanulmányait az utóbbi években megszakitotta — hatósági bizonylat az erkölcsi és társadalmi magaviseletéről. 5. Az összes tanitónőképzőkben szeptember elején kezdődnek a beiratkozások és 5-ikéig tartanak. Rendkivüli esetben felvehetik később is. 6. Tudtunkkal más zsidómenza nincs az országban. 7. Az internátussal kapcsolatos tanitónőképző intézetekben (Noviszad, Vrsac, Zagreb, Dubrovnik, Ljubljana) kitünő és jeles szegénysorsu tanulók államköltségen vagy kedvezményes áron vétetnek fel. Egyébként a havi teljes ellátás dija 500—650 dinár.

Jolán, Velikakikinda. Sziveskedjék a Vjesnik Srece cimü laphoz fordulni, Zagreb, Preradovićeva trg 5. Mellékeljen válaszbélyeget és minden sorsjegy után, amelynek a húzását meg akarja tudni, 2 dinárt.

Belacrkva. Olyan intézkedés nincs, hogy a felettes hatóság biról itélet nélkül egy tisztviselőtől magántartozásokat levonjon. Biról itéletet kell szerezni és az itélet végrehajtásánál lefoglalni a fizetést. Ez esetben a kifizető közpénztár visszatartja.

Berlő. A tartományunk az illetékekre nézve kiadott és a minisztérium által jóváhagyott, 1929. II. 10-ikén kelt szabályzatának 1. §-a kimondja, hogy a vadászati bérlők a bérlet összegének 25%-át fizetik tartományi adó fejében évente.

Figaro. A rendelkezésre álló kompasszokban nem találjuk ilyen sablongyárak cimét. Legbiztosabb ha — akár németnyelvü levélben is — a beogradi francia és olasz konzulátusokhoz fordul, azok tudnak felvilágositást adni.

Sch. J., Hetin. Fényképátvitelt porcellánlapokra végez a Milan Stančić i Sinovi cég, Szombor. Sziveskedjék oda fordulni.

E., Szombor. A tanuzási kötelezettség közkötelezettség és az, akit a biróság megidéz, azonban igénnyelheti utiköltségeinek és munkamulasztásának a megtérítését.

Tanitó. A megnevezett hatóságnak nincs jogában kérvényét irattárba helyezni, hanem a cimzett hatósághoz továbbitani vagy ha tárgytalan, a kérvényezőnek visszaadni. 2. Az 1921—24. év közötti fizetéskülönbözetet csak azon esetben kérheti, ha azokban az években is már jugoszláv állampolgár volt. 3. A napidijas nem állami tisztviselő. Feleségének igénye van az egész személyi pótlékra. Ezt kérje visszamenőleg az illetékes adóhivatal utján, amely igazolni fogja, hogy csak fél személyi pótlékot élvezett. 4. Valamely rendelet megjelenése után egy hónapon belül van helye közvetlenül az államtanácshoz benyujtandó felebbezésnek. Ajánlatos volna ügyét röviden, de összefüggően memorandum alakjában az államtanácshoz (II. odelenje) benyujtani, kérve összes működési évének beszámitását a Službeni List alapján, az időszakonkint esedékes fizetésének megállapitását és a mutatkozó fizetéskülönbözetek kiutalását.

S. L., Staribecsej. Az uj lakbérszabályzat a minimumra szorította a korlátozásokat, ami azonban az ön esetében nem is fotnos. Aki a lakbére helyett természetben kapja a lakást, arra nézve közömbös, hogy az eddigi lakbéregyenérték 150, vagy 450 dinárt tett-e ki. Olyan gondolatmenet nem állhat helyt, hogy az eddigi 150 dináros lakbér mellett élvezett lakást azután is 150 dináros értékben élvezze, amikor a lakbérét 450 dinárra felemelték és a különbözetként mutatkozó 300 dinár lakbért készpénzben fizették ki önnek.

K. D., Noviszad. Az állampolgársági kérvények benyujtására nincs terminus és azt januárban is benyujthatja.

S. A., Mali-Igyos. A renonsz következményeit az viseli, aki renonszot követ el. Ha tehát olyan figurát mond be, amely neki nincs meg, szigoruan értelmezve a dolgot, elvesztette a partit.

Matuzsálem. Egyre gyakrabban ismétlődő leveleiből ujedten látjuk, hogy mindig több és több hibát követ el a helyesirás törvényei ellen. Orvosi szempontból nézve ez sulyos tünet. Mindenesetre jóindulattal ajánljuk, hogy konzultáljon elmeorvossal.

Sz. Gy., Horgos. A kinai birodalomnak az 1923-ban megtartott népszámlálás szerint 436 millió, az 1927. évi népszámlálás szerint pedig 441 és fél millió lakosa volt. 2. A Jugoszlávia területén született egyén, amennyiben nem vesztette el állampolgárságát, állampolgárnak tekintendő és nem kell állampolgárságot kérnie. Ha valaki állami szolgálatban volt, tehát községi adót nem fizetett, azáltal nem vesztette el községi illetőségét és a községi illetőségi bizonyitvány részére kiadandó, mert mindenkinek kell valahol illetőséggel birni.

Szerencsétlen özvegy. Az 1914 dináros ügyben felmerülhet 1434 dinár perköltség, ha több tárgyalást kellett tartani. Az alperes csak a megitélt per- és végrehajtási költségeket tartozik a felperesnek megfizetni a ez a birói itéletben összeszerüen benne van.

F. B., Petrovoselo. Az államtanács itéleteit a hivatalos lap nem közli. Az államtanács 1929. évi január 24-én 22722—928. szám alatt kelt itéletével egy eléje terjesztett konkrét peres ügyben ugy döntött, hogy a neológ zsidó hitközségek tagjai nem kötelezhetők, hogy valamely orthodox hitközség adófizető tagjai legyenek, mert az orthodoxia külön felekezeti szervezet és mindenki csak egyféle szervezethez köteles tartozni.

Öregasszony, Szubotica. Elismerését és a meg nem érdemelt összehasonlitást köszönöm. Nem szabad figyelmen kivül hagynia a különbséget az ötven év előtti és a mai magyar nyelv között, ami semmit sem von el a halhatatlan nagy iró érdeméből és kinek értékéből amit müforditásaiban reánk hagyott. Kérem legyen szives velem teljes cimét közölni, mert érdekel, ki őrizte meg olyan soká azt az igénytelen kis kötetet, ahova ifjukori kisérleteimet iktattam. *Csongor.*

Szőnyegek

Ebédlő, háló- és uriszobákba a legolcsóbb gyári minőségtől a legfinomabb keleti perzsáig. **Plüsch, tapestri, filz, spárga** és **kokusz** futószőnyegek.

Linoleumok minden szélességben és árban

Madras és **ettamin** függönyök és **francia függönykelmék** legnagyobb raktára

Sekelj

divatáruház

szőnyeg- és függönyosztálya

Subotica

10128

Előirásos uj TANKÖNYVEK

az összes iskolák és tanintézetek részére és

használt tankönyvek

kitünő állapotban, uj, tartós kötésben

mig a készlet tart

féláron

Előirásos

iró-, rajz- és tanszerek jutányos áron

A középiskolai magyar tagozatok növendékeinek figyelmébe!

Tankönyvszükségletüket már most rendeljék meg, mert a könyvek későbbi beszerzése nehézségekbe ütközik

VIG könyvkereskedés

Subotica, Főtér

Subotica,

Aleksandrova ulica 5. — Bárány-szálló mellett

Legujabb miniszteri rendelet szerinti

UJ TANKÖNYVEK

valamint előirásos **füzetek, rajz- és irószerek az összes iskolák** részére kaphatók jutányos áron:

Kölcsönkönyvtár és Antiquarium-ban

Subotica, Strossmajerova 16. (Halpiac)

Leszedett komlódrótot VESZ

Kramer Testvérek

DRÓTÁRUGYÁR

NOVISZAD, MALI LIMAN

0302

PROVENDIN

a legujabb belga készitmény a

sertések gyors hizlalására és gyógyitására.

0202

2—3 hónapi takarmányt takarit meg, ha sertésének **Provendin**-t ad. Naponta 3 kanálnyi elegendő. Szerezze be Subotica a gyógyszertárakban.

S. H. S. vezérképviselet:

Leon M. Sid, Beograd, Zmaj od Noćaja ul. 14

WEITZENFELD i DRUG SUBOTICA

INTERURBAN TELEFON 192.

Komló-, gabonás-, lisztes-

zsákok

vizmentes ponyvák

Kerti és tüzoltó tömlők, mindennemü zsinegáruk olcsó beszerzési forrása.

Kérjen árajánlatot!

Uj hordókat

tölgyfából, izlésesen kidolgozva, átlagos 700 liter ürtartalommal, kedvező áron ajánl

Zagrebačka Tvornica Bačava d. d. Zagreb

Arajánlattal szolgál Karlo Perlesz ügynökség, Sombor

99 9

A vajdaságiak kedvelt találkozóhelye

BUDAPESTEN

KÖZPONTI SZÁLLODA

VII, Baross-tér 23

a Keleti pályaudvarnál

Teljesen ujonnan berendezett kényelmes családi ház.

Központi fütés, hideg-meleg viz.

Mérsékelt polgári árak.

A Bácsmegyei Naplóra való hivatkozással

20% engedményt kap

Testvérvállalat

OSTENDE KÁVÉHÁZ

Tulajdonos: GROSZ ÖDÖN

„JUGOTRANZIT"

Nemzetközi szállitmányozási és elvámolási iroda

Gyüjtőforgalom Európa összes államaiból. Olcsó vámkezelés. Tarifiroda.

„POVRACAJ"

Első jugoszláv fuvarlevél felü vizsgáló iroda

Saját érdekében küldje be fuvarleveleit. Talált többletet azonnal kifizetjük

Subotica, Manojlovićeva ul. 3. Telefon 801

0428

SZANATÓRIUM FARKIĆ

BEOGRAD, Knez Mihajlov venac 23.

TELEFON 5—49.

IDEGBAJOK: Neuraszténia, hisztéria, epilepszia, idegszilárdság, bénulások, ischias.

SEBÉSZETI-ORTOPÉDIAI MEGBETEGEDÉSEK: Csont- és izületi bajok, hátgerincferdülés, lábbajok, csipőferdülés és egyéb testi hibák gyógyitása.

Ortopéd készülékek. — Vizgyógyintézet. Elektrotherápia.

Klinikai laboratórium (Dr. Lemešič vezetése alatt)

Teljes röntgenintézet. Bólfürdők (Enterocleaner)

MÉRSÉKELT ÁRAK

Vezető orvosok **Dr. H. Klein és Dr. Kajon**

Szőrtelenités szeplők és foltok

eltávolitása a kozmetika legmodernebb és leghatásosabb eszközeivel

PARAFFIN

gyógy- és kozmetikai intézet

Vel.-Becskerek

Főucca, (Lukinich-udvar)

Orvosi felügyelet!

SZŐNYEGHÁZ

OSIJEK I., Kapucinska ulica 14.

A Royal kávéházzal szemben

ÜGYELJEN UJ ÁRAINKRA! TEKINTSE MEG KIRAKATAIMAT MIELŐTT vásárol

Morvai és Molnár

működő- és cementárugyár Subotica (a vasuttal szemben)

Elvállal mindennemü működő-, vasbeton- és cementmunkát, **készit** egy és többszinü **cement- és mozaiklapokat**, valamint drótbetétes és csömöszölt betoncsöveket

Árajánlattal dijmentesen szolgál 5403

A legolcsóbb és legmodernebb
soksorositók szülék,
mely a legjobb eredménnyel dolgozik és megfelel a legdrágább készülékeknek is

„MULTOR Co" Beograd, Obilićev venac 25.

Keresünk képviselőket a Vajdaság részére

Északamerikába: Canadába, Délamerikába: Argentiniába, Braziliába stb. utazni szándékozóknak
ingyenes felvilágositást nyujt a
FRANCUSZKA LINIJA
Zagreb Beograd Sombor
Vel.-Bečkerek, Obala Princeza Jelena 3
9167

Gyógyithatatlannak látszó
viszketegséggel járó nedvező bőrgyulladást
gyorsan és biztosan gyógyitja
„NEO-DERMA" kivonat
Forgalomba hozza
NADA LABORATORIUM, SUBOTICA
Érdeklődőknek 10 dinár előzetes beküldése mellett küldünk prospektust
5690

GYERTYA
Angrosszisták! Kereskedők!
Ha olcsón akarják beszerezni sirra való staniol mécses, templomi és asztali gyertyaszükségletüket, kérjenek gyári ajánlatot
Resch József „MARIJA" gyertyagyár
SZOMBOR
8317

Jégszekrények

Mészárosok, hentesek, vendéglősök, magánháztartások legolcsóbb beszerzési forrása.
Minden nagyságban kapható!
Elsőrendü kivitel! Kérjen árjegyzéket!
MILOŠEVIĆ, SOMBOR, Zlatna Greda 2.

Megvételre kerestetik
körülbelül 180 méter bordázott cső (fütőcső) 70 mm belső átmérővel. Használt Mannesmann-csövek ugyanolyan mérettel, 180 méter hosszuságban. Különböző könyök- és hajlitott csövek, egy használt jó állapotban levő dinamo 12—15 kilowattig. Ajánlatokat „Preswert" jelige alatt **Schmolka hirdetőiroda Noviszád** továbbit.
10165

A vezető elhalálozása folytán jól bevezetett, 18 év óta fennálló, minden modern géppel felszerelt középbácskai
műkőgyár
igen előnyös feltételek mellett
azonnal eladó.
Részletes felvilágositást ad a Novi Vrbasi műkőgyár részvénytársaság, jelenlegi, ideiglenes vezetősége.
9769

Kitünő minőség! Olcsó árak!
GYERMEKKOCSIK
Sátoros 400 dinártól Sport 220 dinártól
Nyugágyak 130 din.
Reformszékek
Gyermekjátékok Disztárgyak
STERN BAZAR-ban
SUBOTICA, GYÜMÖLCSPIAC 6882

Állandó körzeti képviselőket
magas jutalékkal, esetleg fix havifizetéssel keres állami értékpapirok és egy uj cikk részletfizetésre való eladására rendkivül szolid és tőkeerős nagy vállalat azonnalra. Agilis képviselők küldjék részletes ajánlataikat „Solid 20-549" jeligére a Publicitas d. d. Zagreb, Gundulićeva 11 cimre

BETEG IDEGEK

Ahány napból az év áll, annyi ujabb szenvedésen megy át az ideges ember, mert a rossz, kimerült idegek elkeseritik az életet és sok-sok szenvedést okoznak. Szurások és huzódó fájdalmak, szédülés, félelemérzet, féloldali vagy egész főfájás, fülzugás, szembántalmak, emésztési zavarok, álmatlanság, izzadás, nyilallások, munkaképtelenség és sok más egyéb jelenség mind a gyenge, kimerült és beteg idegek következménye.

Hogyan szabadul meg ettől a bajtól?

A valódi Kola-Lecithin által, mely az emberiségnek a jótétemények forrása. Csodálatos módon előmozditja a test működését, erősiti a gerincvelőt és az agyat, edzi az izmokat és a végtagokat, erőt és életörömet nyujt.

Az egészséges idegekért való harcban
a Kola-Lecithin gyakran valóságos csodákat müvel, a tulajdonképeni tápanyagokat a vérképződés legvégső helyéig elviszi, megelevenit, felvidit, fiatallá és erőssé tesz. Önnek is meg kell győződni, hogy az igazat igérem Önnek, mert a legközelebbi két hét alatt mindenkinek, aki levélben hozzám fordul, teljesen **ingyen és bérmentve** küldök egy kis doboz Kola-Lecithint és orvos könyvét hosszu és sokoldalu tapasztalatokkal. Irja meg világosan az Ön cimét, azonnal elküldöm Önnek az igért dobozt és könyvet teljesen ingyen.

VERLAG:
E. Pasternack, Berlin S. O.
Michaelkirchplatz 18. — Abt. 28

AZ ÜZLET
részletesen tájékoztat a magyar üzleti világ eseményeiről.
Ingyenes
mutatványszámot küld a kiadóhivatal
Budapest, VI., Andrássy-ut 29
2453

Ne gondolkozzék
ha ruhanemüre van szüksége, hanem kérje még ma a Stermecki nagykereskedéstől a legujabb és legmodernebb mintákat, ahol rendkivül nagy választékban talál férfiruha-szöveteket, sevjottot s kamgarnokat, gyönyörü és modern női köpenyanyagokat, selymeket, bársonyokat, barchendokat és mindennemü más kézmüárut ruhákra, kabátokra és felöltőkre. 500 dináron felüli rendeléseket bérmentve szállitunk. Több ezer ábrás nagy képesárjegyzék ingyen.
Veletrgovina **R. Stermecki, Celje** Slov. broj 27
84

Szeptember 1-től kezdve
Daruvar fürdő
a következő árengedményeket adja:
lakásoknál 25 %, a gyógy- és zenedijnál 50 %. Állami tisztviselők, tisztek, nyugdijasok, rokkantak szeptember 1-től 50 % engedményt élveznek a lakásárakból, fürdődijakból (speciális fürdőket kivéve), valamint a gyógy- és zenedijból.
Közelebbi felvilágositással szolgál
Fürdőigazgatóság, Daruvar
9768

Úrhölgyek! Urak!
Uj üzlet Becskereken - az Önök kedvére és izlése szerint berendezve!
Vel. Becskereken, a volt Eisenstädter (Fischer)-féle utcai helyiségben ujonnan
megnyilt
kötött-, szövött- és rövidáru, női- és uridivatáru, kézimunka és kézimunkaanyag
üzletemben elsőrangu árut nyujtok bő választékban, szolid és figyelmes kiszolgálással és mindenkor a legolcsóbban kalkulált, szigoruan szabott napi árakon. Célom, hogy üzletemben mindenki kellemesen és gazdaságosan végezhesse bevásárlásait. — Cégemet a n. é. közönség becses jóindulatába és bizalmába ajánlom teljes tisztelettel
MOLNÁR MIHÁLY
a Rövidáru R. T. Népbank-házbeli üzletének volt vezetője
9185

EUPHOSIL
PARAFFIN THERAPIA
A legujabb és eredményeiben felülmulhatatlan gyógymód reuma, köszvény, ischias, lumbago, fagyott végtagok és neuralgikus fájdalmak eseteiben. Legbiztosabb sikerü paraffinos pakolásos fogyasztás az egész testre, vagy annak egyes részeire berlini módszer szerint. Számos köszönőirat. Vidéki betegek részére lakás és ellátás. Kivánatra prospektust vagy szóbeli felvilágositást ad Dr. Vécsei Jenő orvos, Subotica, Ciril i Metod trg 5. Tel. 539
83

2 évi hitelre is!
Asztalosok, butorgyárak, fürésztelepek és faárugyárosok figyelmébe!
BÜTTERLING leipzigi tamegmunkálógépgyár, Európa egyik legnagyobb cégének vezérképviseletét Jugoszlávia területére átvettem. Raktáramból azonnal szállithatok *olcsó gyári áron* legmodernebb, legujabb kivitelü, legtökéletesebb golyóscsapágyas, sásu gépeket és szerszámokat, — Minden gép *saját villanymotorral* szállitható
JELLINEK JOZSEF
SUBOTICA, VILSONOVA ULICA 51.

Ne sajnálja a fáradságot
és győződjék meg személyesen, hol y
2 dinár a sütemény
és 40 dinár a torta a
Steiner cukrászdában

KOMLÓZSÁKOK

prima cseh anyagból

liszt-gabona-zsákok

ugy uj mint használt

vizmentes ponyvák

olcsón kaphatók

SCHOTTEN i DRUG ZAGREB

NOVISZÁDI FŐKÉPVISELETNÉL ÉS LERAKATNÁL

MILAN BERL, NOVISZAD

Jovana Subotića br. 9.

PONYVA- és ZSÁKKÖLCSÖNZŐ VÁLLALAT

Telefon 23—30. Távirati cim: „JUTE“

8481

A testnek erő kell, a vérnek ENERGIN

Viz és nap a virágnak, a sápadt leánykáknak Energin!

És akkor az élete is olyan virágzó lesz, mint a jólápolt virágé. Az »Energin« tápláló nedvei erősitik a vért és testet oly ellenállóvá teszik, mint a vas és a szervezet a tulgyors fejlődéssel járó bajokat játszva leküzdi. Adjon sápadt leányának 3 üveg Energin-t naponta 3 evőkanállal.

Az ENERGIN kapható gyógyszertárakban és drogériákban, 1 félliteres üveg 40 dinár. Utánvételes szállitás mellett 3 nagy üveg 128 dinár, 6 nagy üveg 248 dinár és 1 üveg ingyen.

Laboratorij Olga Sušak br. 8

Gyümölcsöt és főzeléket

csak eredeti

WECK-üvegekben

főzzön be. Ezt kérje minden üveg- és vaskereskedésben

Főlerakat: **FRUCTUS, LJUBLJANA**

Zagrebi egyedárusitás: R. PASARIĆ üvegkereskedő, Ilica 37.

A berlini rádiókiállitás szenzációja:

A legtökéletesebb

villanyrádió

kiállitási modellje megérkezett Subotica ára a Centralna Banka rádióvállalata által a jövő héten megnyitandó kiállitásra.

9941

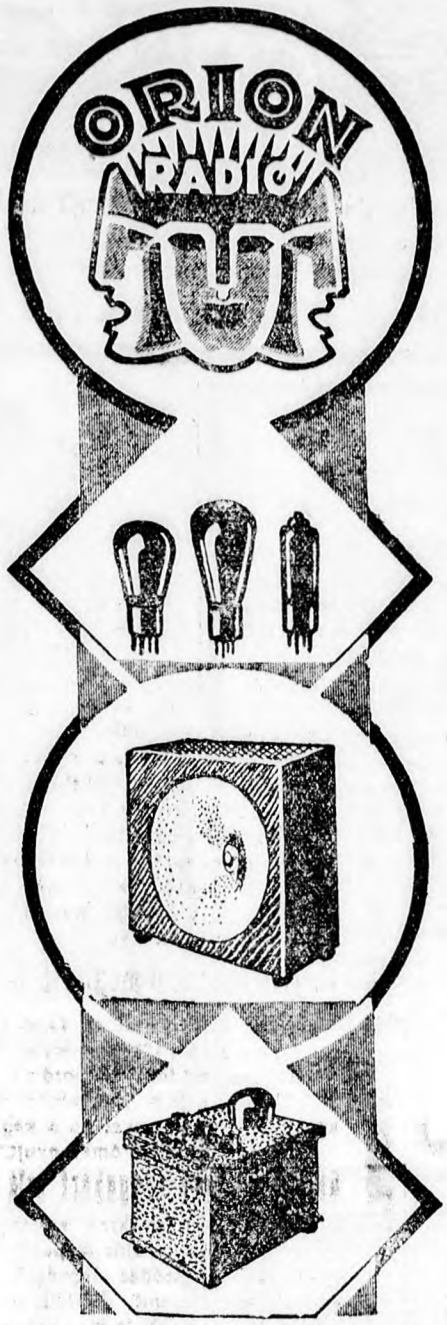

ORION

normalizált rádiocsövek minden fokban a legkiválóbbak!

HANGSZÓRÓK

minden kivitelben

Anódpótlók

minden hálózati feszültségre

TÖLTŐKÉSZÜLÉKEK

Alacsony frekvencia Transzformátor Egyenirányitók

és egyéb

ORION

rádiocikkek

Képviselet:

Zwirschitz Károly

Sombor, Pariška ul. 10

GALGÓCZY

magántanfolyam

Budapest, VIII. Mária Terézia tér 3. Előkészit polgári, középiskolai magánvizsgákra, érettségire. 8073

Dohányosok!!

„NICOTLESS“

1-41

zsebaparátus a cigaretta, szivar és dohány nikotinmentessé tételére. Megőrzi az egészségét

Dohányozzon csakis **„Nicotless“**-el.

Kérje bármely gyógyszertárban, drogériában vagy trafikban, vagy a jugoszláviai főképviseletnél

KURALT gyógyszertár

Ljubljana, Gosposvetska cesta.

A készülék ára Din. 20— 1 kis üveg folyadék hozzá Din. 10·—

Bérbeadó kávéház

szeptember 15-ére

Elsőrendü étterem és sörcsarnok (az u. n. Winkle sörcsarnok) Noviszád központjában a legforgalmasabb helyen, amely már több mint 100 éve fennáll. Áll egy nagy és két kisebb teremből, pince, konyha, egy lakószoba és az összes többi szükséges mellékhelyiségekből. Érdeklődők forduljanak a tulajdonoshoz ugyanabban a házban. 10148

A noviszádi jódos természetes gyógyforrás vize

nagy rádium-tartalommal, kellemes izzel, palackozva kerül forgalomba, melyet megbizottunk Szuboticán árusit.

Városi Jódos Gyógyfürdő és Ásványviz R.-t. Noviszád

Fiatalság, üdeség, szépség

Crème-Daruváry

A legtökéletesebb gyógyhatású modern és tudományos kozmetikának. Már az első használatnál a bőr finom, puha és üde lesz, eltávolitja az összes pörsenéseket, pattanásokat, szeplőket és foltokat, valamint az orr vörösödést is stb. Kivánatra már szétküldtünk kb. 30.000 próbadobozt, amiért számtalan köszönetet és ugyanannyi megrendelést is kaptunk (kb. 25.000 db-ot). Önök azonban ne hiszyjenek senkinek, hanem kérjenek tőlünk ingyenes próbadobozt, hogy meggyőződhessenek. Ezeket ingyen küldjük, ha nekünk beküldenek 2 dinárt belve ben. Valódi háromszögü dobozokban kapható minden jobb szaküzletben. — Postán küldi:

BLUM gyógyszertár, Subotica 11

Malomtulajdonosok figyelmébe!

SZÁLLITUNK »*Gebrüder Bühler A. G. Uzwil*« svájci gyártmányu minden modern *malomgépet.*

VÁLLALUNK *malomszerelést, rekonstrukciót, gépek átszerelését.*

KÉSZITÜNK saját műhelyünkben minden mintáju *elevátort, csigákat, exhausztorokat, kőburkolatokat, filtereket,* stb.

Eppler és Mihók malomszerelők

Vel. Bečkerek, Bajzina ul. 22 2459

Mezőgazdák figyelmébe!

Mezőgazdák figyelmébe!

A világhirü **„PRACNER“**-féle kanalas és tolókerekes egyszerü és kombinált **vetőgépek,** WESTFALIA rendszerü láncos **mütrágyaszórók** a legmodernebb kivitelben, **leszállitott áron,** hosszulejáratu hitelre kaphatók a vezérképviselőnél

SZENES KÁLMÁN gépraktárában, **SUBOTICÁN**

»FLY-TOX«

(„Fláj-toksz“)

kiirtja

a **molyokat, poloskákat, legyeket, szúnyogokat,** valamint az **összes rovarokat és azok petéit.**

Hatása gyors, biztos. Szaga kellemes és nem hagy a ruhán és fehérnemün foltot.

MINDENÜTT KAPHATÓ!!

Eredeti kék csomagolásban, francia felirással.

Óvakodjunk utánzatoktól!

Gyári lerakat a Vajdaság és Szerémség részére

KEMIKALIJA

vegyszerek nagybani raktára

NOVISAD

Arse Teodorovića (Sljukina) ulica 7

6601

Cecil néni,

a környék elismerten legjobb háziasszonya, mondja:

. . . ma már én se töltöm az időt harisnya-, vagy pulloverkötéssel, mert kiszámitottam, hogy

Beck Jenő

kötöttárugyárában Szuboticán

Üzem: Pašićeva ulica (Gőzfürdő ucca)
Városi üzlet: Radićeva ulica (Gyümölcspiac)

mindennemü

kötött-szövöttáru, mellény, kosztüm, női-, férfi- és gyermekharisnya

sokkal olcsóbban szerezhető be, mintha heteket és napokat fecsérelek el ezeknek elkészitésével

9928

A tudomány uj sikere!

Antiszeptikus fog-, száj- és garatviz!

Bakterológiai vizsgálatok igazolják, hogy ez a viz megöl minden kórokozót, lehetetlenné teszi azok elszaporodását, nem árt a szöveteknek, a fogakat, a szájat és a garatokat megtisztitja a ragályt okozó és terjesztő élősdiektől, a fogakat tisztán tartja és megőrzi azok szép fehérségét.

Kitünő védekezőszer a fogfájás és a szájbetegségek megakadályozására, — egyedülálló szer bármely ragályos betegségnél, az angina, reuma, szivizomzat megbetegedése, spanyolnátha, influenza, nátha, stb. bacillusnak a szájüregbe és ezzel a szervezetbe való behatolása ellen.

Garatmegbetegedéseknél kitünő hatásu öblitőszer.

Különösen nélkülözhetetlen az iny- és az állkapocs megbetegedéseinél és az olyan betegségek tartama alatt, amelveknél a beteg biszmutos gyógyszert használ.

Kapható minden gyógyszertárban és drogériában.

Ara üvegenkint 24 dinár.

5752

A nagy szerkáció még mindig tart!

A hatóságilag engedélyezett

végeladáson

mélyen leszállitott árakon kiárusitom óriási választékban összes cikkeimet, ugymint:

férfi fehérnemü, kalapok, nyakkendők, sétabotok, férfi és női selyem- és flórharisnyák, nyári és téli kötött és szövött Jäger-áruk, keztyük

Azonkivül az **őszi idényre rendelt uj árukat is,** melyek a gyárakból most érkeznek és amelyeket még át kell vennem.

Az ujonnan érkező cikkeket is gyári áron alul árusitom

Vuković Gerő, Szubotica, Főtér

Üzletfeloszlás folytán a teljes berendezés portállal együtt eladó

9126

SANATORIUM TERAPIA

VRNJAČKA BANJA

TULAJDONOS ORVOS Dr. KUHAR-DURLEN AGOST

A szanatórium gyönyörü szép, kies erdős ligetben fekszik, saját gyógyforrással, úgy ivó mint, fürdő célokra a telep belterületén. Tudományos alapra fektetett dietikus konyha, szigoru orvosi felügyelet alatt. Legmodernebbül berendezett hydro- és elektro-terapia.

Két magyarul beszélő orvos. — Telefon 2. — Prospektust készséggel küld az igazgatóság

6514

Pusztulástól
szárnyasát
nagy kártól
önmagát
kiméli meg ha biztos hatásu
baromfi
gyógytinkturát
használja
Földbirtokosoktól számos elismerőlevél
1 nagy üveg ára 15 dinár
Bélyegekben is beküldhető
Kapható 1027
RÓDER gyógyszertárban
BAČKA TOPOLA

Szerb és német
levelezőnő
gyorsirás tudással
azonnal felvétetik
Ajánlatok „Krznar Novisád" jelige alatt KARDOS hirdetővállalathos Novisád kéretnek. 1021

Tüzelőanyagok
bármely fajta és minőségben kisebb mennyiség raktárról és vaggontételben is kapbatók
Potasmanfatelepen
Margit malommal szemben
TELEFON 3—86.

Képviselőket keresünk
magas jutalék mellett Bánát, Bácska és Szerémség részére egy Jugoszláviában szabadalmazott cikk eladására. Előnyben, kik részletüzlettel már foglalkoztak. Ajánlatok „Képviselet" jeligére Publicitas d. d. Zagreb, Gundulićeva ulica 11.

Billiárd
mandinergumi, zöldposztó, dákó, golyó, sakk, dominó, Lignum-Sanktum tekegolyók, babák és minden más esztergályos áru legolcsóbban beszerezhető
Ehrlich J.
esztergályosnál, SOMBOR
Pariška ulica 1 44

S. MÜLLER I SINOVI
első horvát
billiárdasztalkészitők
Zagreb 279

Ha gallérját, fényesen, fehéren és elegánsan akarja viselni, akkor küldje 445
PIUKOVIC
gőzmosodába
Subotica, Vilsonova ulica 16. sz.

UJONNAN
berendezett
JUTAFONODÁNKBAN
gyártott jutafonalat ajánlunk nagyban és kicsinyben kedvező fizetési feltételek mellett

Fonó- és kötélverőgyár rt.
Odžaci (Vojvodina)

Kérjen mintát és árajánlatot

9778

BUTOROK, hálók, ebédlők, uri szobák, szalón- és angol garniturák, teljes lakásberendezések dús választékban raktáron. Irodaberendezések és hajlított székek. Vas- és rézbutorok gyermekkocsik legujabb különlegességei gyári árban olcsón beszerezhetők. Telefon 6-82

Éder Kálmán
butoráruháza
Subotica, Vilsonova ul. 40

TEJSZEPARÁTOROK

Legélesebb lefölözés

Diabolo.

LEGKEDVEZŐBB FIZETÉSI FELTÉTELEK!

Legfontosabb gazdasági eszköz minden haladó falusi házban

„DIABOLO" GYORSPÁROLÓK
burgonya és egyéb jószágeleség

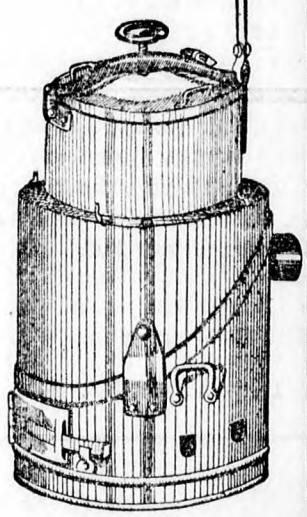

gőzölésére, ruhamosás és pálinkaégetés céljaira szolgáló betétekkel **elsőrendü kidolgozásban.**

LJUDEVIT KLEIN
a DIABOLO-SEPARATOR A. B. STOCKHOLM (SVÉDORSZÁG) vezérképviselője
Račkoga ulica 5a **ZAGREB** Telefon 63—05.

10 38

NÓI
szőrmebundák
egy világcég lerakata
Reklámárak! Reklámárak!
Eisler Izsó
ruha- és ruházában, Szubotica
A BARÁTOK TEMPLOMA SORAN

Iskolatáskák, mappák és bőröndök
bőrből és vászonból olcsón csakis **SCHLAGER** bőröndösnél a készitőnél szerezhetők be. Divatos ridikülökben nagy választék. Subotica, Aleksandrova ul. 1
2278

Első, elsőrendü kivitelü
STYLBUTOROK
kivételes árak, fizetési kedvezmények az 50 éve fennálló
Hoffman Mihály özvegye
lakásberendezési vállalatnál Subotica Aleksandrova ul.
2 valódi massziv sárgaréz templomi csillár és 16 falikar alkalmi áron eladó
995

Önállóan dolgozni tudó
asztalosmunkások
felvétetnek
Bencze Antal és Fia
butorgyárában V. Bečkerek
11295

26 éve fennálló
nemcsak megélhetést, hanem vagyonszerzést is biztositó vas-, füszer- és vegyeskereskedés lőpor-, vadászcikk- és trafikengedélyyel, depóval együtt hatévi bérszerződéssel családi okok miatt 9741
a onnal eladó
Cim a kiadóban.

Eladó
Amerikába költözés miatt
1 faragásos hálószoba, 1 könnyü szalón, 1 diszes faragványos állótükör, 2 antik barokktámlásszék, szekrények, ottománok, asztalok és egyéb butorok, eredeti olajfestmények, pasztellek és rézkarcok.
Novisad, Futoška ul. 143

Kemény D. Dezső
ecetgyára
értesiti
vevőit, hogy az ecetgyár és iroda az uccanyitás következtében is a régi helyén marad: Városi bérpalotával szemben, I., Vojnovićeva 5. Bejárat az uj uccán. Ez alkalommal figyelmezteti a t. háziasszonyokat, hogy ha sulyt helyeznek arra, hogy a télire eltett uborka, paprika és zöldfőzelékek mindig szépek és jók maradjanak, csak Kemény-féle eszencet használjanak. 2168

Próbarendelés mindenkit meggyőz arról, hogy a
legtökéletesebb és legbiztosabb
szigetelő
az **AQUASIT**
Vajdasági vezérképviselő:
Bácskai Cementárugyár, Subotica

DIÁKCIPŐ
Nem bukik meg a tatának a Pistája jó cipőjét a
GYORSTALPALÓ
csinálta
Poštanska ulica 4.
LUSPAI
Tanonco: és munkások felvételnek 248

Tapasztalt emberek itélete a gyakorlatból

Felhivás nélkül kaptuk a következő levelet:

Erkezett: 1929. szeptember 2.

RECORD—ERDŐS D. D.

Novi Sad

Tekintettel, hogy a becses képviseletükben lévő „Case" traktorok a MÁV cséplőkkel annyira beváltak az 1929-es nehéz cséplési esztendőben is, minden szérütulajdonos biztositotta, hogy a jövő cséplést csakis „Case" traktorral és Máv. cséplővel fogja csépeltetni. Az 1929-es idényre Önöktől vásárolt 2 „Case" garnitúránál voltunk etetők és messze tulhaladtuk a más esztendőben másfajta cséplőgarnitúrával végzett munkát. Mi etetők több évi gyakorlattal és tapasztalattal birunk, mégis meglepett bennünket e nagy különbség és mi annyira megkedveltük a gépeket, hogy elhatároztuk hárman-négyen az Önök által rendezett évi „dijmentes motortanfolyamra" beiratkozni, kik hosszabb-rövidebb ideig kezeltek is már motort. Tehát e kéréssel folyamodunk a tek. Igazgatósághoz, felvenni e tanfolyamra Mogony Antal, Molnár János, Süli Mihály, Molnár Péter m.-idjosi lakosokat. Mogony és Molnár etetői alkalmazásban voltak Haip és társai crvenkai lakosok m.-idjosi birtokán az Önöktől vásárolt Case garnitúránál. Egyben kérjük küldeni 2—3 magyar szövegü utasitást és árjegyzéket. Nem feledjük el a gazdaközönségnek melegen ajánlani a Case-t. Becses válaszukat postafordultával a mellékelt lapon várjuk.

Tisztelettel

Mogony Antal s. k.
Süli Mihály s. k.

Molnár János s. k.
Molnár Péter s. k.

Mali Idjos, 1929. IX. 1.

Fenti levél fényes bizonyitéka annak, hogy

CASE TRAKTOR Máv. cséplőgéppel az ideális cséplőkészlet

Az uj „C" és „L" modelü Case traktorok

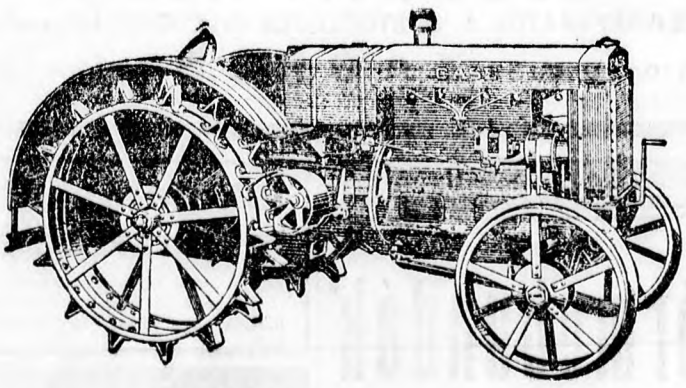

Több erő ugyanannyi pénzért

RECORD-ERDŐS R. T. NOVISZAD

Fiókok: Osijek, Vel. Bečkerek

Az Otthon

A mai számtól kezdődőleg uj melléklettel gazdagodik a Bácsmegyei Napló. A melléklet címe: Az Otthon és ebben a címben benne van az uj melléklet tartalma is. Az Otthon kultuszát kívánja ez a rovat szolgálni.

Az otthon szépsége, békéje elsősorban az asszonytól függ, azonban természetesen a férfit és a gyermeket is kell, hogy foglalkoztassa minden probléma, amely az otthonnak a problémája. Ezeknek a problémáknak a megoldását akarja elősegiteni ez az uj melléklet, azt akarja, hogy az otthon valóban otthon legyen s erre a célra elméleti és gyakorlati tanácsokat ad minden kérdésről, ami a háztartásban az otthon körében felmerülhet.

Reméljük, hogy az olvasó azzal a szeretettel fogadja ezt az uj rovatot, amelyet kiérdemelni törekszünk akkor, amikor a Bácsmegyei Napló terjedelmét bővitve, olvasóinknak ujabb szellemi táplálékot nyujtunk.

A RUHA

Nagy gond a divatos öltözködés kérdése minden asszonynak. De különösen nagy gond az olyan asszonyoknak, akiknek havi jövedelmük nem éppen rothschildi és akik szeretik, ha a rendes háztartás, befőzés, gyereknevelteté mellett ők is csinosak és divatosak, anélkül, hogy ez a férjük zsebét tulságosan megterhelné. Alábbiakban néhány késő nyári, vagyis őszi és gyermekruha rajzát és leirását hozzuk, remélve, hogy ezzel szolgálatot teszünk kedves olvasóinknak.

1. Kis vászon bluz felgombolós nadrággal.
2. Igen hálos bakfisruhácska könnyü Bemberg vagy egyéb selyemből. A volánok plisszirozva vannak.
3. Egyszerü bakfisruha gyapjugeorgetteből: rövid ujj — harangszabásu alj — steppelt disz.
4. Délutáni ruha akár szövetből, akár selyemből, igen csinos. A harangszoknya elől hegyben fut fel. Gallér és nagy manzsetta crêpe georgetteből.
5. Fiatalos ruha szövetből tressz diszitéssel.
6. Együttes, vagyis comple, amelyik ruhából és nyitott kabátkából áll, amelyik idegen szinü selyemszalaggal van behegva. Nagyon hálos a drapp-barna, sötétkék-vörös, fekete-fehér szinösszeállitás.
7. Kislányka ruha mintás delainből, vagy Bamberg-selyemből.
8. Leányka kabát, középkék bársonyból szürke bárányprémmel és prémsapkával.

Amit a párisi őszi divat hoz

Páris, szeptember.

Az idei ősz meglehetősen nagy és jelentős változást hoz a női divat számára. Ez a változás a silhonetteben van és pedig, hogy a taille a rendes helyére került és a szoknya hossza jóval, *15 cm.-rel a térd alatt van.* Ez az uj silhonette fiatalos, karakterisztikus és sokkal nőiesebb formát ad.

Worth, Bernard & Co., Redfern, Jean Patou, Molyneux, Jeanne Lanvin ma azok, kik a világ divatját diktálják és mindezeknél a következőket lehet megállapitani:

Sport. A szoknya mindenkor csipőn feszes, csipő alatt harang vagy berakások, melyek vagy körül, vagy a szoknya egyes helyein vannak alkalmazva. Szines pulloverek vgy bluzok és egészen rövid kabátka. Mindezekhez feltünő élénk sálak a legkülönbözőbb formákban.

Délelőttre leginkább szövetruhákat hoznak, melyeknek szoknya része harangszabásu vagy berakott a legraffináltabb formákban és hozzá rövid, vagy háromnegyed hosszu kabátokat viselnek.

Délutáni ruhák formára teljesen megegyeznek a délelőttiekkel csak az anyaguk selyem és szabásuk sokkal különlegesebb. Általában a szabás különlegességekben diszitik a ruhákat. A köpeny szine csaknem mindenkor fekete, hermelin diszitéssel és háromnegyed hosszuak.

Estélyi ruhák teljesen földig érők, sőt gyakran uszályosak, esetleg elől vagy oldalt bokán felül érő. A szabálytalan szoknyahosszat mindenütt lehet látni. A szoknya mindenkor harang formában van szabva rengeteg gazdagon és a bőség még berakva vasalatlanul vagy ráncolva. A köpenyek rövidek vagy háromnegyed hosszuak. Sok capet látni, melyeknek szabása követi a szoknya formáját. A ruhák kivágása hátul nagyon mély és csaknem mindenkor hegyes.

Szinek sportra a zöldnek és a barnának különböző árnyalatai, esetleg drappal kombinálva, kevés kék és szürke. Nappalra mokka és a barnának minden árnyalata, vörös, zöld, fekete-fehér, sötétkék, szürke. Estélyre fekete, fehér, sötétzöld és kevés vörös.

Anyagok. Tweed és más puha szövetek, drap, pan-

1. Őszi complet zöld szinü kasából. A kabát bélése és a ruhán keresztül huzott sál zöld-fehér vagy fekete-fehér mintás anyagból készül.
2. Angolos kosztüm hüvös őszi napokra. A háromnegyedes kabát alatt egy mellény csinosan mintázott tweedből.

3. Praktikus házi dolgozó ruha csikos kartonból, ami két gombbal zár. Jobb oldalon nagy zseb.
4. Iroda ruha szines vászonból vagy fekete clottból övvel és nagy felvarrot zsebekkel.

ne, velour imprimée és a liberty satin. Estélyi ruhákhoz a crepe Georgette, velour mausselin, liberty satin és az uj fajta vastag tüll nagy lyukkal különböző mintákban. Kevés csipke.

Kalapok sokszor ugyanabból az anyagból készülnek, mint a ruha, vagy filéből, formára toque, vagy kis széllel harangalaku.

A cipő escarpen, néha egy spangnis és szinben,

anyagban a *keztyűvel* egyezik meg. A keztyükben ismét nagyon divatos a hosszuszáru, vagy különleges kézelővel ellátva. *Worth* vezet a legraffináltabb szinü és diszitésü keztyűivel.

A ruhákra diszitést alig alkalmaznak, a disz a szabás és az anyag különlegességében van. Egyes modelleken a nyak körül kevés csipke, vagy a crepe Georgette szolgál diszitésül.

Azt hiszem főbb vonalakban mindenről beszámoltam, ez nagy általánosságban az, amit a világ hölgyei hordani fognak az idei téli szezonban.

A praktikus háziasszony

A kávé pecsétet glicerinnel megnedvesitve s langyos vizbe kimosva távolitjuk el.

A tinta pecsétet ha nem árt a szövetnek, borkősavval nedvesitjük meg, selyem szövetnél borkősav helyett benzint vagy aethert használunk a megnedvesitéshez. Ugy is szokás eljárni, hogy egynéhány csepp forró faggyut cseppentenek égő faggyugyertyáról a foltra, utána aztán pyrofoszforsavas nátronoldattal forró vizben kimossák. A fehérnemü jelzésének használt gallus tintát különösen selyemszövetből semmivel sem lehet kivenni.

Olajfestékek, firnisz és olajos foltok eltávolitására tiszta terpentint, benzint vagy 90%-os szeszt szokás bedörzsölésre használni, mely után szappanos vizzel ki kell mosni.

A kátrány foltra benzint vagy higitott sósavat cseppentenek, utána szappanos vizben kimossák.

Gyertya csöppenés foltját legegyszerübben ugy távolitjuk el, hogy a foltos helyre vékony fehér itatós vagy selyempapirost helyezünk és az egészet átvasaljuk. Többszöri ismétlés mellett a zsiradék a papirba szivódik s a folt eltünik. Szokták a stearint erős borszesszel való dörzsöléssel is eltávolitani.

Közönséges zsirfoltot benzines szappannal való bedörzsöléssel szokás eltüntetni.

Vörösbor, vöröstinta, gyümölcs, zöld dióhéj vagy más növényi festékkel okozott pecsétet a következőképen távolitunk el: *vászonnál* a pecsétet kéngőznek tesszük ki, vagy erős borkősavval nedvesitjük meg, *gyapju, gyapot vagy selyem szövetnél* langyos szappanos vizet vagy higitott szalmiákot ajánlatos használni. A háziasszonyok megfigyelése szerint az őszibarack, bár levo fehér, kávébarna szinü foltot okoz, amelyet semmivel sem lehet eltávolitani. A baracklé foltokra azt mondják, hogy tiz év mulva magától is eltünnek, de hát addig a mai ruha már régen elszakadt.

Az üvegtáblák, ablakok tisztitása, különösen nyári időben nagy gondot és munkát ad a háziasszonyoknak. Üvegtáblákat legkönnyebben megtisztithatunk a rárakódott szenytől: 1. ha a tisztogatáshoz esővizet használunk, 2. ha az üveg felületét vizbe mártott csalán levéllel avagy esővizbe mártott ujságpapirossal dörzsöljük jól meg s csak aztán tisztitjuk a szokásos ruhadarabbal.

Ktk.

Kozmetikai szalon
Tulajdonos: Dr. VÉCSEI JENONÉ
Különleges arc- és bőrápolás, az összes arc- és szépséghibák gyógyitása villany és kvarcfénykezelés, paraffin therapia
Szeplők legujabb módszer szerint teljesen fájdalmatlan eltüntetése villannyal, hámlasztás, kenőcsök alkalmazása nélkül.
Subotica, Ciril i Metod trg 5. Tel. 539 10 33

Hetenként negyven perc — ugy-e nem sok a szépségért?

Akartok kedves barátnőim péntek délután engem a bezárt hálószobámba elkisérni? Ezennel személyesen meginvitállak benneteket.

Nyugalmas ebédutáni órák...

Az uram a munkájánál, a gyerekek kint játszanak, a cselédek mosogatnak — most áldozhatok én is egy kis időt magamnak.

Mielőtt mosogatni kezdett volna a cselédlány, behozott egy félliter forró kamillateát, egy nyers tojássárgáját és egy fél citromot. Kezdetben ugyan csodálkozott mire valók ezek a konyhára való holmik a mosdón, de most már megszokta, hogy minden pénteken szükségem van rájuk és már nem is csodálkozik.

Ez az előkészület, és most elkezdődhet a fiatalitási processus. Ennek a magam végezte eljárásnak köszönhetem, hogy negyvenöt évemmel is még mindig »*szép asszonynak*« mutat a tükör. Üljetek le kényelmesen egy-egy fotelbe és és bocsássatok meg nekem, ha én egy régi pongyolát öltök, a hajamat is lekötöm egy régi fátyollal. Legföljebb otthon utánam csináljátok. Most a mosdóhoz! Egy kis csésze hideg vizbe pár csöpp kámforos spiritust öntök és egy vattacsomó segitségével jól lemosom evvel a keverékkel az arcomat. Száritás után egy finom zsiros kenőccsel — de tiszta jó vazelin kevesebb pénzért ugyanazt a szolgálatot teszi — vékonyan bedörzsölöm az arcom és jól beütögetem, bemasszirozom a krémet a bőrbe. A legjobb masszázs, különösen gyakorlatlan kezeknek az apró könnyü pofonok: az álltól kiindulva, az arcon, halántékon keresztül a homlok felé. El sem képzelitek milyen jóleső ez az ilyen pofonok, az egész heti ráncképződést, bosszuságot és kellemetlenséget kiveri a fejből, illetve leveri az arcról. Mikor már eléggé át van veregetve — átpofozva — az arc, a felesleges zsirt egy vattadarabbal letörlöm (mindig lentről kezdeni s az álltól felfelé törölni!) és elkezdem a gőzfürdőt. A jól befedett kamillateás fazekat felfedem és az arcomat beletartom a kiáramló gőzbe; közben az egész fejet, — hogy a gőz ne illanjon el tulhamar — a fazékkal együtt egy vastag türülközővel fedem be. Igy gőzölök, amig csak lehet!

Gondos leszáritás után a bőröm kitágult porusai uj táplálékot kapnak. Elkeverem a tojássárgáját — egy fél is elég — néhány csepp citromlével és ezt a masszát egyformán és bőven rákenem az arcomra. Homlok—áll, semmit sem hagyok ki, különös gondossággal bánva a szem alatti veszedelmes résszel. Sárga vagyok, mint egy kinai, nevetnék is magamon, ha nevetni szabadna! De egész mozdulatlan vonásokon kell ennek a masszának megkeményedni. Tizenöt-husz percig tojásos az arcom, éppen elég idő a körmeimet szépen rendbe hozni.

Igy — evvel is készen vagyunk. Ismét a gondosan lefedett teafazékhoz fordulok. Először is a teába mártott vattacsomóval lemosom a tojásmasszát az arcomról, utána a türülköző egyik végét bemártom a teába és borogatom magam vele. Minél forróbb a borogatás, annál jobb. Két forró borogatás után egy hideg borogatás következik — erre a célra külön hidegen hagytam egy kis kamillateát. Ha van otthon, egy darabka jeget is lehet a teába tenni — minél hidegebb, annál jobb.

Végén még egyszer lemosom az arcom a kámforos vizzel, egy kis nappali crém — egy csöpp puder — nézzétek meg a tükörben az eredményt?! Ugye nem volt kár ezért a negyven percért, ennyit mindenki áldozhat hetenként a szépség oltárán és milyen élvezet az minden asszonynak csinosnak és ápoltnak tudnia magát.

Három dologra kell csak ügyelni: 1. a heti arcápolás legyen rendszeres és állandó; 2. minden procedura, kenés, törlés, ütögetés, száritás — mindig az állról kezdődőleg a homlok felé végzendő; 3. ezt a heti kezelést alá kell támasztani azzal, hogy minden este mosdás után (szappan nélkül) egy jó zsiros kenőccsel bekenjük az arcot.

És most kérdezitek miért éppen pénteken? De édes háziasszonyom, szombaton mindig több a munka, vasárnapra való készülődés, konyhatakaritás, ezért végzem én az »arc nagytakaritásom« pénteken

A KONYHA

Ebben a rovatban csak többszörösen kipróbált elsőrangu recepteket fogunk kedves olvasóink rendelkezésére bocsátani. Iparkodunk e recepteket ugy összeválogatni, hogy már aránylag rövid idő mulva, minden házi asszony, ha az általunk közölt recepteket leirja, ugy az ujságból kivágva egy könyvbe felragasztva összegyüjti, olyan receptállományra tegyen szert, hogy ne kelljen zavarba jönnie akármilyen estélyt kell rendeznie, ebédet vagy vacsorát adnia. Az ételeket éppen ugy, mint a heti étlapot a polgári konyha és polgári erszény számára iparkodunk összeállitani. Ha bármelyik kedves olvasónőnk zavarba van és tanácsra van szüksége, bizalommal forduljon hozzánk, készségesen utbaigazitjuk.

Ennek a rovatnak a keretében kérdés-felelet sárkot nyitunk, ahol minden a konyha és háztartás ügykörébe tartozó kérdést közölni fogunk és kérjük mindazokat, akik ezekre a kérdésekre gyakorlati és tényleg megfelelő tanácsot tudnak, velünk azt közölni sziveskedjenek, mi a feleleteket leközöljük. Ragadjuk fel tehát hölgyeim fegyverünket, a főzőkanalat és induljunk neki a harcnak a férfiszivek ellen. Ebben a harcban, csak mi asszonyok győzhetünk, mert a minden férfi a gyomrán keresztül győzhető le. A *Bácsmegyei Napló* készségesen nyujt a nemes küzdelemben segédkezet.

Mit főzzünk ezen a héten?

Hétfő: Husleves metélttel, kifőtt marhahus, körözve tarhonyával és krumplival, uborkamártás, barack-koch.

Kedd: Paradicsom leves, kirántott borjuszelet, zöldbab főzelékkel, gyümölcs, vagy vegyes kompót.

Szerda: Gulyásleves, aranyhaluska tejsodóval.

Csütörtök: Csontleves rizzsel vagy karfiollal, sertéskaraj, tökfőzelék, császármorzsa.

Péntek: Halleves vagy rántott hal salátával, tutóscsusza.

Szombat: Keménymagos leves, borjuszelet paprikásan, vagy borju, vagy marhapörkölt köritéssel, mákos táska borsodóval.

Vasárnap: Apróléklleves, kacsa vagy csirkepecsenye uborkasalátával és zsirban sült burgonyával, almásrétes.

Receptek

Burgonya gombóc levesbe. Puhára főzünk négyöt középnagyságu burgonyát héjában s még forrón átpasszirozzuk. Egy kis cseréptálba elkeverünk öt-hat deka vajat, két tojássárgájával, közékeverjük a burgonyát, kevés sót és két evőkanál lisztet, kis gombócokat formálunk s a forró levesbe befőzzük. Legjobb mindig egy próbagombócot csinálni és ha nagyon lágy még egy kevés lisztet teszünk hozzá.

Kecsege vajmártásban. Hét deka vajat felolvasztani és egy kanál liszttel kissé piritani. Egy kis fej szétdarabolt hagymát, fél citrom héját, pár szem borsot és sót keverve hozzá, felöntjük lassan két merítő kanál vizzel s befödve, többszöri kavarás mellett, jól elhagyjuk főni. Hozzá vegyitünk azután még 1 citrom levét s ebben a mártásban főzzük az előzőleg megtisztitott s lenyuzott kecsegét puhára. Tálalás előtt kivesszük a kecsegét a léből, 2 tojássárgáját ütünk bele és jó tüznél sürüre főzzük, a kecsegét tálra helyezzük s a mártást reá szürve betállaljuk.

Borjufelsár töltve. A borjufelsárról minden kis felesleges mellékes husdarabot leszedünk és a tisztán ott maradt szinfelsárt megmossuk, a husverővel laposra kiverjük, aztán a leszedett kis darab husokat megmosás után megdaráljuk, hozzáadunk 8—10 deka fehér sós szalonnát és 2—3 keményre főzött tojást, mindkettőt apróra kockákra vágva és izlelés szerint sót, borsot, az egészet jól összekeverjük. Aztán a kivert hus közepére tesszük, végig gömbölyü alakban és a hust ráhajtva gömbölyüre összetekerjük, spárgával végig összekötözzük jó sürün. Ekkor megsózzuk és a sütőbe tesszük, a kellő zsirral és vizzel és gyakori öntözés és forgatás mellett puhára sütjük. Ha kész van, éles késsel szép vékony szeletekre vágjuk, de előbb a spárgát leszedjük róla. Meleg tálra rakjuk, rozsdásbarna levet készitünk rá és tetszés szerint köritve feladjuk. Hidegen is kitünő.

Csokoládétekercs tejszinhabbal töltve. Hat tojássárgáját 6 evőkanál porcukorral kavarjuk el jó habosra, ekkor adunk hozzá 5 deka hámozott, őrölt mandulát, 2 szelet reszelt csokoládét, azután a 6 tojás fehérjének a kemény habját, végül egy evőkanál finom lisztet és két evőkanál zsemlemorzsát könnyedén kavarjunk közé. Kikent, kilisztezett tepsibe öntve egyenlő tüznél süssük meg. Ha kisült, azon melegen a vastag nyujtófára (vagy mángolófára) tekerjük fel óvatosan, hogy el ne törjék és hagyjuk ugy, ameddig kihül és tálalni akarjuk. Ekkor töltsük meg a következő töltelékkel: 3 deci sürü édes tejszint jégbe hütve verjünk fel kemény habbá, aztán két szelet csokoládét melegre téve puhitsunk meg, két-három evőkanál tejszinnel kavarjuk simára és igy keverjük a kemény tejszinhab közé és még annyi cukorport adjunk hozzá, hogy elég édes legyen. Ezzel töltsük meg a tészta üregét. A külsejét meg vonjuk be csokoládéöntettel, tüzdeljük meg hámozott, hosszukásra vágott mandulával s hosszukás tálra téve, bőven tejszinhabbal köritve adjuk fel

KÖNYV·FILM·RÁDIÓ

Hugo Károly irodalmi hagyatéka

Irta GOVORKOVICH JÁNOS

I. A költők fejedelme.

»Du sublime au ridicule il n'y a qu'un pas«. A magasztost a nevetségestől csak egy lépés választja el.

Lombroso azt állitja, hogy a zsenialitás pathológikus jelenség. Ha a nagy emberek életét és tetteit vizsgáljuk, igazat kell neki adnunk, hiszen a rendkivüliség a rendestől való eltérést jelenti és a müvészi hiuság, becsvágy és tulérzékenység nem bántja a közönségesen gondolkozó és érző embereket. A szellemi fensőbbség, az erős képzelőtehetség és egyéb tulajdonságok, amelyeknek az eredményei a képző, a szóló müvészet, hőstettek, tudományos találmányok és sok más jelenség, ami a közönséges emberek bámulatát kelti fel, tulfeszitett idegeknek, fokozott agymüködésnek tudhatók be és az elmék csak akkor képesek rendkivüli munkát végezni, ha szervezetük maga is rendkivüli, tehát pathológikus. Ezen az alapon tartják a keleti népek az őrültet szentnek és a nyugatiak sok esetben hóbortosnak a müvészt, a költőt.

Amig a zseniális emberek agymüködése nem szárnyalja tul a határokat, ameddig azt a közönséges emberi gondolkodás követheti, megértheti, nem válik számára az élet tragédiává, de ha megteszi a végzetes lépést a magasztosság sziklájától a nevetségesség örvényéig, a tömeg gunyhahotája között zuhan le a magasból. Ez a sors jutott ki Hugo Károlynak a tizenkilencedik század rendkivüli tehetséggel megáldott költőjének.

A furcsaságok között, amelyek egyes költők szokásai közé tartoztak, a rothadt alma szagolása, az irásközben való lábáztatás, mind csak apró kedvtelésszámba mennek, de a nagyzási hóbort tultengése már szerencsétlenséget jelent és ép ugy magára zuditja a szkepticizmus mérges gunyját, mint a másik hóbort: a szegénység, nélkülözés és aszketizmus gyakorlása. Valamelyik hires iró azt állitotta: a szatira öl; Hugo Károlynak az volt a tragikuma, hogy szelleme vértezte a méreg ellen, immunissá tette a téboly. És mikor ehhez az állapothoz elérkezett, azok, akik valamikor leborultak lángesze előtt, most tömjénfüst helyett port szórtak reá, babérág helyett bolondsipkát tettek a fejére. És nem lelt szánalmat azoknál, akiknek egykor élvezetet nyujtott, de kárörömet aratott ott, ahova valamikor maliciát hintett.

A keresztény világ a ghettólakókat sárga sipkákkal ruházta fel és ez rájuk kötelező volt. A sárga sapka viselete az uccai gyerekek csufolkodásának tette ki a viselőjét, a megalázást, a lealacsonyitást vonta maga után. Hugo Károly, aki zsidó családból származott, korán letette ezt a megbélyegző szimbolikus ruhadarabot és luteránus lett, hogy öregségére felvegyen egy más megkülömböztető fejlődést, a nagyzási hóbort sisakját.

A tizennyolcadik század végén még nem volt szabad zsidóembernek, csak különös engedéllyel Budapesten tartózkodnia. Bernstein Salamon, József főherceg és a Károlyi grófok házi zsidaja, mint ilyen, megkapta ezt az engedélyt. Ennek az embernek a fia volt Bernstein Fülöp, a későbbi Hugo Károly. Már mint serdülő fiu nagy hajlandóságot mutatott a bohémélet re, mindenáron szinész akart lenni. Reálisan gondolkodó apja ellene volt ennek a pályának és olyan foglalkozásra kényszeritette, amelyen zsidó ember az akkori viszonyoknak megfelelőleg egyedül tudott boldogulni: kereskedőnek szánta. A fiuban már akkor kifejlődött forradalmi hajlam el tudta érni anyja segitségével az apai akarat megtörését és ha már nem lehetett szinész, olyan tudományra adta magát, amely a kereskedelmen kivül zsidó gyereknek lehetséges volt: sebész lett.

Nyugtalan természete kalandokra hajszoltaé s 1830-ban a lengyel forradalom kitörésekor belépett a lengyel hadseregbe, ahol törzsorvosi rangig vitte. Innen orosz fogságba került és hogy megmeneküljön a szibériai számüzetéstől, belépett az orosz hadseregbe, ahonnan aztán sikerült megszöknie és visszatérni hazájába. Irói tehetsége korán kezdett fejlődni és lirai költemények alakjában jelentkezett. Későbbi életében nagyon kevés szerep jut az asszonynak, de ebben az időben, — hiszen a lengyel forradalomban- mint huszonkétéves fiu kezdte a müködését, — még szerelemről énekel. A hadjárat alatt nem teszi le a lantot, tovább pengeti, beleöntve dalaiba gyengéd érzelmeit és bele szöve ezekbe a háboru élményeit. Ekkori müvei legkevésbbé ismeretesek kortársai és birálói között. Erre az időszakra vonatkozólag csak annyit jelentenek róla, hogy mint első müvét kiadta Hamburgban német nyelven »A vándorló agglegény vágyhangjait« vagy mint az erdélyi nyelven hangzik »Sehnsuchtsklänge eines wandernden Hagestolzes«. Tudni kell, hogy a magyar irodalomban számot tevő iró soha sem sajátitotta el tökéletesen a magyar nyelvet és legjobb munkáit németül irta. A verseskötet 1840-ben Hamburgban jelent meg. Mielőtt Hugo Károly érett volna életének ehhez a forduló — és költészetének kiinduló pontjához, ujra ott hagyta Pestet és Franciaországba ment. Abbahagyta a hadból visszatérése után megkezdett orvosi tanulmányait, amelyeket sohasem fejezett be. Akkoriban a sebészetet inkább mesterségnek, mint tudománynak tekintették, elsajátitása nem volt előképzettséghez kötve és nagyon gyakran mentek borbélylegények sebészi tanfolyamra. Az igy képzett sebészeknek meg volt a joguk az orvosi fakultás látogatásához és alkalmuk nyilt a doktori diploma elnyerésére. Bár Bernstein Fülöp középiskolai képzettséggel lépett a pályára, nem maradt fenn semmi bizonyiték arra, hogy megszerezte volna a doktori oklevelet, ellenben már ezidőtájt a cimkórság felé hajtotta a becsvágy, ami későbbi életében nagyzási hóborttá fejlődött és végzetessé vált rá nézve. Ő nemcsak használta az orvosi címet, de

ott is használta, ahol annak legkevésbbé volt helye, verseskötetét dr. Bernstein név alatt adta ki.

Sok mindenféle cim követte aztán az elsőt. Ezeknél a cimadományozásoknál őt ugyanazok az elvek vezérelték, mint Casanovát, a nagy kalandort, aki magamagát tartotta leghivatottabbnak, hogy kinevezze *Chevalier de Seingalt-nak*. Bernstein Fülöp nem elégedett meg a lovagi cimmel. Mikor ujra elhagyta hazáját, hogy rövid időn át Párisban keresse meg kenyerét, alkalma volt megismerni Hugo Viktor müködését, akinek a dicsőségét vette például későbbi irói nevének a megválasztásánál és a *Charles Hugo* név mellé odabiggyesztette a rangját: *a költők fejedelme*. Ez már akkor történt, mikor sok sikertelen kisérlet után nagy erőfeszitéssel érvényre tudott jutni és nagy kvalitásu, magyarra forditott négy drámájával, amelyeknek méltatására később vissza térek, a pesti Nemzeti Szinházban nagy sikereket ért el. Amikor nagyravágyása elérte a tetőpontját és megközelitette az őrültség határát, a hercegi cimet megtoldta a »*chevalier de la civilisationnal*« és belépett a magaalkotta rend lovagjai közé. Később a civilizáció pápájának, majd prófétájának nevezte magát és megkövetelte, hogy a vele érintkezők leveleikben megadják ezt a cimet.

Véletlenül hozzájutottam Hugo Károly irodalmi hagyatékához. Az elsárgult dohos levelek között, amelyeket kortársai német, francia és olasz nyelven intéztek hozzá, nem egy van, amelyben a megszólitás igy hangzik: »Principe!« A kalandokra vágyó költő, nem csak az irodalomban, a polgári életben is kereste a dicsőséget, amelyhez kiváló tehetsége folytán jogot formált. Nyugtalan természete, amely később összeférhetetlenséggé fajult, ragaszkodott mindenhez, ami dicsőséget szerezhetett volna neki és mert a veleszületett kereskedői ösztön megérttette vele, hogy az anyagi eszközök nem kis tényezők a dicsőség elérésére, polgári foglalkozásában ahhoz az ághoz fordult, ahol az uj módszertől elképesztő hatásokat várva, legnagyobb keresetre volt kilátása: *a homoeopdtidhoz*. Hahnemann uj gyógymódjának a hire szólitotta Párisba és mikor reményében itt is, mint mindig és mindenütt, csalatkozott, elhagyta Párist és Németországba ment. Egy ideig Hamburgban élt, amint feljegyzéseiből következtetem, nem valami fényes helyzetben. Itt megismerkedett Ertel Károllyal, akihez meleg barátság kötötte. Milyen természetü volt ez a barátság, azt nem sikerült kinyomoznom, de valószinünek tartom, hogy az erkölcsi tartalmon kivül anyagi érdekre is támaszkodott.

Ebben a barátságban a költőnek két olyan tulajdonságát fedeztem fel, amelyeknek későbbi barátaival való viszonyában teljesen nyoma veszett: ez a szerénység és a hála. Ez a két tulajdonság Hugo Károly fénykorában és az azt követő szomoru időszakban nem tartozik jellemehez, ekkor már csak hódolatot követel. Elvárja mindenkitől, hogy a költők fejedelmének kijáró tisztelettel és csengő arannyal adózzék, jogot formál rá, hogy mindenki meghajoljon nagysága előtt, amelyet megzavarodott elméje óriási mértékben varázsol eléje és arra a meggyőződésre juttatja, hogy Goethe, Schiller és Shakespeare irodalma össze sem hasonlitható az ő müvészetével. — »Ezek irók, szinmügyártók« — mondja, — »de a költő Én vagyok«. Elbizakodottságában felül helyezi magát minden társadalmi rangosztályon, hires államférfiak, hercegek, uralkodók fölé, akiket nem átal tolla hegyére venni, hogy aztán összeütközésbe kerüljön a törvénnyel, amelynek az üldözésétől egy esetben nagyon tragikus módon szabadul meg — egy psychiater szakértői véleménye alapján. Mikor ebbe a szomoru állapotba jut, a nagyzási hóbort által szánalmat keltve, ezt a neki kijáró adónak tekinti és hálája jeléül kinevezi az illetőt a civilizáció lovagjává, neki ajándékozván az általa alapitott rendjelet! Persze erre a kitüntetésre csak a legelőkelőbb, legkiválóbb kortársait tartja érdemesnek és én sejtem, hogy az akkori nagy emberekkel való levelezése, amelyeknek egy részét tanulmányom keretében majd közzéteszem, de amelynek nagyrésze a jegyzék szerint hiányzik a gyüjteményből és III. Napoleontól, Bismarktól, Andrássy gróftól, Kossuthtól és másoktól ered, valószinüleg erre vonatkozik.

Hugo Károly Hamburgban megpróbálkozik a szinpaddal. Most már nincsen apai akarat, amely őt ebben gátolná. Az öreg Bernstein, aki különben 107 évet ért meg még él, de a férfikorban lévő fiu már kivonta magát az apai gyámság alul. Szinészi névnek itt családi nevének megcsonkitásával *Bern*-t választja, de nem tud ennek a névnek sikert szerezni. Innen Bécsbe kerül, ahol 1844-ben kiadja *Brutus és Lukrétia* cimü négyfelvonásos, később nagy sikereket elérő drámáját, igyekszik azt itt előadatni, de a szerencse, amely mindig elkerülte, itt sem kedvez neki. A dicsőség, amit három más magyarra forditott drámája mellett a pesti Nemzeti Szinházban aratott, csak később jutott részéül. Ugyancsak itt adta ki *Das universelle Drama* és *Stein der Weisen* cimü drámáit.

A nyomor visszahajtotta a magyar fővárosba. Elbizakodottsága elvakitotta és tévutra vezette. Ebben annyira ment, hogy a magyar irodalom legtisztábbnyelvü képviselőinek szemére vetette a magyartalanságot és hozzá látott, hogy az *ő nyelvén* forditsa magyarra a drámáit. Ebben siralmas kudarcot vallott. Végre is be kellett adni a derekát és az arra hivatottak segitségét igénybe venni. *A Bíró és Bankárt*, a mely müve évtizedeken át szerepelt a Nemzeti Szinház müsorán, *Brutus és Lukretitát*, *Egy magyar királyt* Falk Miksa forditotta magyarra, aki ezért a forditásért, mint emlékirataiban megemliti, 15 forintot és egy selyemmel himzett fehér atlaszmellényt kapott Hugótól jutalmul. A pesti sikerek meghozták a költőnek az áhitott hirnevet és azt eredményezték, hogy 1859. december 18-ikán a *Bíró és Bankárt* fényes sikerrel adták Berlinben *Geld und Ehre* cimen.

Ezek a sikerek azonban kevésbbé örvendetes eredményeket is hoztak, határtalan módon növelték Hugo Károly elbizakodottságát. A nagyzási hóbort ekkor kezdett rajta kitörni. Összeférhetetlen természete mindenkivel összeveszitette. A német nyelvü *Fuchtel* cimü lapjában mindenkibe belekötött, mig végre teljesen lehetetlenné tette magát. Kellemetlen helyzetéből szabadulni akarván, ismét Párisba költözött ahol néhány irodalmi müvet adott ki amelyeket a továbbiakban fogok ismertetni. A februári forradalom visszahozta hazájába ,ahol a társaságtól elszigetelve csak néhány barátja támogatásával éldegélt mig 1861-ben teljesen ki nem tört rajta az őrület. Nagyzási hóbortjában tenoristának tartotta magát aki époly müvészettel énekel szopránt baritont és basszust. Feltalálta az előadásnak egy uj módját, a *kantomimikát* és kitette magát a világ gunyának. Lángelméje, amelynek bölcsészete valamikor a *Hugosofidban* és *Hugologidban* — igy keresztelte el az által követett bölcsészeti irányokat — összpontosult, most a kantomimika rögeszmejében csucsododott ki. Budapest, Páris, London, Florenz, Milano voltak ennek a siralmas vergődésnek a szinhelyei és csodálatos dolog, akadtak hallgatói, akadt impresszárió, kik fellépését lehetségessé tették. Tizenhat évig tartott ez a senyvedés, a ragyogó tehetségü iró életének legtragikusabb korszakában, amelynek azután 1877. november 17-ikén Milanóban a halál vetett véget.

Emlékét azok közül, akik ismerték, sokan kegyelettel őrizték meg, a Nemzeti Szinház még halála után is évekig szinre hozta legnagyobb sikert elért darabját, a *Bíró és Bankárt*. Megünnepelték születésének századik évfordulóját, amikor az előadás jövedelméből haza akarták hozni a költő hamvait, de ebből a tervből nem lett semmi. Ennek a tervnek a kivitelét Ábrányi Emil vállalta magára, de épen akkor, mikor ezzel az eszmével foglalkozott, szakadt rá Bismarkkal támadt afferje, aki Ábrányival történt interviujját letagadta. Ezek a nehéz napok elterelték a költő figyelmét a kegyeletes terv kivitelétől.

Hugo Károly temetét a milánói *succirsale* temetőben, a szegénysorsu halottak nyugvóhelyén temették el. Mikor az utolsó mozgalom indult meg a holttest hazaszállitása iránt, a »Budapester Tagblatt« érdeklődésére 1891-ben Milánó polgármestere, Belinzaghi értesitette a szerkesztőséget, hogy a költő hamvait az emlitett temetőből, ahol még Ábrányi nagy keresés után fellelte, áthelyezték a milánói sirkertbe, ahol a sir a 466-ik számot kapta. Ugyanakkor egy siremléket állittottak fel számára kararai márványból, amely a következő feliratot viselte:

HUGO KÁROLY
DR. BERNSTEIN FÜLÖP
magyar költő
meghalt 1877. dec. 13-án
71 éves korában.
Mintaszerü élet szünt meg vele.

E siremléket gyászoló testvére Rozina szeretettel állitotta emlékére.

1883. óta ebbe a temetőbe nem temettek többé senkit. Két év mulva megsemmisitették a temetőt és azokat a csontokat, akikről hozzátartozóik gondoskodni kivántak, áthelyezték a hirneves *cimitero monumentalába*. Amint a jelek mutatják, erről az áthelyezésről nem gondoskodott senki és a zarándok hiába keresi a szerencsétlen véget ért poéta nyugvóhelyét.

(Folytatása következik jövő vasárnap.)

KÖNYVEK

A rémregények atyja. Száz esztendeje annak, hogy *Ponson du Terrail*, a rémregények hirneves irója, Mantmaurban, Grenoble mellett született.

Ez az iró a maga korában rengeteg hatást gyakorolt a közönségére folytatásos, idegcsigázó, izgalmas regényeivel.

Nem volt iró a szónak mai és magas értelmében. Sohase javitott egyetlen szót sem. Sohase olvasta át kéziratait. Mihelyt letette az utolsó ponot egy-egy regényére, belekapott a másikba. »Éjjel-nappal dolgozott s a munka aláásta egészségét, ugyhogy negyvenéves korában meg is halt.

Olvasói rajongtak érte. Özönöltek hozzá a meleghangu levelek, melyekben az emberek aggódva érdeklődtek egy-egy regényalak jövendője felől, bátoritották a Rocambole irója, aki igy sohase tette ki kezéből a tollat.

Iróasztalán különböző szinü, s nagyságu bábuk voltak, akik regényeinek alakjait jelképezték.

Amikor egy-egy ilyen regényalak megsebesült a regényben, az iró átkötötte a bábu karját. Azokat, akik meghaltak, egyszerüen lesöpörte iróasztaláról.

Többször megesett, hogy az előző regényfolytatásban megölt egy alakot és a rákövetkező folytatásban ujra szerepeltette abból az egyszerü okból, mert a bábut elfelejtette lesöpörni iróasztaláról. Igy megesett, hogy a regényiró kétszer is megölte alakjait.

Harmadszor az idő ölte meg őket...

Könyv az életmüvészetről. Francois *Nohain*, a francia iró, könyvet irt az életmüvészetről.

— Már betöltöttem ötvenedik esztendőmet — mondja az előszavában — mikor az életmüvészetről irok. Talán ellenem vetik, hogy kissé későn jelentkezem, de az élet nem olyan müvészet, melyet kisgyermekek is megtanulhatnak.

Horacius és Seneca után igy beszél a szerző az élet rövid voltáról:

— Sokszor gyakran összekeverjük a már elhasznált gyufákat az ujakkal, ugyhogy végül nem is tudjuk, hány uj gyufánk van dobozunkban. Amikor megrázzuk a dobozt, mindig ugyanazt a hangot adja, de egy estén, mikor legkevésbé várjuk, szomoruan állapitjuk meg, hogy nincs egyetlen gyufánk sem és sötétben maradtunk...

Egyébként lelkes hive a házasságnak, semmi rosszat sem tud róla mondani, tagadja azokat az érveket, melyeket fölhoznak ellene. Csak egy kis szerelem kell hozzá és az egyensuly biztos.

— Nincs egyszerübb a házasságnál — állapitja meg ez a derüs iró. — Együtt kell megtennünk az élet utját a nővel, együtt fölkapaszkodni a hegyre, aztán együtt lefelé ballagni, kölcsönösen óva egymást a szakadéktól, a sártól, a sulyos következtől, az éles sziklától, aztán mikor elfáradunk, kölcsönösen kell támogatnunk egymást. Ez az igazi »nászinduló«, a legszebb, a legmeginditóbb, ha nincs is hozzá orgonaszó. Ritmusát a szivünk veri.

Mi a végső következtetése? Ez:

— Az az igazi életmüvész, aki akképen él, hogy szivesen gondolnak rá és szeretettel és hogy néhanéha kissé megsajnálják a társai, akkor, mikor már nincs közöttük...

FOLYÓIRATOK

A Századunk uj száma. *Vámbéry* Rusztem és *Varró* István kitünő társadalomtudományi szemléjének *szeptemberi szama* ma jelent meg gazdag tartalommal. A változatos uj számban *Földessy* Gyula, a neves Ady kutató az *Ady problémákról* közöl hosszabb tanulmányt, *Vámbéry* Rusztem a *nacionalizmusrol* szemlézik, *Szeberényi L.* Zsigmond folytatja *a parasztság háboru utdni helyzetéről* megkezdett tanulmányát. *Biró* Pál *a közéleti felelősségről ir*, *Kodolányi* János *a magyar ifjuság aktudlis kérdéseivel* foglalkozik, *ogo* és *Németh* Andor *irodalmi problémákat* fejtegetnek, stb. A tartalmas számot még sok *szemle és könyvkritika* egészíti ki. Ára 20 dinár.

Az Uj Idők e heti számában *Zilahy* Lajos folytatja a »Szökevény« cimü rendkivül érdekfeszitő regényét és Cushman nagyszabásu amerikai regényét. Ott találjuk *dr. Manninger* Vilmos egyetemi tanár a rákos megbetegedésről és annak gyógyitási módjáról szóló komoly és értékes tanulmányát. Novellát irt *Pásztor* József és karakterisztikus elbeszélést *Biró* Lajos. *Szép* Ernő Hortobágyi hangulatok cimen lirikus hangon irja meg az alföld szépségeit. Verset irt *Falu* Tamás és *Csengeri* János. Az *Uj Idők* rendkivül népszerü rovatai, a kertészet, gasztronomia, szépségápolás, receptpályázat, szerkesztői üzenetek tesznek teljessé. Az *Uj Idők* előfizetési ára negyedévre 80 dinár. Mutatványszámot kivánatra dijtalanul küld a kiadóhivatal, Budapest, VI. Andrássy ut 16.

Zilahy Lajos, Csathó Kálmán, Bónyi Adorján, Farkas Imre, Lőrinczy György: ez az irói gárda vonul fel az *Uj Idők* e heti számában finom és érdekes elbeszélésekkel, cikkekel, regénnyel, hozzájuk csatlakozik a külföldi regényirodalom egyik jelesének, Cushman-nek a müve. Sok szép időszerü kép mellett találjuk *Herczeg* Ferenc képes hetilapjában a lap népszerü rovatait: szépségápolás, kertészet, gasztronómia, szerkesztői üzenetek, rejtvények. Az *Uj Idők* előfizetési ára negyedévre 80 dinár. Mutatványszámot kivánatra dijtalanul küld a kiadóhivatal, Budapest, VI. Andrássy-ut 16.

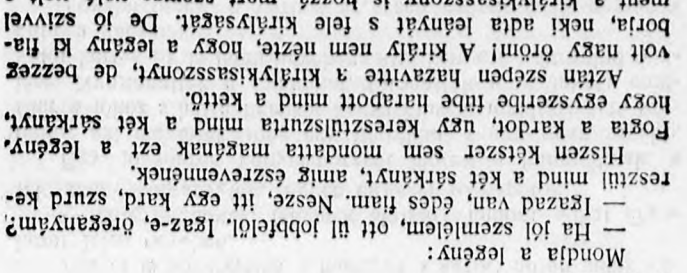

Egyedül...

Öreg ember... nincs senkije,
Nincs semmije,
Csak egy régi, nagyon kopott
Imakönyve.

E könyvecske a vagyona,
Egyedüli jó barátja;
Vigasztaló, bátorító,
Ki nem alvó reményt adó.

Előveszi, nézegeti,
Mint gyermeket dédelgeti,
Ő megérti minden baját,
Meghallgatja bus panaszát.

Emlékeit is megőrzi
Ami kedves, ami régi:
— Itt egy hajfürt van csomóba,
Amott virág, koszoruba.

Ki viselte a hajfürtöt
Az már régen elköltözött;
Volt hitvese, volt gyermeke,
Most senkije, bus remete.

— — — — — — — — — — —

De van aki el nem hagyja...
A jó Isten »árvák Atyja!«

Irta: **K. T.**

zsike és Rózsika: Azért írhatsz az Ilonkának is, már alig várja a leveled. Ne hanyagold el. *Tatár Kiss Ilonka:* Téged is örömmel fogadlak a Habostorta táborába. A fejtörők közül a jókat felhasználom. A mult vasárnapra jelzett leveled nem kaptam meg. *Pintér Irénke:* Küldd be és ha alkalmasnak találom, leközlöm. Ugy küldd, hogy a papirnak csak egyik felére irj. *Berky Ilike:* Miért nem válaszolsz Péter Etelkának? Irj néki minél előbb. *Szordd Erzsike:* Irj Péter Etelkának, ki szeretne veled levelezni. Okvetlen!

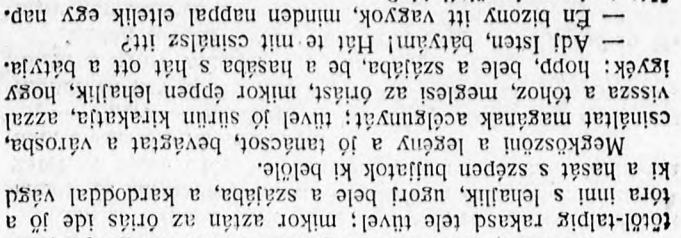

SZÓREJTVÉNY

Villanyáram ezt csinálja
Azzal aki nyul hozzája? Mi az.

Ismeretlen az utja,
Csak a jó Isten tudja? Mi az.

Pintér Iréntől.

Élet Élet

Pintér Iréntől

h h h
h h h &' ig
h h h

Kovács Duci és Becitől

A mai számunkban közölt rejtvények megfejtői között egy szép könyvet sorsolunk ki

— A bátyámat keresem s a királjkisasszonyt, akit a sárkányok elraboltak.

— A bátyádat keresheted, mert azt a föld elnyelte, de a királjkisasszonyt itt találod, csak várj egy kicsit.

Azzal leöntött egy zsák kását s mondá a legénynek:

— Ha meg akarod szabadítani a királjkisasszonyt, ezt a kását mind egy szemig szedd belé a zsákba.

Szedni kezdi a legény a kását, hát egyszerre csak tenger hangya lepi el a földet s azok szedik össze a kását, hordják a zsákba s egy szempillantás alatt tele volt a zsák, egy szem kása sem maradt a földön.

Kinéz az öregasszony az ablakon összecsapja a kezét:

— No, fiam, még ilyen csodát sem láttam világon való életemben.

Azzal ledobta a tizenkét kulcsot is a tóba s mondta:

— Ha még ezeket is kiválászod a tóból, jóhetsz bátran.

Hiszen összeszedte hamar a kulcsokat, bele sem kellett mennie a tóba.

A tizenkét kacsa egy szempillantásra kiválászta a kulcsokat, vitték a legénynek. Megy a legény a kapuhoz, kopogtat s kiszól az öregasszony:

— Megtaláltad-e a kulcsokat, fiam?

— Megtaláltam öregasszonyám! Itt van mind a tizenkettő!

Hiszen összeszedte hamar a kulcsokat, bele sem kellett mennie a tóba.

— No, most bejöhetsz.

Bemegy a legény az udvarra, ott ült most is a két sárkány s a királjkisasszony az udvar közepén, fehér lepedővel földig letakarva.

Mondja az öregasszony:

— Eltaláltad-e, hogy a három közül melyik a királjkisasszony?

Mondja a legény:

— Ha jól szemlélem, ott ül jobbfelől. Igaz-e, öregasszám?

— Igazad van, édes fiam. Nesze, itt egy kard, szurd keresztül mind a két sárkányt, amíg észrevennének.

Hiszen kétszer sem mondatta magának ezt a legény. Fogta a kardot, úgy keresztülszurta mind a két sárkányt, hogy egyszerre fűbe harapott mind a kettő.

Aztán szépen hazavitte a királjkisasszonyt, de bezzeg volt nagy öröm! A király nem nézte, hogy a legény ki fiaborja, neki adta leányát s tele királyságát. De jó szívvel ment a királjkisasszony is hozzá, mert szemre való volt a legény. Hét nap s hét éjjel tartott a lakodalom, hanem akkor azt mondta a legény:

— Felesége, nekem minek maradásom, amíg a bátyámat meg nem találom.

Gondolja magában, visszamegy nagy Sárkányorszába, hátha az öregasszony útba tudja igazítani. De bezzeg most nem ment gyalog. Felült a legszebb és legjobb lovára, repült, mint a gondolat: reggel indult s este már ott volt a fekete várban.

Bemegy az asszonyhoz, fogadta az nagy örömmel:

— Bátyádat keresed, úgy-e?

— Azt keresem, öregangyám. Míg meg nem találom, nincs addig nyugvásom. Ugyan bizony, nem tudna-e ubaigazítani?

— Én megmondhatom, fiam, hogy hol a bátyád, de nem hiszem, hogy meg tudnád szabadítani. Van itt az erdőben egy óriás, olyan magas, mint egy torony; olyan széles, mint egy ház; a szája akkora, mint egy kemence. Ennek az óriásnak a hasában van a te bátyád. Ha meg akarod szabadítani, nézed is le kell kerülnöd az óriás hasába, aztán a te dolgod, hogy kerüljök ki onnét.

Gondolkozik a legény, gondolkozik az öregasszony is, hogy s mint lehetne ezt megcselekedni.

Azt mondja egyszer az öregasszony:

— Hallod-e, csinálnass magadnak tiszta acélgunyát; tegyél tőlő-talpig rakasd tele tüvel: mikor azután az óriás ide jő a tóra inni s lehajlik, ugorj bele a szájába, a kardoddal vágd ki a hasát s szépen bujjatok ki belőle.

Megköszöni a legény a jó tanácsot, bevagtat a városba, csinálttat magának acélgunyát; tüvel jó sürün kirakatja, azzal vissza a tóhoz, meglesi az óriást, mikor éppen lehajlik, hogy igyék: hopp, bele a szájába, be a hasába s hát ott a bátyja.

— Ádj Isten, bátyám! Hát te mit csinálsz itt?

— Én bizony itt vagyok, minden nappal ellelik egy nap. Hát te hogy kerültél ide?

— Én, úgy ahogy, csak gyere utánam.

Azzal kihasította az óriás hasát, szépen kiszélítlak, felültek a paripára, hazavágtattak, apjukat, anyjukat, mindenki nemzetségükét magukhoz vették s még ma is élnek, ha meg nem haltak.

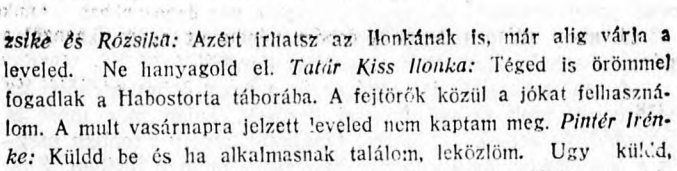

Iskolai dolgozat a vakációról

Amikor a tanító bácsi belépett az osztályba, hatalmas zaj fogadta. A gyerekek egymást kiabálták tul, mindenkinek volt valami érdekes mondanivalója arról, hogy hogyan töltötte el a vakációt. Ahányan voltak, annyian beszéltek és a nagy lármában észre sem vették, hogy a tanító bácsi benyitott.

— *Mi az? Mi az?* — kérdezte meglepődve — *mindjárt meghuzom a fületeket... csend legyen!*

A gyerekek egy-kettőre elhallgattak és ijedten huzódtak be a padba. Nagyon féltek a szigoru tanító bácsitól, aki azonban nem is volt olyan szigoru, mint amilyennek látszott, bajusza alatt mosolygott, hisz szerette ő a nebulókat, ha csintalanok is voltak. Most is, amikor elcsendesült az osztály, odament az első padban kuporgó Katona Jancsihoz.

— *Láttam, hogy te voltál a leghangosabb, mond meg nekem is, miről beszéltél a társaidnak?*

— *Elmeséltem, hogy hogyan töltöttem el a vakációt* — felelte bátran Jancsi.

— *Meg is tudnád irni?* — kérdezte a tanító bácsi — *ha leirod szépen, hogy hogyan töltötted a vakációt, jutalmat kapsz.*

Jancsi kitüntetésnek vette, hogy ilyen fontos megbizást kapott és harmadnak büszkén vitte ki a katedrához a dolgozatot. A tanító bácsi belekukkantott és már a cim elolvasása után összeráncolta homlokát.

— *Ejnye* — mondotta — *hát a helyesirást még most sem tudod? Itt van ni. Azt irod a dolgozatod ciméül: »Hogyan töltötem a nyári vakációt«... Hát ez igy rossz.*

Azután tovább olvasott és látta, hogy a dolgozatban bizony hemzsegnek a helyesirási hibák. Gondolt tehát valamit és igy szólt a többiekhez:

— *Nézzétek itt van a Katona Jancsi dolgozata. Odaadom a Habostortának, hogy közölje le, ti pedig olvassátok el és mindenki számolja össze, hogy hány helyesirási hiba van benne! Aki mind megtalálja, az jutalmat kap.*

Igy került a *Habostortához* a dolgozat, amit itt közlünk:

Hogyan töltötem a nyari vakációt.

Csupán két barátomal tartotam fen barátcságot a szünidő allat, amejek méltók hozám és szerettnek tanulni. A dezső és a jancsi minden dálután eljárttak hozám és ijenkor,

A legény egész nap kereste a tizenkét kulcsot, de egyetlenegyet sem talált meg. Harmadnap reggel megy a várkapuhoz s nagy mérgesen elkezdi döngetni.

Kinéz az öregasszony az ablakon s kérdi:

— Mit akarsz?

— Eresszen be! Meg akarom szabaditani a királykisasszonyt.

— Én beereszthetlek, de azt nem köszönöd meg, — mondotta az öreg asszony. — Egy zsák kását nem tudtál összeszedni, a kulcsokat nem tudtad megtalálni, hogy tudnál birni két sárkánnyal?

Hanem a legény addig döngette a kaput, hogy a vénasszony mégis beeresztette.

Bemegy az udvarra s mondja neki az asszony:

— Látod-e, ott ül a két sárkány s a királykisasszony, lepedővel betakarva. Eredj oda s ha eltalálod, hogy melyik a királykisasszony, viheted.

Odamegy a legény s azt mondja:

— A középső a királykisasszony!

Abban a pillanatban a két sárkány nagyot dobbantott a lábával, de akkorát, hogy a föld megnyilt belé s a legény eltünt, mintha nem is lett volna.

Otthon csak várták, várták a legényt, de hiába várták. Eltelt egy kerek esztendő s csak nem került vissza. Azt mondja a szegény ember a kisebbik fiának, Pistának:

— Eredj, fiam, indulj utnak s vagy hozod vissza a királykisasszonyt, vagy nem, a bátyádat hozd vissza.

Feltarisznyálták Pistát, elindult, megy mendegél éppen azon az uton, ahol a bátyja ment. Betért abba a rengeteg erdőbe, leült egy fa alá s elkezdett falatozni.

Hát őt is körülveszik a hangyák s kérik: adjon nekik valamit Isten nevében.

— Hogyne adnék, Istennek álatkái! Tudom, sokat éheztek, sokat sanyarogtok, legyen egyszer jó napotok.

Egy jó marék kenyérmorzsát hintett a hangyáknak, s mikor azt megették, még egy marékkal s ugy ment tovább. Elér a tóhoz s hát a tizenkét kacsa kiuszik mindjárt a tó szélére. Nyujtogatták a nyakukat, tátogatták a szájukat: ennivalót kértek ők is Isten nevében. Ami kenyere volt, mind odaadta a kacsáknak.

Tovább megy, a várhoz ér, szép csöndesen kopogtat a kapun. Az öregasszony mindjárt kihajolt az ablakon

— Mit akarsz?

Morgó Macskó ujabb kalandjai

A nemzetes urnak a Habostorta olvasóihoz sajátmancsulag irt levelei

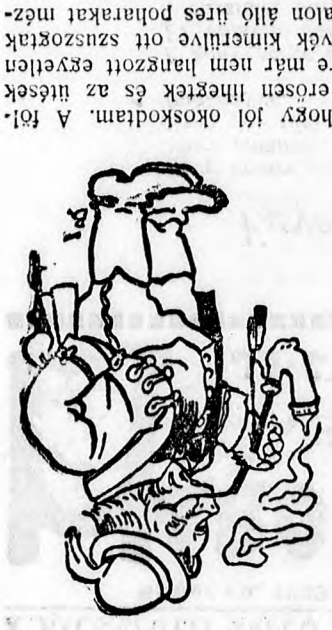

Másolta
KORO PAL

Nemsokára aztán láttam, hogy jól okoskodtam. A fődön összeszabalyodott medvék erősen lihegtek és az ütések egyre ritkábban zuhogtak. Végre már nem hangzott egyetlen puffogás sem és a vendégmedvék kimerülve ott szuszogtak a padlón. Megtöltöttem az asztalon álló üres pohamkat mézborral és rászóltam a társaságra:

— Tisztelt medvenurak, a testgyakorlat után jól fog esni egy kis üdítő ital. Parancsoljanak.

Erre mindnyájan feltápászkodtak, megragadták a pohamkat és tenkig kiittak azokat. Megtáltszott rajtuk, hogy a borról egy kicsit feliidultek.

— Kedves egészségükre vágjék, — mondottam és intettem nekik, hogy üljenek le.

Amikor azután mindnyájan helyet foglaltak székeiken, egy kis beszédet intéztem hozzájuk:

— Kedves barátaim, nem értem magukat, hogy miért képesek annyira felizgulni egy olyan kicsi cseklységen, hogy egymásik játékos megpróbálja a kártyák járását kijavitani. Ha nyer egy kis csalással, hát akkor szerencséje volt, ha pedig rajtakapják, akkor legfeljebb pechje volt. De azért nem érdemes verekedni. Valljuk be csak őszintén, hogy mindnyájan szoktunk egy kicsit a kártyajátéknál simenajszolni. Nem tagadom, hogy magam is megteszem. Hát ha igy van, akkor minek szükséges, hogy olyan gavallérok, aminők mi vagyunk,

A nagy világosságra éppen megérkezett a lánykа vőlegénye s mindnyájan ittak a szeretet borából.

A malomkerekek is megérették a nagy örőm szellőjét és vidáman, ujult erővel forogni kezdtek. Talán még most is forognak és zenélik egyhangu danájukat, amely azonban mégis a legédesebb zene gyanánt hangzik a molnár fülében. Klipkop, kipi-kopi, kip-kop, kipi-kopi!...

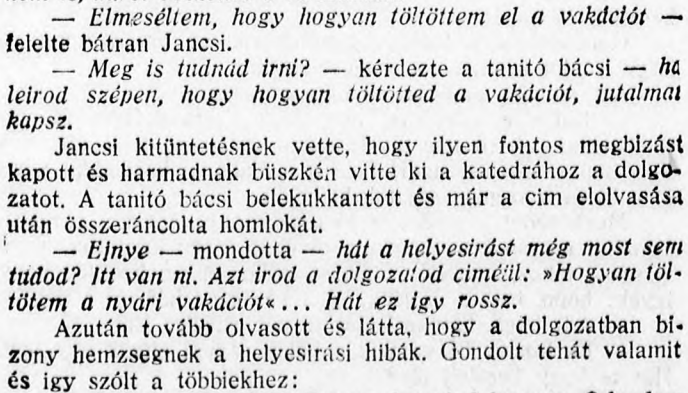

A legutóbbi feljörök helyes megfejtései: *Szekerek, Sztrvonal, Sok kicsi sokra nő, Felix.*

Helyesen fejtették meg: Tikvicki Jenő, Kovács Duci és Réti, Szalkity Mica, Gerber Géza, Pintér Ibolyka, Polacsek Imriske és Jancika, Olasz Sárika, Tatár Kiss Ilonka, Schweizer Erzsike. Prüchner Gyuszi és Laci, Gyurik Manci és Józsi, Péter Etelka, Pollák Józsika, Tóth Gizike, Komáromi Erzsike és Rózsika, Vass Rózsika, Mayer Márta, Ujvári Bandi, Halász Flórika és Gyuszika. Berky Ilike, Pakay Ilonka, Nánay Levente, Schmincharst testvérek, Papp Esztike, Olasz Antika.

A juialmat Tóth Gizike nyerte, aki közölje cimét Margit nénivel.(Bácsmegyei Napló kiadóhivatala).

ÜZENETEK:

Schweitzer Erzsike: Bizony kislányom itt is mécs van. Köszönöm a nekem küldött üdvözletnek. *Brückner Gyuszi és Laci:* Ha még nem kapiátok meg a jutalom könyvét, irjatok a Margit néninek a kiadóhivatalba, ő el fogja intézni okvetlen. *Ujvári Bandi:* Próbáljl jobb fejtörőket faragni, egy kicsi nehezebbeket. *Mayer Mártus:* Csak tovább is küldd a fejtörőket szorgalmasan. Az irásodért még a Zenebona Zebulon tanitó ur is megdicsérne. *Vass Rózsika:* Nem **baj**, de ezután szorgalmasabbnak kell lenni. *Komáromi Er-*

Mondta a szegény ember?

— Jól van, fiam, eredj Isten hirével.

Feltarisznyálják a legényt, elindul hetedhétország ellen. Ment hegyeken-völgyeken át s egyszer egy rengeteg erdőbe ért. Leült egy fa alá, előszedi az elemózsiát, elkezd falatozni s amint falatoznék, körülveszi egy nagy sereg hangya.

Megszólal a legöregebb hangya:

— Te legény, adj ennünk! Három napja nem ettünk semmit.

De a legény, még ami morzsa a földre hullott, azt is összeszedte, még rá is taposott a hangyákra s azzal tovább ment.

Ment, mendegélt keresztül az erdőn s ért egy nagy tóhoz. Abban a tóban volt tizenkét kacsa s amint a legényt meglátták, mind kiusztak a tó szélére, nyujtogatták a nyakukat, tátogatták a szájukat: ennivalót kértek ezek is a legénytől, de a legény ezeknek sem adott. Még felkapott a földről egy nagy darab fát s nagy haraggal a kacsák közé vágott.

Tovább ment s hát még egy hajitásnyira sem ment, egy nagy fekete várhoz ér. Gondolja magában, hátha itt van a királykisasszony. Megy a vár kapujához s jól megdöngeti. Abban a pillanatban kinyilik egy ablak, kinéz rajta egy öreg asszony s kérdi a legénytől:

— Hát te mit akarsz? Minek jöttél ide?

— Én a királykisasszonyt keresem, akit a sárkányok elraboltak. Itt van-e?

— Itt van, — mondotta az öregasszony — csak várj egy kicsit.

Azzal hirtelen visszafordult, hozott egy zsák kását, kiöntötte az ablakon, a zsákot utána vetette s lekiáltott a legénynek:

— Előbb ezt a kását szedd belé a zsákba.

A legény szedni kezdi a kását, de amint öntötte a zsákba, azon módulag ömlött is ki hangya képében. Hiába kinlódott, hiába erőlködött, ami kását felszedett s a zsákba öntött, mind hangyává lett s kimászott a zsákból.

Egy nap s egy éjjel egyebet sem csinált a legény, mind szedte a kását. Akkor kijött az öregasszony, hozott magával tizenkét kulcsot, azt belevetette egy tóba s mondta a legénynek:

— Ezt a tizenkét kulcsot keresd meg, ha meg akarod szabaditani a királykisasszonyt.

hogy senki se zavarjjon minkett, a padlásra vonultunk és a számtanban gyakoroltuk magunkat. Máskor kimenntünk a mezőre ahol az erdöben tetünk sétátt és tőb gyümölcsfát megtekintetünk. A csösz tapasztalva, hogy rendes Fiuk vagyunk szivesen megmutatot mindent az alma és körtefák közöt. Különösen a dinye és a szölö tetcet nekünk nagyon. Amikor már sokatt gyüjtötünk eböl, a csösz bácsi kéréssére versenyfuttást rendezttünk. Mindezekből látni való, hogy a ki ért hozá ropant hasznosan tölthetti el a vakációt. De bármijen kelemes volt is a vakáció, majnem kibujtam a börömböl azon a vártt szeptemberi regelen, mej az uj tanév kezdetét jelennté vala.

Mostt ujjra it vagyok a szobámban és szorgalmassan tanullom az 1-sö leckét, mejett a tannévbe kapttam. Szép a vakáció, de tellyesen elég belölle 2 hónnap és sokal job iskollába járni, e szavakall zárom jelen dolgozatomat, mert munkáság az Élet soja mint a Költö mongya.

KATONA JANCSI 4 oszt tan.

Nahát itt a jeles dolgozat. Most már üljetek le és irjátok le helyesirási hibák nélkül.

A TÖRPE SIPKÁJA

(Folytatás.)

Hát bizony édes kis olvasóim, ugy történt a dolog, hogy a földalatti szellemek (mert hisz a törpék is azok) a csudasipka elvesztése által halandó ember szolgáivá lettek. A kétségbeesett törpék egy nyiláshoz vezették a fiut, a zöld hegyoldal mentében. A nyilás csengve-bongva föltárult, s a törpikék levezették a föld gyomrába hivatlan vendégüket. Mentekmentek, talán száz lépcsőn is lefelé, amig végre elérkeztek a törpék termeibe. Ó, micsoda gyönyörüséges világ volt itt! Csipra-cseprő szobácskák váltakoztak aranyos drágaköves termekkel. Meg volt itt minden, amit csak az ember szemeszája kivánt. Ám a fiu körül se nézett, a nagy fényességet szinte meg se látta. Egy gondja volt csupán: a testvérei.

— Hol vannak a bátyáim? Azonnal látni kivánom őket.

A törpék persze a világért se merték volna megtagadni a fiu kivánságát, s azonnal elővezették a fogoly bátyjait.

Azok, szegények, szomoruan, lehorgasztott fővel ballag-

REJTETTKÉP

Hol van a feleségem?

A lánykának majd megfagyott a szive a mátkájáért, ám egy szót sem ejtett ajka. Tűrt csendesen s közben egyre halványult, fogyott, mint a beteg illlom.

Egy szép napon ostorpattogást hall az orszáğuton a mólkiscsel takaros komornyikok fogják. A kocsiból me ghátrom már leánykája. Kitekint, hát uramtia, mit lát? Hátrom pompás üveges batárt. A bakon tarka ruhás apró kocsisok, a ragyogó kilincset takaros komornyikok fogják. A kocsiból meg hátrom deli ur száll ki...

A kocsisok körül sürgő-forgó szolgahad. Hordják, viszik a ládákat, almáriomokat be a mlomba. A molnár meg a lánya ámulva nézi a készülődést. Szyszerre csak odaáll elejük a hátrom deli ifju.

— Jó apánk, hugocskánk, megérkeztünk!

— Apánk, igyál az egészségünkre egy kortyot, — kéreletle a legidősebb fiu apját.

A molnár selogyse értette fiai sorsa fordulását, hanem azért csak ivott az ezüst serlegből, amit a fia átnyujtott neki. Ivott a pompás italból, s azután tovább adta a serleget. S ebben a pillanatban jótékony érzés töltötte be a lelkét. Kemény, kéreges szive megláğyult és sirva-nevetve borult fiai keblére.

(Vége.)

még össze is verekedjenek azért, amiben mindnyájan egyformák. Igaz-e?

— Igaz, — rikkantott szavaimba Körmösi Kelemen.

— Igaz, igaz, igaz, — mondták utána sorban a többiek is.

— Na, ha beláttátok, hogy igazam van, akkor tekintsük az egész dolgot ugy, mintha nem történt volna semmisem és igyunk egyet az általános kibékülésre.

Ujra megtöltöttem a poharakat. Koccintottunk és ittunk, aztán sorban kezet fogtunk egymással annak jeléül, hogy mindent szent a béke.

A rómikártyákat összeszedtem az asztalról és a földről, betettem azokat a dobozba, a dobozt pedig a ládafiába zártam. Nem akartam, hogy ezen a napon ujból kártyázzunk és esetleg ujabb verekedés keletkezzen. Mert igaz ugyan, hogy a medvék belátták, hogy nem illik verekedni, mert mindnyájan szoktunk a kártyánál egy kicsit csalni, de azért mégsem lehet tudni, hogy valamelyik nem feledkezik-e meg az illendőségről.

Mintlogy a szobában megin olyan nagy lett a füst, hogy bicskával lehetett volna vágni, Galagonya Jebczeus azt indítványozta, hogy ujjunk a ház elé.

— Helyes, helyes, — kiabáltak a medvék, — ujjunk a ház elé, mert kellemes este van.

— De vigye mindenki magával a poharát, urak, — mondtam én, — mert odakint folytatjuk a pityizálást.

Ezt is mindnyájan helyeselték és nemsokára már ott ültünk a ház előtt a padon és előttünk egy széken ott állottak a poharak és a tel mézbores üvegek.

Barlangosi Balambér az erdőre mutatott és szólt:

— Az erdőben már nyillk a sokféle erdei virág. Csak hadd nyiljon! Nekünk tellk abban is örömünk, de nemcsak örömünk lesz benne, hanem haszrunk is. Mert a sok méhecske rászáll a tömérdek virágra és leszürtelil a mézet. És kinek szürtelil azt le? Csakis nekünk, erdei medvéknek. Azért én azt mondom, hogy éljenek a méhek!

— Éljenek a méhek, — kiáltottuk mindnyájan lelkesedve és összekoccintottuk a poharainkat, amelyekben a finom méz borgyöngyözött.

Aztán arról beszélgettünk, hogy hála a jószágos Istennek, elmult a hideg és hosszu tél, megjött a tavasz és már kiszödött van a nyár, amikor majd érik a sokféle pompás erdei **jetes erdei gyümölcs.**

tak elő rejtekükből, s amikor megpillantották öccsüket, keserves panaszkodásba törtek ki.

— Ó te szegény, hát te is ide kerültél? Kedves öcsikénk, hát még téged is áldozatul követel a sors?

Ám a legifjabb fiu bátor pillantással, vidám mosollyal felelt bátyjai sopánkodására:

— Ne féljetek, jó testvéreim. Végre immár a bunak-bajnak. Nem telik bele hosszu idő, s ismét megláthatjátok a kék eget, zöldelő rónát, arany napsugarat. Mert tudjátok meg, hogy megfordult a szerencse rudja.

Ezzel a törpékhez fordult.

— Parancsolom, hogy azonnal teremtsetek elő fényes ruházatot, pompás fegyverzetet a magam s bátyáim számára.

Parancsoló kézmozdulatára ijedten rebbentek szét a törpék és hozták elő eszük nélkül garmadaszámra a leggyönyörüségesebb ruhákat. Mert a legkisebb fiu nagy okosan a kezében szorongatta a büvös sipkát, s igy esett, hogy egy szempillantás alatt minden előtermett, amit csak a szive kivánt. Az asztal csak ugy görnyedezett a egfinomabb csemegék alatt, de sőt a törpék uj uralkodója annyira ráncbaszedte alattvalóit, hogy kedvéért furcsábbnál-furcsább táncokat jártak. Dobpergés, fuvolaszó mellett táncoltak, mókáztak, öröm volt nézni az apró népség sürgését-forgását. Ó, mert a törpék pompásan értik ám a komédiázást. Amikor belefáradtak a testvérek a sok nézésbe, puha selyemnyoszolyán pihenték ki fáradalmaikat.

Igaz, a legjavát majd kifelejtettem! Az uralkodó kivánságára még azt is megtették a meghunyászkodott törpék, hogy kivilágitották az egész földalatti palotát.

Ezután előteremtettek egy gyönyörü üveges hintót s a három fiu nagy urasan végigjárta benne az egész földalatti birodalmat. A töméntelen drágaság csupa sziklabarlangban volt felhalmozva. A fiuk mindenhová belekukkantottak, sorra megtekintették a szökőkutakat, a nemes ércből nyiladozó aranyrózsákat, ezüstliliomokat és réznapraforgókat...

Amikor már mindent, de mindent megbámultak, megindultak a tárgyalások a csudasipkák visszaadása érdekében. A sipka mostani tulajdonosa, a legkisebb fiu rengeteg váltságdijat kért. Először: olyan büvös italt készitsenek neki a törpék, a legkülönbözőbb gyógyitó-füvekből, amely meggyógyitja, feléjük hajlitja apjuk beteg szivét. Másodszor: olyan menyasszonyi kelengyét követelt a hugocskája részére, amely

a főrendezője. Mondjad meg neki, hogy a majálisnak még a közelében se merjen mutatkozni, mert letöröm a derekát.

Ezzel utnak bocsátottam Tapsifüles Jeromost.

Elkövetkezett a majális napja.

Gyönyörü nyári reggel volt. Már korán gyülekeztünk az erdei tisztáson. Az összesereglő vendégeket a zenekar vidám nótával fogadta. Szerződtettük ugyanis Stiglic Igric karnagy vezetésével a hires madárzenekart, amelyben mint vendég az első hegedüt Prücsök Tücsök huzta. Hamarosan együtt volt valamennyi medvecsalád. A medveasszonyok teli kosarakkal érkeztek, amelyekben a legfinomabb pecsenyék és tészták voltak. Ott volt az én gazdasszonyom is, a Hümmöge Zsuzsánna néne, aki olyan remek málnatortát hozott, hogy a többi medvénét a sárga irigység ette, amiért nem tud olyat csinálni. De azért az irigységet nem mutatták, hanem hizelegtek Hümmöge Zsuzsánnának és mind megkérték, hogy irja föl neki a torta receptjét, mert ők is akarnak olyan finom málnatortát sütni, amilyen ez.

Az elrabolt királykisasszony

Egyszer volt, hol nem volt, hetedhétországon is tul volt egy király s annak egy szépséges leánya.

A királyfik és a hercegek egymásnak adták az ajtókilincset s éppen arra került volna a sor, hogy a királykisasszony jövendőbélit válasszon magának, de mikor gyülekezni kezdettek a királyfik s a hercegek, hirtelen nagy fergeteg kerekedett, benyargalt az udvarba két sárkány, megragadták a királykisasszonyt s elvitték nagy Sárkányországba.

Hej, Istenem! lett nagy bubánat és szomoruság a palotában. A király egyszeribe kihirdettette ország-világon, hogy annak adja a leányát s melléje fele királyságát, aki visszahozza nagy Sárkányországból.

Hiszen próbáltak is szerencsét sokan, minden rendü s rangu legények, de egy sem tudta visszahozni a királykisasszonyt.

Volt a király városában egy szegény ember s annak két fia. Jancsinak hivták az egyiket, Pistának a másikat.

Azt mondja Jancsi:

— Édesapám, én elmegyek, szerencsét próbálni, hátha visszahozom a királykisasszonyt.

Elhatározták, hogy ennek a szép ügyért időnek a megjönneplésére az erdő legszebb tisztásán nagyszerü majálist rendeznek. Megállapitották pontosan a majális idejét is és pontosan a majális sikerére még egyszer összekocintva, elváltunk.

A készülő majálisnak csakhamar hire ment az egész erdőben. Megtudták azt az erdő többi lakosai is és egyiknek másiknak is kedve lett volna a majálison részvenne. Azonban mi kijelentettük, hogy a majális szigoruan zártkörü mulatság, kizárólag csak medvék részére és ezt megirattuk az Erdei Hirtrombita cimü ujságban is. Az özek, vadmacskák borzok és más erdei lakosok körében nagy volt ránk az irigység, mondták is, hogy gőgösök vagyunk és magasan hordjuk az orrunkat, azonban mi ezzel nem törődtünk és senki olyannak, aki nem medve, nem küldtünk meghivót.

Közvetlenül a majális előtti napon bekoporgtatott hozzánk Tapsifüles Jeromos, a nyul.

— Jó napot kivánok mind közönségesen, tekintetes és vitézlő Morgó Mackó nemzetes uram, — köszöntött illendőképpen, — hogy és mint szolgál a becses egészsége?

— Köszönöm, kedves nyul barátom, a kérdésedet, — felelem barátságosan, — az egészséggel csak megvagyok valahogy. Hanem mondjad meg, hogy mi szél hozott ilyen korán délelőtt énhozzánk, mert hogy nem pusztán azért jöttél, hogy érdeklődj, nem vagyok-e náthás, az bizonyos.

A nyul nevetett és vidáman mondotta:

— Eltaláltad, nemzetes uram. Én bizony követségbe jöttem.

— Követségbe? Es ki küldött?

— Ravaszfi Fülöp, a róka.

— Tyü, inditzomadta, azt a botcsinálttafityköslecgedülötöcsdoronggbögözte keservesmindensegit az egész ferde világnak!

Muszáj volt ilyen cifrán kátromkodnom, mert eszembe jutott, hogy az utóbbi időben megint mennyi bosszuságot okozott nekem az a himpellér Ravaszfi Fülöp. De azután megemberelem, akarom mondani megmedvéltem magamat, mert azt gondoltam, hogy hiszen Tapsifüles Jeromos nem tehet róla, hogy a ravasz róka olyan sokszor kifirunzvancigolt velem. Azért hát csendesen, de igen komolyan igy szóltam a nyulhoz:

— Nézzed csak, Tapsifüles Jeromos, te egy együgyü kis buta nyulacska vagy, de azért meg kell értened, hogy a róka nem vehet részt a medvék majálisán, amelynek én vagyok

még egy királyklasszonyhoz is megtló. Harmadszor: egy teli zsák aranyat, ezüstöt, drágakövet és ilmom ötvösmüvü edényeket. Tovabbá: mindegyikük számára egy-egy szép hintót kocsissal, ezüst kantárral és minden hozzátilló móddal.

A törpék jajgatva verdestek a mellükhet, téptek a szakállukat, vinnyogtak, hogy igy, meg ugy, nem birnak megtelelni e kövtelésekmek. Csakhogy a fiuk rájuk se hederitettek, s a legifjabb hányavetti módon igy beszélt:

— No, ha nem akarjátok elfogadni a töltételeket, igy is jó. De bizony mondom, itt maradunk a nyakatokon akár tétlenaig s még el is szedjük a sipkátokat egytől-egyig. Pedig hát akkor vége az életeteknek, mert ha az emberek megláthatnak bennetteket, igazmatlanul agyonlőnek. S hogy igazán jó sorotok legyen, hát tőlkuszom a föld színére s annyi tekmőcsökat küldök a nyakatokra, hogy még az ágyatok is tele lesz velük.

A törpék, alig hogy meghallották azt a szót, hogy: »tekmőcsökа«, térdreborultak kinzójuk előtt, s igy rimánkodtak:

— Mindent, csak békét ne, jaj, csak békét ne! Mert ti talán nem is tudjátok, kis olvasóim, hogy a törpék rettentően félnek a tekmőcsékától, s inzld megbának az iszonyattól, ha véletlenül ezyet megláthatnak. Most már igazán nem tehetek ezyebet, mintlogy sóhajtva bár, de bele kellett ezyezniök a fiuk követelésébe! Nagy nyögve hozzálátták a kivánt holmik előteremtéséhez és átkozták azt a pillanatot, midőn vigyázatlan tárusk sipkája ideyen kézbe került...

Az őreg molnár házában most sem volt békesség. Mert hogy a legkisebb fia is vilagnak ment, az őreg molnár egyre morgott:

— No né, a hollófiókák világgá mentek: most a legkisebb is elcsatangolt. Hol nem is érdemlik meg a hálátlan gyerekek, hogy a szüleik annyit vergődnek értük. Négy gyermekem közül egy maradt csupán, a legkisebb, a legkedvesebb, a kicsi lány.

A szegény kicsi lány meg zokogva üldögélt a nagy epertfa alatt.

— Hát te mit nyivákolsz egyre? Azt hiszed, oly osztoba vagyok, s azt képzelem, a bátyádat siratod? Az ám, a mátkádat siratod. Szegények vagyunk mindhárman, mint a templom egere, ha a felesége lészz, rághatjuk az éhkoppot. A mantom tétlenül áll, a pitle berozsdásodik, te meg lakodalmas kodni akarsz, te selonnai józág!

A mozi tiz év mulva

Az amerikai filmgyárak studióiban állandóan folynak kisérletek, amelyeknek célja a szines beszélő, plasztikus filmek előállitása és sok más technikai ujitás létrehozása. A rendezők közül egynéhányan nemrég egy ankét alkalmával ki is jelentették, hogyan képzelik a mozit tiz év mulva.

Fred *Niblo*, a Ben-Hur világhirü rendezője, a rádió haladásában látja a jövőt. Azt állitja, hogy minden nagy városban valószinüleg csak egy-egy »leadó« szinház lesz és az ott levetitett filmeket a rádió közvetiteni fogja teljesen sincronizálva a legtávolesőbb helyekre is. Természetesen pontosan be lesznek osztva előre a nevetési szünetek és ha valahol majd véletlenül nem nevet a közönség az adott helyeken, bekapcsolják egy másik szinház nevető közönségét és miután a nevetés ragadós, a helyzet meg lesz mentve. Clarence *Brown*, Greta *Garbo* rendezője, főleg azt hangsulyozza, hogy a vászon nem maradhat meg. Ő azt hiszi, hogy plasztikus képeket fognak vetiteni a térbe és pedig több irányból. A sugarak egy pontban fognak egyesülni és térbeli alakot adnak majd a szereplőknek. A hang is ugyanebből az irányból fog jönni, mert hogy csupán beszélő filmről lehet szó, ez magától értetődik.

King *Vidor* nem annyira technikai ujitásokban, hanem a dráma módszereinek fejlesztésében látja a jövő nagy eredményet. Elhiszi, hogy a technikai ujitások fontosak, de ezeket szivesen átengedi a szakembereknek, mig maga mint rendező csak az irányitással akar foglalkozni. Lionel Barrymoore rendező, a szines fotografia haladását várja és nagy jövőt jósol a szines filmnek.

Tiz év mulva tehát a mozi sokkal fejlettebb lesz, mint ma, ha a rendezők jóslatainak akárcsak egy kis részlete is beteljesedik.

FILM-HIREK

Charles Farrel. Charles Farrel a »Hetedik mennyország«, »Seik halála«, »A vörös táncosnő«, és »Az ucca angyala« cimü filmek hőse, tulajdonkép annak köszönheti elsősorban karrierjét, hogy kitünő, lelkes futballista. Ez a fiatalosan karcsu és amellett atlétaszerü igazi amerikai, az egyetemen kezdte tanulmányait, de nem a legszorgalmasabban. Sportnak szentelte ideje legnagyobb részét és keveset foglalkozott a tanulással. Charles Farrelnak származására nézve müvészi vér van az erelben Az apja kifinomult izlésü ember, azonkivül néhány szinház tulajdonosa Massachusetben. A müvészi vér nem sokára felülkerekedett Charles Farrel minden más hajlamán. Ahelyett hogy állást foglalt volna el, elment szinésznek. Olyan szerény volt, hogy egy kis vándorszinházhoz szerződött, amellyel Hollywodba is ellátogatott. Itt elhatározta, hogy megtelepszik, mint számtalan más. Jó ideig nem sikerült Charles Farrelnek magára felhivni a figyelmet. Egyszer nagy futballmérkőzést rendeztek Hollywoodban, melyen Charles Parrel nagyon előnyösen tünt ki. Ennél az alkalomnál észrevette őt a Fox-gyár egyik rendezője. Sokoldalu tehetsége miatt rögtön leszerződtették »A modern kisasszonyok« cimü film férfi főszerepére, Madge Rollamy mellé. Minden uj filmmel nőtt a sikere és Charles Farrel rövid időn belül sztar lett. Legujabb filmjei a »Vér melódiája« és »Mindennapi kenyerünk«, melyekben Mary Duncannal játsza a főszerepet. Ezek a filmek a legkedveltebb filmsztárok sorába emelték. Mint filmszinész is hü maradt Charles Farrel a sporthoz. Számára ma csak a film és a sport létezik és Hollywoodban mint jó uszót és futballistát ismerik.

Linow Ivan a szőke óriás. Kétszázharmincöt font terhet cipel ez az ember, de el is birja, mert hatlábnyi magassága arányban áll a sulyával. Valódi orosztipus. Ifjukora a cárizmus sötét idejébe esik. Rigában nevelkedett fel, sosem gondolt arra, hogy szinész legyen, orvosnak készült, de apja halála megfosztotta az anyagi eszközöktől. Azóta utálja a medecinát s váltig azt mondja, hogy a sporttal minden gyógyitható. Egy időben boxoló akart lenni, de ellenfelének betört bordái ettől a pályától is elriasztották. 1906-ban Amerikába szökött, mert nem szerette a katonaéletet és mégis az annyira gyülölt orosz egyenruhában játsza el legjobb szerepeit. Abban a huszonöt filmben, amelyekben betöröszerepeket alakitott sok kemény ütést mértek rá, de soha egy foga sem tört bele, ami boxolóknál ritkaság. Sőt 1911-ben rendkivül erős fogával ötszáz dolláros dijat nyert Bosztonban. Szakadatlan testgyakorlata utján szinte tüneményes erőre tett szert. Uszóbajnok és futóbajnok egy személyben. Első Fox-filmbeli sikere a »*Vörös táncosnő*«-ben alapitja meg müvészi szerencséjét; ebben a szerepben a humor, nyerseség és jószivüség csodálatos keverékében egyesül. A »vér melodiája« cimü filmben müvészi tökéllyel játssza a süketnémát, a »Mindennapi kenyérben« pedig egy amerikai parasztlegény öserőtől duzzadó egyéniségét eleveniti meg.

Janet Gaynor a film hamupipőkéje. Mindig szegény, ütött-kopott, agyonüldözött: sose hordhat ékszert, sem autót nem vezethet, még csak nem is flörtölhet. Ő a hamupipőke, akit üldöznek és félrelöknek, akit csak legvégül vigasztal meg a megérdemelt nagy szerelem. De ez a szerelem is külsőleg szegény. Királyfi nem jön érte, legfeljebb egy csinos, jószivü de péztelen legény. Ez a filmbeli szegénység azonban sok dicsőséget és hatalmas fizetést hoz az alig tizenkilenc éves Janetnek. Pedig Janet nem is kimondottan szép, de a finom, némileg szabálytalan arca hihetetlenül kifejező. Egyetlen pillantásával rabjává teszi a nézőt és alig van ember, akit könnyfátyolába rejtett mosolyával le ne nyügözne. Szerepei egyszerüek és mégis tökéletesek — az amerikaiak lelkesednek érte. Ő az agyonüldözött ártatlanság, kit a gonosz lidérc, a vérszopó lehetetlenné akar tenni. A »Virradatban« ő a szőke parókáju paraszt asszony, akitől a csábító Margaret az urát csalja el s majdnem rábir, hogy szegény feleségét meggyilkolja. »A hetedik mennyországban« a mostoha korbácsa Janetnek szól, akit a sors az ucca lányai közé dob. »Az ucca angyalában« ő lesz az örömleány, pedig kristályos szintiszta ártatlanság szól belőle, de az intrikák után csak a végén derül ki igaza. Ugyanez a sors éri a »Négy ördög«-ben. Kétségbeesésében a trapezről dobja le magát a mélységbe és majdnem életével fizet. »Chistina« cimü uj filmben a hamupipőke már avanzsált: Jómódu hollandleányka lesz belőle, de itt is a rafinált Lucie Dorain az oka annak, hogy Janet kétségbeesésében nem ahhoz megy, akihez a szive vonzódik. A hamupipőke mindig szenved, csak a végén néhány filmméternyire sikerül neki a tiszta boldogság italának néhány cseppjét szürcsölnie.

Evelyn Holt a legkedveltebb film tipus. Evelyn Holtot ezt a bájos karcsu film szépséget a berlini Heegewalt film gyár fedezte fel és Snitzler »Liebelei« cimü drámájából készült filmjével egy csapásra hiressé tette. Azóta Evelyn Holt minden filmje telt házakat jelentett. Ma ő az első drámai szendéje a német filmvilágnak és nem csak hazájában, hanem az egész világon páratlanul népszerü. Ezt a népszerüséget sietnek apropénzre váltani a német film gyárak és gyors tempóban jelentetik meg egymás után az Evelyn Holt filmeket, mert a néma-hangos film háboruban az ő filmjeitől biztos sikert várnak. Az bizonyos, hogy ez a tul produkció nem lesz előnyére a szőke starnak és hamar lefogja járatni. Két legujabb filmje: a »*Lenow asszony mestersége*« és a »*Végzetes szégyen*« cimü drámái még az értékes és igaz müvészet magaslatán állanak. Azonban kérdéses, hogy a tulgyors tempóju filmgyártás továbbra is ugyanolyan értékü filmeket fog-e produkálni? A film üzlet irgalmatlan. A sikert jelentő nevektől sokat kér, sokat követel. Egyelőre a »kis Holt«, amint Németországban becézik, igen keresett és igen kedvelt jelennek. A Lenow asszeny mestersége és a Végzetes szégyen október hó közepén Jugoszlávia mozgószinházaiban is bemutatásra kerül.

Zoro és Huru ezután Angliában fognak filmezni. Zoro és Huru eddig Dánia egész filmgyártását jelentette, mert hiszen az egyetlen dán filmgyár a Palladium csupán Zoro és Huru filmeket gyártott. Ujabban talán a beszélő filmroham hatása alatt diferenciák támadtak a komikus pár és a Palladium gyár között, amelyek már már azzal fenyegették, hogy Zoro-Huru eltünik a film világából. Ez a mindenesetre sajnálandó eset nem következik be, mert a két dán komikust a szerződési ajánlatok egész özönével halmozták el arra a hirre, hogy szabadok lettek. A sok ajánlattevő közül egy angol filmgyár győzött, igy Zoro-Huruék legközelebbi filmje már Londonból fog elindulni világkörüli utjára.

Amikor az orgonavirág nyilik... Tavaly általános divat volt a filmvilágban is, hogy a dalslágerekből filmeket készitettek. Ez a divat az idén sem hagyott alább és legutóbb a berlini AAFA filmgyár készitette el az *Amikor az orgonavirág nyilik* cimü filmet, amelynek főszerepeit Maria Paudler, Vivian Gibson és Hans Junkermann alakitják.

Nagy Kató legujabb filmje. Nagy Kató legujabb filmjét a »Mascottchent« Jugoszláviában »*Bohémek Madonnája*« cimen fogja forgalomba hozni Mosinger filmvállalat. A bájos filmjátékban Kowalt, Samborski Kurt, Vesperman és Paul Morgan szerepelnek még Nagy Kató mellett mig a rendezés munkáját Basch végezte.

Egy szédületes karrlér. Már már ugylátszott, hogy a kis polgári, naiv Gurts-Mahler-szerü filmmeséknek befellegzett. Nem ugy van azonban, mert hiszen a mozi hiveinek tömegét kis irodista leányok, varrónők, kalapos leányok, ábrándos asszonyok teszik, ezek pedig még mindég szivesebben látják a jól végződő bár naiv szerelmi históriákat, mind a müvészvilág értékesebb de sokkal reálisabb filmtermékeket. Egy ilyen bájos naiv történet a *Szédületes karrier*, amelyben a főszereplő Maria Paudler egyszerüen felteszi magában, hogy ő gyártulajdonos lesz. Természetesen a filmben minden ugy történik, hogy a tündéri álom valóság legyen és a mozi néző közönségének öröm ujjongása közepette zajlik le a vásznon Maria Paudler esküvője. A Szédületes karriérben Maria Paudler mellett még Livio Pavanelli és Fitz Kampers jutottak nagyobb szerephez.

A HÉT RÁDIÓMŰSORA

Vasárnap, szeptember 8.

BEOGRAD 9: Istentisztelet a Saborna templomból. 11: Sportelőadás. 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 11.35: Napi program. 12: Pontos idő. 12.45: Rádiókvartett. 13.30: Ujsághirek. 17.30: Cigányzene. 20: Előadás a modern Japánról. 20.25: Az »Obilić« daláda hangversenye. 21.30: Pontos idő, ujsághirek. 21.40: Rádiózenekar hangversenye. 22.50: Gramofón.

LJUBLJANA 9.30: Templomi zene és szentbeszéd. 11: Sétahangverseny. 15: Technikai előadás. 16.30: Hermonika koncert. 20: Operaelőadás. 22.30: Pontos idő, hirek.

ZAGREB 11.30: Délelőtti hangverseny. 12: Déli harangszó a Márkus-templomból. 12.05: Déli hangverseny. 17: Hangversenyközvetités a »Manon« cukrászdából. 20.35: A »Merkur« egylet hangversenye.

WIEN 10.40: Stafétaverseny közvetitése a »Ring«-ről. 11.30: A »Wiener Symphonieorchester« hangversenye. 15.30: Délutáni hangverseny. 18: Kamarazene. Közremüködik a Sedlak—Winkler-kvartett. 20.15: Puccini: A pillangókisasszony cimü operájának előadása.

BERLIN 6.30: Reggeli hangverseny. 8.55: Harangjáték. 9: Zongora- és fuvolahangverseny. 11.30: Zenekari hangverseny. 13.15: Vidámságok. 13.45: Szórakoztató hangverseny. 15.30: Zongorahangverseny. 16: »Az állatcirkusz«, hangjáték. 17: Hangverseny közvetitése a rádiókiállitás területéről. 20.15: Jazz-suite közvetitése a kiállitásról. 21: Népszerü zenekari hangverseny. Utána szórakoztató és tánczene.

BRESLAU 8.45: Harangjáték. 9: Reggeli hangverseny. 15: Mikrofónnal a bikaviadalon, közvetités Barcelonából. 16.20: A munkás labdarugószövetség nemzetközi mérkőzésének közvetitése. 17.20: Délutáni hangverseny. 18.50: Vidám zongora darabok. 20: Jazzband közvetitése Berlinből. 20.30: Zenekari hangverseny. 22.35: Tánczene.

BRNO 7: Hangversenyközvetités Karlsbadból. 9: Egyházi zene. 11: Délelőtti hangverseny. 12: Zenekari hangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. 18: Németnyelvü közvetités, áriák, dalok. 19.05: Népszerü hangverseny. 20.20: Zongorahangverseny. 22.20: Hangversenyközvetités Trencsénteplicről.

KATOWICE 12.10: Déli hangverseny. 17: Délutáni hangverseny. 20.30: Esti hangverseny.

KÖLN 8: Reggeli hangverseny. 9: Harangozás. 10.15: Betegek szórakoztatója. 10.30: Térzene. 13: Déli hangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. 20: Berlini közvetités. Jazz-szvit. 20.30: Esti hangverseny. Utána: Tánczene.

KÖNIGSBERG 8.55: Harangjáték. 11: Délelőtti hangverseny. 13: Válogatott gramofónlemezek. 15: Gyermekmesék. 15.30: Délutáni hangverseny. 17.35: Ifjusági óra. 20: Jazz-szvit közvetitése Berlinből. 20.35: A házizenekar hangversenye Ferenczy Ilonka közremüködésével. 22.30: Tánczene.

LEIPZIG 8.30: Orgonahangverseny. 13: Gramofónzene. 15.15: Hegedühangverseny. 17: Délutáni hangverseny. 20: Hangverseny közvetitése Berlinből. »Tenzerische Suite«. 21.30: Gramofónhangverseny.

MILANO 12.30: Rádiókvartett. 16: Szórakoztató zene. 20.30: Giordano; »Madame Sans Gene« (Szókimondó asszonyság) cimü operájának közvetitése.

PRAHA 7: Reggeli hangverseny Karlsbadból. 9: Egyházi zene. 11: Délelőtti hangverseny. 12: Zenekari hangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. 18: Németnyelvü közvetités: novellák, ének, zongora. 19: A cseh—magyar nemzetközi labdarugó kupamérkőzés közvetitése. 10.10: Tánczene. 20: Operettzene. 21: Népdalok és zenekari hangverseny. 22.20: Hangverseny közvetitése Trencsénteplicről.

STUTTGART 8: Reggeli hangverseny. 11: Zenés reggeli ünnep. 12: Térzene. 15.30: Szórakoztató hangverseny. 20: Az uj rádió-zene, jazz suite közvetitése Berlinből. 20.30: Hangverseny közvetitése Frankfurtból.

BUDAPEST 9: Ujsághirek. 10: Egyházi zene és szentbeszéd. 11.30: A Győrben rendezett matiné helyszini közvetitése. 16: Rádió Szabad Egyetem. Utána: Pontos időjelzés és időjárásjelentés. 17.15: A »Magyar Cimbalom-Ötös« hangversenye. 18.15: Zenekari hangverseny. 19.30: Sport- és lóversenyeredmények. 19.45: Szinmüelőadások a Studióból. Utána: kb. 22: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. Majd cigányzene.

Hétfő, szeptember 9.

BEOGRAD 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 11.35: Napi program. 12: Pontos idő. 12.45: Rádiókvartett. 13.30: Ujsághirek. 17.30: Zenés örségváltás a királyi palota udvarából. 20: Egyfelvonásos szinielőadás a Studióból. 20.50: Áriák és dalok. 21.55: Pontos idő, ujsághirek. 22.05: Jerković D. saját müveiből olvas fel. 22.45: Rádiókvartett

LJUBLJANA 11.30, 12.05: Gramofón. 12: Déli harangszó. 12.30: Ujsághirek. 20.15: Kultur- és társasági hirek. 20.30: Külföldi átvitel. 22: Pontos idő, hirek.

ZAGREB 11.30: Gramofónhangverseny. 12: Déli harangszó a Márkus-templomból.

WIEN 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny. 20: »Ha ősz lesz«. Esti hangverseny. Közreműködnek: Anny Wimberger (ének), Anton Tausche (ének) és Josef Holzer zenekara.

BERLIN 14: Gramofónhangverseny. 17: éTrzene, utána hirek. 19.30: Lortzing: »Der Wildschütz« cimü operájának közvetitése, utána tánczene.

BRESLAU 16.30: Részletek a német operákból. 17.30: Zenés gyermekóra. 19.05: Időjárásjelentés, utána amerikai néger dalok (gramofón). 20.30: Vidám dalok, utána Anton Bruckner szimfónikus müveinek közvetitése.

BRNO 12.20: Déli hangverseny. 19.05: Szlovák est. 20: Népszerü est.

KATOWICE 16.30: Gyermekóra, gramofónzene. 18: Délutáni hangverseny. 20.30: Esti hangverseny.

LEIPZIG 12: Gramofónzene. 16.30: Operettzene. 20: Kamarazene. 22: Tánczene.

MILANO 11.15: Gramofónzene. 12.30: Déli hangverseny. 16.30: Gyermekkarének. 17.00: Délutáni hangverseny. 20.30: Egy operett közvetitése.

PRAHA 11.30: Gramofónzene. 12.20: Zenekari hangverseny. 19.05: Szlovák-est. 20: Népszerü est. 22.20: Gramofónzene.

STUTTGART 10.30: Gramofónzene. 12: Időjárásjelentés. Utána gramofónzene. 13: Napi hirek, gramofónhangverseny. 16.15: Délutáni hangverseny. 20: Kálmán Imre »Marica grófnő« cimü operettjének közvetitése Frankfurtból. 22.45: Esti hangverseny.

BUDAPEST 9.15: Katonazene. 9.30: Hirek. 9.45: A hangverseny folytatása. 12: Déli harangszó. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Hirek, élelmiszerárak. 15.45: Képátvitel. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás-, vizállásjelentés és hirek. 17.10: Cigányzene. 18.30: Német nyelvoktatás. 20: Orosz hangverseny. Utána kb. 21.30: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hirek. Majd: Bauer szalónzenekara és jazzbandja.

Kedd, szeptember 10.

BEOGRAD 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 11.35: Napi program. 12: Pontos idő. 12.45: Gramofón. 13.15: Ujsághirek. 18: Kávéházi zene közvetitése. 20: Előadás a modern amerikai életről (S. Spasić). 20.25: Rádiókvartett. 21.30: Pontos idő, ujsághirek. 21.40: Felolvasás Draženović J. emlékeiből. 22. 10: Balalajkakoncert.

LJUBLJANA 12.30: Gramofón. 13: Pontos idő, hirek. 17: Rádiókoncert. 19.30: Előadás a szlovén irodalomról. 20: Rostand: Cyrano de Bergerac drámájának előadása. 22.30: Pontos idő, hirek.

ZAGREB 11.30: Gramofónzene. 12: Déli harangszó a Márkus-templomból. 12.05: A gramofónzene folytatása. 20.30: Esti hangverseny.

WIEN 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny. 19.15: A madarak az erdőben (gramofón). 20: A kétnegyedesütem vidám birodalmában. Hangverseny. 22: Jazz-zene.

BRESLAU 16.30: Szórakoztató zene. 20.30: Szórakoztató zene.

BRNO 12.20: Zenekari hangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. 19.05: Zenekari hangverseny. 20.30: Hegedü-duettek. 21: Hangversenyközvetités a kiállitás területéről. 20: Népszerü zene.

KATOWICE 18: Délutáni hangverseny. 20.30: Esti hangverseny.

KÖLN 7.15: Válogatott gramofónlemezek. 8: Reggeli hangverseny. 10.15: Gramofón. 12.10: Gramofón. 13.05: Déli hangverseny. 17.35: Beethoven-hangverseny. 20.30: Zenekari hangverseny. 21: Rádiókvartett.

LEIPZIG 12: Gramofónhangverseny. 15: Gramofónzene. 16.30: Zenés délután. 19.30: Sven Hedin felolvasása közvetités Stockholmból. 20: »A német szimfónia«.

MILANO 11.15: Gramofónzene. 12.30: Déli hangverseny. 16.30: Gyermekkarének. 17: Rádió-kvartett. 20.30: A házizenekar hangversenye. 23: Tánczene.

PRAHA 11.30: Gramofónzene. 12.20: Déli hangverseny. 1630: Szórakoztató zene. 19.05: Zenekari hangverseny. 20: Szórakoztató zene. 21: Népszerü hangverseny. 22.20: Tánczene.

STUTTGART 10.30: Gramofónzene. 12: Gramofónhangverseny. 16.15: Délutáni hangverseny. 20: Szimfónikus hangverseny. 21: Peter Nansen »Judit házassága« szinmü. 22.15: Citera kamara-trió.

BUDAPEST 9.15: Gramofónhangverseny. 11: A rendőrzenekar hangversenye. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Hirek, élelmiszerárak. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés, hirek. 17.10: A Mandits-szalonzenekar hangversenye. 18.30: Mit üzen a rádió? 20: Régi operettrészletek. Utána kb. 21.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hirek. Majd cigányzene.

Szerda, szeptember 11.

BEOGRAD 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 11.35: Napi program. 12: Pontos idő. 12.45: Rádiókvartett. 13.30: Ujsághirek. 17: Mica Bandić meseóra. 17.30: Dr. A. Cvetković egészségügyi előadása. 20.25: Kamarazene-est. 21.30: Pontos idő, hirek. 21.40: Mandolin koncert. 22.15: Gramofón.

LJUBLJANA 12: Déli program elmarad. 17: Rádiókoncert. 19.30: Irodalmi szemle. 20: Dalest. 22: Pontos idő, hirek.

ZAGREB 11.30: Gramofónzene. 12: Déli harangszó a Márkus-templomból. 19.30: Operai előadás közvetitése Ljubljanából.

WIEN 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny. 18: Mesék kicsinyeknek és nagyoknak. 20: Peter Flamm saját müveiből olvas fel. Utána: Esti hangverseny.

BERLIN 14: Gramofónhangverseny. 16.30: Ifjusági óra. 17: Szórakoztató zene. 19: Csellóhangverseny. 19.30: Időszerü szerelmes dalok. 20.30: Müller—Schlosser: Schneider Wibbel cimü vigjátékának közvetitése.

BRESLAU 16.30: Délutáni hangverseny. 18.40: A régi és az uj dal. 19.05: Időjárásjelentés, utána Schubert dalok (gramofón). 20.30: Szórakoztató zene.

BRNO 12.20: Déli hangverseny. 17.45: Német dalok, áriák. 19.05: Zenekari hangverseny. 21.30: Gramofónzene.

KATOWICE 18: Délutáni hangverseny. 20.30: Esti hangverseny.

KÖLN 7.15: Gramofón. 8: Reggeli hangverseny. 10.15: Gramofón. 12.10: Gramofón. 13.05: Dél hangverseny. 17.35: Délutáni hangverseny. 20.30: A házizenekar hangversenye. 21: A német szimfónia. Hangverseny.

KÖNIGSBERG 11.30: Gramofónhangverseny. 15.40: Piroska és a farkas, gyermekmese játék. 16.30: Szórakoztató hangverseny. 20: Szimfónikus hangverseny.

LEIPZIG 12: Gramofónzene. 13: Népdalok (gramofón). 16.30: Délutáni hangverseny. 20: H. Platzbecker: »Szökimondó« cimü operettjének közvetitése.

MILANO 11.15: Gramofónzene. 12.30: Déli hangverseny. 16.30: Gyermekkarének. 17.00: Rádió-kvartett. 20.20: Könnyü zene. 22.10: Szórakoztató hangverseny.

PRAHA 11.30: Gramofónzene. 12.20: Déli hangverseny. 19.05. M Cerny hegedühangversenye zenekari kisérettel. 21: Zenekari hangverseny.

STUTTGART 10.30: Gramofónzene. 13: Gramofónhangverseny. 16.15: Délutáni hangverseny. 20: Tarka-est.

BUDAPEST 9.15: Hangverseny. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: a házikvartett hangversenye. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Hirek, élelmiszerárak. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés, hirek. 17.45: Katonazene. 18.45: Rádióamatőrposta. 19.25: Olasz nyelvoktatás. Utána kb. 22.30: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hirek. Majd cigányzene.

Csütörtök, szeptember 12.

BEOGRAD 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 11.35: Napi program. 12: Pontos idő. 12.45: Gramofón. 13.15: Ujsághirek. 17.30: Zenés őrségváltás a királyi palota udvarában. 20: Irodalmi felolvasás. 20.30: Rádiókvartett. 21.35: Pontos idő, napi hirek. 21.45: Egyfelvonásos szindarab a Studióban. (Zadocnele misli). 22.10: Dal-est.

LJUBLJANA 12.30: Gramofón. 13: Pontos idő. hirek. 13.30: Napi program. 17: Rádiókoncert. 19.30: Prágai átvitel. 22: Pontos idő, hirek.

ZAGREB 11.30: Gramofónzene. 12: Déli harangszó a Márkus-templomból. 12.05: A hangverseny folytatása. 19.30: Szimfónikus zenekar hangversenye. 22.40: Könnyü esti zene.

WIEN 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny. 19.30: P. Mascagni »Parasztbecsület« cimü operájának előadása. 22: Jazz-zene.

BERLIN 14: Szalónzene. 17: Fagott hangverseny. 17.30: Szórakoztató zene. 19.30: Népdalok a nagyvilágból, gramofónhangverseny. 20: Kamarazene. Utána tánczene.

A rádió lelke — a rádiócső!

Leheljen uj lelket készülékébe és lássa el

TUNGSRAM–BARIUM-

rekord csövekkel

Tudja már hogy mindenki, aki a RADIOWELT-re előfizet, vagy előfizetését megujitja,

in yen kap egy SD 4 audion'ámpát, vagy egy XD 4 végerősi lámpát. Az előfizetés dija egész évre 250 dinár és 10 dinár a lámpa portója.

Ismeri már Europa legjobb havi folyoiratát? Ha nem, kérjen meg ma próbapéldányt a Fuakmagazin-ból

W ENER RADIOVERLAG, Wien I., Pe talozzigasse 6

Péntek, szeptember 13.

BEOGRAD 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 11.35: Napi program. 12: Pontos dő. 12.45: Gramofón. 13.15: Napi hirek. 17.30: Háztartási előadás. 18: Kávéházi zeneátvitel. 20: Felolvasás Sienkievic müveiből. 20.25: Rádiókvartett. 21.30: Pontos idő, hirek. 21.45: Németnyelvü előadás: Szerbia és Németország. Jugoszlávia és Németország. 22.10: Vig-est.

LJUBLJANA 12.30: Gramofón. 13: Pontos idő. hirek. 13.30: Napi program. 17: Rádiókoncert. 20: Dalest. 21: Rádiókoncert. 22: Pontos idő, hirek.

ZAGREB 11.30: Gramofónzene. 12: Déli harangszó a Márkus-templomból. 12.05: A gramofónhangverseny folytatása. 20.30: Könnyü esti zene.

WIEN 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny. 17.45: Zeneakadémia. 20.00: A »Wieni Symphonicorchester« hangversenye. 22: Esti hangverseny.

BRESLAU 16.30: Igor Strawinszky gramofónhangverseny. 20: Varieté a zenekar részére.

BRNO 12.20: Déli hangverseny. 16.30: Kamarazene. 21: Karének. 22.20: Jazz-band.

KATOWICE 18: Délutáni hangverseny. 20.30: Esti hangverseny.

KÖLN 7.15: Gramofón. 8: Reggeli hangverseny. 10.15: Gramofón. 12.10: Gramofón. 13.05: Déli hangverseny. 17.35: Délutáni hangverseny. 21: Tánczene.

KÖNIGSBERG 11.30: Gramofónhangverseny. 15.30: Gramofónhangverseny. 16.40: Szórakoztató hangverseny. 20.05: Zenekari hangverseny.

MILANO 11.15: Gramofónzene. 12.30: Déli hangverseny. 16.30: Gyermekkarének. 17: Jazz-band. 20.30: Szimfónikus hangverseny. 23.15: Zenekari hangverseny.

PRAHA 11.30: Gramofónzene. 12.20: Déli hangverseny. 16.30: Kamarazene. 19.05: Karénekhangverseny. 22.20: Hangverseny közvetitése Joachimsthalból.

STUTTGART 10.30: Gramofónhangverseny. 16.15: Délutáni hangverseny. 20: Nemzeti táncok. 21: Hangverseny. 22: Kamarazene.

BUDAPEST 9.15: Orosz balalajka-zene. 11.10: Nemzetközi vizjelzőszolgálat. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: A Mandits-zenekar hangversenye. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Hirek, élelmiszerárak. 15.45: Képátvitel. 16.20: Józsa Rezső mesél a gyermekeknek. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés, hirek. 17.15: Cigányzene. 18.45: Francia nyelvoktatás. Utána: Ügetőversenyeredmények. 19.30: Másfél óra könnyü zene. 21: Bartók Béla zongorahangversenye. Utána kb. 22: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hirek. Majd: Katonazene.

Szombat, szeptember 14.

BEOGRAD 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 11.35: Napi program. 12: Pontos idő. 12.45: Rádiókvartett. 13.30: Ujsághirek. 17: Meseóra. 17.30: A rádiózenekar hangversenye. 20: Orvosi előadás a tuberkulózisról. (Dr. Miodrag Vračević). 20.25: Esti koncert. 21.30: Pontos idő, hirek. 21.40: Képek a régi Beogradról. 22.05: Vigjátékest a Studióban. (Osetljivi gospodin). 22.50: Rádió jazzband.

LJUBLJANA 12.30: Gramofón. 13: Pontos idő, hirek. 13.30: Napi program. 17: Rádiókoncert. 20.30: Zagrebi átvitel. 22.30: Pontos idő, hirek.

ZAGREB 11.30: Gramofónzene. 12: Déli harangszó a Márkus-templomból. 12.05: A gramofónzene folytatása. 20.30: Esti hangverseny.

WIEN 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny. 18.05: Mesék kicsinyeknek és nagyoknak. 18.50: Prof. Julius Isserlia zongorahangversenye. 19.35: Rena Pfiffer-Lax olasz operaáriákat énekel. 20: O. Schwartz K. Mathern: »A boxbajnok« cimü háromfelvonásos tréfájának előadása. Utána könnyü zene.

BERLIN 14: Gramofónhangverseny. 16.30: Vidám zenedarabok. 17.30: Anekdóták. 18: Szórakoztató zene. 20: »Bluff« vidám hangjáték.

BRESLAU 19.10: Időjárásjelentés, utána R. Tauber hangversenye (gramofón). 20.30: Az idény kezdete, hangjáték. 22.30: Tánczene.

BRNO 12.20: Déli hangverseny. 19.05: Zenekari hangverseny.

KATOWICE 18: Délutáni hangverseny. 20.30: Esti hangverseny.

LEIPZIG 12: Kamarazene (gramofón). 13: Gramofónzene. 16.30: Szimfónikus hangverseny. 20: Rádiókabaré.

MILANO 11.15: Gramofónzene. 12.30: Rádió-kvartett. 16.30: Gyermekkarének. 17: Délutáni hangverseny. 23: Esti hangverseny.

PRAHA 11.30: Gramofónzene. 12.20: Déli hangverseny. 16.30: Jazz-band. 19.05: Zenekari hangverseny. 20.10: Népdalok. 20.35: Egy vigjáték közvetitése. 21: Népszerü est. 22.35: Közvetités a brnoi kiállitásról.

STUTTGART 10.30: Gramofónzene. 14: Ifjusági óra. 15: Olasz népdalok és olasz zene. 16.30: Szórakoztató hangverseny. 19.30: W. Gluch: »Orpheus és Euridike« cimü operájának közvetitése.

BUDAPEST 9.15: Gramofónhangverseny. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Cigányzene. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Hirek, élelmiszerárak. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés, hirek. 17.35: A magyar cserkészek énekkarának hangversenye. 19: Magyar dalok. 20.10: Lóversenyeredmények. 20.15: Tangók és keringők. Utána kb. 21.30: Pontos időjelzés és időjárásjelentés, hirek. Majd: Cigányzene.

KOZMETIKAI ÜZENETEK

Etuska, Oszijek. A bőre érdességének eltüntetésére legcélszerübb ha naponta meleg vizben fürdik és a kérdéses helyeket alaposan ledörzsöli szappanos ruhával, vagy homokszappant is használhat e célra. A nehezen muló baiok közé tartozik, sőt a visszaesés sem ritka.

Nápolyi asszony, Novoszelo. Ha a hajmosáshoz nem áll rendelkezésére sem folvóviz, sem pedig más lágy viz, ugy tessék a kemény vizet lággyá tenni hosszabb ideig tartó forralással. Tehet a forró vizbe egy kis szappant is, ami nagyon alkalmas a mészsók megkötésére, vagy egy kevés két kávéskanálnyi boraxot. A forralás által ugyanis a fölös mészsók lecsapódnak.

K. Juci, Kanizsa. Kérem teljes cimét és akkor válaszolok soraira.

G. Erzsébet, Szombor. Egyáltalán nem ritka eset, hogy a bőr nem türi meg a szappant. Különösen gyengéd bőrü szőke nőknél fordul ez elő. De az is lehetséges, hogy a szappan, amelyet használ, nem a megfelelő minőségü. Miután az arcbőre tulszáraz, a mosdáshoz használjon langyos vizet és tulzsirozott natronszappant. Néha nagyon jó hatása van a glicerinnek. Egy liternyi mosdóvizre tehet 2—3 evőkanállal.

Rózsi, Srbobran. Használja a következő kenőcsöt: Acidi borici 5.0, Lanolini, Ungu. emoll. aa. 25.0. A hatásos szerek egyuttal mérgezők is.

Sz. I. 21., Vel.-Becskerek. Sziveskedjék kérem teljes cimét megadni, készséggel válaszolok összes kérdéseire; e helyen helyszüke miatt nem tehetem.

Cyklamen, Kanizsa. Kérjen az orvosától egy kis jód tinkturát és néhány este ecsetelje körül vele, akkor elmulik és nem jön a helyén másik. Egyebütt azonban ne kenje be vele az arcát.

H. B. 18 éves, Parabuty. A ráncosodásnak az az oka, hogy a bőr alat levő zsirréteg megcsappan, sőt el is tünik. Öreg embereknél ez természetes állapot, fiataloknál pedig rendszerint akkor fordul elő, ha rosszul táplálkoznak vagy betegek. Az ólomtartalmu puderek is ráncosodást szoktak okozni. »Bőségesen táplálkozó« 18 éves leányok arca nem szokott ráncos lenni. Azok a mélyedések, amelyeket ön ráncoknak gondol, kivétel nélkül minden embernél megvannak és az orvosok az egyiket orrajakbarázdának, a másikat pedig állbarázdának nevezik. Ezek miatt tehát nem kell kétségbeesnie.

Barna haj, Silbas. Hajhullás ellen megfelelő tanácsot csak ugy adhatnánk, ha tudnók, hogy száraz és fénytelen vagy pedig nagyon zsiros-e a haja. Szíveskedjék bennünket tájékoztatni és akkor részletes utmutatással fogunk szolgálni.

Fricike, Kupusina. Ha egyébként ragaszkodik a megfelelő szabályokhoz, akkor mindegy, hogy a hajnak milyen szine van. Ügyeljen arra is, hogy a hajat össze ne kuszálja. Legjobb a szarvból vagy kemény gummiból készült fésü. Acélból való fésü és hajkefe ártalmas. A nehéz kalap megkárositja a fejbőrt. A hajat sütni nem szabad, mert a sütés nemcsak erőmüvi uton árt a hajnak, hanem ezt még ki is száritja. A hajfonásnak lazának kell lennie.

Nemo, Mokrin. A kérdéses vértisztitókat mi nem ismerjük. Mi szigoruan ragaszkodunk az orvostudomány megállapitott igazságaihoz és azoktól semmi körülmények között sem térünk el. Ilyenféle vértisztitó szereket tehát nem is szoktunk ajánlani. Ha egyébként szolgálatára lehetünk, szivesen tesszük.

Gyöngyike, Bácska Palánka. Még a legártatlanabb puder is káros a bőrre, ha hosszabb ideig használják. Ez okból az arcot csak időközönként szabad bepuderezni. Más puder kell a zsiros és más a száraz arcbőrnek. A toilette puderhez parfüm is kell. Legjobb puder az ugynevezett puder de riz. Rendszerint hamisitják egyébb keményitő fajokkal, sőt krétával is. A szines puder ártalmas vagy ártalmatlan volta attól függ, hogy mivel van festve. A puderezést nem bojttal kell végezni, hanem finom vattadarabkával, amelyet használát után el kell vétni. A hosszu ideig használt puder bajt, tudniillik bőrbetegséget okozhat.

Havasi gyopár, Oszijek. Az elsőt ugy kell használni, hogy a kenőcsöt rá kell kenni kis vászondarabra és ezt a kivánt helyre alkalmazni. A másodikkal pedig meg kell nedvesiteni a tiszta szivacsot és ezzel le kell mosni az illető helyet. Meg lehet ismételni.

Hanna, Vrsac. Ilyen szereket az o tudomány nem ismer. Csak legyen türelemmel, ami késik nem mulik.

Ilona 19., Szonta. Ez a baj minden beavatkozás nélkül el szokott mulni. Tudassa velünk hogy mekkora és általában irja le részletesen, akkor talán módunkban lesz megfelelő tanácsot adni.

Menyasszony, Sztari Becsej. Igen jó hatásunak bizonyult a lefekvés előtt való használatra a kámforcold-krém, továbbá a lanolin-cold-krém.

Heddi, Bezdán. A haj őszülését megakadályozni nem lehet. Az ősz haj szinét csak festéssel lehet megváltoztatni. Egyebekben pedig magánlevélben ment utasitás.

GALGÓCZY

magántanfolyam

Budapest, VIII. Mária Terézia tér 3. Előkészit polgári, középiskolai magánvizsgákra, érettségire. 8073

Keresztsoros rejtvény

(Copyright by Bokor Lajos — Bácsmegyei Napló)

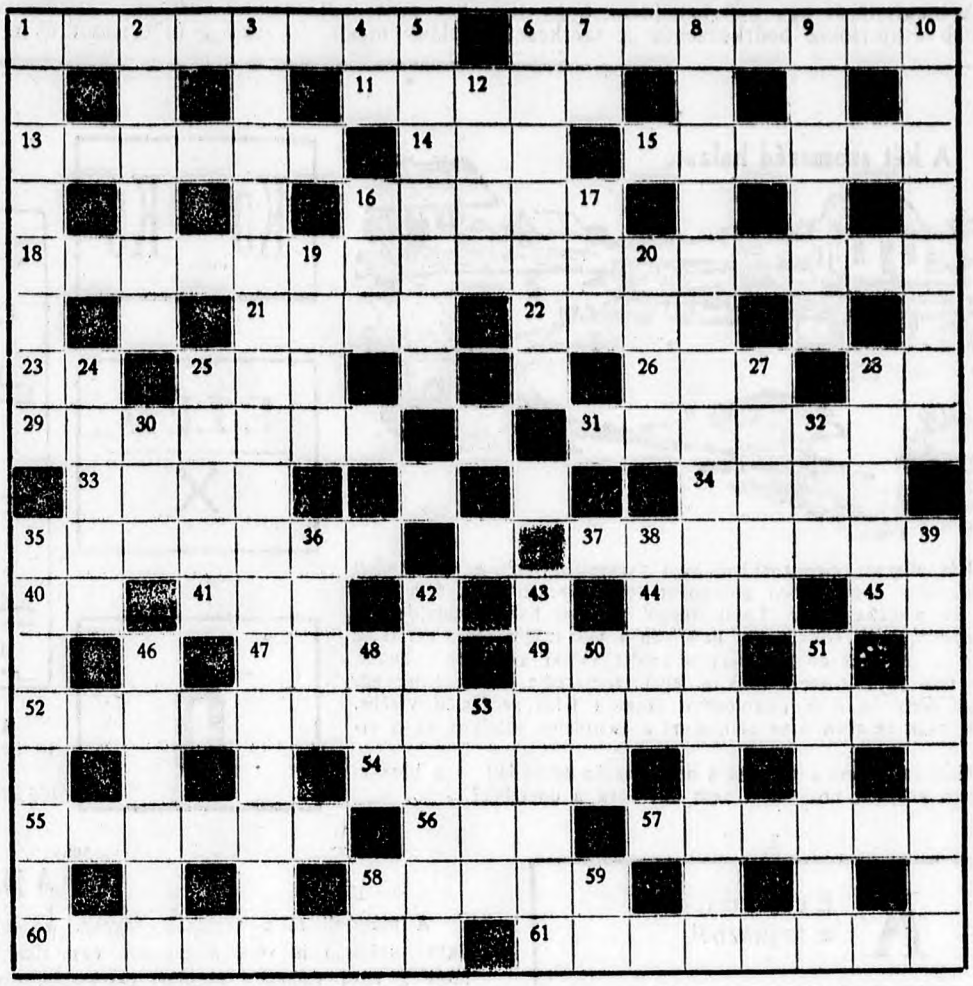

Vizszintes sorok:

1. Az a kor, amikor a szivecske még leghevesebben dobog
6. Világfürdő
11. Szerszám
13. Hurokban végződő hosszu kötél
14. Latin személyes névmás
15. Toldalék, ráadás
16. Indulj, távozz!
18. Latin mondás (»Vincit, qui patitur«)
21. Ásvány
22. Mozog
23. Az ékezet nélkül, latin kötőszó
25. Erdélyi város
26. Seb nyoma
28. Görög betü
29. Az elrontott, vagyva nyelv
31. Gyapjuzsirból állitják elő a gyógyászati kozmetika céljaira
33. Fundamentum
34. Ez csak szalma lehet
35. Flastrom (névelővel)
37. Falu
40. Az ének-skála egyik hangja
41. Latin prepozició
44. Foghus
45. Kicsinyitő rag
47. Igo
49. Magyarul: hosszu
52. Raupach világszerte népszerü drámája
54. Gyümölcsöt szárit
55. Máriát becézik igy is
56. Népvándorláskorabeli nép
57. Bömböl
58. Régi cigányzenész, családnév
60. Rang a finánccoknál
61. A »Szeretni« (Aimer) irója (keresztnevének kezdőbetüje elől)

Függőleges sorok:

1. Berendezés kertészetekben
2. Molnár-darab
3. Szólás-mondás
4. Fán van
5. Kártyabemondás
6. Több frank király neve a Meroving dinasztiában (fonetikusan)
7. A 11. vizszintes magánhangzói
8. A kirchfeldi pap irója
9. Mellső végtag
10. Atlétikai sportszám
12. Szántóföld latinul
16. Egyik évszak francia neve
17. Japán pénz
19. Férfinév
20. A gyufa feltalálása előtt nélkülözhetetlen volt
24. Ütközet
25. Szin
27. Francia iró
28. Már divatjamult szó. Olyan fajankófélét jelentett
30. Város Dél-Tirolban
32. Sóknak, alkaliáknak oldata
35. Rokonérzelmü, a »megfelelővel«
36. Időhatározó
38. Nélkül — latinul
39. Hires angol rádióleadó állomás
42. Épület a szőlőben
43. Ilyenkor virág és szép verses köszöntő illeti — Olgákat
46. Az amerikai Egyesült Államok egykori elnöke. A nevével kapcsolatban ismert »elv« az U. S. A függetlenségi nyilatkozata
48. Menyasszony
50. Filmszinésznő nevének forditottja
51. Napszaka
53. Tövis tesz igy
58. Két azonos betü
59. Rag

Iskolatáskák, mappák és bőröndök

bőrből és vászonból olcsón csakis **SCHLAGER** bőröndösnél a készitőnél szerezhetők be. Divatos ridikülökben nagy választék. Subotica, Aleksandrova ul. 1 2278

Mult vasárnapi számunkban közölt keresztsoros rejtvény helyes megfejtése:

Vizszintes sorok: 1. Lom, 4. Vagdalt, 10. Jel, 13. Berek, 15. Duell, 16. Kefir, 18. Adalék, 19. Tét, 20. Mesenő, 21. Lódit, 22. Mal, 23. Hátszeg, 24. Belga viadertyuk, 28. Alarm, 29. Zönge, 31. Ac, 33. Ara, 34. Dal, 35. And, 37. Fr., 38. DRP, 40. Asz, 43. Balra! 45. Ne usszál az ár ellen! 48. Addio! 49. Sás, 50. Lud, 51. Go, 53. Cso? 54. Gyi! 55. HZT, 57. De, 59. Udine, 61. Duero, 63. Trajanus oszlopa, 67. Morzsák, 68. Ara, 69. Nitti, 71. Imitál, 72. Ivo, 73. Delila, 74. Lovag, 75. Egséz, 77. Kukac, 78. Rét, 79. Szerzet, 80. Sas.

Függőleges sorok: 1. Ledob, 2. Oradea, 3. Melilla, 5. Ad, 6. Gutai, 7. De él az arany és a vér, 8. Alt, 9. LL, 10. Jessy, 11. Efezus, 12. Linek, 13. Bal, 14. Két garasos ujság, 16. Ketten beszélnek, 17. Rög, 20. Márga, 22. MVM, 23. Hon, 25. Arasz, 26. Döl, 27. Hadnagy, 30. Brandes, 32. Credo, 36. Dal, 37. Freud 39. Pud, 41. Zár, 42. Sás, 44. LLL, 46. Sic, 47. Ráhuz, 53. Odaál, 54. Gnu, 56. Troilus, 58. Arrivé, 60. Ink, 61. DSA (Duna—Száva—Adria vasut), 62. Optika, 63 Tomor, 64. Aztat, 65 Orosz, 66. Atlasz, 67. MIL, 70. LAC, 72. Igo

MARADJUNK MA ITTHON

Az e rovatban foglalt rejtvények ét talányok megfejtését ugy kell beküldeni, hogy legkésőbb csütörtökig beérkezzenek a szerkesztőségbe. A boritékra feltünően rá kell irni ezt a két szót: »*Maradjunk otthon*«. Minden egyes talány megfejtése egy pontot jelent és a megfejtők között könyvjutalmakat sorsolunk ki. Mindenki annyiszor vesz részt a sorsolásban, ahány megfejtést beküld.

1.

A két szomszéd halastó

Két ellenséges viszonyban levő parasztnak volt egymásmellett a halastava, amelyekben pontyokat tenyésztettek. A felső halastó vize az alsóéba folyt. Egyik reggel az alsó halastó tulajdonosa észreveszi, hogy sok döglött hala van a tóban. Rövidesen rájött az okára is. Egy hordó petroleumot öntött valaki a vizébe. Tudta, hogy más nem lehetett, csak a felső szomszédja. Bosszut tervelt. Tudta, hogy ha ő is petroleumot öntet a felső szomszéd vizébe, akkor csak részben érne célt, mert a petroleum átfolyna az ő vizébe is.

Másnap bement a városba s még éjszaka teljes lett a bosszu. Hogyan csinálta, hogy neki nem lett kára a dologból?

2.

K E'ek kiszabadult a fogházból

3.

Házaság

4.

Ko Ko

5.

E LÉD
X

6.

Ó

7.

Mi a különbség?

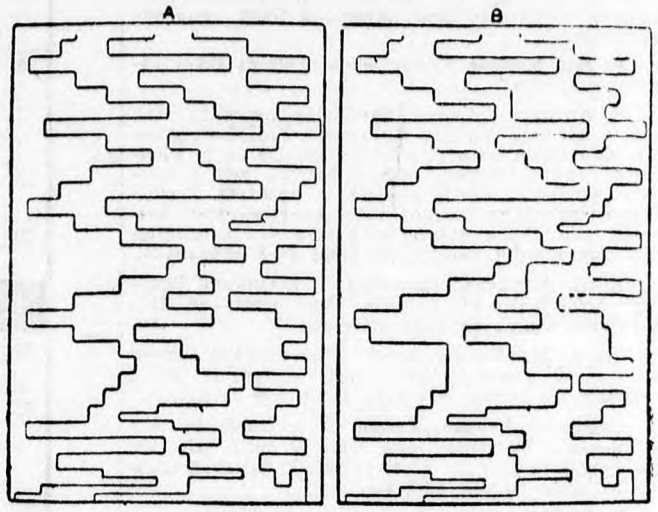

A és **B** ábra első szempillantásra egyformának látszik; mégis 10 helyen különböznek egymástól.

Vedd elő az órádat, s figyeld meg önmagadat, hogy mennyi idő alatt találod meg (másban) a hibákat!

8.

A jól számoló róka

A mesebeli róka nemcsak ravasz, hanem még ügyes számoló is volt. Megtörtént egy alkalommal, hogy a róka valamely hidfőnél összetalálkozott egy vándorló csizmadialegénnyel, aki a dikicset meg a kaptafát a számolókönyvnél többre becsülte.

A róka igy szólott hozzá: »Valahányszor e hidon átmész zsebedben lévő pénzedet megfogom kétszerezni, ha te abból nekem hidvám fejében mindannyiszor 24 krajcárt fogsz fizetni«.

A csizmadialegény erre azt mondá: »Jól van, áll a vásár!«

A rosszul számitó suszter igyekezett minél többször átmenni a hidon, hogy pénzét ezáltal megszaporitsa; ámde mikor a másodszori átmenetelnél kifizette a 24 krajcár vámot, egy árva fillérje sem maradt. Róka koma jót nevetett a markába s azt mondá az ügyetlen fickónak: »Minden diák igy jár, ki az iskolát kerüli s a számtantanulást semmibe sem veszi:«

Kérdés: hány krajcárja volt a suszterlegénynek

9.

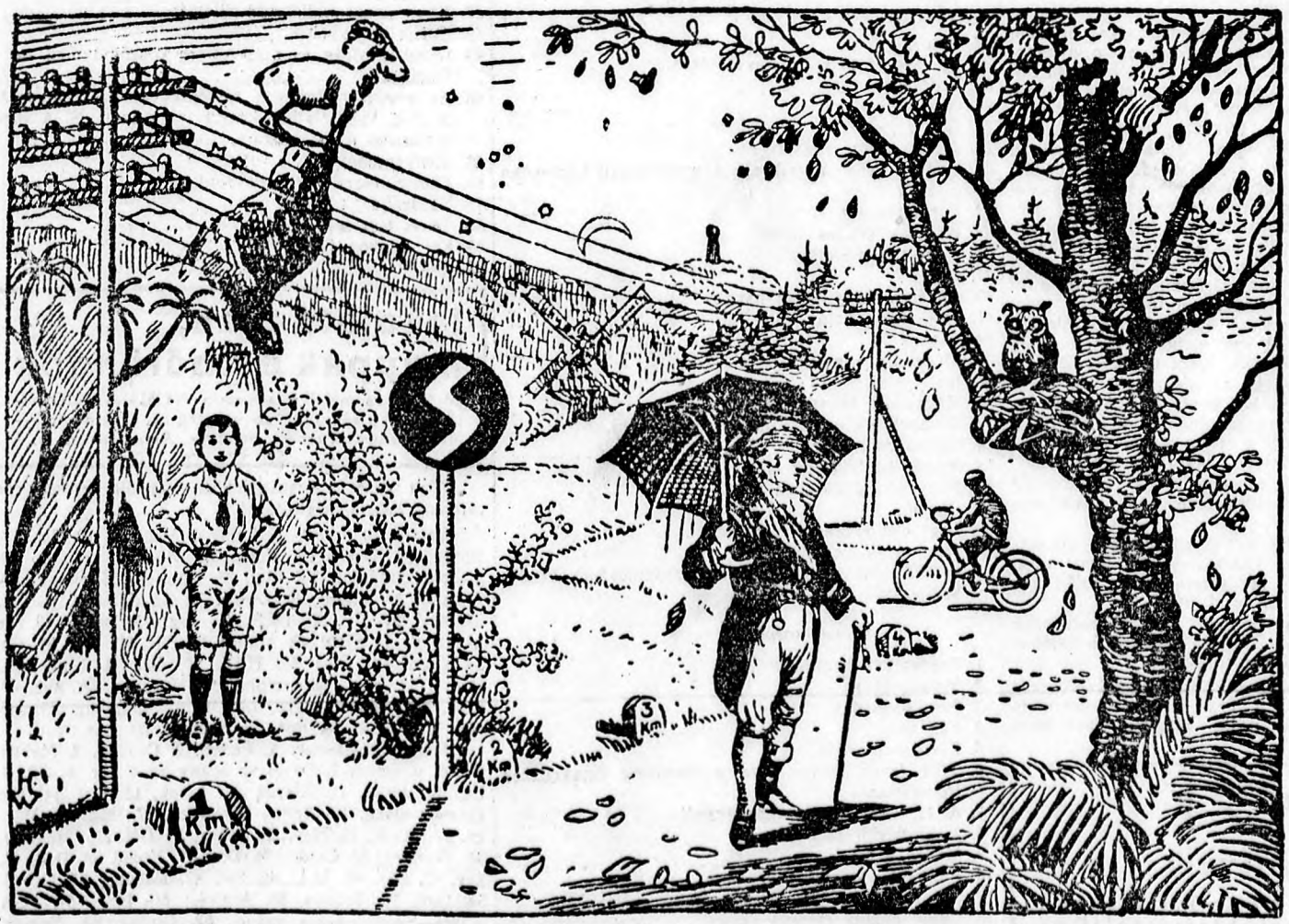

Vizsgáztasd önmagadat! Goethe 1787. junius 6-án a thüringiai erdőben sétál.
Hány hibát találnak olvasóink a fenti képben?

10.

Gyo Gyo

11.

a 50
TA

12.

K N
K

13.

110 volt
1